

ရွှေဘို

အဖွင့်

မူ

သုခ

မေတ္တသုတ်

အဖွင့်

ပါရမီ
၁၉၆၂

မေတ္တသုတ်

နဝမအကြိမ်၊ ၁၉၉၈ မတ်လ၊ အုပ်ရေး ၃၀၀၀

အဖုံးပန်းချီ စံတို:

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၂၈/၉၈(၂) နှင့် စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်
၅၀/၉၈(၁) တို့အရ ဦးဝင်းမြင့် (၀၁၅၁၂)၊ ဝင်းမြင့်အောင်စာပေ၊ ၃၁၅၊ ၂-
ခ ရပ်ကွက်၊ ထောက်ကြန့်တိုးချဲ့၊ မင်္ဂလာဒုံ က ထုတ်ဝေ၍
မျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းစာသားကို ဒေါ်ခင်ခင်ဝင်း(၀၂၆၇၀)၊
ကလျာအောင်ဖိဆက်၊ ၁၅၂၊ ကျွန်းရွှေမြိုင်လမ်း၊ သုဝဏ္ဏ က
ပုံနှိပ်သည်။

တန်ဖိုး ၇၀၀ ကျပ်

ပါရမီစာပေ

၂၃၀၊ ၂၉ လမ်း(အထက်လမ်း)၊ ရန်ကုန်(ဖုံး ၂၅၃၂၄၆)
၂ / ၄၊ ကမ္ဘာအေးစေတီတော်မုခ်ဦးစောင်းတန်း၊ ရန်ကုန်
၂၉၅၊ ဈေးအရှေ့လမ်း၊ ထားဝယ်

မာတိကာ

ဓမ္မာစရိယဦးဌေးလှိုင်၏ အမှာစာ	၅
ခင်မျိုးချစ်၏ အမှာစာ	၇
စာဖတ်သူတချို့၏ အမြင်	၁၅
မေတ္တာပွားများရန်ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့်အခြေခံများ(၁)	၁၇
မေတ္တာပွားများရန်ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့်အခြေခံများ(၂)	၃၉
မေတ္တာပွားများရန်ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့်အခြေခံများ(၃)	၆၃
မေတ္တာပွားများရန်ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့်အခြေခံများ(၄)	၉၃
မေတ္တာပွားများရန်ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့်အခြေခံများ(၅)	၁၂၂
မေတ္တာပွားများရန်ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့်အခြေခံများ(၆)	၁၄၇
မေတ္တာပွားများရန်ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့်အခြေခံများ(၇)	၁၇၅
ဗြဟ္မစိုရ်တရား(၁)	၁၈၈
ဗြဟ္မစိုရ်တရား(၂)	၂၁၁
ဗြဟ္မစိုရ်တရား(၃)	၂၃၄
မေတ္တသုတ်ပါဠိတော်	၂၄၉
မေတ္တသုတ်နိဿယ	၂၅၁

“မေတ္တသုတ်ကို နက်နက်နဲနဲ လေ့လာကြည့်စမ်းပါ” ဟုတိုက်တွန်းသော ကျောက်တန်းမြို့ ဆရာဦးစောမောင်နှင့် မေတ္တသုတ်ကို စစ်ပြန်မဂ္ဂဇင်း ၌ ပါဝင်နိုင်အောင် စီစဉ်ပေးသော သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (အငြိမ်းစား) ဦးကြည်ညွန့်တို့ကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

သုခ

ပါရမီစာပေ၌ရရှိနိုင်သော ဦးသုခ၏ စာအုပ်များ

- * မေတ္တသုတ် * မင်္ဂလာသုတ် * ရတနသုတ် * သုခမှတ်စု * ချယ်ရီ အလှစာအလှ * ဓမ္မရသ အလှမျိုးစုံ စာမျိုးစုံ * အကျော်ဒေးယျ ဗုဒ္ဓ သမီးတော်များ
- * လောကနီတိ * ရာမာရစ်ရှုနာ၏ ပုံပြင်များ * သုခ ဝတ္ထုတိုများ * စိတ်ဆိုသောစိတ်နှင့်ဝဉ္ဇနာဒီပနီ * အမေ * သုတ ရသ ဓမ္မစာစုံ

ဆက်လက်ထုတ်ဝေမည့် ဦးသုခ၏ စာအုပ်များ

- * ဓမ္မကထာစာပဒေသာ * ဟောပြောချက်များ * မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုတိုများ * ဆေးရုံပေါ်က ဘဝသံသရာ

သုခ၊ မေတ္တသုတ်

စာအုပ်အဖုံးလောက်ကိုသာ ကြည့်ပြီး ဆုံးဖြတ်လျှင် အလွဲကြီး လွဲသွားနိုင်၏။ ပျင်းစရာအကြောင်းတွေ၊ ခက်ခဲလေးလံသော တရားစာ တွေ ရေးထားသည်ထင်ဖွယ်ရှိ၏။ ‘ငါတို့နှင့် မတန်သေး’ ဟုလည်း လူငယ်စုက ယူဆချင် ယူဆသွားနိုင်၏။ တစ်ဖန် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပါဠိကျမ်းဂန် စာကြီးပေကြီးများကို လေ့လာ ကျွမ်းကျင်ပြီးသော ရဟန်းရှင်လူပညာရှိတို့ အမြင်၌လည်း ‘ကလေး ကလား နိုင်သည်’ ဟု ထင်ကောင်း ထင်နိုင်၏။

မည်သို့ဖြစ်စေ၊ ဤစာရေးသူအနေဖြင့် ‘ဖတ်ဖြစ်အောင် ဖတ်ပါ’ ဟုသာ ပြောပါရစေ၊ စာရေးဆရာကိုလည်း တမင် မရှိ - အရှိ ဂုဏ်တင် ချီးပခြင်းမျိုးလည်း မဖြစ်သင့်၊ မမြည်းမစမ်းသေးဘဲ အရမ်းအထင်သေး ခြင်းလည်း မဖြစ်သင့်။ ထင်ချင်သလို ထင်နိုင်ခွင့်ရှိသော သူတို့၏အထင် ကိုလည်း ကာကွယ်ဟန့်တားဖွယ်မရှိ။ ‘ဖတ်ဖြစ်အောင်ဖတ်ပါ’ ဟု ကား အလေးအနက်တိုက်တွန်းလိုပါ၏။ ဖတ်ပြီးသူတိုင်း ဤအမှာစာ ရေးသူနှင့် အတူရှိနေမည်ကို ပြောရပါသည်။

“သုခ၊ မေတ္တသုတ်” အမည်နှင့် အသံရိုးသလောက် ရေးသား တင်ပြပုံမှာ ဆန်းပြားလှပေသည်။ ပေါ့ပါးလွယ်ကူသလောက်လည်း လေးနက်လှပေသည်။ မေတ္တသုတ်ဆို၍ မေတ္တာအကြောင်းမျှသာ ဘာသာရေး အခြေခံပိုင်းမှအစ အထွေထွေသိမှတ်ဖွယ်များ အပြည့်အသိပ် ပါဝင်နေ၏။ အိမ်တိုင်း မိသားစုလက်စွဲထားရမည့်ဘာသာရေးအလင်းပြစာအုပ်ပင်တည်း။

ဆရာဦးသုခ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေကျမ်းဂန်များကို ကိုယ်တိုင် ကျင့်ကြံ လိုက်နာရန် အဘယ်မျှလောက် ရေဆုံးမီးဆုံး လေ့လာဖတ်ရှုထားရသည် ဆိုသော အချက်မှာလည်း ပေါ်လွင်စေပါသည်။ မည်မျှ သဘောပေါက် ထား၍ အခြားသူတို့ကိုလည်း ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ အရသာကို မည်မျှ ခံစားစေချင် ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်။

လေးလေးနက်နက်မှတ်သားထားရမည့် မေတ္တာ ဥပေက္ခာ လက္ခဏာ ရသစသည် ပါဠိ တစ်လုံး တစ်လုံး၏ အဓိပ္ပာယ်မျိုးကို ဖော်ဆောင်ရာ၌ ရင်းမြစ်ကျကျ သာဓကခိုင်ခိုင်မားမားဖြင့် ထောက်ပြထားသည်မှာလည်း ကျမ်းတတ်ပညာရှိတို့ပင် သူ့အရေးအသားကို မလေးစားဘဲမနေနိုင်ကြပေ။

ဓမ္မဒ၊ ဇာတ်နိပါတ်၊ မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်နှင့် ပုံပြင် ဝတ္ထု ဥပမာ ဥပမေယျ စသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ သဘောတရား တစ်ခုတစ်ခုကို မပေါ်လွင် ပေါ်လွင်အောင် ပို့ထားသည်မှာလည်း ကောင်းလှပေသည်။

ဗုဒ္ဓခေတ်၊ သီဟိုဠ်ခေတ်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ခေတ်အဆက်ဆက် ထင်ရှားကျော်ကြားတော်မူခဲ့ကြသော ရဟန်းရှင်လူ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးများ ၏ အဆုံးအဖြတ်အဆိုအမိန့် အတုယူဖွယ်များကိုလည်း တိုရှင်းလိုရင်း မိအောင် ဖော်ပြထားပေသည်။

ခေတ်လူတို့အမြင်၌ ဗုဒ္ဓဝါဒအပေါ် မေးချင်နေသော မေးခွန်း များကိုလည်း စွန့်စားဖြေရှင်းထား၏။

ဥပမာ-ဘုရားရှင် စကားတော် လျင်မြန်ပုံနှင့် လူမျိုးတိုင်း- သတ္တဝါတိုင်း နားလည်သွားကြသည် ဆိုပုံ။ မင်းကွန်း တိပိဋက ဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တွေ့မေတ္တာ အောင်ပွဲရပုံ၊ ရှုရှုပေါက် ကောင်း၍ ကျောင်းအလှူခံရသော ကိုရင်ကလေး၊ ယမမင်းကိုပင် ငရဲမချအောင် ဖားနိုင်သော မောင်ဖား၊ ယက်ကန်းသည်မလေး ငွေ ဓာတ်ခိုက်ပုံ၊ ကျွန်းလည်း ကောင်း ပိတောက်လည် ကောင်းသော ဦးပေါ်ဦး၊ ရာဇသင်္ကြံ အမတ်ကြီးနှင့် ကွမ်းသွေးတစ်ဝက်၊ ယနေ့ ကမ္ဘာ့လက်နက်ဆန်းများ၊ သီးနှံရိက္ခာ စစ်မက်ရေးရာများနှင့် လူသားတို့၏ စိတ်လှိုင်း....။

အကယ်ဒမီသုံးလေးခုရသော ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကား ထုတ်လုပ်ရသည် ထက် အဆပေါင်းများစွာ ကိုယ်အား ဉာဏ်အား စေစားရသော အကျိုးကြီး သော မေတ္တသုတ် ပါတကား။ စာမွေ့သူတို့နှင့်အတူ ဆရာကြီး ဦးသုခ သက်ရှည် ကျန်းမာပါစေဟု ဆုတောင်းလိုက်ပါသည် ခင်ဗျား။

ဌေးလှိုင်
(ဓမ္မာစရိယ ဦးဌေးလှိုင်)

မေတ္တာဟူသည်

ဆရာဦးသုခ၏ မေတ္တသုတ် ဆောင်းပါးများကို လုံးချင်း စာအုပ်ထုတ်မည်ဖြစ်ရာ ကျွန်မအား အမှာစာရေးရန် တိုက်တွန်း ပါသည်။ “အနောက်နိုင်ငံသားတို့၏ အတွေးအခေါ် အယူအဆ များကို နောက်ခံထားပြီးရေးပါ” ဟုလည်း မှာကြားပါသည်။

ထိုအခါ ကျွန်မစိတ်ထဲတွင် ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ မေတ္တသုတ် ဒေသနာတော်၌ လာသည့်အတိုင်း မေတ္တာဘာဝနာ (ဝါ) မေတ္တာဖြင့် ယှဉ်သောစိတ် ပွားများနိုင်သူသည် မည်ကဲ့သို့သောသူ ဖြစ် သနည်း။ စက်မှုသိပ္ပံတွေ ထွန်းကားသဖြင့် နိုင်ငံကြီးများက လူမျိုး တွေ မည်သို့ မေတ္တာတရားနှင့် ယှဉ်တွဲနိုင်ကြမည်နည်း။

မေတ္တသုတ်ဒေသနာတွင် “သန္တုဿကောစ=ရောင့်ရဲလွယ်သည်လည်း၊ အဿ= ဖြစ်ရာ၏” ဟု ဆိုသည်။

စက်မှုသိပ္ပံထွန်းကားသော နိုင်ငံကြီးသားများ၏ စိတ်နေ

စိတ်ထားကို အဝေးကပင် သိမြင်အကဲခတ်နိုင်ပါသည်။ ‘ရောင့်ရဲလွယ် သည်’ ဟူသောစကားသည် သူတို့လောကမှာ လူပျော့၊ လူညံ့၊ လူပျင်း တို့၏ စိတ်ဖြစ်သည်ဟုယူဆကြသည်။ လောကီအာရုံများကို ဘယ် သောအခါမျှ ရောင့်ရဲနိုင်သည်ဟူ၍မရှိ။ ဆတက်ထမ်းပိုး တိုးတက်ရှာဖွေ ခံစားနိုင်မှ လူရည်တက်ဟု အမှတ်ပြုကြသည်။

ပိုက်ဆံကြေးငွေ တတ်နိုင်လို့သာ ဖြစ်လျှင် လောကကြီးမှာ လိုချင်သလောက်စည်းစိမ်တွေခံစားနိုင်ကြသည်။ သူတို့အဖို့ မသုံးဆောင် မမှီဝဲအပ်သော ကာမဂုဏ်အာရုံဟူ၍မရှိတော့ချေ။ သီလ အကျင့် သိက္ခာ တံတိုင်း တားဆီးခြင်းမရှိ၊ မီးကုန်ယမ်းကုန် ခံစားနိုင်ကြသည်။

လောကစည်းစိမ်တွေ ခံစားနိုင်ရန်အတွက် သိပ္ပံပညာ စက်မှု အင်အားတွေက ထူးပေ့ ဆန်းပေ့ ဆိုသည့် ပစ္စည်းတွေ ထုတ်လုပ်ပေး ကြသည်။

ယုတ်စွအဆုံး ထင်ရှား မြင်နိုင်သော ဥပမာ ပြရလျှင် မော်တော်ကား၊ ရုပ်မြင်သံကြားစက်၊ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ၊ အခန်းဆီး၊ ကူရှင်၊ ကော်ဇော ပစ္စည်းတွေ အရောင်မှမညိုမီး နောက်ထပ် အသစ်ပေါ် လာလျှင် လဲပစ်ကြသည်။ တစ်နှစ်နှင့်တစ်နှစ်မတူ၊ အသစ်အဆန်းပေါ် လာတိုင်း လဲနိုင်မှ လူရာဝင်သည်။ ထိုအာရုံနောက်သို့ အစဉ်တစိုက် လိုက်နေခြင်းသည်ပင် လူ့ဘဝ၏ အရသာဟု ယူဆနေကြသည်။ ထိုအခြေ အနေမျိုးတွင် မေတ္တသုတ် ဒေသနာ၌ ပါရှိသော ‘ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း’ ဟူသောတရားကို သိမ်းပိုက်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။

မြန်မာလူမျိုးများသည် ရောင့်ရဲလွယ်ကြသည် (သူတို့နှင့် နှိုင်းလျှင်) ‘ဒါကြောင့် မတိုးတက်တာပေါ့’ ဟု ဆိုချင်ကြသည်။

တိုးတက်ကြီးပွားသည် ဆိုရာတွင် လူအများ လူတမ်းစေ့ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြည့်စုံခြင်းကား လိုလားအပ်ပေသည်။

သို့သော် လျှမ်းလျှမ်းတောက် ကြီးပွား တိုးတက် ရခြင်းသည်

မေတ္တာတရား ခေါင်းပါးခြင်း၊ အကျင့်သီလ ပျက်စီးခြင်း တည်းဟူသော အဖြစ်မျိုးတွေ နောက်က ကပ်ပါလာတတ်သည် ကိုလည်း သတိမလွတ်ဖို့ လိုအပ်ပေသည်။

သုဘရောစ=မွေးမြူလွယ်သည်လည်း၊ အဿ=ဖြစ်ရာ၏၊ အပ္ပကိစ္ဆောစ=နည်းသောကိစ္စရှိသည်လည်း၊ အဿ=ဖြစ်ရာ၏၊ သလဟုက ဝုတ္တိစ=ပေါ့သော အသက်မွေးခြင်းရှိသည်လည်း၊ အဿ=ဖြစ်ရာ၏။

ဤသို့ မေတ္တသုတ် ဒေသနာတော်၌ ရှိလာသော အခြေခံ တရားများသည် သူတို့တိုင်းပြည်တွေမှာ ကင်းဝေးလှသည်။ အပ်ပျောက် မြေကျ ရှာမရသည့်နယ် ရှိတော့သည်။

လောကစည်းစိမ်ကာမဂုဏ် နယ်ချဲ့ချင်းတိုင်း ချဲ့နေကြသူတွေ ကြားထဲတွင် ‘နည်းသောကိစ္စ ရှိရမည်’ ဟူသော စကားသည် ‘ရန်စကား’ ဖြစ်နေပေသည်။

ကိုယ့်တစ်ကိုယ်အတွက် အာရုံခံစားဖို့ ရလေလိုလေ မရောင့်ရဲ နိုင်သူအဖို့ သူတစ်ပါးအပေါ်၌ မေတ္တာတရား အဘယ်မှာ ထားနိုင်ပါ တော့မည်နည်း။ အကျင့်သီလ သိက္ခာကိုလည်း အဘယ်မှာ စောင့်စည်နိုင် ပါတော့မည်နည်း။

ထို့ကြောင့် သူတို့ဆီမှာ အကျင့်သီလတွေ မကြားဝံ့မနာသာ အောင် ပျက်စီးနေကြသည်။

ထိုအခြေအနေကို လျစ်လျူရှုမထားနိုင်သော အသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင်တွေ ရှိကြသည်။ ဘယ်လိုများ ပြုပြင်ရပါမည်နည်းဟု စိန္တယိသု=ကြံစည်နေကြကုန်သည်။

သူတို့ကြံစည်ပုံကို တင်ပြလိုပါသည်။ သူတို့နိုင်ငံတွေမှာ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်သည်။ နေ့စဉ်ပြုဖွယ်ကိစ္စ အိမ်တွင်း အိမ်ပြင် သွားလာရေး ဗာဟီရများ ခုလုတ်နှိပ်ရုံနှင့် ကိစ္စပြီးကြသည်။

ထိုအခြေအနေမျိုးကို စက်မှုသိပ္ပံပညာဖြင့် ဖန်တီးထားသော စက်ရုံကြီးတွေက လုပ်ပေးကြသည်။ ထိုစက်ရုံကြီးတွေလည်ပတ်ဖို့ ‘လောင်

စာ’ လိုသည်။ လောင်စာတစ်ခါပြတ်လျှင် အိမ်ထဲတွင် ချက်ရေး ပြုတ်ရေး သာမက မျက်နှာသစ်၊ သွားတိုက်ဖို့တောင် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။ သွားရေး လာရေးမှာလည်း ခြေထောက်ချိုးထားသည်နှယ် ဖြစ်နေကြတော့သည်။

လောင်စာတွေပေါသည့်အခါ စည်းစိမ် ရှိသလောက် လောင်စာ ပြတ်သောအခါ ဒုက္ခတွေ့ကြရသည်။

ဤသို့ နှာခေါင်းကျည်ပွေ့ တွေ့ကြရဖန် များလာသောအခါ ‘ဒီလိုဆို မဖြစ်ချေဘူး’ ဟု ထွက်ပေါက်ရှာကြသည်။

လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်ခန့်က အမေရိကန်ပြည်တွင် (Lin- dis Farne) လင်းဒစ်ဖန်းခေါ် အဖွဲ့တစ်ခု ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် သမိုင်းပညာရှင်၊ မနုဿဗေဒပညာရှင်၊ စီးပွားရေးပါရဂူ၊ ရူပဗေဒ ပညာ ရှင်၊ သိပ္ပံပညာရှင်များ ပါဝင်သည်။

‘လင်းဒစ်ဖန်း’ အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးဖြစ်သော စီးပွားရေး ပါရဂူ (Schumacher) သျှုမားခါး နေသော (Small is Beautiful) “ငယ်မှ လှသည်” စာအုပ်တွင် ပါသော အခန်း တစ်ခန်းတွင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောတော်မူသော မဂ္ဂင် ၈ ပါးကို ကိုးကား ရေးထားသည်။ သမ္မာ အာဇီဝဖြစ်မှ ချမ်းသာမှုအစစ်ရရှိနိုင်သည်ကို ရေးထား သည်။

‘လင်းဒစ်ဖန်း’ အဖွဲ့သည် လူတို့ဘဝရပ်တည်နေထိုင်ရေး တွင် ကစွီအနည်းဆုံးနှင့် အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ရည်ရွယ်ချက်ကို ဦးတည်၍ လက်တွေ့စမ်းသပ်နေကြသည်။

အသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင်များ ခေါင်းဆောင်သော ‘လင်းဒစ်ဖန်း’ အဖွဲ့သည် မိမိတို့အုပ်စု နေထိုင်ရေးအတွက် ဓာတ်အားကို နေရောင်ခြည် အစရှိသော သဘာဝမှ လုံ့လောက်ရုံရယူကြသည်။ စက်ရုံ ကြီးတွေကို အားမကိုးဘဲ ခြေနိုင်လက်နိုင် ကိရိယာ တန်ဆာ ပလာများကို သုံးကြသည်။

“ကမ္ဘာမြေကြီးပေါ်မှာ ဝန်မလေးစေဘဲပေါ့ပေါ့ပါးပါး နေကြ ရအောင် ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကို လက်ကိုင်ထားကြသည်။ဤသည်ပင် “သလဟုကဂုတ္တိစ=ပေါ့သော အသက်မွေးခြင်းသည်၊ အဿ=ဖြစ်ရာ၏”

ဟူသော မေတ္တသုတ်တော် လာရှိသော အဆုံးအမနှင့် ဝင်ဆုံးနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

‘လင်းဒစ်ဖန်း’ အဖွဲ့ကို စတင်တည်ထောင်၍ ယနေ့အထိ တက်ကြွစွာ ဆောင်ရွက်နေသူ (William Irwin Thompson) ဝီလီယံ-အာဝင် သော်မဆင်၏ ဆောင်းပါး တစ်ခု (Dialogue) ဒိုင်ယာလော့ မဂ္ဂဇင်းတွင် ဖတ်လိုက်ရသည်။

ထိုဆောင်းပါးတွင် “လူသားတွေ ရှေ့ကို ဘယ်လို ရပ်တည် မည်နည်း” ဟူသော ပြဿနာကို တင်ပြ ဆွေးနွေးထားသည်။ ထိုဆောင်းပါး ၌ ပါရှိသော အချက်များကို အကျဉ်းချုပ် လိုရင်း တင်ပြပါမည်။

လူသားတို့၏ နောင်ရေးအတွက် စီမံကိန်းဆွဲ ရာတွင် အရေးကြီးသော အခြေခံတရားမှာ “စက်မှုကိရိယာများကို သေးသေး ငယ်ငယ် လုပ်ခြင်း” ဖြစ်သည်။

လက်ရှိအခြေအနေမှာ လူသားနှင့်စက်တို့၏ အတိုင်းအတာ အဆမတန်ကွာခြားနေသည်။ အစက လူက စက်ကို ခိုင်းဖို့ လုပ်ခဲ့ကြသည်။ ယခုတော့ စက်ကလူကိုပြန်ခိုင်းပြီး လူတွေကို စက်တွေက ပြန် “နှိပ်စက်” နေကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ စက်တွေ၏အရွယ် အတိုင်းအတာကို လျှော့ပစ်ရမည်။

စက်များ၏ အတိုင်းအတာ သေးငယ်ပါမှ လူတွေကို စက်၏ “နှိပ်စက်ခြင်း” ခံရသောဒုက္ခ သက်သာကြတော့မည်။ စက်မှု သိပ္ပံ အင်အားကြီးမားသဖြင့် ပစ္စည်းတွေ အမျိုးမျိုး အဆန်းထွင်ပြီး လိုသည်ထက် ပိုပြီး အဆမတန်ထုတ်လုပ်ကြသည်။ ထိုပစ္စည်းတွေ ဝယ်ယူသုံးနိုင်ဖို့ ပိုက်ဆံကြေးငွေ အရူးအမူး ရှာကြရသည်။ ထို့ကြောင့် လူတွေ စိတ်နေ စိတ်ထား ရုန်ရင်း ကြမ်းတမ်းလာကြသည်။ လူတို့ ယဉ်ကျေးမှု နူးညံ့စေသော ပညာဗဟုသုတအတွေးအခေါ်များ ခေါင်းပါးလာကြသည်။

တစ်ဖက်က စက်မှုသိပ္ပံက သစ်သမ္မိန်ဆန်းသမျှ ပစ္စည်းတွေ ကို ထည်လဲဝယ်ယူသုံးစွဲနိုင်ခြင်းကို တန်ဖိုးထားသောစိတ်ကို အားပေးသည်။

လူသားတို့ စိတ်အေးချမ်းမှု၊ ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့မှုကို အားပေး

သောကုန်ပစ္စည်းမျိုးကို တန်ဖိုးမထား၊ မထုတ်လုပ်ဘဲ နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူတို့၏ စိတ်အေးချမ်းမှု၊ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုကို တန်ဖိုးမထားဘဲနေကြသည်။

‘လင်းဒစ်ဖန်း’အုပ်စုသည် ထိုကဲ့သို့ တန်ဖိုးထား လွဲမှားနေသည်ကို ပြုပြင်ပေးရန် ရည်မှန်းသည်။

ပစ္စည်း အသစ်အဆန်းတွေနောက်သို့ မီးခိုးမဆုံး၊ မိုးမဆုံး လိုက်နေမည့်အစား လူတို့၏စိတ် တည်ငြိမ်ချမ်းသာမှု၊ ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့မှု ရအောင် ကြိုးစားမည်ဟူသော အတွေးအခေါ်ကို သွင်းယူလာကြသည်။

‘လင်းဒစ်ဖန်း’ အုပ်စုသည် ပထမခြေလှမ်း အဖြစ်နှင့် ကိစ္စနည်းနည်းနှင့် ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးမှုကို လက်တွေ့စမ်းသပ် နေကြသည်။ သူတို့သည် သိပ္ပံပညာနှင့်စက်မှုအင်အားကို လုံးဝပစ်ပယ်ကြသည် မဟုတ်ချေ။ စက်မှုသိပ္ပံပညာကို လူသားတို့၏ လူတန်းစေ့ နေထိုင်ရေးအတွက် ‘ချိန်ချိန်ဆဆ’ အသုံးချတတ်အောင် စမ်းသပ်လေ့ကျင့်ကြသည်။

သော်မဆင်က ဤသို့ ဆိုသည်...

“ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်နေသော ‘လင်းဒစ်ဖန်း’အုပ်စုသည် နေရာတကာတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရမည်ဟူသောအတွေးအခေါ်ကို နောက်ခိုင်းထားခဲ့သည်။ ရှေးရှေးက အသုံးချခဲ့ဖူးသော နည်းနိဿယများ၊ သယံဇာတပစ္စည်းများကို တစ်ဖန်ပြန်၍ အားကို လုပ်ကိုင်မှုကို ရှေးရှုလျက် ရှိသည်။

ဥပမာ-ဆယ့်တစ်ဧကမျှကျယ်သော မြေပေါ်တွင် အစွမ်းကုန် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်လျှင် မည်မျှအကျိုးစီးပွား ဖြစ်မည်ကို လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်ကြသည်။

ရှေးဦးစွာ ဟင်းသီးဟင်းရွက် သစ်သီးဝလံပင်များကို စိုက်ပျိုးကြသည်။ မကြာမီပင် ဆက်လုပ်ကြမည့် အစီအစဉ်များတွင် ကြက်မွေးခြံ၊ ဆိတ်မွေးခြံ၊ လက်မှုပညာ လုပ်ငန်း အလုပ်ရုံများအပြင် (Meditation House) ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတစ်ခုလည်း ဆောက်လုပ်ဦးမည်။”

ထိုစာပိုဒ်ကို ဖတ်လိုက်ရသောအခါ ကြက်ခြံ၊ ဆိတ်ခြံတွေ၊ အလုပ်ရုံတွေကြားထဲတွင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းပါနေသည်မှာ အတော်ဆန်းနေသည်။ ဘာကြောင့်ပါရသည်ကို ‘သော်မဆင်’၏ ဆောင်းပါး အဆုံးသတ်တွင် ရှင်းသွားသည်။

“၁၉၈၄ခုနှစ်ဆိုလျှင်တော့ ကျွန်ုပ်တို့ လမ်းနှစ်ခွဲမှာ ရပ်နေလျက်သားဖြစ်နေမည်။ ဘယ်လမ်းလိုက်မည်ကို လူတိုင်းလူတိုင်း ထင်ထင်ရှားရှား သိသင့်သည်။

တစ်ခုသောလမ်းသည်ကားဆိုလျှင် ညူကလီးယား အင်အားတန်ခိုး ကြီးထွားဖို့နှင့် မြေကြီးထဲက သယံဇာတ ရှိရှိသမျှကို ခြစ်ခြုတ်အကုန်ထုတ်ယူဖို့ဆီသို့ ဦးတည်နေသည်။

အခြားသောလမ်းသည် ရှေးအထက်ထက်က လူ့ လောကပြောင်းလဲစေခဲ့သော၊ ကမ္ဘာ့ ဘာသာတရားတော်ကြီးများက ပေးခဲ့သော အစဉ်အလာများကို ပြန်လည်ဆန်းသစ်ခြင်းဆီသို့ ဦးတည် ရှေးရှုနေသည်။”

ထိုဆောင်းပါးကို ဖတ်ရှုရသောအခါ မျက်မှောက် လောကကြီးသည် ‘သို့ကလောက် ယုတ်မာ၊ ကြားရုံနှင့် ရူးလောက်သည့် ဘီလူးရွာ’ ဆိုတာမျိုး ဖြစ်နေသည်။ ထိုအဖြစ်မှ ထွက်ပေါက်ရှာကြပုံကို တွေ့ရသည်။

ထိုသို့ ထွက်ပေါက်ရှာရာတွင်...

“ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးမှုရှိခြင်း၊ နည်းသောကိစ္စ ရှိခြင်း” ဟူသော တရားအပေါ်မှာ အခြေတည်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

အကယ်၍သာ သူတို့၏ အစီအစဉ်အတိုင်း ရှေ့ဆက်သွားနိုင်ခဲ့ပါလျက် ရင့်သောပညာရှိခြင်း၊ မမက်မောခြင်းစသော အကျိုးတရားများ နောက်ကလိုက်လာမည် မလွဲဟု ယူဆနိုင်ပေမည်။

ထိုမှတစ်ဖန် မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ကို မမေ့မလျော့ ဆောက်တည်လာနိုင်သောအခါ မှားယွင်းသော အယူဝါဒများ မကပ်ငြိဘဲ သီတင်းသီလနှင့် ပြည့်စုံပေမည်။ နောက်ဆုံး မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် အထိ ပေါက်

ရောက်နိုင်သောလမ်းစဉ် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအထိ သူတို့ သွားနိုင်မည်၊
မသွားနိုင်မည်ကိုကား စောင့်ကြည့်ကြရပေမည်။

အမေရိကန် အသိပညာရှင်များ တီထွင်ကြံဆ စမ်းသပ် နေ သော
အစီအစဉ်၏ ပထမခြေလှမ်းမှာတော့ မေတ္တာသုတ် ဒေသနာတော် နှင့်
ဘောင်ဝင်နေသည်ကို တင်ပြလိုက်ရပါတော့သည်။

ခင်မျိုးချစ်
၅-၂-၈၀

မေတ္တာနှင့်ပတ်သက်၍ ရေးသားကြသောစာအုပ်တွေ ရှိကြ သော်လည်း ဖတ်ချင့်စဖွယ် ဆွဲဆောင်မှုမရှိကြပါ။ တချို့စာပေကျတော့လည်း လူပြိန်းရဲ့ အသိဉာဏ်နဲ့ လက်လှမ်းမမီ ဖြစ်နေပါတယ်။

ဦးသုခ၏ မေတ္တသုတ်ကတော့ ဇာတ်လမ်းပမာလို သုတ္တန်ဝတ္ထုလေးတွေ သင့်တဲ့နေရာမှာ ထည့်ထားလို့ ဖတ်ချင့်စဖွယ်ဖြစ်။ ဗဟုသုတလည်းဖြစ်လို့ ယခုခေတ် လူငယ်အချို့ပင် လိုလိုလားလားနဲ့ ဖတ်တာ။ ဦးပဉ္စင်းလည်း လူငယ်တစ်ဦးထံမှ ငှားရမ်းဖတ်ကြည့်မိလို့ နှစ်သက်သဖြင့် ဦးသုခထံ စာရေး မှာကြားမိခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ယခု မေတ္တသုတ် ရေးသလို အခါအခွင့်သင့်ရင် မင်္ဂလာသုတ် ကိုလည်း ရေးသားဖို့ တိုက်တွန်းပါရစေ။ မင်္ဂလာသုတ်တော်လည်း လိုက်နာကျင့်သုံးကြမယ်ဆိုရင် လောကီလောကုတ် အတော်အကျိုးများပြားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခါအခွင့် သင့်ရင် မင်္ဂလာသုတ်တော်ကြီးကိုလည်း ရေးသားပါဦးလို့ တိုက်တွန်းပါတယ်။

သုခနှစ်ဖြာ၊ ပြည့်စုံစွာဖြင့်၊ သူငါအများ၊ သိဉာဏ်ပွားအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်စေ၊ ဆုပန်ခြေလျက်။

ဦးသေဋ္ဌိလ
ဘုရားကြီးကျောင်းတိုက်၊ဇီးကုန်းမြို့။

မောင်ရဲအောင် လှူလိုက်တဲ့ မေတ္တသုတ်စာအုပ်ကို ဆရာတော်မှတစ်ဆင့် ဖတ်ရှုရပါတယ်။ ဖတ်လွယ်၊ မှတ်လွယ် လိုက်နာကျင့်သုံးဖွယ်ကောင်းတဲ့ စာအုပ်မို့ လူတိုင်း လက်ဝယ် ရှိသင့်၊ ဖတ်သင့် မှတ် သင့်၊ လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သော စာအုပ်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါယကာကြီးက စိတ်ဝင်စားအောင် ရေးထားတာမို့ ဘုန်းကြီး
တော့ အစမှအဆုံး နိဂုံးအထိ မနားတမ်း ဖတ်လိုက်ပါတယ်။

အရှင်ဇောတာလင်္ကာရ
မိဂျီ(ကျူးရှူးကျွန်း-ဂျပန်ပြည်)

မေတ္တသုတ်ရွတ်က ဘေးကင်း၊ ရန်ရှင်း၊ လူ့နတ် ဗြဟ္မာချစ်ခင်
မြတ်နိုးတယ်ဆိုတဲ့ နုနယ်ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ အတွေးအမြင်မျိုးဖြင့်သာ
ကြက်တူရွေး စကားတတ်၊ ကရားရေလွတ် မေတ္တသုတ်ကို တတွတ်တွတ်
မနားမနေ ရွတ်ဆိုစီးဖြန်းခဲ့ပါတယ်။ ဟင်းမွေ့တဲ့ ယောက်မလိုပေါ့ဆရာ၊
အနှစ်သာရသာ မသိခဲ့ဘူးပေါ့။ ဆရာတင်ပြချက်တွေက ရှင်းလင်းပြတ်သား
လွန်းလို့၊ နက်ရှိုင်းကျယ်ဝန်းလို့ တစ်မုဟုတ်ချင်းပဲ မေတ္တသုတ် ဒေသနာ
တော်ရဲ့ အတိမ် အနက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သစ္စဉာဏ်ဝင်း၍ လာပါတယ်။

အမ်-အေ-ဒေါ်အုန်း
အမှတ်-၁၇၊ နှင်းရိပ်သာ ၃၀/၃၁-လမ်းကြား၊
တရုတ်တန်း၊ မန္တလေးမြို့။

မေတ္တာပွားများရန် ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့် အခြေခံများ (၁)

“ဥဿဖယား၊ ပတ္တမြား၊ မြ၊ ဣန္ဒနီ၊
မျက်လုံး မျက်တောင် သက်တံ့ရောင်အသွေးရယ်နဲ့
သွားတော်ကလေးက ထိန်ကြည်၊ ထိန်ကြည်၊ ထိန်ထိန်ကြည်၊
ချစ်တာ သစ္စာ၊ စစ်ကာထုတ်ပါလို့၊
မေတ္တာသုတ်ရယ်နဲ့ချိန်မည်၊ ချိန်မည်၊ စိန်ဝဇီ”

“အမယ် အမယ်... ဆိုနေလိုက်တာ သံနေသံထားနဲ့ပါလား”

“ဟာ... သူငယ်ချင်း လာကွာထိုင်”

“ဘာများ စိတ်ရူးပေါက်နေတာလဲ၊ မကြီးမငယ်နဲ့”

“တို့ငယ်ငယ်က ဖိုးစိန်ကြီးဆိုတဲ့သီချင်းလေကွာ၊ လေဘာတီ
မခင်ညွန့်နဲ့ နှစ်ပါးသွားမှာ ဆိုတာ”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒါကို မင်းက ဒီနေ့မှ ဘာအရူးထပြီး ဆို
နေတာလဲ”

“အဓိပ္ပာယ်ကောင်းလွန်းလို့ကွာ၊ လေဘာတီမခင်ညွန့်ကို
ဖွဲ့နဲ့ပြီး မြှောက်ပင့်ထားလိုက်တာလေ၊ ကျောက်မျက်ရတနာ နဝရတ်
ကိုးပါးနဲ့ နှိုင်းပြီး၊ မျက်လုံးမျက်တောင်က သက်တန့်လို အသွေးစုံ
အရောင်စုံလှပတဲ့အကြောင်း၊ သွားကလေးတွေက ပုလဲသွယ်ကလေး

လို အရောင်တောက်နေတဲ့အကြောင်း၊ သူက ချစ်ရတာတွေကိုသစ္စာ ဆိုပြီး မေတ္တသုတ်နဲ့ စစ်ဆေးချင့်ချိန်ပါမယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ် လေ ကွာ”

“ဟေ့ကောင်... မင်း ဒီနေ့တယ်ပြီး ‘ဏှာ’ ထနေပါလားဟေ့”

“ဟား ဟား ဟား... မင်း ဒီလိုအပြစ်တင်လိမ့်မယ်လို့ အထင် သားပဲ၊ ‘ဏှာ’ ထတာမဟုတ်ဘူးဟေ့၊ မေတ္တသုတ်ကို ကြည်ညိုနေတာ၊ ကြည်ညိုနေတာ၊ ပရိတ်ကြီးဆယ့်တစ်သုတ်မှာ မေတ္တသုတ်ဟာ အရေး ကြီးတယ် မဟုတ်လား”

“ကြီးတာပေါ့၊ ပရိတ်ရွတ်ရင် မေတ္တသုတ်နဲ့ မင်္ဂလသုတ် က တော့ အဓိကပဲ”

“အဲသည့် မေတ္တသုတ်ကို မင်းဘယ်လို နားလည်ထား သလဲ ပြောစမ်း”

“ရဟန်းငါးရာ တောထဲသွား တရားကျင့်ကြတော့ တောစောင့် နတ်တွေက အနှောင့်အယှက် ပြုကြတယ်ကွာ၊ ဒီတော့ ရဟန်း ငါး ရာ ဘုရားထံ ပြန်လာကြပြီး လျှောက်ကြတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက မေတ္တသုတ်ကို သင်ပေးပြီး တောထဲမှာ အရွတ်ခိုင်းတော့ နတ်တွေက ချစ်ခင်လာကြတယ်၊ အနှောင့်အယှက် မပေးကြတော့ဘူး၊ ရဟန်း ငါးရာလည်း အနှောင့်အယှက်ကင်းစွာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျင့်ကြလို့ ရဟန္တာ တွေ ဖြစ်ကုန်ကြတယ်၊ ဒီလိုမဟုတ်လား”

“အေး... ဟုတ်တော့ ဟုတ်တယ်”

“ဟင်... မင်းဟာက ဟုတ်တော့ဟုတ်တယ်ဆိုတော့ ဘာက မဟုတ်သေးတာလဲ”

“ပရိတ်ကြီးနိဿယထဲမှာ ဖွင့်ထားတာက မေတ္တသုတ်ကို အရံအတားအလိုငှာ လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလိုငှာ လည်းကောင်း

လို့ ဆိုထားတယ်။ နောက်ပြီး ရဟန်းများကလည်း မေတ္တသုတ်ကို ရွတ်ဆိုလျက် မေတ္တာဘာဝနာကို ပွားများကြတယ်ဆိုထားတော့ ရွတ်ဆို စီးဖြန်းကြရုံသာမဟုတ်။ မေတ္တ သုတ်ပါ ဗုဒ္ဓတရားတရားတော်ကို လိုက်နာကျင့်ကြံအားထုတ်တော်မူကြတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်းတော် ငါးရာလုံး အရဟတ္တ မဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရောက်ကြရတယ်။ အဲသလို မှတ်ရမှာပေါ့။”

“အင်း... ဖြစ်နိုင်ပါတယ်”

“ဖြစ်နိုင်ပါတယ် မဟုတ်ဘူး၊ ဖြစ်ကိုဖြစ်ရမယ်၊ ဒီလို ယုံ စမ်းပါ။ ဒီမှာ ငါပြောမယ် မင်းစဉ်းစား၊ ပရိတ်တော်တွေကြည့်၊ အရံအတားအဖြစ်နဲ့ ပရိမိတ္တဇာလသုတ်၊ အာဠာနာဠိယသုတ်၊ ရတန သုတ် အစရှိတဲ့ သုတ်မျိုးက အရံအတား အကာအကွယ် ဖြစ်သလို၊ ဝဇ္ဇသုတ်၊ အင်္ဂုလိမာလသုတ်တို့က သစ္စာဆိုတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ သုတ် ဆွေထဲက မင်္ဂလသုတ်လို့ မေတ္တသုတ်လို ပရိတ်တရားတော်များက အကျင့် တရားတွေ လိုက်နာရမယ့် နည်းလမ်း ကျင့်စဉ်တွေ ပါလာပြီ။ မင်း မင်္ဂလသုတ် အနက်အဓိပ္ပာယ်နဲ့တကွ ရတယ် မဟုတ်လား။”

“ရတာပေါ့ကွ၊ တို့ငယ်ငယ်က အမျိုးသားကျောင်းမှာ မနက် တိုင်း ကျောင်းမတက်ခင် ဘုရားရှိခိုးပြီး ရွတ်ကြရတာ”

“အေး... အဲသည့် မင်္ဂလသုတ်များ နောက်ခံဝတ္ထုက လူတွေ နတ်တွေဟာ ဘယ်ဟာမျိုးကို လောကမှာ မင်္ဂလာရယ်လို့ သတ်မှတ် ကြရမလဲဆိုတဲ့ ပြဿနာကို အထွေထွေအမျိုးမျိုး ကြံဆ တွေးတော ကြတယ်။ ဟုတ်ကဲ့ မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ဗဟူဒေဝါ မနုဿာစ၊ မဂ္ဂလ ဝ န အ စ န ဝ ယ လို့ ပါတာပဲဟာ”

“အေး... မင်းမှတ်မိသေးသားပဲ၊ ကဲ... နတ်တစ်ပါးက လာလျှောက်လို့ မြတ်စွာဘုရားက မင်္ဂလာတိုတာ ဒါတွေ ဒါတွေ ပဲ လို့ ဟောတော်မူလိုက်တယ်လေ... ဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်လေ၊ သုံးဆယ့်ရှစ်ပါး”

“အဲဒါကို ပြောချင်တာ၊ အဲသည့်သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးကို အသက် အရွယ်အားဖြင့် ခွဲခြားလျှင် ပထမအရွယ်၊ ဒုတိယအရွယ်၊ တတိယ အရွယ်အဖြစ်နဲ့ သုံးပါး၊ အဆင့်အားဖြင့် ခွဲခြားလျှင် အခြေခံ၊ အလုပ် စခန်း၊ အကျိုးအမြတ် အဲသလို တိုးတက်သွားနိုင်တယ်၊ နောက် တစ်နည်းဆိုလျှင် လောကီက လောကုတ္တရာအထိ အကျိုးကျေးဇူး ရှိနိုင်တယ်။

“လောကီက လောကုတ္တရာအထိ အကျိုးပေးနိုင်တယ်ဆိုတာ ကတော့ ‘သဗ္ဗလောက ဟိတတ္ထာယ’ လို့ ပါပြီးသားပါ၊ မင်းပြောတဲ့ အရွယ်သုံးပါးနဲ့ အဆင့်သုံးမျိုးဆိုတာက ဘာကို ဆိုလိုတာလဲ”

“အရွယ်သုံးပါးဆိုတာ ပထမ ကလေးသူငယ် အရွယ်ကွာ၊ ဒုတိယ လူလတ် အိမ်ထောင်ရှင် အရွယ်ကွာ၊ တတိယ လူကြီး အရွယ်ကွာ... ဒါပေါ့၊ အဆင့်အတန်း သုံးမျိုးဆိုတာကတော့ လူငယ်၊ လူလတ်၊ လူကြီးမရွေး ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြရမယ့် ကိုယ်ကျင့်တရား တွေပေါ့၊ လောကမှာ သားမယား မိဘ ဆွေမျိုး မိသင်္ဂဟနှင့် အတူနေတဲ့အခါ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမယ့်စိတ်မှ အာသဝေါတရား လေးပါး ကုန်သည်အထိ အကျိုးပြုနိုင်တယ်၊ မင်္ဂလာသုတ်ကို မင်းနဲ့ငါ တသီတသန့် နောက်တော့ဆွေးနွေးကြသေးတာပေါ့”

“အခု မင်းပြောလက်စ မေတ္တသုတ်ကို ဆက်စမ်းပါဦး”

“ဆက်ရမယ်ဆို ငါတော့ မေတ္တသုတ်ကို ရွတ်ရင်း ရွတ်ရင်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို စဉ်းစားလာတော့မှ မေတ္တသုတ်ကို ရွတ်ရုံသာ

ရွတ်ရမှာမဟုတ်ဘဲ၊ လိုက်နာ ကျင့်ကြံရမယ့် တရားတွေပါကလားလို့ ဆရာတော်များဟောကြတာ သဘောပေါက်မိတယ်”

“မင်းနယ်ကွာ... အခုမှပဲသဘောပေါက်ရသလား... အံ့ပေါ့”

“ငါ ရိုးရိုးသားသားပြောရရင် အခုမကြာခင်ကမှ သဘောပေါက်ပါတယ်၊ မင်းက အလျင်ကတည်းက သဘောပေါက်ခဲ့သလား”

“ငါတော့ အဲသည့်မေတ္တသုတ်ကို မေ့နေလို့ စာအုပ်ကြည့် ဆိုနေရတယ် ဟား-ဟား”

“အေး... ငါကလည်း မင့်ကို အထင်မကြီးမိပါဘူး”

“ဟား-ဟား-ဟား... ငါ့ကို အထင်မကြီးတာ ထားပါ၊ မင်း က စာတွေပေတွေ ဖတ်နေတဲ့လူမို့ အခုမှ သဘောပေါက်တယ် ပြောတာ ထူးဆန်းတာပေါ့”

“အေး... ငါဝန်ခံပါတယ်၊ စာပေဖတ်တာနဲ့ သဘောပေါက်တာနဲ့ တခြားစီကွ၊ သည့်ပြင်ဟာမပြောနဲ့၊ တို့တစ်တွေ ငယ်စဉ်က တည်းက နေ့စဉ်ပြောဆိုသုံးစွဲလာကြတဲ့ စကားတွေကိုတောင် နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် သတိမထားမိကြဘူး၊ လွယ်လွယ်ပြောပြီး လွယ်လွယ်ပဲ နားလည်ထားကြတာရှိတယ်၊ အချို့နေရာကျပြန်တော့လည်း လွယ်လွယ်ကလေးကို ခက်ခက်ခဲခဲဖြစ်အောင် နားလည် ထားကြတယ်၊ ကဲ... မင်းကိုပဲ ငါမေးမယ်၊ စိတ်ဆိုးတယ် ဆိုတာ ဘာကိုပြောတာလဲ”

“မင်းကလည်းငါ့ကိုကလေးလေးကျနေတာပဲတကတည်း”

“အေး... ကလေး မဟုတ်တဲ့ လူကြီးကပဲ ပြောစမ်းပါဦး”

“ဟ... စိတ်ဆိုးတယ်ဆိုတာ ဒေါသဖြစ်တာပေါ့၊ ဒါများ မင်းက...”

“အဲဒါ၊ မင်းသိထားတာထက် ကျော်ပြီး မင်းဖြေနေတာ”

“ဘာကျော်တာတုံး၊ ဘာကျော်တာတုံး၊ ဒေါသဖြစ်တယ်ဆို

လူတိုင်းသိတယ်”

“အေး... လူတိုင်းဟာ သိသလိုလိုနဲ့ တကယ်မသိဘူး၊ မသိသလိုလိုနဲ့ တကယ်သိနေကြတယ်၊ မင်း အခုနပြောတယ်၊ စိတ်ဆိုးတယ်ဆိုတာ ဒေါသ ဖြစ်တာတဲ့၊ တကယ်ဆိုတော့ ‘ဒေါသ’ ဆိုတဲ့စကားကို မင်းက စာထဲပေထဲက ‘ငှား’ ပြောတာ၊ ဒေါသဆိုတဲ့ စကားက ‘စကားလုံး’ အကြီးကြီး၊ မြန်မာလို အဓိပ္ပယ်ပြန်လိုက်ရင် ‘အပြစ်’ ဆိုတာပဲ”

“ဒါဖြင့် စိတ်ဆိုးတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပြောရမလဲ”

“စိတ်ဆိုးတယ်ဆိုတာ စိတ်ကောင်းမဟုတ်လို့ပေါ့ကွ”

“ဟာ... မင်းတော်တော်နောက်ကတဲ့ ကောင်ပါလား ဟေ”

“နောက်ပြောင် ပြက်ရယ်ပြောတာ မဟုတ်ဘူးသူငယ်ချင်း၊ ငါလေးလေးစားစား ပြောနေတာပါ၊ ဒါကြောင့် သိသလိုလိုနဲ့ မသိတာတွေရှိတယ်၊ မသိသလိုလိုနဲ့ သိထားတာတွေရှိတယ် ဆိုတာပေါ့၊ ကျေးဇူးရှင် စွန်းလွန်းဆရာတော်ကြီးတို့၊ ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားတို့၊ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ ကိုယ်တော်ကြီးတို့က လူပြိန်းများနားလည်အောင် တို့ပြောနေကျ စကားတွေထဲကကို တရားပြုပြ သွားတော်မူကြပါတယ်၊ ပါဠိသိတာထက် ကိုယ့်စကားနဲ့ကိုယ် သိတာက ပို၍ခရီးရောက်ပါတယ်၊ စိတ်ကိုကောင်းအောင် စိတ်ကပဲ ပြုပြင်လို့ရတယ်၊ ဆိုးအောင်လည်း စိတ်ကပဲ ပြုပြင်လို့ရတယ်၊ နောက်ပြီး တစ်ခုထပ်ပြီး စဉ်းစားကြည့်ကြဦးစို့၊ စိတ်ချမ်းသာတယ်၊ စိတ်ဆင်းရဲတယ်ဆိုတဲ့ စကား၊ ကဲ... ပြောစမ်း”

“စိတ်ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ ပျော်ရွှင်တာပေါ့၊ စိတ်ဆင်းရဲတယ်ဆိုတာက စိတ်ဒုက္ခဖြစ်တာပေါ့”

“ဟော... မင်း ‘စကားငှား’ ပြန်ပြီ၊ ဒုက္ခဆိုတာလည်း ဆင်းရဲ

တာပဲ။ ဆင်းရဲတာလည်း ဆင်းရဲတာပဲ”

“ဒါတော့ မင်း ကတ်သီးကတ်သတ် လျှောက်ပြောနေတာ ကိုးကွ”

“ကတ်သီးကတ်သတ် တမင်ပြောနေတာ မဟုတ်ပါဘူးကွာ၊ တို့စကားတွေထဲမှာ တရားသဘော ဆင်ခြင်ကြည့်ရအောင်လို့ ဆွေးနွေး နေတာပါ။ ငါ့အယူအဆကို မှားလျှင်မှားနေတယ်လို့ ဝေဖန်ချင် လို့ပါ။ တရားဓမ္မ ဆိုတာက သဘာဝ စစ်စစ်မို့ပါ”

“ကဲ... ဒါဖြင့် သဘာဝကျအောင်ပြော”

“အေးပါ။ ငါကြိုးစားပြောပါ့မယ်။ စိတ်ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ အလိုရှိတာကိုရတာ၊ ဖြစ်ချင်တာကို ဖြစ်နေတာ၊ စိတ်ဆင်းရဲတယ် ဆိုတာက လိုချင်တာကို မရ၊ ဖြစ်ချင်တာမဖြစ်၊ မဖြစ်ချင်တာ ဖြစ် နေရတာ၊ အဲဒီလိုသိထားကြတယ်။ ဒီတော့ အဲသည့်ဝေါဟာရနဲ့ နှိုင်း ယှဉ်ကြည့်နိုင်တဲ့ စကားတစ်ရပ်က ချမ်းသားတယ်ဆိုတာ ဘာလဲ။ ဥပမာ ပိုက်ဆံ ချမ်းသားတယ်၊ ပိုက်ဆံ ဆင်းရဲတယ် ဆိုတဲ့စကားနဲ့ အဓိပ္ပာယ် ယှဉ်ကြည့်ကြရအောင်”

“ဘယ်လို ယှဉ်ကြည့်ရမှာလဲ၊ လုပ်စမ်းပါဦး”

“ဒီလိုလေကွာ၊ ပိုက်ဆံချမ်းသာတဲ့လူမှာ ပိုက်ဆံအများကြီး ရှိတယ်။ ပိုက်ဆံဆင်းရဲတဲ့လူမှာ ပိုက်ဆံမရှိဘူး”

“ဒါတော့ မင်းပြောမှလား ပညာရှိကြီးရဲ့... ဟဲ-ဟဲ”

“နေပါဦးလေ၊ ငါဆက်ပြောပါ့မယ်။ ပိုက်ဆံချမ်းသာတဲ့လူရဲ့ လုပ်ပုံကိုင်ပုံကို ကြည့်ရအောင်၊ သူကပိုက်ဆံကိုလိုလိုချင်ချင် ဝီရိယရှိရှိ ကြိုးစားရှာဖွေ သိုလှောင်တယ်။ ဝင်တာများများ ထွက်တာနည်းနည်းဖြစ် အောင် ချွေတာတယ်။ စုဆောင်းထားတယ်။ ပိုက်ဆံဆင်းရဲတဲ့လူမှာ က ပိုက်ဆံများများ၊ ဝင်အောင်လုပ်နိုင်တဲ့ အရည်အချင်းမရှိဘူး၊ ရှိသော်လ်း

မလုပ်ချင်ဘူး၊ ရတတ်သမျှ ပိုက်ဆံကျတော့လည်း ဝင်တာက နည်းနည်း၊ ထွက်တာက များများ ဖြစ်နေလို့ စုဆောင်းသိုမှီး မထားနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် သုံးစရာရှိတော့ မသုံးနိုင်ဘူး၊ ဟုတ်ကဲ့လား”

“ဟုတ်တာပေါ့”

“အဲသည့် ဥပမာနဲ့ယှဉ်ကြည့်ရင် စိတ်ချမ်းသာတယ် ဆိုတဲ့ လူက စိတ်ကိုစုဆောင်း သိုမှီးထားတယ်၊ ပွားများသည်ထက် ပွား များအောင် လုံ့လပြုတယ်၊ ကာမဂုဏ်တွေမှာ ဖြန့်တီးခြင်း မရှိဘူး၊ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် ပေါ့ကွာ၊ ဒီလို စုပြီး ဆောင်း ပြီး ရှိထားတော့ လောကဓံ အခက်အခဲကို စိတ်နဲ့အသုံးပြုပြီး ခုခံ ကျော်လွှားနိုင်တယ်၊ စိတ်ကိုစေစား နိုင်တယ်၊ အဲ... စိတ် ဆင်းရဲ တဲ့ လူအဖို့မှာတော့”

“အေး... ငါသဘောပေါက်ပြီ”

“ဒါဆိုရင် ငါဆက်ပြောမယ်၊ ပိုက်ဆံချမ်းသာမှ သူများကို လှူဒါန်းပေးကမ်း ကျွေးမွေးနိုင်မှာ ဖြစ်သလို၊ မေတ္တာပို့မယ့်တို့တစ်တွေ မှာလည်း မေတ္တာဓာတ်တွေ၊ မေတ္တာစိတ်တွေ ပေါ်ပေါက်များများ ပြီး ဆောင်းပြီး ဖြစ်နေမှ ဝေလို့၊ ပိုလို့၊ မျှလို့ ရပေလိမ့်မယ်၊ ကုသိုလ် ကောင်းမှုလုပ်တဲ့ ရှိတဲ့ လူကမှ အမျှဝေနိုင်သလိုပေါ့ကွာ”

“အား... မင်း ဒါပြောချင်လို့ ဒီလောက် လေ့ရှည်တာကိုး”

“ဟုတ်ပါတယ်ခင်ဗျား၊ ဒါက တို့အဆင့်နဲ့တို့ သဘောပေါက် အောင် ရှည်ရှည် ဝေးဝေး သိုင်းဝိုင်း လာရတာပါ၊ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကတော့ ဗြဟ္မဝိဟာရ ဟောပြောချက်မှာ ‘မေတ္တသုတ်ကို ရွတ်ရုံနဲ့ မပြည့်စုံ၊ အားထုတ်ဖို့လည်းလိုသည်’ လို့ အပ်ကျမပ်ကျ ဟောထားပါတယ်၊ ဒီတော့ တို့တစ်တွေ ဘုရားရှိခိုးတိုင်း ‘သဗ္ဗေသတ္တာ အဝေရာဟောန္တူ’ လို့ ထိထိရောက်ရောက် မေတ္တာ ပို့နိုင်ကြဖို့ရာ ‘ချစ်တာ သစ္စာ စစ်ကာ ထုတ်ပါလို့၊ မေတ္တာသုတ်ရယ်နဲ့

ချိန်မည်၊ ချိန်မည်၊ စိန်ဝဇီ’ လို့ ဦးဖိုးစိန်ကြီး ဆိုသလို မေတ္တာသုတ်နဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ချိန်းထိုးဆန်းစစ် ကြည့်ရအောင်လား။”

“စောတော်မူပါ ဆရာကြီးခင်ဗျား။”

“ကဲ အမွမ်းကစ၊ကြရအောင်၊ အမွမ်းဆိုတာ ရွတ်ဆို လတ္တံ့ သော ပရိသတ်တော်ကို ချီးမွမ်းတာ၊ ဂုဏ်ပြုတာ၊ အလေးအမြတ် ထားတာ၊ ဒါတော့ မင်းသိပါတယ်နော်။”

“ဒါတော့ သိပါတယ်၊ ရှေးက အရှင်ကောင်း အရှင်မြတ် များက ဖွဲ့ဆိုခဲ့တာပေါ့။”

“ဟုတ်တယ်၊ ပရိတ်တော်ရဲ့ နိဒါန်း၊ ပရိတ်တော်ရဲ့ အကျိုးပြု တို့ကို ကြည်ညိုရအောင်၊ ပွားများရအောင်၊ စိတ်ဝင်စား ထက်သန် ရအောင် တန်ဆာဆင်တော် မူခဲ့ကြတာပေါ့၊ ပါဠိကိုတော့ များများ မပြောပါရစေနဲ့နော်၊ အဓိပ္ပာယ်ကို များများပြောနိုင်အောင်လို့။”

“အေးပါ... ပါဠိတော်ကို စာအုပ်ထဲ ပြန်ကြည့်ပါ့မယ်၊ ဟဲ- ဟဲ။”

“ယဿာ နုဘာဝတော ယက္ခာ၊ အဲဒါက ပရိတ္တံ တံ ဘဏာ မဟေ၊ ဒီအထိပေါ့၊ အို... သူတော်ကောင်းတို့၊ အကြင် မေတ္တသုတ် ပရိတ်တော်၏ အစွမ်းရှိန်စော် အာနုဘော်ကြောင့် နတ်အများတို့သည် ကြောက်မက်ဖွယ် အာရုံတို့ကို မပြနိုင်ကုန်။ အကြင် မေတ္တသုတ် ပရိတ်တော်ကို (ပရိတ်တော်၌သာလျှင်) နေ့ညမပြတ် အခါခပ်သိမ်း ပျင်းရိခြင်းမရှိဘဲ စွဲမြဲရွတ်ပွား အားထုတ်ယူသည် ချမ်းသာစွာ အိပ်စက် ရ၏။ အိပ်မက်ဆိုးတို့ကို မမြင် မမက်ရ၊ ဤသို့အစရှိသော အကျိုး ဂုဏ်အင် အာနိသင်နှင့် ပြည့်စုံသော ထိုမေတ္တသုတ် ပရိတ်တော်ကို ငါတို့သည် ရွတ်ကြကုန်အံ့။ အဲဒါ အကျိုးအာနိသင်ကို အကျဉ်း အားဖြင့် ပြတာ၊ မေတ္တာ၏ အကျိုးဆယ့်တစ်ပါးလို့ ပြတာက

‘ချမ်းသာအိပ်နိုး၊ အိပ်မက်ဆိုးကင်း၊ ချစ်ခြင်း လူနတ်၊ နတ်စေ့ တတ်လျက်၊ လက်နက်ဆိပ်မီး၊ မရောက်ပြီးခဲ့၊ စိတ်လည်းတည်စွာ၊ မျက်နှာကြည်လင်၊ သေလျှင်မတွေ၊ သေသောအခါ၊ ဗြဟ္မာ့ရွာ၊ လးရာမေတ္တာကျိုး’ အဲသလို ဘုရားဟောတယ်”

“ဟဲ-ဟဲ၊ မင်းက အဲဒါ ရွတ်ပြတော့ ပြည်လှဖေသီချင်းကို ဆိုမပြတာ တော်သေးရဲ့ အောက်မေ့မိတယ်၊ ‘မေတ္တာအကျိုးဟာ ဖွင့်ကာ ပြလျှင် တန်ခိုးအာနိသင်၊ ဗြဟ္မာဘုံလားရာ တရားပါပဲခင်၊ မှတ်ပါစေကြောင်းပင်’ ဆိုတာလေ၊ ဟဲ-ဟဲ-ဟဲ”

“အမယ်... မင်းမဆိုးဘူး၊ အေးကွား၊ ရှေးခေတ်က သီချင်း များဘယ်လောက် အကျိုးပြုခဲ့သလဲ၊ မိဘမေတ္တာတို့၊ ဝိစိတြာတို့၊ ဇနက္ကတို့၊ ရှင်သီဝလိတို့”

“ခုလည်း ခေတ်က ဒီသီချင်းမျိုးတွေကို ပြန်လည်တောင့်တ လာကြပါပြီကွာ”

“ထားပါတော့လေ၊ မင်းတို့ငါတို့ သတိပြုရမှာက အမွမ်း ထဲမှာကို ပျင်းရိခြင်းမရှိဘဲ ထပ်တလဲလဲ စွဲမြဲရွတ်ဖတ် ပွားများ အားထုတ်ရမယ်လို့ ပါနေပါပြီနော်၊ ဝိပဿနာတရားလုပ်တော့မယ် ဆိုရင် ဆင်ခြေအမျိုးမျိုးနဲ့ ရွှေရှောင်ပျင်းရိတတ်လွန်းလို့ မပျင်းမရိဘဲ ဆိုတာကို ပြောထားတာ”

“ဟဲ-ဟဲ၊ တို့ကိုစောင်းပြောထားတဲ့အတိုင်းပဲ၊ ဟဲ... ဟဲ”

“ဒါကြောင့် ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က ‘ထမင်းအိုးကြီး အလုံး တစ်ရာလှူတာထက် နွားနို့တစ်ညှစ်စာ အချိန်ကလေးလောက် မေတ္တာ ဘာဝနာ စီးဖြန်းတာက ပို၍ အကျိုးကြီးတယ်’ လို့ အားပေးတိုက်တွန်း တော်မူတာပေါ့၊ မိန်းမသားချည်း ရှိတဲ့အိမ်ကို သူခိုးဓားပြများ အလွယ်တကူ ဝင်ရောက် နှိပ်စက် နိုင်တယ်လို့

ဟောထားသေးတယ်လေ”

“အင်း... မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် အောင်ခြင်းရှစ်ပါး အောင်ခဲ့တာ မေတ္တာစိတ်နဲ့သာ အောင်မြင်ခဲ့တာပဲလေ။ ကောင်းမှန်း သိလျက်နဲ့ တို့က အားမကိုးကြဘူး၊ အမြဲ နှလုံးမသွင်းနိုင်ကြဘူး၊ အမှန်ဝိဇ္ဇာကို မမြင်နိုင်အောင် အဝိဇ္ဇာတွေက ဖုံးနေတာပေါ့နော်၊ ကဲ... ဆက်ပါဦးကွာ၊ တရားတော်ကို ကြည်ညိုရအောင်”

“ကဲ... ဘုရားဟော တရားတော်ကို စကြရအောင်။

ကရုဏီယ မတ္တကုသလေန၊

ယန္တ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ။

သက္ကော ဥဇူစ သုဟုဇူစ၊

သုဝစော စဿ မုဒု အနတိမာနီ။

မြန်မာလိုက ငြိမ်သက်အေးချမ်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဖောက်ထွင်း သိမြင်၍ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် နေလိုသော အကျိုးစီးပွား၌ လိမ္မာသူသည် ပြုကျင့်ရမည့် သိက္ခာသုံးပါးကို ပြုကျင့်ရမည်။ ထိုတို့ကို စွမ်းနိုင်ရမည်၊ ဖြောင့်မတ်ရမည်၊ အလွန်ဖြောင့်မတ်ရမည်။ ဆိုဆုံးမလွယ်ရမည်၊ နူးညံ့ ပျော့ပြောင်းရမည်။ မာနမကြီးရတဲ့။ ကဲ... မြန်မာပြန်အနက် ကို ခေတ်စကားနဲ့ဆက်ကြည့်ကြဦးစို့။ မေတ္တာဘာဝနာပွားလိုသူဟာ နိဗ္ဗာန်ကို တကယ်မျက်မှောက်ပြုလိုသူ၊ သမထဘာဝနာ အလုပ်ကို ကျွမ်းကျင်တဲ့သူ၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သိက္ခာသုံးပါးနှင့်ပြည့်စုံသူ၊ သက္ကောစ စွမ်းနိုင်သူ ဖြစ်ရမယ်တဲ့။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှ မေတ္တာဘာဝနာ ပွားနိုင်မယ်၊ မေတ္တာတရား ထိရောက်မယ်၊ ဒါကိုပြောတာ”

“အေး... မြန်မာစကားများ မြန်မာလို ပြန်ပြတာတောင် ငါဖြင့် ကောင်းကောင်း နားမလည်ချင်သေးဘူး၊ ဒီအထဲက စွမ်းဆောင် နိုင်သူဆိုတာကို ထပ်ရှင်းပြပါဦး”

“စွမ်းဆောင်နိုင်သူ ဆိုတဲ့ စကားကို တစ်လုံးစီ ခွဲကြည့်၊ အစွမ်းရှိမှ ဆောင်ရွက်နိုင်တယ်။ စွမ်းလည်းစွမ်းတယ်၊ ဆောင်လည်း ဆောင်ရွက်တယ်၊ ထိုကဲ့သို့သောလူမှ ‘စွမ်း + ဆောင်နိုင်သူ’ ဖြစ် လိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ စွမ်းဆောင်နိုင်သူရဲ့ အရည်အချင်းဟာ မိမိ အလုပ်ကို ယုံကြည်ချက် အပြည့်အဝ ရှိထားခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်း၊ မပျင်းရိခြင်း၊ ဉာဏ်ရှိခြင်း၊ အဲဒါတွေနဲ့ ပြည့်စုံရမယ်။ မပြည့်စုံသေးလျှင် ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားရမယ်”

“အင်း... နောက်ဆက်ပါဦး၊ မင်းပြောတာ ရှင်းတယ်”

“နောက်၊ ဥဇူစ=ဖြောင့်မတ်ရမယ်၊ အလွန်ဖြောင့်မတ်ရမယ်”

“အဲဒါက ရိုးသား ဖြောင့်မတ်ရမယ်လို့ ပြောတာမဟုတ်လား”

“ရိုးသားတယ်ဆိုတာက တစ်မျိုး၊ ဖြောင့်မတ်တယ်ဆိုတာက တစ်မျိုးကွ။ ရိုးသားတယ်ဆိုတာက သူတစ်ပါးအပေါ် မဟုတ်တာ မလုပ်တာလောက်ဘဲ အဓိပ္ပာယ်ရှိလိမ့်မယ်။ ဖြောင့်မတ်တာကျတော့ အဓိပ္ပာယ်ကျယ်ဝန်းလာပြီ။ အနီးကပ်ဆုံးပြောရရင် သူများကိုလည်း မလိမ်တာ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း ပြန်မလိမ်တာလို့ပြောရမလားဘဲ။ ဥပမာ မရှိတဲ့ဂုဏ်တွေ ရှိသလိုလို၊ ရသလိုလို ဟန်မဆောင်နဲ့။ ရှိတဲ့အပြစ်တွေ၊ ချွတ်ယွင်းချက်တွေ ဖုံးမထားနဲ့။ ‘အရှိ၊ အရှိအတိုင်း’ ပေါ့လေ၊ အဲဒါ ဘယ်နှယ်လဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အစစ်ခံဝံ့ပါ့မလား”

“ဟဲ-ဟဲ... သေသေချာချာ စစ်ရင်တော့ အခက်သားကွ၊ မုန်းနေလျက်နဲ့ပြုံးပြီး နှုတ်ဆက်တာတို့၊ ရှေ့တွင်တစ်မျိုး၊ ကွယ်ရာ တစ်မျိုး ပြောတာတို့၊ ‘အတို့အထောင်’ လုပ်တာတို့၊ အဆင်းကို ‘ဘီးတပ်’ လွှတ်တာတို့၊ ‘အချွန်နဲ့မ’ တာတို့၊ ‘အချဉ်ဖမ်း’ တာတို့၊ ခေါင်းပုံဖြတ်တာတို့... လည်လှီးတာတို့ ဟာ... မဆုံးပါဘူးကွာ”

“အေး... နေရာလုတာတို့၊ သူများအထင်ကြီးအောင်၊ ရိုသေ

လေးစားအောင် ကောင်းတာတွေ လုပ်နေဟန် ဆောင်တာတို့၊ မတတ်ဘဲနဲ့ တတ်ချင်ယောင်ဆောင်တာတို့၊ ဒါတွေက တို့ကိုယ်တို့ အသိဆုံးပါပဲ”

“အေး... ဒါတွေရှောင်ကြဉ်ပြီး ဖြောင့်မတ်ရမယ် ဆိုပြီးတဲ့ နောက် ‘အလွန်ဖြောင့်မတ်ရမယ်’ ဆိုတာက ဘယ်လိုကြောင့် ဝိသေသန ထပ်ဖြည့်ထားတာလဲ”

“အလွန်ဆိုတဲ့ ဝိသေသနက အာရတီ= ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ဝိရတီ= အထူး ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ဆိုသလိုပေါ့။ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ အကျိုးအပေါက် အပြောက်အကျားမရှိအောင် သတိ အထူးပြုခြင်းပေါ့”

“တတ်နိုင်ရင် သည်ထက်ရှင်းအောင် ပြောပြပါဦးကွာ၊ ငါက နားဝေးတယ်”

“အေး... အဲဒါမျိုးမှ ကောင်းတယ်၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို မတင်မကျနဲ့ နားလည်သလိုလို နားဝေတိမ်တောင် လက်ခံတာမျိုးက အကျိုးမရဘူးတဲ့။ အဲသည်နေရာမှာ တိပိဋကဓရဆရာတော် အရှင် ကောသလ သဘောထား ခံယူချက်ကို ငါကဖောက်သည်ချ ရမှာပဲ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ငါးနှစ်လောက်က စမ်းချောင်းက ဆရာဉာဏ်ရဲ့ ဝိနည်း ပူဇော်ပွဲမှာ ဝိနယဓရနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆရာတော်ကအမိန့်ရှိတယ်၊ ‘ကိလေသာ အားလျော်စွာ လူသိမခံနိုင်သော ကိုယ်နှုတ် အမူအရာများ နှင့် မိမိတို့ကိုယ် မိမိတို့ ကြည်ညို၍ မရနိုင်သောအခါဝယ် ဗုဒ္ဓ၏ အလိုတော်ကျ မဟုတ်သေးဟု တွေး၍ပြုပြင်နိုင်မှ ‘သုဟုဇ’ ဖြစ်မယ်’ လို့ဟောတော်မူတယ်။ ဆိုလိုတာက သူတစ်ပါးက မိမိကို ကြည်ညို ခံနိုင်ဖို့ထက် မိမိကိုယ်မိမိကြည်ညိုနိုင်အောင် သိက္ခာရှိရမယ်၊ ဖြောင့် မတ်ရမယ်၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း ကိုယ်က မလိမ်နဲ့၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း ပြန်မလိမ်နဲ့ပေါ့၊ ရှင်းပြီလား”

“အေး... ရှင်းပြီ၊ ဒါမှ သဘောပေါက်တယ်”

“သဘောပေါက်ပါတယ်ဆိုမှ ထပ်ပြောရဦးမယ်၊ ‘သုဟုဇ္ဇ’ ရဲ့အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မန္တလေး ဆရာဦးဆန်းထွန်းနဲ့လည်း ဆွေးနွေးဖူးတယ်။ သူရှင်းပြတာက ဝတ္ထုကြောင်ကလေးနဲ့ မှတ်ဖို့ကောင်းတယ်။ မဟာဝင်မှာ ဂါမဏီမင်း စစ်ရှုံးလို့ မိဖုရားနှင့်တကွ တောထဲကို ထွက်ပြေးကြတဲ့အခါ သူ့မိဖုရားကြီးနဲ့ တကွတပြား ဖြစ်သွားရောတဲ့။ တောကြီးကလည်း နက်လွန်းတော့ တိတ်ဆိတ်နေလိုက်တာကြောက်စရာတောင် ကောင်းသလောက်ပဲတဲ့။ မိဖုရားကြီးမှာလည်း အားငယ်ထိတ်လန့်နေရတာပဲတဲ့။ အဲသည်အခါမှာ

ခရီးသွားကိုရင်ကလေးတစ်ပါး သပိတ်ကိုလွယ်ပြီး တောနက်ထဲ မိဖုရားမြင်ကွင်းထဲ ရောက်လာသ တဲ့။ မိဖုရားကလည်း ရန်သူလား သူလျှိုလား မသိနိုင်တော့ သူ့ကို မမြင်အောင်ပုန်းသထက် ပုန်းနေရသတဲ့။ ကိုရင်ကလေးကလည်း တော ကြီးမျက်မည်း တစ်ပါးတည်းပတ်ဝန်းကျင်ကို သေသေချာချာ အကဲခတ်လိုက်သေးသတဲ့။ အကဲခတ်ပြီး ဘယ်သူမှမရှိတာ သေချာသလောက်ရှိမှ ကိုယ်ဝတ်သင်းပိုင်ကိုမ၊ သေသေဝပ်ဝပ်ဆောင့်ကြောင့်ကလေး ထိုင်ပြီးတော့ ကျင်ငယ်စွန့်နေရသတဲ့။ အဲဒါကို မြင်လို့ မိဖုရားကြီးက ‘သုဟုဇ္ဇ’ ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံပါတိတယ်လို့ ကြည်ညိုပြီး ဂါမဏီမင်း စစ်နိုင်လို့ ဝဇ္ဇဂါမဏီမင်း ဖြစ်လာတဲ့အခါ (ဝဇ္ဇဆိုတာ တစ်ဖန်ပြန်လည်၍ မင်းအဖြစ်ရခြင်းဆိုတဲ့ ပါဠိစကား) ကိုရင်ကလေးကို စုံစမ်းရှာဖွေပြီး ကျောင်းကြီးဆောက်ကိုးကွယ်သတဲ့။ အဲဒါဘာကို ပြသလဲဆိုတော့ ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်မှာပင် ဖြစ်စေ၊ သေးမွားသော ဣန္ဒြေပင်ဖြစ်စေ ဟီရိုဩတ္တပ္ပ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းခြင်းကို ချီးမွမ်းစရာ ဖြစ်တယ်။ ဆိတ်ကွယ်ရာ ဆိုလျှင် အရှက်အကြောက် ကင်းကွာ

တတ်ကြတယ် မဟုတ်လား”

“အေး... အခုမှပိုပြီး သဘောပေါက်တယ်၊ ဘယ်သူကမှ ကိုယ့်ကို မမြင်ပေမယ့် ကိုယ့်သိက္ခာကို ကိုယ်မြင်သဖြင့် မကောင်းမှုကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသဘော၊ ဝိနည်းအပြစ်ဟူသည် ကြီးကြီးငယ်ငယ်မရွေး အလေးဂရုပြုရခြင်း သဘောပေါ့၊ ကောင်းလိုက်တာ”

“ရဟန်း သာမဏေများဟာ ကုဋီတက်တာတောင် သတိ လက်လွတ် ပေါ့ပေါ့ဆဆ မတက်ရဘူး၊ လိုက်နာကျင့်သုံးရမယ့် စည်းကမ်းတွေ ရှိတယ်”

“ဟာ... ဟုတ်ကဲ့လား၊ ငါဖြင့်အိမ်သာတက်တာစည်းကမ်း ရှိကြောင်းမသိပါဘူးဗျာ၊ တို့တစ်တွေလိုပဲအမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့လို့ သဘော ထားခဲ့တာပဲ၊ လုပ်စမ်းပါဦး”

“ဗုဒ္ဓ အဆုံးအမဟာ ဘယ်နေရာ၊ ဘယ်အခါမှာမှ မကင်း စေရဘူး။ စားတဲ့အခါမှာ သတိရှိရသလို၊ စွန့်တဲ့အခါမှာလည်း သတိရှိရမယ်။ ပထမဆုံး ကုဋီတက်ချင်စိတ် ပေါ်လာတတ်ဆိုလျှင် ‘ဪ ငါ့မှာစားရခြင်းဒုက္ခရှိသလို စွန့်ရခြင်းဒုက္ခကိုလည်း ရှောင်ကွင်း လို့ မရပါကလား’ လို့ ဒုက္ခကို ဆင်ခြင်ပြီး မနှေးမမြန် လျော်ကန်သော ဣန္ဒြေနဲ့ ကုဋီရှိရာကို သွားရမယ်တဲ့၊ အရေးတကြီး ဒရောသောပါး မသွားရဘူး၊ အစားတစ်ခုခုကို စားလျက်လည်း မဝင်ရဘူး”

“အင်း... ဒီကတည်းက တို့တစ်တွေနဲ့ ကွာပါကွာ”

“ကုဋီတံခါးဝသို့ ရောက်တဲ့အခါ အတွင်း၌ တစ်စုံတစ်ယောက် ရှိနေမလားလို့ ချောင်းဟန့်ပြီး အသံပေးရတယ်၊ ရှိရှိ-မရှိရှိ ကုဋီ တံခါးကို ဖြုန်းခနဲ ဆွဲမဖွင့်ရဘူး”

“ဒါလည်း စနစ်ကောင်းတစ်ခုပဲကွ”

“ကုဋီထဲမှာ လူမရှိဘူးလို့ သိတဲ့အခါကျမှ အတွင်းသို့ဝင်၊

တံခါးကို သေသေချာချာ ပိတ်ပြီးတော့ ကိုယ်ဝတ်ဧကသီကို သင်္ကန်းတန်းမှာ လျှောမကျ ပြုတ်မကျအောင် သပ်သပ်ရပ်ရပ် တင်ရတယ်။ တချို့ကျောင်းကြီးတွေမှာ ကုဋိ အဆောက်အအုံ ကျယ်လို့ တံခါးအပြင်မှာ သင်္ကန်းတန်းများ ရှိတတ်တယ်။ အဲ... အတွင်းရောက်လျှင် နင်းခုံကို နင်းပြီးမှ သင်းပိုင်ကိုပင့်၍ ဖြည်းဖြည်းသာသာ ထိုင်ရတယ်။ ထိုင်ပြီးတော့လည်း ‘အည်းခနဲ အဲခနဲ’ ညည်းတွား အောင့်အည်းခြင်း အသံမထွက်အောင် သဘာဝအလျောက် သက်စေရတယ်။ အဲသည့် သက်တဲ့ အညစ်အကြေးကိုလည်း မြင်အောင်ကြည့်ရတယ်။ ကြည့်ပြီး ‘ငါ့ခန္ဓာကိုယ်ဟာ ညီစော်နံ့လှောင်း မကောင်းသော ဘင်ပုပ်တို့၏ တည်ရာကြီးပါလား’ လို့ ပစ္စေဝေက္ခဏာ တင်ရတယ်”

“အမယ်လေး ချေးယိုရတာ မလွယ်ပါလား”

“မလွယ်တာတော့ မပြောနဲ့၊ ကိုယ်လက်သုတ်သင်တဲ့ကိစ္စနဲ့ပပတ်သက်ပြီး ဗုဒ္ဓဝင်မှာ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက သာဝကရဟန်းတော်များ အချင်းချင်း အဓိကရုဏ်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးတာလည်း ရှိတယ်။ မြန်မာ့သမိုင်းမှာလည်း ဘုရင်တစ်ပါးဟာ ကိုယ်လက်သုတ်သင်တဲ့ကိစ္စနဲ့ပဲ နတ်ရွာစံသွားရတဲ့ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုလည်း ရှိခဲ့ဖူးတယ်”

“အမယ်... တယ်ကြီးကျယ်လိုက်ပါလား၊ သိရအောင်ပြောစမ်းပါဦး”

“မြတ်စွာဘုရားသခင် ကောသမ္မိပြည်၊ ဃောသိတာရုံကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်က ဖြစ်တယ်၊ ဓမ္မကထိက သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းတော်က ဝစ္စကုဋိတက်ပြီးတော့ သန့်သက်ကြောင်းထားခဲ့မိတယ်။ မင်းနားလည်အောင် ပြောရမယ်ဆိုရင် ဆေးကြောဖို့ခပ်ယူတဲ့ ခွက်ကလေးထဲမှာ ရေကျန်နေရစ်ခဲ့တယ်ပေါ့ကွာ၊ အဲသည်နောက်

ဝိနည်းခိုရ်ရဟန်းက ကုဋီတက်တဲ့အခါ အဲသည်ရေကျန်ခွက်ငယ်ကို သွားတွေ့တယ်။ တွေ့တော့ သူ့အရင်တက်သွားတဲ့ သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းကို ‘အာပတ်သင့်ပြီ’ လို့ ပြောဆိုပြစ်တင်ဝေဖန် စကားဆိုတယ်”

“အဲသည်လို ခွက်ထဲ ရေကျန်ခဲ့တာဟာ အပြစ်ရှိသလား၊ အာပတ်သင့်အလား။”

“သေးငယ်သော အာပတ်တော့ဖြစ်တယ်။ ခပ်ဆေးတဲ့ ရေခွက် ထဲမှာ ရေကျန်မထားခဲ့ရဘူး။”

“ဆက်ပြောပါဦး။”

“သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းကလည်း ဒါဟာ ‘ဂရုကအာပတ်’ ကြီးသောအာပတ် မဟုတ်ဘဲနဲ့၊ သူ့ကို အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်းဖြစ် အောင် တမင်အပုပ်ချတယ်လို့ ပြန်၍ စွပ်စွဲတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒဒီကိစ္စကို မေတ္တာရှေးရှုပြီး ‘ကုစား’ ကြရင် ပြီးနိုင်တာပါ။ အခုတော့ ခေါင်းဆောင် ဆရာတွေပီပီ မာန်လေးတွေ ကိုယ်စီနဲ့မို့ တင်းမာနေ ကြတာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း ကလည်း တပည့် ပေါင်းငါးရာ ရှိတယ်။ ဝိနည်းခိုရ်ရဟန်းကလည်း တပည့်ပေါင်းငါးရာ ရှိတယ်လေ။ ဆရာချင်းမတည့်တော့ တပည့်ချင်းပါ ဖောင်လာကြတယ်။ သူ့ဒကာ၊ ကိုယ့်ဒကာအထိ ကွဲပြားလာကြတယ်။ အချေအတင် အငြင်း အခု အဓိကရုဏ်း ဖြစ်လာတော့တာပါပဲ။ ဒါကို မြတ်စွာဘုရားက သိတော်မူလိုပဲ ရဟန်းများကို ကျေအေးအောင် ဆုံးမတော်မူတယ်။ ရဟန်းများက မနာခံ ကြဘူး။ သုံးကြိမ်သုံးခါဆုံးမလို့မရတဲ့အဆုံးမှာ မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ ပါလိလေယျတောကို တစ်ပါတည်း ထွင်ကြွ ပြီး ပလဲဆင်ကြီး၏ အလုပ်အကျွေးပြုခြင်းကိုခံယူကာ ဝါတွင်းသုံးလ ပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူတယ်”

“အင်း... အိမ်သာတက်တဲ့ကိစ္စကလေးက သည်လောက်အထိ

ပြဿနာတက်သွားတော့တာကိုး၊ နောက်တော့ ဘာဖြစ်သေးသလဲ။”

“နောက်တော့အဆုံးအမ မခံတဲ့ရဟန်းများကြောင့် မြတ်စွာ ဘုရားသခင်ဃောသိတာရုံကျောင်းမှ ထွက်ကြွသွားတော်မူတယ်ဆိုပြီး ကောသမ္မိပြည်သူ ပြည်သား ဒါယကာများက ရဟန်းတော်များကို ဆွမ်းမလောင်းဘဲ တန်ပြန် ဆန္ဒပြကြတယ်လေ၊ အဲသည်တော့မှ ရဟန်းများဟာ သံဝေဂရကြပြီး မြတ်စွာဘုရားသခင်ကို လိုက်၍ပင့် ဆောင်ကြရတယ်။”

“အင်း... ဟုတ်ပါရဲ့၊ ကုဋီတက်တဲ့ ကိစ္စကလေးက အရုပ် ဆိုးတဲ့ ကိစ္စကြီးတစ်ခုဖြစ်လာရတယ်၊ သမိုင်းဆိုတာကကော ပြောစမ်း ပါအုံးကွ။”

“သမိုင်းမှာ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးရဲ့ မြေးတော်ဖြစ်သော အလောင်းစည်သူမင်းကြီးရဲ့ သားတော် နရသူ ဘုရင်မှာ ကုလားပြည်မှ ပဋိက္ကရာမင်းရဲ့ သမီးတော် ကုလားအမျိုးသမီးကို မိဖုရားမြှောက် ထားတယ်၊ အဲသည်ဘုရင်နရသူက ရေအိမ်ကို တက်တဲ့အခါ ရေကို အသုံးမပြုဘူး၊ တုတ်ခဲနောင်းကိုသာ အသုံးပြုဟန်တူပါရဲ့။ တစ်နေ့တော့ အဲလို ရေမသုံးဘဲ နေတာကို ကုလားမင်းသမီးက သိသွားတဲ့အခါ ‘ထွတ်သရီး’ လို့ ဆိုပြီး အနားကိုမကပ်ဘဲ ရှောင်ထွက်သွားတယ်”

“ထွတ်သရီးဆိုတာ ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ”

“ထွတ်သရီးဆိုတာ တို့ဗမာစကားနဲ့ဆိုရင် ‘ထွီ’ လို့ ဆို လိုက်တာပေါ့၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာတဲ့သဘော”

“အင်း... ကုလားလူမျိုးဆိုတာက အိမ်သာတက်တဲ့အခါ ရေကိုသာ သုံးကြစမြဲကိုး၊ အဲဒီတော့ ရှင်ဘုရင်ကို ညစ်ပတ်တယ်လို့ ထင်မှာပေါ့လေ”

“အဲလိုထင်လို့ ရှင်ဘုရင်ကို အနားအကပ် မခံတော့ဘူး၊

ရှင်ဘုရင်က ဆန္ဒရှိလို့ ချဉ်းကပ်တဲ့အခါမှာ ကုလားမင်းသမီးက ကန့်ကွက်ငြင်းဆန်တယ်။ ‘ချေးမစင်တဲ့လူနဲ့အတူ မဆက်ဆံချင်ဘူး’ လို့ ရှုံ့ရှုံ့မဲ့မဲ့ပြောတဲ့အခါမှာ ဘုရင်နရသူဟာရှက်ရမ်းရမ်းပြီး ဓားနဲ့ ထ၊ ပိုင်းလိုက်တော့တာပေါ့။”

“တကယ်လည်း စိတ်မြန်လက်မြန်ရှိတဲ့ ဘုရင်ပါလား။”

“သမိုင်းမှာ ရက်စက်ခြင်း၊ သစ္စာမရှိခြင်း၊ ခမည်းတော်ကို သတ်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းသံဃာတွေကို သတ်ခြင်းတို့ကြောင့် နာမည်ဆိုးနဲ့ထင်ရှားခဲ့တဲ့ ဘုရင်ပေါ့။ ကုလားမင်းသမီးသေတော့ အခြေအရံတွေက ကုလားပြည်ကို ပြန်ပြောကြတယ်။ သူ့ခမည်းတော် ကုလားဘုရင်ကို မင်းသမီးသေရတဲ့အကြောင်း ပြန်လျှောက်ကြတယ်။ အဲသည်မှာ ကုလားရှင်ဘုရင်က သူ့ကျွန်ယုံတော် ကုလားသူရဲကောင်း ရှစ်ယောက်ကို ဗြာဟ္မဏ ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်ပြီး နရသူဘုရင်ထံ အစားခိုင်းလိုက်တယ်။ ဘုရင်ကလည်း လက်ခံလိုက်တယ်။ တစ်နေ့တော့ ဘုရင်ကို အဘိသိက်သွန်းမည့်ဟန်နှင့် အနားကိုပိုင်းလာပြီး ဓားနဲ့ထိုး လိုက်ကြတာ ဘုရင်နတ်ရွာစံပါလေရော၊ အဲသလို ကျဆုံးရတာကြောင့် ဘုရင်နရသူလည်း ‘ကုလားကျမင်း’ လို့ ရာဇဝင် တွင်သွားပါလေရော ဗျား။ အဲဒါလည်း အိမ်သာက သန့်သက်ရေကို စနစ်တကျ မသုံးလို့ ဖြစ်ရတဲ့ အကြောင်းတရားပဲ မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်တာပေါ့။ အဲသည်ဖြစ်ရပ်နှစ်ခုစလုံးဟာ မင်းပြောသလို ကုဋီ=အိမ်သာ အရေးတော်ပုံချည်းပါပဲ။ ရှေးက ဘုန်းကြီးကျောင်းများ မှာ ‘ကနုတံ’ ကို သုံးကြတာတော့ ငါမှတ်မိနေတယ်။”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ကနုတံ သုံးမျိုးကို သုံးရပါတယ်။”

“ကနုတံ သုံးမျိုးက ဘယ်လိုသုံးရတာလဲ”

“ပထမ ကနုတံနဲပ အကြမ်း သုတ်သင်ပြီးတော့ လက်ဝဲလက်နဲ့

ကနုတံအဖျားကိုကိုင်၊ နင်းခုံမှာ ကန့်လန့်တိုက်၊ လက်ယာလက်နဲ့
 ရေလောင်းသန့်စင်ပြီး ကနုတံကို ထားမယ့်နေရာမှာထား၊ ဒုတိယ
 ကနုတံကို နောက်ထပ်သုံး၊ အခုနလိုပဲရေလောင်းသန့်စင် အဲသည့်အခါ
 ကျတော့ စင်ကြယ်သွားပြီဖြစ်တဲ့ ဒွါရအပြင်ကို လက်ယာလက်နဲ့
 ရေလောင်း ၊ လက်ဝဲလက်နဲ့ ပွတ်သတ်သန့်စင် ။
 နောက်ဆုံးကနုတံကိုယူ သုတ်သင်၊ အလျင်က ဆေးကြောသလို
 ဆေးကြော၊ ကနုတံကို နေရာတကျထား၊ အားလုံးပြီးတော့မှ
 ရေစိုနေတဲ့လက်ကို ကုဋီထဲမှာ ထားတဲ့ အဝတ်နဲ့ စင်ကြယ်အောင်သုတ်၊
 နောက်ဆုံးသန့်သက်ဂေ တစ်ခွက်လောင်း၊ ကိုယ်ဝတ်ကို
 လက်ကတော့တင်၊ မနေ့မမြန် ကုဋီတွင်းမှထွက်။ မိမိ၏ ကျင်ကြီး၊
 ကျင်ငယ်၊ နှပ်၊ တံတွေး၊ ချွဲခန်းတို့ကို လုံးဝပေးကျခြင်းမရှိခဲ့အောင်
 သတိထားရတယ်”

“အမယ်လေး... မလွယ်ရေးချ မလွယ်ပါကလားနော်...။
 ဒါတွေကို တိတိကျကျ မလုပ်ရင်ကော ဘယ်သူက မြင်မှာလဲ”

ဘယ်သူမှတော့ မမြင်ဘူး၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ်တော့ သုဟုဇူ ဖြစ်-
 မဖြစ် သိမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် အာဂန္တုဆရာတော်ကြီးများ
 ကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်တိုက်ကို ခဏခေတ္တ ကြွလာ တည်းခိုလို့ ကုဋီကို
 တက်လိုက်တာနဲ့ ထိုကျောင်းတိုက်ရဲ့ စည်းကမ်း ရှိ-မရှိ
 ကုဋီကိုကြည့်ပြီး အကဲခတ်တော် မူကြသတဲ့၊ အဲသလောက် အသေး
 အမွှားပေမယ့် အလေးထားတော်မူကြရတယ်”

“ဒါကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ အမျိုးအနွယ်
 အစားစား၊ လူမျိုးအသီးသီး၊ စရိုက်အဖုံဖုံ၊ မိသားအရာအထောင်
 စုဝေးနေကြရမယ့် စည်းကမ်း စနစ်ကြောင့် သိုက်သိုက်ဝန်းဝန်း
 ညီညီညွတ်ညွတ် ရှိကြပေတာပဲနော်”

“ဒါပေါ့၊ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကိုယ်တိုင် အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာသာရှိရုံမဟုတ်၊ အကျင့်သိက္ခာ စရဏပါ ပြည့်စုံလို့ ‘ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော’ ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ကြီးကို ခံယူတော်မူတာ။ နောက်ပြီး အရဟံ ဂုဏ်တော်ကိုလည်း ကြည့်ဦး၊ ‘အရဟံ’ လူနတ်ဗြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်း တို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံယူတော်မူနိုင်တယ်။ ‘အရ+ဟံ’ သံသရာ လှည်းဘီး အကန့်များကို ချိုးဖျက်ပြီးဖြစ်တယ်။ ‘အ+ရဟံ’ ဆိတ်ကွယ် ရာမှာ မကောင်းမှုမပြုကျင့်တဲ့ ဂုဏ်တော်ရှိတယ်။ ဒါဟာ ‘သုဟုဇူ’ ပေါ့။ ဘုရားမဖြစ်မီကတည်းက အခါမလပ် အပြစ်ရှာနေတဲ့ မာရ်နတ် ကတောင် ‘သတ္တဝံသာနိဘဂဝန္တံ၊ အနုဗန္ဓိ ပဒါပဒံ’ အစ ရှိတဲ့ ဂါထာနဲ့ ညည်းညူပြီး လက်လျှော့လိုက်ရသတဲ့”

“အဓိပ္ပာယ်ကလေး လုပ်စမ်းပါဦး”

“အဓိပ္ပာယ်က သူဟာ ခုနစ်နှစ် လုံးလုံး ခြေရာခြင်းထပ် ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်ကြည့်နေပါတယ်တဲ့၊ ဒါပေမယ့် ကြီးမားသော သတိပိုင်ရှင် ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်မှာ အကုသိုလ်ဖြစ်ခွင့် အကြား အပေါက်ကို ရှာမရနိုင်အောင် စင်ကြယ်တော်မူပါပေတယ်တဲ့”

“အင်း... အပြစ်လိုက်ရှာနေတဲ့ မာရ်နတ်မင်းက လက်လျှော့ ရတာပေါ့”

“အပြစ်ရှာလို့ဘယ်ရမလပြီအာဝေဏိက ဂုဏ်တော်ကိုကြည့်၊ ‘အလုံးစုံသော ကာယကု မှန်သမျှမှာ ဉာဏ်တော်ကသာ ရှေ့ဆောင် လျက် အမြဲ ရှိ တယ် ၊ ဝစီ ကံ မှာလည်း ဉာဏ်တော်ကသာ ရှေ့ဆောင် တယ် ၊ မနောကံ မှာလည်း ဉာဏ်တော်ကသာ ရှေ့ဆောင်တယ်၊ ဉာဏ်တော်ဖြင့် အတွေ့အထိ သတိလွတ်ကင်း၍ အဆောတလျင် ပြုသည်ဟူ၍မရှိ’ တဲ့။ ‘ဉာဏ်တောဖြင့် မဆင်မခြင် လျစ်လျူရှုသောအမှုသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ’ တဲ့။ ကဲ... ကုန်ရောပေါ့၊

ရဟန်းတွေကိုလည်း ‘အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ’ သတိမမေ့နဲ့ဆိုတဲ့
ဩဝါဒကို နေ့တိုင်း (နေ့စဉ် ရက် ဆက် နော်)
အမြဲသတိပေးတော်မူတယ်။ အဲသည့်ဩဝါဒဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်
စံခါးနီးဆဲဆဲတောင် နောက်ဆုံးတရားအနေနဲ့ ဆုံးမ သွားသေးတယ်”

“အေး... ဗုဒ္ဓသခင်က သတိမမေ့နဲ့လို့ အမြဲဆုံးမတယ်၊ တို့က
ပေါ့ပေါ့ပဲနေတယ်၊ စစ်တပ်ထဲမှာများဆိုရင် ‘သတိ’ ဆိုနေ လျက်နဲ့
‘သက်သာ’ များလုပ်နေမိရင် သက်သာမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဟေး... ဟေး...”

“သတိမြဲနေရင် အကောင်းဆုံးပေါ့၊ မမြဲနိုင်တောင် ကြာကြာ
တော့မမေ့လေနဲ့လေ”

“ကဲ... သုဟုဇူက ရှေ့တက်ပါဦး”

“ဒီနေ့တော့ ဒါလောက်နဲ့ နားကြဦးစို့။ ‘သုဝစောစဿ၊
မုဒုအနတိမာနီ’ တွေကို ဆက်ရရင် အများကြီး၊ နောက်တစ်ရက်ပေါ့
ဟုဟုတ်လား”

“ကောင်းပါပြီဗျာ၊ ကောင်းပါပြီ”

မေတ္တာပွားများရန် ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့် အခြေခံများ (၂)

“ကဲ... မေတ္တသုတ်ကို ဆက်ကြဦးစို့လား သူငယ်ချင်း၊ အလျင်တစ်ပတ်က ‘ဥဇူစ၊ သုဟုဇူစ’ သာ ရောက်သေးတယ်လေ”

“ဒါလောက်ပဲ ရှိဦးမှာပေါ့၊ တို့က သိုင်းဝိုင်းနေတာကိုး”

“သိုင်းဝိုင်းနေတာက ပိုကောင်းပါတယ်ကွာ၊ အဓိပ္ပယ်ကို အကျယ်တဝင့်သိရတယ်၊ လူငယ်လူရွယ်တွေအဖို့ အကျိုးရှိပါလိမ့်မယ်၊ သူတို့နားလည်ရင် စိတ်ဝင်စားလာကြမှာပါ၊ ခက်ခဲနက်နဲတာကို သဘောပေါက်အောင် စကားတန်ဆာဆင်ပြီးဝိတ္တာရချဲ့ပြောမှ အရသာကို သိနိုင်ကြမယ်၊ ခံစားနိုင်ကြမယ်။ အရသာရှိမှန်းသိရင် မက်မောကြတာ ဓမ္မတာ မဟုတ်လား”

“အေး... မင်းပြောတာ ‘သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ’ ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓတရားနဲ့ အညီသားပဲ”

“ငါက ဗုဒ္ဓရဲ့စကားကို ပြန်ပြောတာကိုးကွ၊ ညီရောပေါ့... ဟဲ-ဟဲ၊ ခုခေတ်မှာ ဗုဒ္ဓရဲ့တရားကို လူတော်တော်များများ စိတ်ဝင်စားလာကြတယ်၊ စာဖတ်လာကြတယ်၊ ပရိတ်အဖွဲ့တွေ အများကြီးတိုးလာကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူ့ခမျာများမှာ ပါဠိတော်တွေကို အသံထွက်

မှန်အောင် အရွတ်မဖတ်နိုင်ကြဘူး၊ ဒါ့ကြောင့် (သမန္တာ စက္ကဝါဠေသု) အစရှိတဲ့ စာပိုဒ်များကို (သမန်တာစက်ကဝါလေသု) လို့အသံထွက်ပါ ထည့်ပေးရတယ်”

“ဒါဆိုတော့ သူတို့အဖို့ လွယ်သွားတာပေါ့၊ နောက်တော့ အမြင်များ၊ အတွေ့များပြီး ဖတ်တတ်သွားကြတာပါပဲ၊ တို့ကလည်း ဒီသဘောကို လိုက်ရမယ်”

“ကောင်းပါပြီဗျာ၊ ကဲ... ဒီတော့ ရှေ့ဆက်ရအောင်၊ သုဝ စောစ၊ ဆိုဆုံးမ လွယ်သူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဒီတစ်လုံးကိုပဲ ဆွေးနွေးရအောင်ဟုတ်လား”

“ကောင်းတယ်၊ တစ်ပုဒ်ချင်းတစ်လုံးချင်းပြောတာ ကောင်း တာပေါ့”

“အဲသည့် (ဆိုဆုံးမလွယ်သူ) ဆိုတဲ့စကားမှာ ဆုံးမ၊ ဝေဖန်၊ အကြံပေးခြင်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေပါ အကျုံးဝင်လိမ့်မယ်ထင်တယ်၊ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ (ဆုံးမ) ဆိုတဲ့ စကားလုံးရှေ့က (ဆို) ဆိုတဲ့ စကားလုံးက ပါသေးတယ်လေ”

“အဲဒါ ရှင်းစမ်းပါဦး”

“ဒီလိုလေကွာ၊ မိမိထက် အသက်၊ ပညာ၊ ဝါ၊ သိက္ခာကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက ပြောတာကို ဆုံးမတယ်လို့ ပြောရမှာပေါ့။။ မိမိနဲ့ သက်တူတန်းတူများက ပြောတာကျတော့ ဝေဖန်တယ် ဆိုရမလား အပြစ်တင်တယ် ပြောရမလား၊ အဲ... ကိုယ့်ထက်ငယ်သူတွေက ပြောတာ ကျတော့ အကြံပေးတယ်လို့ ယူရမယ်”

“ဒါဖြင့် မင်းဆိုလိုတာက ပညာရှိ-သူတော်ကောင်းများရဲ့ဆုံးမ ခြင်းကိုသာမက ရွယ်တူတန်းတူနဲ့ ငယ်ရွယ်သူတို့ရဲ့ စကားကိုလည်း နာခံရမယ်ပေါ့... ဒီလိုလား”

“ဟုတ်တယ်၊ မှန်ကန်တဲ့စကား၊ အကျိုးရှိမယ့်စကားဆိုရင် ဘယ်သူက ပြောဆိုဆုံးမသည်ဖြစ်စေ နှစ်လိုစွာလိုက်နာရမယ့် သဘောပဲ။ ဘာကို အထောက်အထား ပြုနိုင်သလဲဆိုရင် ဗုဒ္ဓ လက်ယာတော်ရုံ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တော်ကြီးကိုကြည့်၊ အခါတစ်ပါးမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ကြီးသင်္ကန်းရုံတော်မူတာ အဝန်းမညီလို့ သာမဏေကလေးတစ်ပါးက ‘အရှင်ဘုရားသင်္ကန်းက အဝန်းမညီဘူးဘုရား’ လို့ သတိပေးတယ်။ ဒီအခါမှာ အရှင်မြတ်က အရေးတယူ ပြန်လည်ဝတ်ရုံပြီး ‘ကဲ... သာမဏေကလေး၊ အဝန်းညီ သွားပြီလား ကြည့်ပါဦး’ လို့နှစ်လိုစွာပြန်မေးသတဲ့။ ဒါကို သာမဏေကလေးက အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်ကြီးကို ဆုံးမတယ် ခေါ်မလား။”

“ဟာ... ဆုံးမတယ်လို့ ဘယ်ပြောထိုက်မလဲ”

“အဲ... အဲသလို သာမဏေ ကလေးရဲ့ စကားကိုတောင် အလေးတမူ အရေးယူပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင် ပြုပြင်တော်မူတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ကြီးမှာ ‘သုဝစော စဿ’ ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပါဘိသည်ဟု ချီးမွမ်းခံတော်မူရတယ်”

“အေး... မင်းတို့ငါတို့ဆို သင်္ကန်းအဝန်း မညီတာကိုသိဦး ‘မင်းထက် ငါနားလည်တယ်’ လို့ပြောချင် ပြောမှာနော်၊ ဟား-ဟား။”

“ဟုတ်တယ်၊ အသေးအမွှားဆိုရင် တော်သေးတယ်၊ ခပ်မြက်မြက်ကလေး ဝေဖန်ခြင်း ခံရရင် ဆတ်ဆတ်ခါ နာကြတယ်၊ ‘ဟုတ်ပေသားပဲ’ လို့ မိမိကိုယ်မိမိ ပြန်ဆင်ခြင်ဖို့၊ ပြန်သတိရဖို့ခဲယဉ်းတယ်။ ဒီတော့ ဘာတစ်ခု ထပ်၍ ပြောနိုင်သလဲဆိုရင် ‘သုဝစော စဿ’ ဆိုတာဟာ သူတစ်ပါးက မိမိအား ဆိုဆုံးမသည်ကို လိုက်နာ လွယ်ဖို့အရာမှာ မိမိကိုယ်မိမိ ဆုံးမလိုက်နာနိုင်ဖို့ပါ အကျိုးဝင်သွားတာပေါ့။”

“အား... ဒါက ပဓာနပဲ၊ ဟုတ်ပြီ... ဟုတ်ပြီ”

“မိမိကိုယ်မိမိ ဆုံးမလို့ မလိုက်နာတဲ့လူဆိုရင် ဆရာသမား ပညာရှိများက ပြောသမျှကို ‘ကောင်းပါပြီ’ လို့ ဝန်မခံဘဲနဲ့ ‘ဒါက တော့ ဒီလိုရှိပါတယ်၊ ကျွန်တော့်သဘောက ဒီလိုပါ’ အဲဒီလို ဆင်ခြေ ဆင်လက်တွေနဲ့ ရေပက်မဝင်အောင် နှုတ်တုံ့ပြန်ကုန်ရော။ နှုတ်တုံ့ မပြန်တောင် ‘ပြန်မပြော၊ နားမထောင်၊ ကွယ်ရာမှာ ထင်တာလုပ်’ ဖြစ်ကုန်ရော”

“အေး... ဒီလိုဖြစ်ရင် မိမိအပြစ်ကို ဝန်မခံဘဲ ဖုံးဖိသလိုရှိတဲ့ အတွက် ‘သုဟုဇူ’ ဂုဏ်လည်းပျက်မှာပေါ့နော်”

“သုဟုဇူဂုဏ်ပျက်တဲ့အပြင် နောက်ပြောမယ့် ‘အနတိမာနီ’ ဆိုတဲ့ ဂုဏ်နဲ့ပါ ဆက်သွယ်လာမှာပေါ့။ ဘုရားသားတော် အရှင် ရာဟုလာတို့ကျတော့ လက်ခုပ်နဲ့သဲတစ်ဆုပ်ကိုင်ပြီး ‘ဗုဒ္ဓနှင့် တကွ သော သူတော်ကောင်းကြီးများ၏ အဆုံးအမကို ဤသဲပွင့်တွေနဲ့ အမှု နေ့တိုင်း ရချင်စမ်းပါဘိ’ လို့ တောင့်တတော်မူသတဲ့လေ၊ တို့ နဲ့မကွာလား”

“ယှဉ်တောင် မယှဉ်ကောင်းပါဘူးကွာ၊ တို့က အထိမခံ ရွှေ ပန်းကန်တွေပဲ၊ တို့ဝါဒက ‘ငါ့လာ ဆရာမလုပ်နဲ့’ ဒါပဲ၊ ဟဲ-ဟဲ-ဟဲ”

“အေး... တို့နဲ့ယှဉ်စရာတော့ အရှိသားကွ”

“ဘာနဲ့ ယှဉ်ရမှာလဲ”

“ကုန်းခေါင်ခေါင်မှာ ပေါက်တဲ့ ရှားစောင်းပင်ကြီးကွာ၊ ကြမ်းတမ်းတဲ့အပေါ် ဆူးတွေကပါလိုက်သေး၊ ဟေး-ဟေး-ဟေး”

“အေး-အေး၊ မင့်ဥပမာက အံဝင်ခွင်ကျပါကလေး၊ ဟုတ် လိုက်လေ”

“လူကြီးမိဘ ဆရာသမားများက အခြေအနေအရ ဆုံးမတဲ့ အခါမှာ သာယာနာပျော်ဖွယ် ရှိတဲ့အခါ ရှိသလို၊ ရင့်သီးတဲ့ အခါလည်း ရှိချင်ရှိတတ်တယ်။ အိုသူကြီးသည် ရွံ့စေးကို မိမိလိုရာ ပုံသို့ရောက်အောင် လက်ခတ်ဖြင့် ရိုက်သကဲ့သို့ပဲ၊ ပန်းပဲဆရာသည် သံကို မီးရဲရဲတွင်ဖုတ်ကာ လိုရာပုံဖြစ်အောင် တူနှင့် အချက်ပေါင်းများစွာ ထုရိုက်သကဲ့သို့ အစရှိတဲ့ သဘာဝ ဥပမာတွေရှိတယ်။ အဲဒီ လိုကြမ်းကြမ်းပြောတော်မူတဲ့ အခါလည်း ရှိတယ်”

“ဘယ်လို ပြောတာမျိုးလဲ”

“ဥပမာ ‘တုတ္ထ’ ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းမျိုး၊ မြန်မာလို ခေတ် စကားဆို ‘ငတုံး’ ပေါ့၊ ‘မေဃ’ တဲ့၊ မြန်မာလို ‘အလကားကောင်’ ပေါ့။ ဒီနာမည်တွေဟာ ဗုဒ္ဓခေတ်အခါက အလွန်နာကျည်းစရာ၊ ရှက်စရာ ရှုတ်ချခေါ်လိုက်တာပဲ။ ဒါကို သုဝဏ္ဏနံပပြည့်စုံတဲ့ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီများ ဗုဒ္ဓအဆုံးအမကို ကြည်ဖြူစွာ ခံယူကျင့်ကြံကြပြီး အရ ဟတ္ထမဂ် ရောက်လို့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရသွားတော်မူကြတယ်။ အဲ သည့်ဂုဏ်နှင့်မပြည့်စုံတဲ့ အရှင်ဒေဝဒတ် မှာတော့ အကျိုးမဲ့ရရှာတယ်”

“အရှင်ဒေဝဒတ်က ဘယ်လို မပြည့်စုံတာလဲ”

“အရှင်ဒေဝဒတ်က သံဃာတော်များကို ဗုဒ္ဓကိုယ်စား အုပ်ချုပ်ခွင့် ပေးပါလို့ ရာထူးတောင်းတယ်လေ။ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ‘ဒေဝဒတ်၊ ငါ့ကို ရည်ညွှန်းပြီး ငါ၏ သာသနာသို့ ဝင်လာကြတဲ့ သံဃာတွေကို သင်က အရည်အချင်း မရှိသေးဘူး၊ သင်ဟာ မသန်စင်သေးဘူး၊ နှပ် ချွဲ သလိပ် တံတွေးတို့နဲ့ တူနေတယ်’ လို့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆုံးမတော်မူလိုက်တယ်။ အဲသည့်မှာ ဒေဝဒတ် ဆတ်ဆတ်ခါနာပြီး တစ်ဂိုဏ်းထောင်တယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အဇာ

တသတ်မင်း အကူအညီနဲ့သတ်ဖို့ကြိုးစားတယ် မဟုတ်လား၊ ဒါဟာ ဆိုဆုံးမလွယ်သူ မဟုတ်လို့ သူ့အတွက် ဆုံးရှုံးရတာပေါ့”

“ရှင်ဒေဝဒတ်ကတော့ သူ့အကြောင်းနဲ့ပသူ အဝီစိက မလွတ် နိုင်ဘူး မဟုတ်လား”

“လွတ်မှာမဟုတ်တာ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် သိပြီးမြင်ပြီးပါပဲ၊ ငါဆိုလိုတာက ‘သုဝစော စဿ’ မဖြစ်တာကို ပြောချင်တာပါ”

“အင်း... ဟုတ်ပါတယ်၊ အငြိုးကြီးစွာတောင် ထားလိုက် သေးတာပဲ”

“မင်းလည်း လူကြီးမိဘ ဆရာသမားများက ခပ်စပ်စပ်ကလေး ပြောလိုက်ရင် ‘ထောင်း’ ခနဲ ဖြစ်တတ်တာ သတိထားရမယ်နော်”

“ဟုတ်ပါ့၊ ဟုတ်ပါ့၊ ဆရာသမားရယ်၊ ဟဲ ဟဲ ဟဲ၊ ကဲ... မုဒုကို ဆက်ကြစို့”

“မုဒုဆိုတဲ့ အနက်က ဘယ်လိုလဲ”

“နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်း မဟုတ်လား”

“အင်း... ဒီလိုပဲ ပြောလေ့ရှိပါတယ်၊ နောက်တစ်နည်း ‘နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်း’ လို့ ပြောတာက ပိုကောင်းမလားပဲ”

“‘နူးညံ့’ နဲ့ ‘နူးညံ့’ အတူတူပါပဲကွာ”

“တို့ကိုယ်တိုင်သဘောပေါက်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ အတူ တူပါပဲ၊ ဒါပေမဲ့ ‘နူး’ နဲ့ ‘နူး’ ကတော့ အဓိပ္ပာယ်ချင်း မတူတာ အမှန်ကွာ၊ ‘နူး’ ဆိုတာက ကြမ်းတမ်းခြင်းရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ် တယ်၊ ‘နူး’ ဆိုတာက မာကျောခြင်းရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်တယ်၊ ဥပမာကွာ ‘အမှုန့်နုသည်၊ လက်ရာနုသည်၊ စာနုသည်၊ အရောင် နုသည်’ စသဖြင့် စသဖြင့်ပေါ့ကွာ၊ ‘နူး’ ကျတော့၊ ‘အသားနူးသည်၊ ကြည်နူးသည်၊ ဝမ်းနူးသည်’ စသဖြင့် စသဖြင့်ပေါ့”

“မင်းရှင်းမှ ပိုရှုပ်ကုန်ပါပြီ”

“ဟား ဟား... ဒီလိုတော့ တရားခံမလုပ်ပါနဲ့ ကိုရင်ရယ်၊ မင်းလက်ခံချင်သလို လက်ခံပါ၊ ‘မုဒု’ ကို သဘောပေါက်ရင် ပြီး တာပါပဲ”

“ကဲ ‘ညံ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုကော ဘယ်လိုပြောမလဲ”

“‘ညံ’ ဆိုတာက သိမ်မွေ့တာ၊ ပျော့ပျောင်းတာ”

“ကဲ-ကဲ ‘နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်း’ ပဲထားပါ၊ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာ၊ စိတ်အမူအရာဆိုတဲ့ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ သုံးပါးစလုံး ခက်ထန်ခြင်းမရှိ၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့ရမယ်၊ ဒီသဘော မဟုတ်လား”

“အဲဒါက အကျဉ်းဆုံး၊ အတိုဆုံးလောက် ဖော်ပြတာပဲ၊ အကျယ်အားဖြင့်တော့ အများကြီးရှိလိမ့်မယ်၊ ဗုဒ္ဓရဲ့ ဒေသနာမှာ ပါဠိတစ်လုံး၊ သို့မဟုတ် စကားတစ်လုံးဟာ အင်မတန်ကျယ်ပြန့် တယ်၊ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်တွေ အများကြီး ခြုံရုံလျက်ရှိတယ်၊ မင်း ကြားဖူးမလား မသိဘူး၊ ‘သာမန်လူတစ်ဦးက စကားတစ်ခွန်းပြော တဲ့အခါမှာ အရှင်အာနန္ဒာက စကားရှစ်ခွန်း ပောတယ်၊ အရှင် အာ နန္ဒာက စကားတစ်ခွန်းပြောတဲ့အခါမှာ ကိုယ်တော်က စကား ၁၆ ခွန်း ပြောနိုင်တယ်’ ဆိုတဲ့ စကားတစ်ခုရှိတယ်၊ ဒီလို ‘ဝါစာအစိန္တေယျ’ အဖွင့်မှာ ရှိတယ်၊ ဒီအချက်ကို သာမန်ကြည့်လျှင် လူတစ်ဦး တစ် ယောက်က စကားတစ်ခွန်းပြောလိုက်တဲ့ အချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ၈ x ၁၆ စကား ၁၂၈ ခွန်းပြောနိုင်သလို ဖြစ်နေလိမ့်မယ်”

“အေး... အဲသည့်ကိန်းနဲ့ဆိုရင် ‘တိပိရကော်ဒါကို မြန် မြန်ဖွင့်သလို’ နားလည်နိုင်ပါတော့မလား”

“အဲသလိုယူဆလျှင် မင်းပြောသလိုပဲ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်၊ ဗုဒ္ဓ

အသံတော် စကားတော်မှာ သန့်ရှင်းသည်၊ သာယာသည်၊ သိလွယ်သည် အစရှိတဲ့ အင်္ဂါရှစ်ပါးတောင် ရှိတာပဲ၊ တို့တစ်တွေ ပြောနေကျ ပြောလေ့ပြောထစကားရှိတယ်၊ ‘ပါဠိတစ်ချက် အနက်ဆယ်ထွေ’ တဲ့၊ အဲသည့်အဓိပ္ပာယ်နဲ့ ဆက်စပ်ယူမှ သဘာဝကျတာကို တွေ့ရမယ်”

“ဘယ်လို ယူရမှာလဲ”

“ပါဠိတစ်လုံးမှာ အနက်အဓိပ္ပာယ်များစွာ အကျုံးဝင်တဲ့ သဘော၊ အနှစ်သာရ ပြည့်စုံ၍ အတိုဆုံးဖြစ်တဲ့သဘော။ ဥပမာ သိပ်သည်းကျစ်လျစ်တဲ့ ဂုဏ်အင်္ဂါမှာ ငွေစက္ကူရာတန်တစ်ရွက်ကို ပွားလိုက်လျှင် ဆယ်တန်စက္ကူဆယ်ရွက်ရလိမ့်မယ်၊ ကျပ်တန် ကလေးတွေဆိုလျှင် အရွက်ပေါင်းတစ်ရာ ရလိမ့်မယ်၊ အနပ်အကြွေ ကလေးနှင့်သာ လဲလိုက်မယ်ဆိုလျှင် မူးစေ၊ မတ်စေကလေးတွေ နည်းပါတော့မလား၊ အဲဒီသဘော။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ မူလတရား တော်ကို အဋ္ဌကထာတို့ ဋီကာတို့ အဆင့်ဆင့် ဖွင့်ဆိုနိုင်ကြတာပေါ့၊ ယခုရှိပြီးကို နောက်ထပ်ဖွင့်ဆိုနိုင်တဲ့ ပညာရှိကြီးများက ထပ်ပြီး ဖွင့်ဆိုကြဦးပြီးပြည့်စုံပြီဟူ၍ မရှိနိုင်သေးဘူး။ ဒါကြောင့် ‘လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ မဟာကဝိန်၊ သုခမိန်တို့သည်၊ ပညိန္ဒြေရှိတိုင်းဖြင့်၊ ခြားပိုင်းတွက်ကျုံး၍၊ မဆုံးနိုင် မကုန်နိုင်၊ မကြံစည်နိုင်၊ မအံ့ဩနိုင်၊ ပြည့်လှိုင်ထွေပြား၊ များပြားကျယ်ဝန်းသော ကျေးဇူးတော်အပုံ၊ ဂုဏ်တော်အပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူထသေ’ လို့ ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ကြည်ညိုတော်မူခဲ့တာပေါ့။ လူပညာရှိပဲ ဖြစ်စေ၊ နတ်ပညာရှိပဲဖြစ်စေ၊ ဗြဟ္မာပညာရှိကြီးပဲဖြစ်စေ သူတို့ သူတို့ တတ်ထားသလောက် ပညာနဲ့ ‘အိတ်သွန်ဖာမှောက်’ ရေးကြ ပြောကြစေကာမူ ဗုဒ္ဓ၏ဂုဏ်တော်များစွာ အနက်က ဂုဏ်တော် တစ်ခုကိုတောင် ရေးဖွဲ့လို့ ပြည့်စုံမှာ မဟုတ်သေးဘူးတဲ့ဗျား”

“သာဓု... သာဓု.. သာဓု”

“အေး... ဥပမာတစ်ခု ပြောဦးမယ်”

“ပြောစမ်းပါ မောင်မင်းကြီးသားရယ်”

“ဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ ပါဠိက စကားတစ်လုံး၊ စာနှစ်လုံးတည်း။ ဒါကို တို့တစ်တွေ အများနားလည်လိုက်တာက ‘ဘုရား’ လို့သာ နားလည် လိုက်ကြတယ်။ စာပေနည်းနည်းတတ်တဲ့ လူကတော့ ‘သစ္စာလေးပါး ကိုသိသောသူ’ လို့ စကားလုံး အဓိပ္ပာယ် ပိုသိလိုက်ကြပြီ။ ထို့ထက် ထို့ထက် ပိုသိ တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ကျတော့ အကြောင်းအကျိုးအားလျော်စွာ လေးသစ္စာတို့ကို ဒဿနာကာရဖြင့် သောဠသ ဝေဖန်၍ ရွှေဉာဏ် ထင်ထင် ရွှေလက်တင် ပတ္တမြားကဲ့သို့ ပိုင်းခြားသိမြင်တော်မူသော ဗုဒ္ဓ’ ရယ်လို့ သစ္စာအနက် တစ်ဆယ့်ခြောက်ချက်ပါ အကျယ်အားဖြင့် သိလိုက်ပါလေရော။ အဲသလို အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို များစွာသိလေ ပို၍ ကြည်ညိုတတ်လေဖြစ်လို့ များများလေ့လာ ဆည်းပူးကြရမယ်။ ကဲ... ငါ လျှာရှည်တာနဲ့ ‘မုဒု’ စကားတောင် ပြတ်သွားပြီ”

“မုဒုဆိုတဲ့ ပါဠိက ကံသုံးပါးမှာ နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်းသဘော။

ဒါက အကျဉ်းဆုံး အတိုဆုံး အဓိပ္ပာယ်လို့ မင်းပြောနေတယ်လေ”

“အေး... ဟုတ်ပြီ မုဒုရဲ့ သဘောကိုမဟာပညာဗလ ပါဠိ ပါမောက္ခ

ဆရာကြီး ဆရာဉာဏ်က ဘယ်လို ဖွင့် ထားသလဲ ဆိုလျှင် “ဤမုဒုဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ဆွဲဆောင်တိုင်း ညွတ်တိုင်း၍ လိုက်ပါလေ့ရှိသော၊ အညစ်အကြေး ကင်းစင်ပြီးသော ရွှေစင်ပမာ ထိုထို မိမိဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ပဋိပတ်၌ လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်၌လည်းကောင်း တောင့်တင်းခက်မာခြင်းမှ လွတ်ကင်း ၍ နူးညံ့စွာလိုက်ပါတတ်၏။ ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် နှစ်တန်သော ကြီးပွား ရေးနှင့်စပ်သော မည်သည့်အမှုကိစ္စမျိုး၌မဆို နိမ့်ချထားရန် လွယ်ကူ

သော သဘောရှိ၏။ ထိုထို အရာဌာနတို့ ၌ မျက်မှောင်တကြုတ်ကြုတ် မရှိ၊ ဖော်ရွေရှင်လန်းသော မျက်နှာ ရှိ၏။ နားချမ်းသာသော စကား အပြောအဆိုရှိ၏။ မိမိထံ ရောက်လာသေသူတို့အား စိတ်ကျေနပ် အောင် အစေ့အစပ်ပြုခြင်းဟူသော ‘ပဋိသန္ဓာရ’ နှင့်ပြည့်စုံ၏။ အလွန် သာယာသောဆိပ်ကမ်းကဲ့သို့ လွယ်ကူချမ်းသာစွာ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံနိုင်သောသဘောရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့သော ‘မုဒုဂုဏ်’ နှင့်ပြည့်စုံသော သူသည် နှုတ်က အထူးမေတ္တာမပို့သော်လည်း မေတ္တာတရား ပွားများပြီးသားပင် ဖြစ်ချေသည်။ ထို့ကြောင့် သံချောင်းကို မျိုထားသော စပါးကြီးမြွေကဲ့သို့ အရာရာ၌ တောင့်တင်းခက်ထန် မာန်မူခြင်းတို့မှ လွတ်ကင်း၍ ကောင်းသော အရာတို့၌ နူးညံ့စွာ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခြင်း ‘မုဒုဂုဏ်’နှင့် ပြည့်စုံအောင် အထူးသတိပြုသင့်၏။ အဲသလို မေတ္တ သုတ် အဖွင့်လက်စွဲမှာ ဖွင့်ဆိုထားတယ်”

“မုဒုရဲ့သဘောက ‘သူ့သဘောကို၊ လိုက်လျောညီထွေ၊ ကျင့်တတ်စေ’ ဆိုတဲ့ စကားပေါ့၊ ဟုတ်လား။”

“အဲသလို ပြောလို့တော့ မဖြစ်ပြန်ဘူး။”

“နို့... သူတစ်ပါးကို လိုက်လိုက်လျောလျော သိမ်မွေ့စွာ ပြောဆိုဆက်ဆံရမယ်ဆို”

“အေး... လိုက်လျောညီထွေ၊ ကျင့်တတ်စေ ဆိုတဲ့နေရာမှာ သူ့သဘောက လွဲမှားနေတဲ့သဘော ဖြစ်နေပါပြီတဲ့၊ အကျိုးမဲ့ ဖြစ်နေပါပြီတဲ့၊ မိမိကလည်း လွဲမှားနေကြောင်း သိတယ်တဲ့၊ အဲသလို အကျိုးမဲ့ကြောင်း၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်း၊ မမှန်မကန်ဖြစ်ကြောင်း သိလျက်နဲ့ လိုက်လျောရတော့မှာလား။”

“မိမိက ရိုသေ လေးစားရမယ့် အထက်လူကြီးဆိုလျှင်တော့ အခြေအနေအရ...”

“အေး... တို့တစ်တွေမှာ အဲသည့်အခြေအနေအရဆိုတဲ့စကား က အတော်ခက်နေတာ၊ အဲသည့်သဘောသာဆိုလျှင် မုဒု မဟုတ်ဘူး၊ ‘ဖား’ တာပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ လတ်တလော မိမိအကျိုး အတွက် ကွက်ကွက်ကလေးသကြည့်ပြီး ‘တစ်ယောက်ချမ်းသာ၊ ကိုယ့်ဖို့ရှာ၊ သတ္တဝါအပေါင်း၊ ဆင်းရဲကြောင်း’ ဆိုတာမျိုးဖြစ်မှာပဲ”

“ဒါဖြင့် ‘သူ’ ကို ဆန့်ကျင် ပြောရမှာလား”

“အဲ... အဲဒါကိုပြောချင်လို့ ‘နည့်’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို သဘောကျ ထားတာပေါ့၊ နနုကလေးနဲ့ မှန်သောသစ္စာကို လက်မလွတ် ရအောင် သိမ်းသွင်း ပြောဆိုပြုကျင့်မှ မုဒုဖြစ်မှာပေါ့၊ ဥပမာတစ်ခု ပြောမယ်ကွာ၊ တို့တစ်တွေ အမတ်ကြီး ဦးပေါ်ဦးကို ကြားဖူးမှာပေါ့၊ သူ့အကြောင်းလည်း ဖတ်ဖူးမှာပေါ့”

“ပညာရှိအမတ်ကြီး ဦးပေါ်ဦးအကြောင်း ဖတ်ဖူးကြားဖူး တာပေါ့”

“အေး... တစ်ရံရောအခါမှာ ရှင်ဘုရင်က နန်းတော်အတွက် သုံးဖို့ သစ်ကောင်း၊ အသားကောင်း ရွေးတဲ့အခါမှာ- “ပိတောက်သား ကောင်းလိမ့်မယ်ထင်တယ် ပေါ်ဦ” လို့ ပြောသတဲ့၊ ဒီတော့ ဦးပေါ်ဦးက

“မှန်ပါ၊ ပိတောက်သားလည်း ကောင်းပါတယ်၊ ကျွန်းသား လည်း ကောင်းပါတယ်ဘုရား” လို့ လျှောက်တင်သတဲ့။

“ယမနေသားရော မကောင်းဘူးလား” လို့ မေးမြန်းတော့-

“မှန်ပါ၊ ယမနေသားလည်း ကောင်းပါတယ်၊ ကျွန်းသားလည်း ကောင်းပါတယ်ဘုရား”

“ပျဉ်းကတိုးကော ပေါ်ဦး”

“ပျဉ်းကတိုးလည်း ကောင်းပါတယ်၊ ကျွန်းသားလည်း ကောင်းပါတယ်ဘုရား”

“အင်ကြင်းလည်း ကောင်းသားပဲ မဟုတ်လား”

“အင်ကြင်းလည်း ကောင်းပါတယ်၊ ကျွန်းသားလည်း ကောင်းပါတယ်ဘုရား”

“အဲသလို ရှင်ဘုရင်က သူစိတ်ထင်ရာ လျှောက်ပြောနေ သော်လည်း ထိုကိစ္စအတွက် ကျွန်းသားသာလျှင် အကောင်းဆုံးဖြစ် ကြောင်း ရှင်ဘုရင်ထက် ဦးပေါ်ဦးက သိထားလို့ ဘုရင်က ဘာ ပြောပြော၊ ကျွန်းသားသာ ပြောပြောနေသတဲ့လေ။ ဒီတော့မှ ရှင်ဘုရင် က သဘောပေါက် ပြီး “မင်းနယ် ကျွန်းသားသာ အကောင်းဆုံးပါဘုရား ဆိုလည်းပြီးရော” လို့ ရယ်မောပြောပြီး ကျွန်းသားသာသုံးဖို့ အမိန့်ချ သတဲ့။ အဲဒါ မှန်သောကိစ္စမှာ ‘နန’ နဲ့ ကိုယ့်အလိုကို မြဲစွာ ဆုပ် ကိုင် ထားတာဟာ ‘မုဒု’ ရဲ့သဘောပဲ။ ဒီနေရာမှာ ‘သူ့သဘောကို၊ လိုက်လျောညီထွေ၊ ကျင့်တတ်စေ’ ဆိုပြီး စကားနည်း ရန်စဲလုပ်ရင် အဲသည့်အခိုက်ကလေးမှာ မျက်နှာကောင်းတော့ ရချင်ရလိမ့်မယ်၊ နှစ်ရှည်လများ ကာလရောက်ရင်တော့ နန်းတော်ကြီး ကျိုးကျမှာ သေချာတယ်၊ ဟဲ... ဟဲ”

“ဒါဖြင့် ‘သူ့သဘောကို၊ လိုက်လျောညီထွေ၊ ကျင့်တတ်စေ’ ဆိုတဲ့ ပညာရှိကြီးများစကား မှားနေပြီလား”

“မမှားပါဘူးခင်ဗျာ၊ လောကီ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးထက် လောကုတ္တရာပညာ အကျိုးကြီးစွာ ဖြစ်နိုင်တဲ့ ဩဝါဒထူးပါ-လို့ ဆိုလျှင် ပိုပြီးသဘာဝ ကျလိမ့်မယ်”

“လုပ်စမ်းပါဦး သူငယ်ချင်းယ်”

“မင့်စကားကို တစ်လုံးစီခွဲကြည့်၊ ‘သူ့သဘောတဲ့’၊ အဲသည် သူ့သဘောဆိုတာက ဘယ်သောအခါမှ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော ထာဝရသစ္စာ မဟုတ်နိုင်ဘူး။ မင့်သဘော၊ ငါ့သဘော၊ ဘယ်သူ့

သဘောဖြစ်စေ ဘယ်ဟာမှ ပရမတ္ထသစ္စာ မဖြစ်နိုင်ဘူး”

ဘယ်တော့မှ မင်းပြောတဲ့သစ္စာ ဖြစ်မှာလဲ”

“သဘာဝံ ဓာရေတီတိ ဓာတုတဲ့။ သဘာဝံ၊ သဘာဝအတိုင်း (ဝါ) သူ့သဘောအတိုင်း။ ဓာရေတီ၊ ဆောင်ရွက်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဓာတု၊ ဓာတ်မည်၏တဲ့။ မြန်မာလိုက သူ့သဘောကို သူဆောင်တာကြောင့် ဓာတ်လို့ခေါ်တာ။ အဲသည်ဟာက ပထဝီ၊ အာ ပေါ၊ ဝါယော၊ တေဇောဆိုတဲ့ ဓာတ်ကြီးလေးပါးပါပဲ။ ဘယ်တော့ဘယ်အခါ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မပြောင်းလည်းမဖောက်ပြန်တဲ့သဘော။ ဒါကိုရည်ညွှန်းပြီး နိဗ္ဗာန်ကိုတောင် ‘အသင်္ခါဓာတ်နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်မြတ်’ လို့ သုံးကြတာ။ ဝိပဿနာ ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှာ သဘာဝအတိုင်း သူ့သဘောသူ ဆောင်နေကြတဲ့ ဓာတ်တွေကို ဝိရောဓိ မဖြစ်စေဘဲ၊ ပဋိပက္ခမလုပ်ဘဲ လိုက်လျောညီထွေ သိတတ်စေလို့ဆိုလျှင် ရကောင်းတယ်လို့ ဆုံးမခံခဲ့ရဖူးတယ်။ ထို့ထက်သိချင်ရင် ဆရာတော်ကြီးများထံ လျှောက်ပေတော့”

“ဒီလောက်သိရရင်ဘဲ ငါအနေနဲ့ ငါအဆင်နဲ့ ကျေနပ်ပါပြီ မောင်ရာ”

“ဒီတော့ ‘မုဒု’ ဆိုတဲ့ ‘ရသ’ ကို ဆက်ကြစို့။ ကံသုံးပါးမှာ မနောကံသာ အချုပ်လို့ ဆိုတယ်မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် ကာယကံ မုဒုထက်၊ ဝစီကံ မုဒုထက်၊ မနောကံ မုဒု က အရေးအကြီး ဆုံးပဲလို့ မှတ်ရမယ်။ အဲ.. ကံသုံးပါးစလုံးမှာ ‘မုဒု’ ဖြစ်လျှင်တော့ အကောင်းဆုံးပေါ့။ ကာယကံ၊ ဝစီကံ ‘မုဒု’ ဖြစ်ပြီး မနောကံ ‘မုဒု’ မဖြစ်လျှင်တော့ ကျန်တဲ့နှစ်ပါးရဲ့ ‘မုဒု’ တွေဟာ အယောင် ဆောင်တာပဲ၊ လူပေါ်လူဇော် လုပ်တာတွေပဲ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်၊ ရှင်းပလား”

“ဟုတ်ပြီ၊ ရှင်းပြီ။ ဒါကြောင့် စိတ်သာရှင်စော ဘုရားဟောလို့ ဆိုကြတာလား။”

“ဟုတ်ပါလိမ့်မယ်၊ စောစောက ဘုရားအစရှိသော သူတော် ကောင်းကြီးတွေက ကြမ်းတမ်းစွာပြောဆိုဆုံးမတဲ့ နေရာမှာ စေတနာက ‘မုဒု’ ဖြစ်တော်မူကြတယ်။ သောတာပန်မိန်းမဖြစ်တဲ့ မုဆိုးရဲ့ မယားဟာလင်လကို အမဲလိုက်ခါနီး လေးမြားယူပေးရတာမျိုး၊ မဆာဝါ ရဲ့လင် ဥပက ရဟန်းလူထွက်ပြီး ယောက္ခမ မုဆိုးမကြီးရဲ့ အမဲသားငါးကို လိုက်လံရောင်းချပေးရတာမျိုးဟာ မနောက်မုဒု နှင့် မကင်းကွာဘူး ဆိုတာ သတိထားရမယ်။ ဒီနေရာမှာဆရာကြီးဆရာညဏ်ရဲ့ အဆို အမိန့်ကို ထပ်ပြလိုက်ရဦးမယ်။

“ကောင်းသော (မုန်သော) အရာဌာနတို့၌ ကိုင်းညွတ်လိုက်ပါ ခြင်းကို ‘မုဒုဂုဏ်’ ဟု မှတ်ရမည်။ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော သူ တို့၏ သွေးဆောင်ဖြားယောင်ခြင်းမျိုး၌လည်းကောင်း၊ ရဟန်းဖြစ် လျှက် လူတို့ကအစေအပါးခိုင်းခြင်းစသည်တို့၌လည်းကောင်း ကိုင်းညွတ်လိုက်ပါခြင်းကို ‘မုဒုဂုဏ်’ ဟူ၍ မမှတ်လင့်။ ထိုကဲ့သို့သော အရာဌာနမျိုးဖြစ်က တောင့်တင်းခြင်း၊ ခက်မာခြင်းဟူသော ‘ဖရသဂုဏ်’ ကိုအသုံးပြုရမည်။ ဤအဓိပ္ပာယ်မျိုးကိုရည်၍ လောကီကျမ်းဆရာတို့သည် ‘မုဒု ဖရသဂုဏာ ယောဇနိယာစ ကာလေ’ ဟုဆိုကြ ကုန်၏။ ‘ကာလေ၊ သင့်လျော်သောအခါ၌။ ‘ဝါ’ အခွင့်အားလျော်စွာ။ မုဒုဖရသဂုဏာ၊ မုဒုဂုဏ်၊ ဖရသဂုဏ်တို့ကို။ ယောဇနိယာ၊ ခွဲခြားသတ်မှတ် ယှဉ်စပ် အပ်ကုန်၏’ တဲ့”

“အဲဒါကို ရှင်းစမ်းပါဦးကွာ”

“အဲဒါကတော့ ထိကရုံးနွယ်သည် အသာအယာ ကိုင်ကြည့်သောအခါ ကျုံ့၍ သွားတတ်သော်လည် အလွန်ဖိညှပ်သောအခါမူ

ဆူးဖြင့်ထိုးသကဲ့သို့၊ ဆရာ မိဘစသော သူမြတ်တို့အား မုဒုဂုဏ်ဖြင့် ကိုင်းညွတ်အပ်သော်လည်း ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော လူယုတ်မာ တို့အားမူ မကိုင်းမညွတ်ဘဲ တောင့်တင်း ခက်မာရမည်လို့ ဆရာဉာဏ် က ဖွင့်ဆိုထားသေးတယ်။ ဒါနဲ့ ဥပမာတူတာက ဟင်ဒူ ဘုန်းတော်ကြီး ဆွာမိရာမကရစ္စနားရဲ့ ပုံပြင်တစ်ခုပဲ။ သူကလည်း အခါ အားလျော် စွာ ပြုကျင့်ရမယ့် သဘောတရားကို ဖော်ပြထားတယ်။ သူ့ပုံပြင်က ဒီလို၊ အခါတစ်ပါးမှာ ရွာသူရွာသားတွေ လယ်ထဲမဆင်းဝံ့အောင် သောင်းကျန်းနေတဲ့မြွေဟောက်ကြီးကို ယောဂီကြီးတစ်ဦးက ရွာသူ ရွာသားတွေ အလုပ်ပျက် အကိုင်ပျက်ဖြစ်အောင် ရန်မမူ သင့်ကြောင်း တရားဟောသတဲ့၊ ဒီတော့ မြွေဟောက်ကြီးက ဒီကနေ့က စပြီး ရန်မမူတော့ပါဘူး၊ ‘မုဒု’ ဖြစ်ပါတော့မယ်လို့ ဝန်ခံလိုက်သတဲ့”

“မြွေဟောက်ကြီးက ‘မုဒု’ ကို နားလည်လို့လားကွ”

“သဘောကို ပြောတာပေါ့ကွာ... မင်းကလဲ၊ အဲသလို ခက်ထန်ခြင်းမပြုတော့ဘဲ ရေမြွေလို နေသွားပြန်တဲ့အခါမှာ ကလေး သူငယ် နွားကျောင်းသားတွေက အဆိပ်မရှိတော့ဘူးထင်ပြီး မကြောက် မရွံ့တော့ရုံမကဘူး၊ တုတ်နဲ့ရိုက်လိုရိုက်၊ အမြီးကကိုင်ပြီး လွှတ်ပစ် လိုပစ်၊ ခြေထောက်နဲ့တက်နင်းလိုနင်း လုပ်ကုန်ကြရောတဲ့။ ဟိမဝန္တာ က ယောဂီကြီး ပြန်လာလို့တွေ့တော့ မြွေကြီးဟာ လက်နှီးစုပ်လို ပျော့ဖပ်နာကျင် ဆင်းရဲနေရှာသတဲ့။ ဒီတော့ ယောဂီကြီးက မေးတယ်။ မြွေကြီးက ‘အရှင်ပြောသလို တစ်ဖက်သားကို ဘာဆို ဘာမှမလုပ်ဘဲ သည်းညည်းခံနေရလို့ပါဘုရား’ လို့ပြန်ပြောတယ်။ ယောဂီကြီးက ‘မင်းဟာ ငါ့စကားကို လှေ့နံ့ဓားထစ် မှတ်နေတာကိုး၊ ဒါကြောင့်မင်းမှာ ဆင်းရဲခြင်းမက ဆင်းရဲနေရတာ။ အဆိပ်ကို မသုံးဘဲ ရူးရူးရှဲရှဲကလေး တော့ လုပ်ပြလိုက်ပေါ့လို့’ ဆိုသတဲ့”

“မင်း ခုနပြောတဲ့ မုဒုနဲ့ ဖရသဂုဏ်ကို ခွဲခြားတတ်ရမယ် ဆိုတာပေါ့လေ”

“စုတ်တယ်၊ ဒီသဘောဆင်ဆင် ‘မာန’ ခန်းကျတော့ ပါလိမ့်ဦးမယ်”

“မင်း၊ အခုပြောနေတဲ့ သုဝဏောဂုဏ်နဲ့ မုဒုဂုဏ် နှစ်ခုကို ဆင်ခြင်လိုက်နာ ကျင့်သုံးကြမယ်ဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ကို ထားဦးတော့၊ အထက်လူကြီးနဲ့ငယ်သား၊ ဆရာသမားနဲ့ တပည့်၊ မိဘနဲ့ သားသမီး၊ မိတ်ဆွေနဲ့ အပေါင်းအသင်း၊ လင်နဲ့မယား စပ်ကြားမှာတောင် အလွန် သာယာ ဖြောင့်ဖြူးကုန်ကြမှာနော်”

“ဟုတ်လှချည့်ပေါ့မောင်ရာ၊ အေး... သဘောထား ခံယူ ချက်ကပါ တူညီပြီး အညီအမျှ ရှိကြရင်လေ”

“အမယ်... မင်းပြောပုံ အဓိပ္ပာယ် ကျယ်ဝန်းလှပါကလား ဟေ...”

“ဟ... ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီးမှာ ‘သဟဇာတပစ္စယော၊ ပြီးမှ အညမညပစ္စယော’ လို့လာတာ မဟုတ်လား၊ အချင်းချင်း သဘောထားခံယူချက် ညီမျှတာကို ‘သယဇာတ’ လို့ ဟောတာပဲ၊ နှစ်ဖက်စလုံး ညီမျှဖို့တာဝန် ရှိတာပေါ့၊ ဟုတ်ဖူးလား”

“ဟုတ်ပါတယ်လေ၊ တစ်ဖက်စောင်းနင်းဆိုရင် အလှအပ တောင် ကင်းပါတယ်”

“မြတ်စွာဘုရားဟာ သာတူညီမျှစနစ်ကို အလွန်လိုလား တော်မူတယ်၊ ကိုယ်တော်တိုင်လည်း ကျင့်တော်မူတယ်၊ သံဃာတော် တွေကိုလည်း ကျင့်စေတယ်၊ အဲသည့်စနစ်ကြီး ကောင်းလွန်းလို့ အခု နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင့်ငါးရာ ကျော်လာပြီ၊ သံဃာအစုအဝေးကြီး တည်မြဲနေတာ ထင်ရှားတယ်၊ နောက်လည်း တည်မြဲနေမှာပဲ”

“ဟုတ်ပါပေတယ်၊ ဟုတ်ပါပေတယ်၊ ကဲ... အနုတိမာနီကို ဆက်ကြစို့လား”

“အေး... အဲသည့် အနုတိမာနီဆိုတဲ့ သဘောကလည်း ကျယ်ဝန်းတာပဲ၊ ဦးစွာပထမ မာနဆိုတဲ့အနက်က ဘာလဲ၊ တို့တစ်တွေက မာနကြီးတယ်ဆိုပြီး သုံးနေတာမှန်ရဲ့လား၊ ဒီလို ဆန်းစစ်လိုက်တော့ မာနဆိုတာ ထောင်လွှားခြင်း၊ တက်ကြွခြင်း၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းစတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မျိုးကို တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် ‘မာန’ ဟာ မွေးရာပါ စေတနာမျိုး မဟုတ်ဘူး”

“ဘယ်လို မွေးရာပါစေတနာလဲ”

“မွေးရာပါစေတနာဆိုတာ ပြီးလွယ်အောင် ပြောလိုက်ခြင်းပါ။ ဥပမာ ဆာတယ်၊ နာတယ်၊ အလိုမပြည့်လို့ စိတ်ဆင်းရဲတယ်၊ ဒေါသထွက်တယ်၊ ဒါမျိုးကိုပြောတာ။ မွေးစကလေး မသိတတ်သေးတဲ့အရွယ်မှာ မာနဆိုတာ ရှိမလား၊ မရှိပါဘူး။ ဒါဖြင့် မာနက ဘယ်တော့မှ ပေါ်လာသလဲ။ ‘နှိုင်းယှဉ်စရာမှာ နှိုင်းယှဉ်လိုတဲ့စိတ် ရှိလာမှ’ ပေါ်လာကြတာပဲ၊ ဒါ့ကြောင့်အနက်တစ်ခုအနေနဲ့ ‘နှိုင်းယှဉ်ခြင်း’ လို့ ဖွင့်ထားတာ”

“မင်းပြောတဲ့ မာနဆိုတာ တစ်ဦးဦးနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ချင်မှ ပေါ်လာတယ်၊ ရိုးရိုးနေတုန်း ပေါ်မလာဘူးဆိုတော့ ဘဝင်မြင့်ပြီး ရူးနေတဲ့ အရူးတစ်ယောက်ကို မာနကြီးတယ်လို့ မပြောနိုင်ဘူးလား”

“ဟာ... ပြောရမှာပေါ့၊ သူ့ဟာနဲ့သူတော့ လူတိုင်းနဲ့ ယှဉ်ကြည့်နေမှာကိုး”

“အေး... ဟုတ်ပြီ၊ နှိုင်းယှဉ်ပြီးမှ ထောင်လွှားခြင်း ဖြစ်လာတဲ့သဘော”

“နီးစပ်ပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီတော့ တွေ့လွယ်တာကိုပဲ ကြည့်ကြ

ရအောင်၊ ကိလေသာဆယ်ပါးမှာလည်း မာနပါတယ်၊ ပူပန်စေသော အကြောင်းတရား ဆိုပါတော့ကွာ၊ အဲဒါ ကိလေသာပေါ့။ နောက် ပပဉ္စတရားသုံးပါးထဲမှာလည်း တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုပြီးပါတယ်။ မာနဟာ နာမ်၏အကြောင်းသာ ဖြစ်လေတော့ စိတ်မှာဖြစ်လာဖို့ အချိန်မလိုဘူး၊ အလုပ်မလိုဘူး၊ စကားမလိုဘူး၊ လက်ဖျစ်တစ်တွက်မှာ ဒိုင်းခနဲ ဝင်လာနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သတိအလွန်လိုတယ်၊ ပုထုဇဉ်မဆိုထားနဲ့၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်အထိ မာနရှိနေတတ်သေးသတဲ့”

“နေပါဦးကွ၊ အဲသည့်သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်ဆိုတဲ့ အဆင့်ကို မြန်မာလို တိုတိုရှင်းရှင်း ခွဲပြစမ်းပါ”

“သောတာပန်ဆိုတာ ပထမအဆင့် ‘မဂ်ရေအလျဉ်သို့ ရောက်သူ’ လို့ အဓိပ္ပယ်ရတယ်၊ သကဒါဂါမ် ဆိုတာက ‘တစ်ကြိမ်သာ လူ့လောကကို လာတော့မည့်သူ’၊ အနာဂါမ်ကတော့ ‘တစ်ဖန်ပြန်၍ မလာတော့မည့်သူ’၊ အရဟတ္တမဂ် ရဟန္တာဆိုသည်က ‘လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အဘိဇ္ဈာ၊ မာန်မာန စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးများမှ ကင်းစင်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်။ နိဗ္ဗာန်လမ်းမှ အဆင့်များမှာ နောက်ဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်ရှိပြီးဖြစ်လို့ ဉာဏ်ပညာ၊ ကရုဏာ စသော အရိယာတို့၏ အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်တယ်”

“အင်း... ဒါကြောင့် မာန်မာနဟာ ကြောက်စရာကောင်းတာကိုး၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်တော့မှ ပြတ်တော့တာပါကလား”

“ဒါကြောင့် ‘သူ’ ကို စေ့ငုရမယ်၊ စောင့်ကြည့်ရမယ်၊ သတိနဲ့ ချက်ချင်း ပယ်သတ်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားရမယ်၊ မျက်ခြည်ပြတ်ခံလို့ မဖြစ်ဘူး”

“ဒါဖြင့် မင်းမှာမာနကို ပယ်ဖို့သတ်ဖို့ သတိအမြဲ ရှိပါ့မလား”

“မရှိဘူး၊ ‘အနတိမာနီ’ အလွန် တစ်ဖက်စွန်း မရောက်ရ အောင်ပဲ တတ်နိုင်ပေလိမ့်မယ်။ ဒါတောင် တရစပ်တော့ တတ်နိုင် မှာမဟုတ်ဘူး၊ မာနက အလွန်လှည့်တယ်”

“ဘယ်လို လှည့်သလဲ”

“ဥပမာ ဆိုပါတော့ကွာ၊ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို မင်းက ‘မာနကြီးလိုက်တာ’ လို့ စွပ်စွဲလိုက်မယ် ဆိုပါတော့၊ အပြောခံရတဲ့ လူမှာ မာနကြီးတာ မကြီးတာတော့ မသိဘူး၊ မင်းကိုယ်တိုင် မာန ဝင်လာတာကိုတော့ မင်းဟာမင်းတောင် မသိလိုက်ဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့လဲ၊ မင်းကိုယ်တိုင် သူနဲ့နှိုင်းယှဉ်ပြီး ထောင်လွှားလိုက်မိပြီကိုး၊ ငါပြောတာ သဘောပေါက်ရဲ့လား”

“အေး... သဘောပေါက်တယ်၊ မာနကြီးလိုက်တာလို့ ပြော ကတည်းက မလိုတမာ မနာလိုလို့ ပြောတာပေကိုး၊ ဒီစကားဟာ အပြုသဘောနဲ့ ဝေဖန်တာမျိုးမှ မဟုတ်ဘဲ၊ အ မနာပ အတင်းပြောတာ၊ အပြစ်တင်ဖော် တင်ဖက် ရှာတာမျိုးပဲ၊ ဟဲ... ဟဲ၊ ဟုတ်တယ်”

“ကဲ... မာနကို ဘယ်နှစ်မျိုး၊ ခွဲခြားထားတော့မူခွဲကြသလဲ၊ ကြည့်ရအောင်။ မာန်တက်ခြင်း သုံးပါးတဲ့။ (၁) ဇာတိမာန်=မျိုးဇာတ် ကို စွဲ၍တက်ခြင်းတဲ့။ (၂) ဂေါတ္တမာန်=အဆက်အနွယ်ကို စွဲ၍ တက်ခြင်းတဲ့။ (၃) ဣဿရိယမာန်=အစိုးရမှု၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာရမှု ကိုစွဲ၍တက်ခြင်းတဲ့။ ဒါတွေဟာကိုယ့်ဟာကိုယ်နေလို့ မာန် မတက် သေးဘူး၊ သူတစ်ထူးနဲ့ယှဉ်လိုက်မှ သိသိသာသာတက်လာတတ်ကြတာ။

“နောက်တစ်မျိုးက (၁)သေယျမာန်=ဂုဏ်၊ ဇာတ်၊ ပညာ၊ ဥစ္စာ၊ အဆင်း၊ သားချင်းခြွေရုံစသည်အားဖြင့် သူ့ထက်ငါ မြတ်၏ ဟု မှတ်ထင်ထောင်လွှားခြင်း။ (၂)သဒိသမာန်=ထိုထို ဂုဏ်သိန်ဥစ္စာ

စသည်တို့မှာ သင်းထက် ငါကမနိမ့်ပါဘူးဟုပရုံးချင်းယှဉ်၍ ထောင်လွှားခြင်း။ (၃)ဟိနမာန်=သင်းတို့ထက် ငါကအောက်ကျနေတာ၊ ငါကဘာဂရုစိုက်ရမှာလဲဟု ထောင်လွှားခြင်း တဲ့၊ ကဲ... ဒီနေရာမှာ ကြည့်စမ်း၊ မာနများဟာ ဘယ်လောက် လှည့်စားသလဲ၊ အောက်ကနေမှန်း ကိုယ့်ဟာကိုယ် သိလျက်နဲ့ ထောင်လွှား နေသေးတယ်၊ အံ့ရော ”

“အေး... စဉ်းစားကြည့်မှ တို့တစ်တွေတွေ့နေကျ ကိုယ်တိုင် ထောင်လွှားခဲ့မိသမျှ တရားခံပေါ်တော့တယ်၊ ဘယ်နှယ့် ကိုယ်က သူ့ထက်သာလျှင် ထားပါတော့၊ ကိုယ်နဲ့တန်းတူဆိုလည်း ပရုံးချင်းယှဉ်တယ် ထားပါတော့၊ ကိုယ့်အပေါ်ကလူကို ထောင်လွှားတာများကတော့ တော်တော်ဆန်းတာပဲနော် ”

“ဒါပေါ့၊ မင်းတို့ငါတို့ ကြားဖူး တွေ့ဖူး ဖြစ်ဖူးနေတာပဲ၊ ဘယ်လိုတဲ့ ‘ဟေ့ တို့က သူတို့နဲ့စာရင် အနပ်စုတ် ကုပ်စုတ်တွေပဲ၊ အနူက လက်သီးနဲ့ထိုးရနည်းသလား၊ ရွှေဖလားနဲ့ အုန်းမှုတ်ခွက် ပြိုင်ရိုက်ကြရုံပေါ့’ ဘာညာနဲ့ မာန်တက်နေကြတာလေ၊ သတိထား ကြည့်တော့ ရယ်စရာကြီး ”

“အေး... ဟုတ်လှချည့်ဗျာ၊ အောက်ကလည်းနေသေး၊ ဟိုဟာလည်းမလျော့...”

“တော်ပါတော့ဆရာရယ်... ဟဲ-ဟဲ၊ နောက်ပြီး ထူးဆန်းတာရှိသေးတယ်၊ ကဲ... ကိုယ့်ဥစ္စာရှိ ကိုယ်ဥစ္စာနဲ့ကိုယ် မာန်တက်တာ ထားပါဦး။ မိမိမှာ ဥစ္စာမရှိဘဲနဲ့ ဥစ္စာအရှိန်တက်ပြီး ထောင်လွှားတဲ့မာနက ပိုပြီး ရယ်စရာကောင်းသေးတယ် ”

“ဘယ်နှယ့် ကိုယ့်မှာ ဥစ္စာခနမရှိဘဲနဲ့ ဘယ်လို အရှိန်တက်နိုင်မလဲ ”

“အဲဒါ ရယ်စရာလို့ ပြောတာပေါ့၊ မယုံမရှိနဲ့၊ ငါးရာငါးဆယ် နိပါတ်တစ်ခုမှာ အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့၍ ဆက်ဆံရေးပြေပြစ်သော သောမနဿီ ဆိုတဲ့ ယက်ကန်းမယ်ကလေး တစ်ဦးရှိသတဲ့၊ သူ့ခမျာ ပစ္စည်းဥစ္စာနှမ်းပါးလို့ သူတကာအောက်ကျို့ခံတာလား၊ နဂိုကမုဒု တရားနဲ့ ပြည့်စုံလို့ သိမ်မွေ့နူးညံ့နေတာလားဆိုတာ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားအချင်းချင်း အငြင်းအခုံ ဖြစ်နေကြသတဲ့၊ ဒီအခါမှာ ဒီသာပါမေက္ခဆရာကြီးက ဥစ္စာဟူသည် လူကိုမာန်တက်စေကြောင်း၊ သူပိုင်ပစ္စည်း မရှိသည့်တိုင်အောင် ဥစ္စာ၏ အရှိန်အဝါကြောင့် ထောင်လွှားလာတတ်ကြောင်း ပြောဆိုပို့ချပြီး အကာလ ညအခါမှာ သောမနဿီ ယက်ကန်းသည်မကလေး ယက်ကန်းယက်ရာ အောက် ကမြေကြီးထဲကို အသပြာတစ်ထောင်ထုပ် သွားမြှုပ်စေသတဲ့”

“အဲသည်တော့”

“မြှုပ်ထားပြီးတော့ နောက်တစ်နေ့ သောမနဿီ ထံ အလည် အပတ်သွားကြတော့ ခါတိုင်းဆို ‘လာကြပါမောင်ကြီးတို့၊ ထိုင်ကြပါ မောင်ကြီးတို့၊ နေကောင်းကြရဲ့လား၊ ဘာများအလိုရှိတော်မူကြပါ သလဲ’ စသည်ဖြင့် ပျူပျူငှာငှာ နှုတ်ဆက်ဧည့်ခံလေ့ရှိတဲ့အတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ၊ အလုပ်များလို့ မအားသဖြင့် ဧည့်မခံနိုင်ကြောင်း၊ စီးပွားရေးကို ဂရုစိုက်ရကြောင်း စသည်... စသည် ဓနရှင်စကားမျိုး ပြောလာတော့တာပဲတဲ့ ခင်ဗျာ”

“ဟာ... ငွေအဆိပ်များ ‘ဘက်တီးရီးယား’ ပိုးလို ဝင်မှန်း မသိ ဝင်တတ်ပါလား၊ နောက်တော့ကော”

“နောက်တော့ အဲသည့်ညပဲ အသပြာထုပ်ကို မြှုပ်ထားရာက ပြန်ယူလိုက်ကြတယ်၊ ဟော... နောက်တစ်နေ့ သွားစုံစမ်းကြတော့ အလျင့်အလျင်အတိုင်းပဲ နူးညံ့ပျော့ပျောင်း၊ ဆက်ဆံရေး ကောင်း

လာပါရောတဲ့ခင်ဗျာ၊ အဲဒါသာ ချင့်ကြည့်၊ ဒါဟာ အရှိန်အဝါ တက်တာပဲ ရှိသေးတာ... တကယ့်ခနရှင်များ၊ တကယ့်ဩဇာ ရှိသူ များ၊ တကယ့်ပညာတတ်သူများ မာနရှိတတ်တာ မထူးဆန်းပါဘူး၊ လူမပြောနဲ့ ဝိဒေဟရာဇ် ပုတ်သင်ကိုပဲ သာဓကပြုကြည့်၊ အသပြာ ကလေးလည်းပံးမှာ ဆွဲပေးလိုက်တာနဲ့ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး လာတာ ကို မာန်စောင်နေတယ်ဆိုတာလေ ”

“ဟုတ်ပါ... ဟုတ်ပါ”

“နောက်တစ်ခုလည်း ရှိသေးသဗျ၊ မိမိပညာကို မိမိယုံနေတဲ့ ပညာတတ်ကြီးများ ”

“သူတို့ကလည်း မာနရှိတာပဲလား”

“အို... ရှိလိုက်တာမှ နှိုင်းယှဉ်စရာ ဖြစ်လာရင် အတိ- ဆိုတဲ့တစ်ဖက်စွန်းတောင်ရောက်သွားသေးတယ်၊ ဘာက အကြောင်း ခံသလဲဆိုရင် ကိုယ့်ပညာကိုယ့်အစွမ်းအစကို မိမိကိုယ်တိုင် နှိုင်းယှဉ်ရ မယ့် လူထက် ပိုသိတယ်၊ ပိုတတ်တယ်၊ သူက ငါ့လောက် မတတ် တာ ဒိဋ္ဌသိတယ်ဆိုရင် အတိမာန ဖြစ်လာတတ်တာပေါ့၊ မိမိကိုယ်မိမိ အထင်ကြီးတာက ‘အတ္တုက္ကံ သန’ လို့ခေါ်တယ်၊ သူများကို အထင် သေးတာက ‘ပရဝတ္တန’လို့ ခေါ်တယ်၊ ပညာတတ်လျှင် မာနရှိ တတ်တဲ့ လူချည်းပဲ၊ ဒါကြောင့် ပညာရှိ သတိဖြစ်ခဲ့တဲ့၊ ပညာရှိမှ သတိပိုလိုတဲ့ သဘောပဲ ”

“အား... ဒီစကားပုံ အခုမှ ရှင်းတော့တယ်”

“မြတ်စွာဘုရားဟာ သတ္တဝါဟူသမျှကိုဆုံးမချေချွတ် တော် မူရာမှာ အလွန်ကျွမ်းကျင်တော်မူလွန်းလို့ ‘အနတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မ သာရထိ’ ဂုဏ်တော်ကြီးနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူတယ်၊ သားတော်ရင်း ရာဟုလာ သာသနာတော်ကို ဝင်စအခါက အရွယ်ကလည်း အလွန်နုပျို

တော်မူတယ်။ အဆင်းအားဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓ၏သားတော်ပီသစွာ ကြန်အင် လက္ခဏာက ပြည့်စုံတော်မူလှတယ်။ အမျိုးအနွယ်အားဖြင့်တော့ မပြောနဲ့တော့။ နောက်ပြီး သုံးလောကထွတ်ထား ဘုရားကိုယ်တိုင် ကြပ်မတ်အရေးတယူနဲ့ ရှင်သာမဏေ ပြုပေးထားတာ ဖြစ်လေတော့ မာနတက်စရာမှ အသချေလောက်ဆိုလျှင် မငြင်းနိုင်ဘူး မဟုတ်လား။”

“ဟာ... ဘယ်ငြင်းနိုင်စရာ ရှိမလဲ။ မင်းပြောနေတာကို တွေးကြည့်တာနဲ့ပဲ ဘယ်ရွေ့ဘယ်မျှ ကျက်သရေရှိမယ်၊ လှမယ်၊ ချောမယ်၊ ချစ်စရာကောင်းမယ်၊ ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီတွေက ဘယ်လောက် အရေးတယူ မျက်နှာသပေးမယ်ဆိုတာ ရုပ်ရှင်ထဲမှာလို ဘိက္ခုတွေ အရုပ်တောင် ထင်လာတယ်။”

“ဒါတော့ ပိုလွန်းပြီကွာ၊ ငါ့ကို ပြောချင်အောင် မြှောက် ပေးနေသလား... ဟဲ-ဟဲ”

“တကယ်ပါကွာ၊ မင်းနဲ့ ဆွေးနွေးရတာ ကျေနပ်လွန်းလို့ပါ။”

“စောစောကပြောသလို ငါဖတ်ဖူး ကြားဖူးတာတွေ ပြော နေတာပါဆို။ အဲသည့်အခါမှာ မြတ်စွာဗုဒ္ဓက ‘အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုဿယမုဇ္ဇဟေ’ အစရှိတဲ့ သြဝါဒကို အမြဲပေးတော်မူတယ်။ ရာဟုလောဝါဒသုတ်လို့ ခေါ်တာပေါ့။ အဓိပ္ပာယ်က အနိစ္စတရားကို ပွားများပေး၊ မာနကိုပယ်ထားဆိုတဲ့ သဘောပဲ။ အရှင်ရာဟုလောက လည်း တို့စောစောက ပြောခဲ့သလို ဘယ်မျှလောက် သုဝဏ္ဏဓဿ ဂုဏ်နဲ့ပြည့်စုံသလဲဆို အခါတစ်ပါးမှာ သံဃာတော်ကြီးများကို အိပ်ရာ ပေးနေရလို့ သူ့အတွက် အိပ်စရာ မရှိတော့ ဗုဒ္ဓကုဋီ (အိမ်သာကြီး)ထဲ သင်အိပ်နေရှာတာ ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်တိုင် တွေ့တော်မူသတဲ့ကွာ၊ အံ့ရော။”

“အင်း... တို့တစ်တွေ အများကြီး လိုသေးတာပဲ။ အများ ကြီးမှ အများကြီး”

“ကဲ... ဒီတော့ တို့နှစ်ယောက် ယနေ့အဖို့ နိဂုံးချုပ်ကြစို့ရဲ့၊
 နောက်ဆက်ပြီး ကျန်သေးသမျှ ကြည်ညိုကြသေးတာပေါ့၊ မင်းကို
 ပြောရင်း ငါ့အတွက်ပါ အကျိုးခံစားရတာ ရှိပါတယ်၊ ဒီတော့ အန
 တိမာနီဆိုတဲ့ သဘောမှာ မာနရဲ့ အကြောင်းတရားကို နည်းနည်း
 ပါးပါး ရိပ်မိထားလျှင် ရှောင်နိုင်တိမ်းနိုင်သတိပြုနိုင်တာပေါ့၊ မိလိန္ဒ
 ပဉ္စာမှာ ပါတယ်မဟုတ်လား၊ မီးကိုမီးမှန်းသိမှ ကိုင်ရလျှင် ကြာကြာ

မေတ္တာပွားများရန် ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့် အခြေခံများ (၃)

အပူမလောင်အောင်တော့ ဖန်တီးနိုင်တယ်တဲ့၊ ဒီတော့ ရှားစောင်း ပင်ကြီးများ ဖြစ်ကြတဲ့ တို့တစ်တွေ ရွှေပေါ်ထိုးနိုင်ရင်ထိုး၊ ကော်ဖတ်စား နိုင်ရင် စားကြရအောင်လား။”

“မင်္ဂလာပါ၊ သူငယ်ချင်း”

“အား... ကြွပါဗျာ၊ ကြွပါ”

“အရင်အပတ်က အနတ်မာနီအထိ ပြီးပြီ၊ အခု သန္တုဿ ကောစ၊ သုဘရောစကို ဆက်ကြရအောင်”

“ဒါဖြင့် သန္တုဿကောစကို အနက်ပြန်ကွာ”

“သန္တုဿကောစ၊ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲလွယ်သူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဟုတ်ကဲ့လား”

“အေး... အတွန့်တက်တယ်လို့ မအောက်မေ့ပါနဲ့၊ ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်လို့ အနက်ပြန်ရင် ပိုသဘာဝကျမလား၊ မသိဘူးကွ”

“မင်းကတော့ လုပ်တော့မယ်၊ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲနဲ့ ရောင့်ရဲ တင်းတိမ် ဘာထူးလဲ”

“နည်းနည်းထူးတယ်ထင်တယ်၊ မင်းဆိုလိုတာကို မှားတယ်လို့ ပြောတာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ တစ်ခါတစ်ခါ တို့မြန်မာစကားဟာ နှစ်လုံးတည်းနဲ့ ရှုပ်တတ်လို့။ ဥပမာ ပြောမယ်ကွာ၊ ‘အကျိုးအကြောင်း ပြောတယ်လို့’ ဒီလို သုံးလေ့ရှိကြတယ် မဟုတ်လား”

“အေးလေ... တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ‘အကျိုးအကြောင်း ပြောကြတယ်’ ဒါ ဘာဖြစ်သလဲ၊ မှားသလား”

“မှားတော့မမှားပါဘူး၊ ဒပေမဲ့ အစီအစဉ်တော့ မကျတာ အမှန်ပဲ၊ မင်း စဉ်းစားကြည့်၊ အကြောင်းရှိမှ အကျိုးပေါ်ရတာ မဟုတ်လား၊ သမုဒယတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဒုက္ခအကျိုး ပေါ်ရတာမဟုတ်လား”

“အား... ဒီလိုဆိုရင်တော့ အတွန့်တက်ချင်တဲ့လူ မိပြီကွ၊ ဓမ္မ စက္ကသုတ်မှာ မင်းအခုပြောတဲ့ အကျိုးတည်းဟူသော ဒုက္ခသစ္စက ပထမလာပြီးမှ အကြောင်းတည်းဟူသော အမုဒယသစ္စက နောက်မှ လာတာလေ၊ ကဲ-ကဲ”

“အမယ်... ငါ့တပည့် ဘယ်ဆိုးလို့လဲ”

“မင်း ဒီတစ်ခါတော့ အတွန့်တက်လို့ မရတော့ဘူး၊ ဟား... ဟား”

“အေး... ဒီလိုလည်း ပြန်တွေးကြည့်ဦးကွ... မင်း ကိုယ် တိုင် ကိုယ်ချင်းစာရအောင် ပြောမယ်၊ ဥပမာကွာ... ဥပမာ မင့်သား ခင်မောင်ထွေး ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကျတယ် ဆိုပါတော့”

“ထွတ်... နိမိတ်မရှိ နမာမရှိ”

“ဥပမာပါလို့ဆို”

“သည့်ပြင် ဥပမာပေးစရာ ရှားလို့လားကွာ၊ မင့်နယ်”

“ပေးမိလက်စနဲ့ ပေးပါရစေတော့ကွာ၊ အဲမင့်သားမှာလည်း စိတ်ဓာတ်ကျပြီး ဝမ်းနည်းပမ်းနည်း ဖြစ်နေတယ် ဆိုပါတော့ကွာ၊ ဒီအခါမှာ မင်းက ဘယ်လိုပြောမလဲ... ကဲ”

“ငါက ဘယ်လို ပြောရမှာလဲ၊ မင်းပေးတဲ့ ဥပမာ မင်းဟာ မင်းပဲပြောတော့”

“ဟား... ဟား၊ စိတ်မဆိုးပါနဲ့ သူငယ်ချင်းရာ၊ ငါသာဆို သားကို ‘မင်းခုလို စိတ်ဆင်းရဲရတာ သိလား၊ မင်းမကြိုးစားလို့ကွ၊ မကြိုးစားလို့’ အဲသလို အပြစ်တင်မှာပေါ့”

“မင်း အခုပြောလိုက်တာလည်း အကျိုးက အရင်လာနေ ပါပကော”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ မင့်သားကို မင်းက စိတ်ဆင်းရဲနေရတဲ့ ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ကို ပြလိုက်ချင်တာကိုး၊ မင်းပြောတဲ့ ဓမ္မစက္ကသုတ်ကို ပြန်ကြည့်၊ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးစလုံးဟာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဟုတ်ဘူးခင်ဗျ၊ ဗုဒ္ဓ၏ တရားဦးကို နာနိုင်၊ သဘောပေါက်နိုင် လောက်အောင် ကြို တင်ပြီး တောထွက် တရားကျင့်လာခဲ့ကြတဲ့ ရဲရဲတောက် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး တွေ”

“အင်... ပြောပါဦး”

“လောက၏ ဆင်းရဲခြင်းကို (ဒုက္ခသစ္စာဟူသည့် အဆင့်အထိ မသိကြသေးစေကာမူ) မလိုလားဘဲ၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာကို တောင့် တနေကြတဲ့ ယောဂီကြီးတွေ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်”

“ဒီတော့”

“ဒီတော့ လက်တွေ့ ဒုက္ခသစ္စာကို ‘ဆင်းရဲခြင်းအမှန်ဆိုတာ ဒါတွေ ဒါတွေမဟုတ်လား၊ အဲဒါတွေဟာ ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာဆိုတဲ့ သမုဒယကြောင့်မဟုတ်လား’ စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်က မေးပြောပြော ဟောတော်မူတာ။ ကဲ... အကြောင်း ကြောင့် အကျိုးဖြစ်တာကို တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူထားတာရှိတယ်။ ‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာ’ အစပြုတဲ့ပဋိပမုပ္ပါဒ်တရားတော်၊ နောက် တစ်ခုက ‘ဟေတုပစ္စယော’ ဆိုတဲ့ ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်၊ မင်းစဉ်းစား”

“ကဲပါ၊ ကဲပါ... မင်းပဲ အနိုင်ယူပါတော့”

“ဟာ... ဒီလိုတော့ မပြောနဲ့ သူငယ်ချင်းရာ၊ မင်းကို စကား နိုင်လုနေတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ငါက နဲ့စပ်တယ်လို့ လည်း ထောင်လွှားချင်လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဓမ္မ ဒေသနာတော်ကို အကြောင်းနဲ့ အကျိုး ဆက်စပ်နားလည်ပြီး ပိုကြည်ညိုရအောင်လို့ပါ။ ဒါမှန်သော သစ္စာပါ။ ကြည့်ပါ။ ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်ကြီးဆိုလျှင် မြန်မာ စကားပြောရာ၊ ပါဠိတော်ရော ကျောက်ထီးတန္တူ အားလုံးသော ရဟန်း ပညာရှိ၊ လူပညာရှိကြီးများ အလေးပြုရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါ။ ဇိနတ္ထ ပကာသနီ တစ်ကျမ်းတည်းပဲ ကြည့်တော့၊ အဲသည့် ဆရာတော် ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် လူရှင်ရဟန်း ရှိခိုးကြည်ညိုဖို့ ရေးပေးသွားတဲ့ ပကိဏ္ဍကနမက္ကာရ အစိန္တေယျ ဘုရားရှိခိုးကို အရင်အပတ်က ရွတ်ပြ ခဲ့ဖူးပြီလေ။ ‘အကြောင်းအကျိုးအားလျော်စွာ၊ လေးသစ္စာတို့ကို၊ ဒဿနာ ကာရဖြင့် သောဠသဝေဖန်၍၊ ရွှေဉာဏ်ထင်ထင်၊ ရွှေလက်တင် ပတ္တမြားကဲ့သို့’ အဲသည့်စာပေါ့။”

“ကောင်းပါပြီဗျာ၊ ကောင်းပါပြီ၊ ဒီတော့ရောင့်ရပြီးမှ တင်း တိမ်၊ ဒါကိုပြော”

“အေး...ငါကြည်ညိုထားတာ ပြောမှာနော်၊ ရောင့်ရဲဆိုတာက ရှေ့သမျှသော အစားအစာ၊ ဥစ္စာ ဂုဏ်သိန်၊ ရဟန်းတော်များအဖို့ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး အတိုင်းထက်အလွန် မဖြစ်အောင် သတိရှိ၍ လက်ခံခြင်း၊ ရှေ့တန်သမျှရ၊ တာကိုပဲ ကျေနပ်ခြင်း၊ ဒီလို ငါ ယူဆတယ်”

“တင်းတိမ်ဆိုတာကတော့”

“တင်းတိမ်ဆိုတာက ထိုရုတတ်သမျှကို မကျေမနပ် မချင့်မရဲ ဒေါသမဖြစ်ဘဲ၊ သူတစ်ပါးရဲ့ထားတာတွေနဲ့ နှိုင်းပြီး ကိုယ်ရဲ့တာကို မလိုတမာမဖြစ်ဘဲ နှစ်သက်စွာသုံးဆောင်နိုင်တဲ့စိတ်၊ ဒီလို ငါ ပြော

ချင်တယ်။ ဒါကြောင့် ရုတလောက်နဲ့ ရောင့်ရဲပြီး ကျေနပ်နှစ်သက် ‘တင်းတိမ်’ တာကို သန္တုဿကောသန္တုဿက ဖြစ်ပါတယ်။ ဟုတ်ပြီလား”

“အေး... မင်းပြောတဲ့ တင်းတိမ်ဆိုတဲ့စကား ငါစဉ်းစားမိတယ်။ တို့ပြောနေကြတယ်၊ ‘ထမင်းစားလို့ တင်းတိမ်ရဲ့လား၊ ခေါက်ဆွဲလောက် နဲ့ မတင်းတိမ်ဘူး’ ဆိုတဲ့ စကားဟာ ခံစားသုံးဆောင်တဲ့ နေရာမှာ သုံးတာပေါ့”

“အဲသလို လုပ်စမ်းပါကွာ၊ ငါပြောတာ အားရှိအောင်”

“လောကီအတွက် တိုးတက်ကြီးပွားဖို့ဆိုတာနဲ့တော့ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲကွန်နော်”

“ဪ... သူငယ်ချင်းနှယ်၊ ဗုဒ္ဓရဲ့ စကားတော်ကိုပဲ ကြည့်ပါဦး”

“ဘယ်လိုလဲ”

“မေတ္တသုတ် အစလေကွာ၊ ကရုဏီယ မတ္တကုသလေန၊ ယန္တ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ။ သန္တံ၊ ငြိမ်သက်သော။ ပဒံ၊ နိဗ္ဗာန် ကို။ အဘိသမေစ္စ၊ ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍ နေလိုသော။ အတ္တ ကု သလေန၊ အကျိုးစီးပွား၌ လိမ္မာသောအမျိုးသားသည်လို့ ဆိုထားမှ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်ဗွက်ထဲ မက်နေတဲ့ ငါလိုမင်းလို စိတ်ပုပ်တွေနဲ့ မကြည့်နဲ့လေ။ တစ်ခါတလေတော့ လည်း ‘အကျိုးစီးပွား၌ လိမ္မာသော အမျိုးကောင်းသား အနေနဲ့’ ဝင်ကြည့်မှပေါ့... ဟဲဟဲ၊ ငါထင်ပါ တယ်။ မင်းတို့ငါတို့ဟာ ‘စုံလုံးကန်း’ တွေတော့ မဟုတ်တန်ပါ ဘူး၊ ‘သလာ’ ဖုံးလို့ လူလုံးမကွဲရုံလောက်ရှိမှာပါ။ ဟုတ်ဖူးလား”

“ကိုယ့်ကိုယ်ကို အဲသလိုပဲ အားပေးရမယ် ထင်ပါရဲ့ကွာ၊ ဟဲ... ဟဲ”

“ဒီလိုလည်းရှိတယ် သူငယ်ချင်း ‘သန္တေသ သုခရသညူ တဲ့၊ အဓိပ္ပာယ်က ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း၏ ချမ်းသာ (အရသာ) ကို သိတတ်သူတဲ့၊ အဲသည့် ချမ်းသာ အရသာကို ကာမဂုဏ်ဗွက်ထဲကနေ ကြည့်လို့တော့ မမြင်နိုင်၊ မခံစားနိုင်ကြဘူးလေ၊ ဆင်းရဲလှတယ်၊ သိမ်ငယ်လှတယ်၊ အောက်ကျနောက်ကျရှိလှတယ်လို့ပဲ မြင်မှာပေါ့၊ ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ ခေမာမိဖုရား ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ကို သွား တဲ့အခါ သက်တော် နှစ်ဆယ်အစိတ်လောက်ရှိတဲ့ ရဟန်းပျိုကလေး တစ်ပါး တရားထိုင်နေတာကို တွေ့သတဲ့၊ ဒီတော့ ခေမာဒေဝီက စုတ်တသပ်သပ်နဲ့ ပြောသတဲ့၊ ‘ကြည့်စမ်းပါဦး၊ အသက်အရွယ်က ငယ်ငယ်ကလေး၊ အဆင်းရူပကာ ကလည်း ကြည်ကြည်လင်လင် ချောချော မွေ့မွေ့နဲ့၊ ကာမဂုဏ်ကို ခံစားစံစားလို့ အကောင်းဆုံးအချိန်မှာ သူမို့ တစ်ယောက်တည်း အဆင်းရဲ လာခံနေတယ်၊ မိုက်လိုက်ပါဘိ၊ အ၊ လိုက်ပါဘိ’၊ အဲသလို ကြားထဲကဝင်ပြီး နှမြောနေရှာသတဲ့လေ။ ခေမာဒေဝီက ချမ်းသာတယ်၊ ဇိမ်ရှိတယ်လို့ ထင်တာတွေက တကယ် ဆင်းရဲတာတွေဖြစ်ပြီး သူဆင်းရဲတယ်ထင်တဲ့ သမဏသုခ၊ ရဟန်း တို့၌ ရအပ်သော ချမ်းသာခြင်းအရသာရစ်ပါးကို ကိုယ်တိုင်မှ မခံ စားရရှာသေးဘဲကိုး၊ ဘယ်သိနိုင်မလဲ၊ ကဲ... မင်းနဲ့ငါ ပြောတာတွေ လေ့ရှည်ကုန်ပြီ’

“ငါ့အတွက်တော့ မရှည်ပေါင်ဗျာ၊ ဆက်ပြီး ရှည်စရာရှိရင် ရှည်ပေးပါဦး”

“ဒါဖြင့် ဆက်ရှည်ရ၊ သေးတာပေါ့ဗျာ၊ သန္တေသကောစ သာမကဘူး၊ သူ့ဘရောစ ပါ အကျုံးဝင်တဲ့ ဗုဒ္ဓ၏အတွေ့အကြုံကို ပြောမယ်၊ ဘုရားအလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထကုမာရဟာ အနော်မာကမ်းမှ ကဏ္ဍကမြင်းတော်နဲ့ ဆန္ဒအမတ်ကို ခွဲခွာခဲ့ပြီး ရဟန်းအဖြစ်နဲ့ ရာဇ

ဂြိုဟ်ပြည်ထဲကို ပထမဆုံး ဆွမ်းခံ ဝင်တော်မူခဲ့တယ်လေ။ ဒီအခါမှာ အနီ၊ အဖြူ၊ အကြောင်၊ အကျား၊ အကြမ်းအနု၊ အပျော့အမာ ရော ပြွမ်းတဲ့ ဆွမ်းပေါင်းစုံ(မိဿကဆွမ်း)ကိုသာ ရတော်မူတယ်။ ဆင်းရဲသားများ လေးငါးအိမ်က လောင်းလိုက်တဲ့ ဆွမ်းပေါ့။ စဉ်းစား ကြည့်နော် မနေ့တစ်နေ့ကမှ ရွှေနန်းစည်းစိမ်ကို စွန့်ခွာခဲ့တဲ့ မင်းသား၊ ဒီဆွမ်းကို ဘယ်လိုစားမလဲ၊ မင်း ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် မြင်အောင် တိပိဋကဓရ ဆရာတော်အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ မဟာဗုဒ္ဓဝင်စာကို ဖတ်ပြ မယ် နားထောင်။

မကြာခင် ရက်ပိုင်းအတွင်းက စကြာမင်း စည်းစိမ်တမျှ ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှသည့် မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားသုံးဆော်ခဲ့၍၊ ယခု အလွန်တရာ ကြမ်းတမ်း၊ အနုအကြမ်း အရောင်မျိုးစုံ ရောပြွမ်း သည့် မိဿကဆွမ်းလုတ်ကို ဘုဉ်းပေးတော်မူရန် အားထုတ်စီမံ၍ ခံတွင်းတော်တွင်း သွင်းမည်အပြုတွင် ထိုဆွမ်းမျိုးကို ထိုဘဝမှာ ရှေးအခါက မြင်ရုံမျှ မမြင်ဖူးသဖြင့် အထူးပင် စက်ဆုပ်ရွံရှာရား အလောင်းတော်၏ အူအသည်းတို့မှာ ပြောင်းပြန်လန်လျက် ပျို့အန်၍ ထွက်မည်လောက် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်တော်မူရလေသည်။

ထိုအခါ အလောင်းတော်သူမြတ်သည် ‘အမောင်သိဒ္ဓတ္ထ သင်သံ စားဖွယ်သောက်ဖွယ် အသာတကြည် ရလွယ်လျက် သုံးနှစ်ချို့သော နံ့သာသလေး ဆန်ထမင်းကို အထူးထူးအပြားပြား များမြတ်သော အရသာတို့ဖြင့် အလိုတော်ရှိတိုင်း သုံးဆောင်စား သောက်ရာ ရွှေနန်းတော်၌ ထီးနန်းအုပ်ချုပ် မင်းလုပ်သူ ဖြစ်လျက်လည်း ပံသုကူဆောင် ရဟန်းတစ်ပါးကို မြင်ရသဖြင့် ငါသည်လည်း ဤ ရဟန်း နှင့်အတူ (ကဲ့သို့) ပြုပြီးလျှင် အိမ်စဉ်အတိုင်း လှည့်လည်ကာ ဆွမ်းခံ၍ ရတတ်သမျှသော ဆွမ်းကို အဘယ်အခါမှာ စားရပါမည်

နည်း။ ထိုသို့ဆွမ်းခံစားရအံ့သောအခါသည် ငါ့အား အဘယ် အခါ မှာ ဖြစ်ပါလတ္တံ့နည်း... ဟု ကြံစည်လျက် တောထွက်၍ ရဟန်းပြု ခဲ့ပြီမဟုတ်လား၊ မိမိအကြံအောင်မြောက်သည် ဤအချိန်သို့ရောက် တော့ အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ဖောက်ပြန်ခြင်း အမှုကို သင်ပြုဘိ သနည်း’ ဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိပင် ဆုံးမတော်မူကာ ဖောက်ပြန်ခြင်း အလျှင်းမရှိဘဲ ထိုမျှ ကြမ်းတမ်းလှသည့်ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေး သုံးဆောင် တော်မူလေ၏... တဲ့၊ ကဲ...”

“သာဓု... သာဓု... သာဓု”

“ဒါဟာရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းဆိုတဲ့သန္နုဿကာမကဘူး၊ သုဘရောစ ဆိုတဲ့ အမွေးအမြူ လွယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ တရားတောင် ပါ သွားပြီ၊ အဲ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း မရှိလို့ ဟိုရှာ၊ သည်ရှာ၊ ဟိုဟာ ကို မကျေနပ်၊ ဒီဟာကိုမကျေနပ်ပူပင်နေသူဆိုလျှင် မေတ္တာ ဘာဝနာ ပွားလို့ ရနိုင်ပါတော့မလား၊ တို့ကရောင့်ရဲတင်းတိမ်ရတာကို ဆင်းရဲ တယ်လို့ ထင်တယ်နော်၊ သူတော်ကောင်းကြီးများ အနေနဲ့ကတော့ မိမိရတတ်သမျှနှင့်သာ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းကို ‘ယထာ လာဘ သန္တောသ’ တဲ့။ မိမိရတကာ မိမိအဖို့ ပိုကောင်းနေလို့ သူတစ်ပါးထံမှ မိမိနှင့်လျောက်ပတ်ရာကို လဲလှယ်ပြီး မိမိအားနှင့်တန်ရုံသော ပစ္စည်း ဖြင့်သာ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းကို ‘ယထာဗလ သန္တောသ’ တဲ့။ နောက်တစ်ခုက မိမိရသောပစ္စည်းတို့တွင် ကောင်းနိုး ရာရာကို သူ တစ်ပါးအား ပေးကမ်းလှူဒါန်း၍ မိမိမှာမူ သင့်တော်ရုံမျှ ပစ္စည်းဖြင့်သာ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း ‘ယထာသာရပ္ပသန္တောသ’ တဲ့”

“အမယ်လေး... တို့နဲ့များဖြင့် တူနိုင်မယ် မထင်ကြနဲ့၊ ကိုး ဆယ်ဆ ကွာလိမ့်မယ်ပဲ၊ တို့သဘောက ရဲ့တဲ့အထဲက အကောင်း ဆုံးဟာ ‘ငါ့ဖို့’ ပဲ၊ ဟဲ... ဟဲ”

“အခုန ငါပြောတာ ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မမူခင်နော်၊ ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူပြီး ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူတဲ့အခါ ကာမဘုန်းတော်ဆိုတာ အလိုတော်ရှိသမျှ ခဏအတွင်းမှာ ရှုတော်မူတဲ့ ဘုန်းတော်၊ ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုန်းတော်ရှိနေလျက် ဝေရဏ္ဍာ ရွာကလေးမှာ ဝါဆိုတော်မူတုန်းက ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး မြင်းစားတဲ့ ပဲခြမ်းတွေဖြင့်သာ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်တော်မူတာကိုကြည့်၊ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်သာလား-တဲ့၊ မဟုတ်သေးဘူး။ ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမကို နှစ်လို၊ ရိုသေ၊ စောင့်ထိန်းတော်မူကြတဲ့ နောက်တော်ပါသံဃာအရှင်မြတ်များပါ ထိုအတိုင်း ရောင့်ရဲတင်းတိမ်တော်မူကြတယ်”

“အေး... မင်းပြောတာတွေကို ငါလည်းဖတ်ဖူးသားနဲ့ ဒီလို ဆက်စပ်ပြီး မတွေးမိပါဘူး”

“ဆရာရေး... ကျုပ်ကို မချီးမွမ်းချင်ပါနဲ့၊ သု၊ စိ၊ ပု၊ ဘာ၊ ဝိ လိ၊ သိ၊ ဓာ ဆိုတဲ့ အင်္ဂါရပ်တွေကို ချီးမွမ်းခင်ဗျ၊ တို့စကားက ရှည်သထက် ရှည်လာပြန်ပြီ”

“ရှည်စမ်းပါစေ ‘လေမလာ ကြာတိုင်းကောင်း’ ဆိုတဲ့ လှေသမားစကားလိုပေါ့၊ ဒါမှ မင်းဖတ်ဖူးခဲ့တာတွေ ထိုင်ရာမထ လွယ်လွယ်နဲ့ရမယ်၊ ဟဲ... ဟဲ”

“အေး... ငါက မြောက်ပေးတဲ့လူရှိရင် အာဝဇ္ဇန်း ပိုရွှင်တယ်နော်”

“ဒါတော့ မင်းသာမဟုတ်ဘူး၊ မြောက်ပင့်ပေးနေမှန်း သိလျက် သားနဲ့တောင် ကြိုက်နေတတ်ကြတာ လူတိုင်းပဲ၊ ကမ္ဘာဦး အစကတည်းက အတန်းအစားမရွေး၊ လူမျိုးဘာသာမရွေး၊ အရွယ် သုံးပါးမရွေး၊ သည်းခြေကြိုက်တဲ့ဆေး၊ ဟေး... ဟေး၊ အမြောက် ကြိုက်တဲ့ ပုံပြင်တောင် ရှိသေး...”

“ဆိုစမ်းပါဦး၊ မင်းက ပုံတိုပတ်စ ပြောတတ်တယ်”

“ရှေးတုန်းက ရွာတစ်ရွာမှာ လူတကာကို မြောက်ပင့်ပြောဆိုပြီး ညာစားနေတဲ့ ကိုဖားဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက်ရှိတယ်။ လူတွေလည်း မြောက်ပြောနေမှန်း သိလျက်နဲ့ ကျေနပ်ပြီး ပေးကမ်းနေကြတာပဲ။ ကိုဖားကလည်း အစားရချောင်သလိုပေါ့ပေါ့နေ၊ ပေါ့ပေါ့စား၊ ကုသိုလ် တရားဆို ဘာကိုမှလုပ်ရကောင်းမှန်းမသိဘူး။ တစ်နေ့တော့ အဲသည့် ကိုဖားဟာ သေသွားရော၊ သေသွားတော့ ယမမင်းကြီးထံ ရောက်တာ ပေါ့။ ကိုဖားကို မြင်တယ်ဆိုရင်ပဲ ယမမင်းရဲ့ အတွင်းရေးမှူးက”

“ယမမင်းကလည်းအတွင်းရေးမှူးနဲ့ ဘာနဲ့ပဲလား”

“မင်းကလည်းပုံပြင်ကို လောကဥပမာနဲ့ တန်ဆာဆင် ပြော ရတာပေါ့။ အဲ... အတွင်းရေးမှူးက ယမမင်းကို တိုးတိုး ကပ်ပြော သတဲ့။ ‘ဟောသည့်ကိုဖားဟာ လူ့ပြည်မှာ လူတိုင်းကို မြောက်ပင့် ပြောတတ်ပါတယ်။ အရှင်မင်းကြီးလည်းသတိထားပါ’ လို့ပြောတော့ ယမမင်းက ‘မမှုစမ်းပါနဲ့ကွာ၊ သင်းလူ့ပြည်မှာသာ‘ဖျံ’ကျလို့ ရမှာ ပေါ့’ လို့ ဆိုသတဲ့လေ”

“ယမမင်းကလည်းခေတ်စကားတွေ တတ်သကိုး”

“တတ်တာပေါ့ကွာ၊ ဒါနဲ့ ကိုဖား လူ့ပြည်မှာ ကောင်းမှုကုသိုလ် လုပ်ခဲ့တာ ဘာတွေရှိသလဲလို့ စစ်ဆေးတော့ ကိုဖားက ဘာမှမဖြေဘဲ ယမမင်းကိုပဲ အံ့ဩသလို ကြည့်နေသတဲ့။ ဒီတော့ ယမမင်းက ‘ဟေ့ မောင်ဖား... မင့်ကုသိုလ်တွေကို စဉ်းစားလို့ မရသေးဘူးလား’ လို့ ထပ်မေးမှ ကိုဖားက ‘ကျွန်တော့်ကုသိုလ်တွေကို စဉ်းစာနေတာ မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျာ၊ လူ့ပြည်မှာ သတင်းကြားနေရတာက ယမမင်း ကြီးဟာ အလွန်တရာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ပြီး ဘီလူးကြီးလောက် အရုပ်ဆိုးတယ် ဆိုတာ၊ အခုတော့လည်း အင်မတန် ကြင်ကြင်နာနာနဲ့

ကြည်ညိုစရာ ဥပဓိရုပ်ကို တွေ့နေရလို့ အံ့ဩနေတာပါ’ လို့ ပြောသတဲ့။ ဒီတော့ အတွင်းရေးမှူးက ‘အရှင်မင်းကြီး... မောင်ဖားက မြောက်နေပြီနော်... သတိ၊ သတိ’ လို့ ပြောသတဲ့။ ဒါကို ယမမင်းက အတွင်းရေးမှူးကို ပြန်ကြည့်ပြီး ‘အရှိကို အရှိအတိုင်းတော့ ပြောပါစေကွာ၊ မင်းကလည်း’ လို့ ပြောသတဲ့ဗျား၊ ဟား... ဟား”

“ဟားဟားဟား မင့်ပုံပြင်က တကယ်ကောင်းသကိုး၊ ဟုတ်တယ်၊ ကျောက်ပေါက်မာနဲ့ အရပ်ဆိုးတဲ့ မိန်းကလေးပဲ ဖြစ်ဦးတော့၊ ‘မိုးနတ်ဒေဝီ၊ မေဘရဏီတနွန်းလိုပဲ၊ ရွှေပန်းချီ ရှုံးလောက်ပါပေရဲ့.’ ဆိုတဲ့ စာသားမျိုးကို လက်ခံနေတတ်ကြတာပဲ”

“ကဲပါကွာ၊ ငါဖောက်တာနဲ့ စကားစ ပျောက်သွားပြီ”

“ဒါနဲ့ ဆက်ပြောရဦးမယ်၊ အခုန ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်တော်မူသလို ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်၏ အဆုံးအမကို နှစ်လို၊ ရိုသေ၊ စောင့်ထိန်းတော်မူကြသော သံဃာတော် အရှင်မြတ်များ ကလည်း ထိုအတိုင်း လိုက်နာကြတယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်လေ၊ ဒါဟာ ဗုဒ္ဓခေတ်၊ ဗုဒ္ဓမျက်မှောက်တော် ဖြစ်လို့သာ မဟုတ်ဘူး၊ အခု ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခဲ့တာ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ထားပါတော့၊ အခု တို့ မျက်မှောက်ခေတ်မှာလည်း များစွာသော အရှင်ကောင်း အရှင်မြတ်တို့ဟာ ထိုနည်း လည်းကောင်း ရောင့်ရဲတင်းတိမ်လျက် ရှိကြသေးတယ်”

“လုပ်စမ်းပါ သူငယ်ချင်းရယ်”

“အင်းဝခေတ် သာလွန်မင်းတရားကြီး လက်ထက် မင်း၏ အကိုးကွယ် ခံနေရရာက နောင် သာသနာဝင်မှာ အလွန်ထင်ရှားတော်မူမည့် တောင်ဖီလာဆရာတော်။ ပခန်းကြီးမြို့ မြောက်ဘက် ရွှေဥမင်တောရမှာ လူသူတောကပ္ပိယ တစ်ဦးတည်းနှင့် ရောင့်ရဲတင်းတိမ်တော်မူတာက ရွှေဥမင်ဆရာတော်။ အဲသည့် ဆရာတော်

နှစ်ပါး ဆုံမိတဲ့အခါ တောင်ဖီလာဆရာတော်က ‘တောကြီးခေါင်ခေါင်
 မှာ အဖော်တစ်ယောက်တည်းနှင့်နေတာ မကြောက်ဘူးလား’ လို့ မေးတယ်။
 ဒီတော့ ရွှေဥမင်ဆရာတော်က ‘ကြောက်လို့ အခြွေအရံ အနည်းဆုံးနှင့်
 နေတာပေါ့’ လို့ ပြန်ဖြေတော်မူသတဲ့။ အဲဒါဟာ
 ‘သန္တသေနာသနာဘိရတိ’ ဆိတ်ငြိမ်သော တောကျောင်း အရပ်၌
 လွန်စွာ ရောင့်ရဲမွေ့လျော် သန္တဿကဂုဏ်ပဲ”

“နောက်ရှိသေးရင် ပြောပါဦး”

‘ငါဖတ်ဖူးတာတွေတော့ မနည်းဘူး၊ အခု မင်းကို တစ်ထိုင်
 တည်း ပြောဖို့တော့ တိတိကျကျဘွဲ့တော်နဲ့ပြောနိုင်မှာမဟုတ်တော့
 ဘူး၊ အချို့ဆရာတော်ကြီးများ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရင် ဟင်းခွက်များရင်
 မျက်စိကိုစုံမှိတ်ပြီး နှိုက်မိနှိုက်ရာ တင်းတိမ်စွာနှိုက်၍ ဘုဉ်းပေးတော်
 မူတယ်။ အေး... ရဟန္တာလို့ကျော်ကြားခဲ့တဲ့ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ
 ဆိုတာ ကြားဖူးရဲ့ မဟုတ်လား”

“အေး... မီးရထားတောင် အလိုလို ရပ်ပေးရတယ်ဆိုတဲ့
 ကိုယ်တော်ကြီး မဟုတ်လား”

“အဲ... ဦးသီလ ဆရာတော်ကြီးဟာ ဧကာသနိက်ဂူတင်ကို
 အမြဲဆောင်လေ့ရှိတယ်။ ဧကာသနိက်ဂူတင်ဆိုတာ တစ်နေ့လုံးမှာ
 တစ်ခါတည်း တစ်နပ်တည်းစားတာကို ခေါ်တယ်လေ”

“အေးပါ၊ ဒီလောက်တော့ ငါသိပါတယ်ကွ”

“တစ်ခါတော့ အုန်းခြံရှင်ဒကာတစ်ဦးက လတ်လတ် ဆတ်
 ဆတ် အုန်းရည်လာကပ်သတဲ့။ ဒီအခါ ဘုန်းတော်ကြီးက ‘ဟိုအနား
 ထားခဲ့’ လို့ တိုတိုပဲ ပြောတာကို ဒကာကြီးက ‘အုန်းရည်ကို လတ်
 လတ် ဆတ်ဆတ် ဘုဉ်းပေးပါ ဘုရား၊ ကြာရင် ချဉ်သွားပါလိမ့်
 မည် ဘုရား’ လို့ ဇွပ်ကပ်နေလေတော့ ဆရာတော်က ယူသောက်

လိုက်ရပါလေရော။ အဲ... ဆွမ်းစားချိန်ကျတော့ ‘ငါပြည့်စုံပြီ’ လို့ ပြောပြီး ဆွမ်းမစားတော့ဘူးတဲ့။ အဲဒါလည်း သန္တုဿကဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပဲ။ နောက်ပြီး ဝေဘူဆရာတော်ကြီးကလည်း ဒီလိုပဲ ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်တော်မူတယ်။ တောင်ငူမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ကိုတော့ ငါကိုယ်တိုင် ဆွမ်းတစ်နပ်ကပ်ခဲ့ဖူးလို့ ကိုယ်တွေ့ ပြောပြမယ်။ ဆရာ တော်က သူ့ကျောင်းမှာ ချက်ပြုတ်ပြီး ဆွမ်းကပ်မည့် ဒကာဆိုလျှင် ဆွမ်းမချက်မီကတည်းက အလွန်အကျွံ ကောင်းလွန်းတာတွေ မချက် စေရဘူး။ သင့်တင့်လျော်ပတ်ရုံက မကျော်စေရဘူး။ အလျှံပယ် ဖြစ်နေတာကိုလည်း လိုလားတော်မမူဘူး။ ဟင်းဆိုလျှင် ဆီပြန်တစ်ခွက်၊ ငါးပိကြောင်၊ ချဉ်ရေဖြစ်စေ၊ ဟင်းချိုဖြစ်စေတစ်ခွက်၊ အချိုပွဲတောင်မှ သံဃာတစ်ပါးကို မလိုင်လုံး နှစ်လုံးစီ၊ လက်ဖက်ရည်ကြမ်းနဲ့ ဒါပဲ။ ကိုယ်တိုင်လည်း ဒီလိုပဲ အမြဲဘုဉ်းပေးတော်မူတယ်။ အဲဒါ ‘ယတာ ဗလ သန္တောသ’ ဂုဏ်ကြီးပဲ”

“ဒကာ ဒကာမတို့က အိမ်သို့ ပင့်လှူတဲ့အခါတော့လည်း ကပ်လှူသမျှ ဘုဉ်းပေးရမှာပေါ့နော်”

“ဒီလို အခါမျိုးကျတော့လည်း သည်းခံပြီး ခွင့်ပြုတော်မူ ပါတယ်။ အေး... စကားစပ်မိလို့ ဆွမ်းကပ်တဲ့ တပည့် ဒကာရင်း တစ်ယောက် အငေါက်ခံရတာ ပြောရဦးမယ်။ ရွှေတိဂုံစေတီ ဂေါပက ဟောင်း တစ်ဦးပေါ့။ ဆရာတော်ရဲ့ဝါဒကို သိထားသူပီပီ လျောက်ပတ် သလောက် ဆွမ်းကို သူ့အိမ်မှာ ပင့်ကပ်တာပါပဲ။ အဲဒါ ဆရာတော် ဘုဉ်းပေးပြီးတော့ သဒ္ဓါတရားအရ ‘အရှင်ဘုရား ဘုဉ်းပေးလို့ မြိန် ပါရဲ့လား’ လို့ မေးလျှောက်လိုက်မိတယ်”

“အေးလေ၊ ငါဆိုလည်း ဒီလိုမေးမိမှာဘဲ”

“အေး... ဒကာရင်းသာဆိုရင် မင်းလည်း အငေါက်ခံရမှာပဲ”

“လုပ်စမ်းပါဦး၊ ဆရာတောက ဘယ်လို ငေါက်သလဲ”

“အို... ဒကာကြီးကလည်း မေးစရာမဟုတ်တာ မေးရ သလားတဲ့”

“နေပါဦး၊ ဘာဖြစ်လို့”

“ဟာ... မင့်နယ် ဒုန်းဝေးလိုက်တာ၊ ရသတဏှာ ရှိရဲ့လား ဘုရားလို့ မေးသလို ဖြစ်နေလို့ပေါ့ကွာ။ အဲသည့် ဒကာလည်း သတိရလိုက်တာနဲ့ ‘သည်းခံတော်မူပါဘုရား’ လို့ တောင်းပန်လိုက် ရသတဲ့”

“အေး... ဟုတ်သားဘဲ”

“လယ်တီဆရာတော်ကြီး ရောင့်ရဲပုံလည်း ပြောရဦးမယ်၊ မြန်မာတစ်ပြည်လုံးအနှံ့ တရားဟော ထွက်တော်မူစဉ်က မန္တလေးက မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဗဟိုဌာနပြုထားတယ်၏။ အမြို့မြို့ အနယ် နယ်က အလှူခံလို့ ရသမျှ သင်္ကန်းပရိက္ခရာမှအစ ဆန်အိတ်၊ ဆီပုံး၊ ရေနံဆီပုံး၊ ထီး၊ ဖိနပ်၊ ငါးခြောက်၊ ငါးခြမ်း အကုန် ဆိုပါတော့ကွာ၊ ပစ္စည်းတွေဟာ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက် ကျက်သရေခန်းထဲမှာ အပြည့် အမောက် လှည်းအစီး ခြောက်ဆယ်တိုက်လောက် စုပုံနေသတဲ့”

“နယ် ပြည် မှာ တကယ် ကျော် တဲ့ လယ် တီ ဆရာတော် လို့ တောင် အမွှမ်း တင် ကြ ရတာကွာ၊ အလှူခံရတော်မူတာ တောင်ပုံရာပုံ ဖြစ် တော့မပေါ့”

“ဒီလိုနဲ့ ဝါဆိုခါနီးလို့ ဆရာတောကြီး မုံရွာကို ပြန်ကြွဖို့ မီးရထားပေးရောက်တော့ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက် ဆရာတော် (ဟို တစ်နှစ်ကမှ ပျံလွန်တော်မူသွားတဲ့ အဘိဓဇာမဟာရဋ္ဌဂုရု ဆရာတော် ကြီးပေါ့)က ‘အရှင်ဘုရားရဲ့ အလှူခံဝတ္ထုတွေ ကျက်သရေခန်းနဲ့ အပြည်ဟာကို ဘယ်ပုံစံမရမယ်ဆိုတာ အမိန့်ရှိတော် မူခဲ့ပါဦးဘုရား’

လို့ လျှောက်တော့ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ‘အမယ်မင်း မစိုးရိမ် ဆရာတော်ကလေးနယ်၊ အပန်းတကြီး စိုးရိမ်နေလိုက်တာ၊ ကျောင်း တိုက်တွင်းရှိတဲ့ သံဃာတော်တွေကို ကြည့်ရှုစိမံပြီး လှူလိုက်ရော ယေ့’ လို့စွန့်သွားသတဲ့၊ အဲဒါလည်း သန္တဿက ဂုဏ်ကြီးပဲ၊ လူသာမန် တို့ မကျင့်နိုင်တဲ့ စိတ်ထား။”

“အင်း... မခေါက်မရက် ပြတ်ပြတ်သားသား ရှိတော်မူ လိုက်တာနော်”

“အေးကွာ... ဒါမျိုးတွေ (ချီးမွမ်းဂုဏ်ဖော်သော စကား မျိုး)ကို သက်တော်ထင်ရှား မရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ ပြောဝံတာ ပါ၊ ‘ရဟန္တာနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ’ ရေးတဲ့ ဓမ္မာစရိယ ဆရာဦးဋ္ဌေးလှိုင် တောင် ဝေဘူဆရာတော်ကြီး ခန္ဓာဝန်ချတော်မူတဲ့ နောက်မှ ဆရာတော် အကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရေးနိုင်တာ၊ ကဲ... သန္တဿကောစ ကို ဆက်ကြပါစို့ တို့တစ်တွေ မသေမချင်းလုပ်ကိုင်နေကြရတဲ့ ကာလ မှာ အဲသည့် ‘သန္တဿက’ ဖြစ်ဖို့က အရေးကြီးဆုံးပဲ၊ မိမိ ရသလောက်နဲ့ ပစ္စည်းရော ဂုဏ်သိက္ခာပါ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်နိုင်သူဟာ အထက်က ပြောခဲ့တဲ့ ‘ဥဇု’ ဆိုတဲ့ ရိုးသား ဖြောင့်မတ်မှုကိုလည်း ရှိသလောက် ရှိလာတယ်၊ ‘သုဝစ’ ဆိုတဲ့ ဆိုဆုံးမခြင်းကို လက်ခံနိုင်လာတယ်၊ ‘မုဒု’ နူးညံ့သိမ်မွေ့လာတယ်၊ ‘အနတိမာနီ’ မာနလည်း နည်းနည်း ကျလာတတ်တယ်၊ အဲ... သန္တောသ မဖြစ်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် လိမ် ညာဟန်ဆောင်ရမှာလည်း မခဲယဉ်းတော့ဘူး၊ သူများပြောတာ ဆိုတာ၊ အကြံပေးတာ၊ အကြောင်းအကျိုးနဲ့ ဖျောင်းဖျာတာကိုလည်း လက်မခံ တော့ဘူး၊ နူးညံ့ဖို့ ဆိုတာတော့ ဝေးရော၊ လက်ရှိ အခြေအနေထက် တိုးတက်ဖို့ဆိုရင် လူသတ်ရမလားပဲ၊ မာနဆိုတာတော့ ထည့်ပြော မနေနဲ့၊ ‘မေတ္တာ’ ဘာစကားပါလိမ့်လို့တောင် မေးလိမ်မယ်၊

လက်တွေ့ပြမယ်။ ထောင်ကျနေတဲ့ အကျဉ်းသားတွေကို စာရင်းယူကြည့်၊ ရာခိုင်နှုန်းရှစ်ဆယ်ဟာ ကိုယ့်ဘဝကိုယ့်အခြေအနေကို မကျေနပ် မရောင့်ရဲ မတင်းတိမ်လို့ ရောက်လာခဲ့ရတာပါလို့ အဖြေပေါ်လိမ့်မယ်။ ဒါဟာ အထင်ရှားဆုံး သာဓကပဲ”

“ဟုတ်ပါ၊ ဟုတ်ပါ။ အလွန်ကောင်းတဲ့ သက်သေပါပဲကွာ၊ ရာခိုင်နှုန်းရှစ်ဆယ်ဆို နည်းတောင်နည်းနေဦးမယ်။ တို့တစ်တွေမှာက ဘာဖြစ်ဖြစ် မရခင်တုန်းက ‘ဒီလောက်ရလျှင် တော်ပါပြီ’ ဆိုပြီး ဒီလောက်ရ လာပြန်တော့ ဒီထက် ပိုလိုချင်လာပြန်ရော”

“ကဲ... ပိုလိုချင်တာ ရ၊လာပြန်တော့ကော”

“နောက်ထပ် - နောက်ထပ် လိုချင်လာပြန်ရော”

“ဘယ်တော့မှ မရောင့်ရဲမလဲ”

“ဘယ်တော့မှ မရောင့်ရဲဘူး၊ လူသာ အသက်ထွက်မယ်၊ ရောင့်ရဲမှာ မဟုတ်ဘူး၊ မီးခိုးမဆုံး မိုးမဆုံးပဲ၊ ဒါကိုပြောတာ ထင်တယ်။ ‘လူ့အလို နတ်မလိုက်နိုင်’ ဆိုတဲ့ စကားလေ”

“အေး... အဲသလို လိုချင်လို့တောင့်တ၊ ရလာပြန်တော့လည်း ကြောင့်ကြ၊ ဘယ်အချိန်မှာ စိတ်အေးစရာ စိတ်ချမ်းသာစရာအကွက် ရှိမလဲ။ ကိုယ့်စိတ်ကမှ မအေးချမ်း မချမ်းသာရင် သူတစ်ပါးအပေါ် ဘယ်လိုများ မေတ္တာစိတ် ထားနိုင်တော့မလဲ။ နောက်ဆုံးပြောမယ်ကွာ၊ တို့တစ်တွေ တောထွက်ပြီး တရားမထိုင်နဲ့ဦး၊ ကိုယ့်အိမ်ထဲ ကိုယ့်သားမယားနဲ့ကိုယ့်စီးပွားကိုယ်ရှာစားနေတုန်းတောင် အဲသည့် သန္တုသက တရားကို သတိမလွတ် စိတ်ထားနိုင်ရင် အပင်ပန်း သက်သာမယ်။ ဘုရားက ဆုံးမထားတာ ရှိပါတယ်။ ယံ၊ အကြင် ပစ္စည်းကို။ လဒ္ဓံ၊ ရအပ်၏။ တေန၊ ထိုရသမျှဖြစ်သော ပစ္စည်းဥစ္စာဖြင့်။ တုဋ္ဌဗ္ဗံ၊ နှစ်သက်အပ်၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ အတိလောဘော၊ လွန်၍ ဖြစ်သော

လောဘသည် ‘လောဘ လွန်လာသော်’။ ပါပကော၊ယုတ်မာ၏တဲ့။”

“တို့နှစ်ယောက် ‘သန္တဿကောစ’မှာ တော်တော် ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေကြတယ်နော်။ ကောင်းပါတယ်၊ အဲသည့် သဘော တရားက တို့နဲ့ တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်နေကြတာကိုး”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ သည်တရား၊ သည်စိတ်ထားဟာ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အကျိုးရှိတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အခုန ပြော ခဲ့သလို ‘သန္တောသ’ ဟာ ဥဇု၊ မုဒု၊ မာနတို့နှင့် ဆက်နွယ်နေသလို နောက်လာမယ့် ‘သုဘရောရယ်၊ အပ္ပကိစ္စောရယ်၊ သလဟုက’ ဆို တဲ့ တရားသဘောများနဲ့ပါ ဆက်နွယ်ကြတာကို တွေ့ရမယ်။ ကဲ သုဘရောစဆိုတဲ့ အနက်ကိုပဲကြည့်၊ အမွေးအမြူ လွယ်ရမယ်တဲ့။ ဒီလို မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်၊ သုဘရောစ၊ မွေးမြူလွယ်သူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။”

“ကဲ... ဒါဖြင့် မွေးမြူလွယ်ခြင်းဆိုတာ အဓိပ္ပာယ်အကျယ် ဘယ်လိုသိရမလဲ။ မိမိ၏ စားဝတ်နေရေးကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ခက်ခဲ ပင်ပန်းခြင်း မရှိအောင်၊ မိမိကြောင့် သူတစ်ပါးမှာလည်း ခက်ခဲပင်ပန်းခြင်း မရှိအောင်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် အလိုက်သိစွာ နေထိုင် စားသောက် သုံးဆောင်နိုင်ရမယ်လို့ ဆိုတာ၊ ရှင်းပြီလား”

“ဟာ... ရှင်းတာပေါ့၊ ဟိုဟာကလေး ရှာပေးစမ်းပါဦး၊ ဒီဟာကလေး လုပ်ပေးစမ်းပါဦးဆိုတာမျိုးတွေ၊ ဟိုဟာကလေးရ၊ရင် ကောင်းမှာပဲလို့ တောင့်တတဲ့စိတ်တွေ၊ ဒီသဘော မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပေဗျား၊ ကဲ... ဒီတော့ မင်းစဉ်းစားကြည့်၊ အခုနေ တို့ပြေခဲ့တဲ့ ‘သန္တောသ=ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း’ ရှိထားလျှင် သုဘ ရောစနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့စိတ် ရှိပါဦးမလား”

“အလျှင်းမရှိ မဟုတ်တောင် သိပ်နည်းသွားမှာပေါ့”

“အေး... ဒါကြောင့် ‘သန္တဿကောစ’ ကို ခပ်များများ ပြော ခဲ့တာ၊ ဆက်နွယ် မနေဘူးလား”

“ဆက်နွယ်ပတ်သက်ကြောင်းပါ ဆရာခင်ဗျား”

“ဟော... မင်းဖောက်ပြန်ပြီ၊ ကဲ... ကဲ... သုဘရောစ ကို လုံလောက်ပြီ ထားလိုက်ပါတော့။ နောက်တစ်ခု လာတာက အပ္ပကိစ္စောစ၊ နည်းပါးသော အမှုကိစ္စ ရှိသည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏ - တဲ့၊ ကဲ... တို့တစ်တွေ ကိစ္စဆိုတာ နည်းအောင် ရှောင်ကြ ရဲ့လား”

“ဟာ... တို့တစ်တွေ အလုပ်မရှိရင် ‘ကြောင်ကလေးရေချိုး’ ပေးချင်ကြတာ၊ နေရာတကာ ငါမပါလျှင် မပြီးဘူးကွ ဆိုတဲ့ စကား မျိုးများပြောရရင် တယ်ခံတွင်းတွေ့တာကိုး၊ ဟဲ ဟဲ၊ တစ်ခါတလေ မပါရလို့တောင် မကျေမနပ်ဖြစ်ရသေး၊ ဟေး၊ နောက်ဆုံး ဟုတ်တာ မဟုတ်တာထား၊ မအားဘူးကွာ၊ အလုပ်များ တယ်ကွာဆို ညည်းပြီး ဂုဏ်ယူတတ်ကြသေးတာ။ တကယ့်တကယ် ဆန်းစစ်လိုက်တော့ တိုက်ရိုက်စားဖို့သောက်ဖို့က နည်းနည်း၊ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား လူကြိုက် များအောင် လုပ်နေကြတာတို့၊ မရသေးသော လာဘ်လာဘ ပစ္စည်း ဥစ္စာအခွင့်အရေးတို့ကို ရလွယ်အောင် ကြိုတင်ကြိုးစား လှုပ်ရှား တာတွေပဲ တွေ့ရတယ်၊ ဒါတွေဟာ ငါ့ ကိုယ်ငါ စစ်ဆေးကြည့်လို့ ပေါ်တဲ့အဖြေတွေနော်”

“ဒါတွေက မင်းသာ မဟုတ်ပါဘူး ခင်ဗျာ၊ ရွှေမန်းတင်မောင် သီချင်းလို ‘ကျွန်တော်လည်း ထိုနည်းလည်းကောင်း၊ ထိုနည်းလည်းကောင်း’ ပါပဲ။ ပြီးနိုင်တာကို အကျယ်ချဲ့၊ လွယ်တဲ့ဟာကို ခက်အောင်လုပ်၊ ကိုယ့်ကိစ္စနဲ့ ကိုယ်ရှုပ်နေမှ အရေးပါ အရာရောက်တဲ့ လူကြီးလူကောင်း

လေကွာ၊ ဟဲဟဲ၊ ကဲ... ဒါတွေကော ‘သန္တသမက’ ဖြစ်ထားရင် များပါ့မလား”

“အေး... နည်းတန်သလောက် နည်းသွားမှာ သေချာတယ်”

“ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓက မေတ္တာဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းတွင် နေလို သောသူသည် ထိုဘာဝနာအလုပ်မှလွဲ၍ အခြားသော အကျိုးမဲ့ကိစ္စ မျိုး နည်းနိုင်သလောက် နည်းစေရမယ်လို့ ပြောတာ။ ဘယ်လောက် နည်းစေရမလဲသိလား။ အကုသိုလ်အလုပ် မပြောနဲ့ ကုသိုလ်အလုပ် မျိုးတောင် သတိထားရမယ်ဆိုတဲ့ သဘော လယ်တီဆရာတော်ကြီး ပြောဖူးသတဲ့”

“ဘယ်လိုကွ၊ ပြောစမ်းပါဦး”

“ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာယောဂီတွေကို ဆုံးမတဲ့ စကားပါ။ ဗုဒ္ဓါ နုဿတိဘာဝနာပွားရင်း ဘုရားကို ကြည်ညိုလှချည်ရဲ့ဆိုပြီး ဆန် တစ်တင်းထ၊ချက်ပြီး ဆွမ်တော်ကပ်တဲ့သူလို မဖြစ်ကြစေနဲ့တဲ့၊ ကဲ... မင်းသဘောပေါက်ရဲ့လား”

“နေပါဦး၊ ပို၍ ကုသိုလ်မဖြစ်ပေဘူးလား”

“ဒါနဲ့ကုသိုလ်နဲ့ ဘာဝနာကုသိုလ် ဘယ်သင်းက အကျိုးပိုမလဲ၊ ဒီအထိ တွေးယူလေ။”

“ဟာ... ဟုတ်ပေသားဘဲ၊ ဘာဝနာအလုပ်က ထ၊လုပ်တော့ အရှိန်ပျက်သွားတာပေါ့”

“အဲ... ဒါနမုန်သမျှ၊ သရဏဂုံ သီလ မုန်သမျှတို့ထက် နွားနို့တစ်ညစ်စာမျှ အချိန်ကလေး မေတ္တာဘာဝနာ ပို၍ အကျိုး ကြီးကြောင်း ဗုဒ္ဓဟောတော်မူထားတယ်။ ဒါကြောင့် အခြားကိစ္စဟူသမျှ နည်းနိုင်သလောက် နည်းသူဖြစ်ရမယ်လို့ဆိုတာ”

“ဟုတ်ပြီ၊ ရှင်းပြီ”

“နေဦး၊ မရှင်းနဲ့ဦး၊ ထပ်ပြောမယ်၊ တော်မြို့၊ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသရဲ့ ငယ်ဆရာအရင်း စစ်ကိုင်းမဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးဆိုရင် နေ့ရောညပါ ဂူထဲကမထွက်ဘူး၊ ဆွမ်းပို့ချိန်အခါ ဂူဝမှာဆွမ်းကလေးထားပြီးဆရာတော်ကြားအောင် တုံးခေါက်ပြီး အသံပေးခဲ့ရသတဲ့၊ လူတွေ့မခံဘူး။ ဒကာ ဒကာမတွေနဲ့ တွေ့နေရင် လှူတာကို အလှူခံနေရမယ်၊ သီလပေးပြီး တစ်လုံးစ နှစ်လုံးစ တရားဟောတန် ဟောနေရဦးမယ်၊ အဲသလောက် အပိုကိစ္စကို အလိုရှိတော်မူဘူးတဲ့။ ဝေဘူဆရာတော်ကြီးလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပဲ”

“ဟုတ်တယ်၊ တို့ နှစ်ခေါက်သုံးခေါက် ဝေဘူဆရာတော်ကြီးကို ကျောက်ဆည်မှာ သွားဖူးကြတာ မဖူးရဘူး”

“မိုးညှင်းဆရာတော်ကြီးကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားက ဥပဒေ ၆ ချက်ထားပြီး ဝန်ခံကတိ တောင်းသတဲ့။ ဘာတွေလဲ ဆို တော့ (၁) ဒါယကာ-ဒါယိကာမတို့၏ ပင့်ဆွမ်းကို လိုက် မစား ရ။ (၂) ရဟန်းခံ-ရှင်ပြု ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ အလှူအတန်း လိုက် ခြင်း မပြုရ။ (၃) ဘုန်းကြီးပျံပွဲ၊ အစည်းအဝေးပွဲများ မလိုက် ရ။ (၄) စကားမပြောဘဲ တရားမဟောဘဲ ဆယ်နှစ်အားထုတ်ရမည်။ (၅) ဆယ်နှစ်ပြည့်မှ မိမိဌာန၌သာ တရားဟောရမည်။ (၆) အသက် ခြောက်ဆယ်ပည့်မှ သနယ်လှည့်ပြီး တရားဟောရမည်-တဲ့။ကဲ”

“အေး... တို့ကဖြင့် စကားပြောမယ် ဧည့်သည်တောင် မျှော်နေသေးတယ်”

“မင်း... ငါ့ကိုများ စောင်းပြောသလား”

“အမယ်... မင်းက ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်နေတာမှ မဟုတ်တာ၊ ငါလာလို့ အလုပ်မပျက်တဲ့အပြင် အလုပ်တောင်ဖြစ်နေသေး မဟုတ်လား၊ ဆောင်းပါးရေးဖို့ ရတယ်လေ”

“အေး... ဒါလည်း ဟုတ်တုတ်တုတ်ပါပဲ။ ကဲ-သလဟုက ဝုတ္တိကို ဆက်ကြစို့၊ သလဟုကဝုတ္တိ၊ ပေါ့ပါးသော အဖြစ်မျိုး ရှိသည်လည်း။ အသ၊ ဖြစ်ရာ၏-တဲ့။ ကဲ... တို့တစ်တွေ ပေါ့ပေါ့ ပါးပါး ရှိကြရဲ့လား။”

“အား... တို့တစ်တွေက ‘ဟဲဗီးဝိတ်ချန်ပီယံ’ တွေပဲကွ၊ ဟဲ-ဟဲ-ဟဲ...”

“ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူစေလိုတာက ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းပြုဖို့ ဖျတ်ဖျတ် လတ်လတ် ပေါ့ပေါ့ပါးပါး အမြဲရှိနေမယ်တဲ့။ ဟိုဟာကို နောက်ဆံ တင်း၊ ဒီဟာကို နောက်ဆံတင်း၊ နေ့ရွှေ့ညရွှေ့၊ ဒီကိစ္စ ကလေးပြီးမှ အဲသလို လုပ်နေရင် မဟုတ်တော့ဘူး။”

“အေး... စွန်းလွန်းဆရာတော်ကြီးဟာ ယာထွန်ရာက နွား နှစ်ကောင်ကို ဖြုတ်လွှတ်လိုက်ပြီး အိမ်ကို မပြန်တော့ဘဲနဲ့ ကိုရင်ကြီး တန်းဝတ်ပြီး တရားထိုင်လိုက်တော့တာပဲတဲ့။”

“ဟုတ်တယ်၊ ဒါဟာ သလ္လဟုကဝုတ္တိပဲ၊ ရာမာကရစ္စနား ပုံပြင်မှာလည်း ဒါမျိုးဆန်ဆန် ပုံပြင်တစ်ခုရှိတယ်။ တောရွာတစ်ရွာမှာ လယ်သမားတစ်ယောက်က မှိုင်မှိုင်နေတဲ့ သူ့မိန်းမကို ‘ဘာဖြစ်လို့ စိတ်ညစ်နေရတာလဲ’ လို့ မေးသတဲ့။ မိန်းမက ‘သူ့ညီမရဲ့ ယောက်ျား က ဒီနှစ်စပါးတွေ သိမ်းပြီးရင် ဘုန်းကြီးလုပ်ပြီး တောထွက်တော့ မလို့တဲ့။ ဒါကြောင့် သူ့ညီမမှာလည်း တငိုငို ဖြစ်နေရတယ်၊ သူလည်း စိတ်မချမ်းသာဘူး’ လို့ ပြန်ပြောတော့ လယ်သမားက အားရပါးရ ရယ်ပြီး၊ ‘စိတ်ချ၊ နင့်ညီယောက်ျား ဘယ်တော့မှ တောလည်း မထွက်ဘူး၊ ဘုန်းကြီးလည်းလုပ်ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ငါက ဒီနေ့ပဲ သွားတော့မယ်’ ဆိုပြီး တစ်ခါတည်း ထွက်သွားပါလေရောတဲ့ဗျ။ အဲဒါ သလ္လဟုကဝုတ္တိပဲ။ ဗုဒ္ဓကလည်းရဟန်းများအဖို့ ဟောထားတယ်။

ငှက်များဟာ အတောင်နှစ်ဘက်မှတစ်ပါး အပိုပစ္စည်းမရှိသလို ပလီ
 ဗောဓနည်းသော ရဟန်း ဖြစ်စေရမယ်တဲ့။ ငှက်များဟာ အသိုက်
 တစ်ခုမှတစ်ခုသို့ ပြောင်းလျှင် လွယ်လွယ်ကူကူထွက်သွားနိုင်သလို
 မိမိတို့လည်း ဝန်အပေါ့ဆုံး ရှိရမယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ရှေးဆရာတော်
 ကြီးများဟာ ကျောင်းကန် ဇရပ် အဆောက်အအုံတွေကို လှူချင်ပါတယ်
 ဆိုပေမယ့် အပို ဖြစ်စေမယ်ဆိုရင် ရှိပြီးသလောက်နဲ့ ရောင့်ရဲပြီး
 ပလီဗေဓအဖြစ် မခံဘူး”

“အင်း... အခုကာလနဲ့တော့”

“မင်းပြောမှာ ငါသိပါတယ်။ သာသနာပါးဝနေကြတဲ့ ဒကာ၊
 ဒကာမဆိုရင် ကိုယ့်ဆရာ ရဟန်းအတွက် လောလောဆယ် အကျိုး
 ရှိမယ့် အလှူမျိုးကို ရွေးလှူတတ်ကြတာပေါ့။ တို့ဒကာ၊ ဒကာမတွေ
 ကလည်း ခက်တယ်။ ကိုယ့်အမည်နာမ ထင်ရှားမယ့် အရာဝတ္ထုဆိုရင်
 ပိုလှူချင်ကြတယ်လေ”

“အေး... ရှေးဘုန်းကြီးကျောင်းများ ကျောင်းတိုင်တစ်တိုင်မှာ
 တိုင်ကပ်နာရီတစ်လုံးစီ လှူထားကြတာတောင် တွေ့ဖူးတယ်။ နာရီ
 တွေပျက်တဲ့အချိန်ကျတော့ တချို့ ဦးပဉ္စင်းတွေ နာရီပြင်ဆရာ ဖြစ်
 ကုန်ပါလေရော”

“စစ်ကိုင်းချောင်က ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး ပြောဖူးတယ်
 ဆိုတာတော့ ငါတော်တော် သဘောကျခဲ့သကွ”

“ဘယ်လိုလဲ”

“အလွန်အသွားအလာခက်တဲ့ ချောင်တစ်ချောင်ပေါ့ကွာ။
 ကြည်ညိုတဲ့ သူဌေးဒကာတစ်ယောက်က ကျောင်းအရောက် ကားလမ်း
 ဖောက်ပေးပါရစေတဲ့၊ တိုက်ရိုက် ကားလမ်း ပေါက်အောင်လို့ပေါ့လေ”

“အင်း... တော်တော် သဒ္ဓါတရား ကောင်းပေသားပဲ”

“ဆရာတော်ကတော့ လက်မခံဘူး မောင်ရေ့”

“ဘာဖြစ်လို့တဲ့လဲကွာ”

“ဆရာတော်ပြောလိုက်တာက စကားလုံးနည်းနည်းကလေး၊
‘တောကျောင်းကို မြို့လမ်း မပေါက်စေချင်ပါဘူး’ တဲ့ ရှင်းပြီလား”

“ဟာ... သံဝေဂရစရာ ကောင်းလိုက်တာကွာ”

“တို့တစ်တွေကတော့ သူများသုံးတာမြင်လျှင် ဝယ်လိုက်၊
သူများဝယ်တာမြင်လျှင် ရှာလိုက်နဲ့ ကြားတော့ ပစ္စည်းအပြည့် အိမ် အပြည့်
ဖြစ်ကုန်ရော၊ ဒါကိုပဲ ပြုပြင်ပြီး ကြွားလိုက်ရတာ၊ တော်တော် ကြာဆာ
ဟိုဟာက ပျက်၊ ဒီဟာက ချွတ်ယွင်း၊ ကိုယ့်သစ္စည်း ကိုယ် တပ်မက်နေတော့
စိတ်ဆင်းရဲကြရတာပဲ။ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ အမိန့်ရှိဖူးသတဲ့”

“ပြောစမ်းပါဦး”

“သူ့တပည့် ရဟန်းပျိုတစ်ပါးကို ကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာ
စာအလိုက်ခိုင်းလိုက်သတဲ့။ ငါးရက်လောက်ကြာတော့ တပည့်
ရဟန်းငယ်က သူ့ကျောင်းပြန်လာသတဲ့”

“ဟဲ့... မောင်ပဉ္စင်း၊ ဘာလို့ပြန်လာသလဲ လို့မေးတော့

“ကုလားတက် လုပ်ရအောင် သစ်တုံးတစ်တုံး လိုလို့ပါဘုရား”

“ကုလားတက် ဘာလုပ်ဖို့တုံး”

“အာရဏ်တက် စာကျက်ဖို့ နိုးအောင် ကိုရင်ကလေးတစ်ပါး
အခေါက်ခိုင်းဖို့ပါ”

“အမယ်မင်း၊ ပလိဗောဓများလိုက်တာ၊ ကြက်တွေထ၊ တွန်
ဖို့ ဘယ်သူကများ နှိုးပေးသတုံး မောင်ပဉ္စင်းရဲ့လို့ အမိန့်ရှိသတဲ့ကွ”

“ဟား... ဟား... ဟား၊ ဆရာတော်ကြီးများ အမိန့်ရှိမှဖြင့်
အချက်အလက် ကျပါပေ့”

“နောက်တစ်ခု၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန်မှာ တွေ့ဖူးသေးတယ်။ လင်္ကာဒီပ သီဟိုဠ် အနုရာဇမြို့သား မိတ်ဆွေနှစ်ဦး တောထွက်ပြီး တစ်ကျောင်းစီ တရားကျင့်နေကြသတဲ့။ တစ်ဦးက ထူပါရုံအရပ်မှာ၊ တစ်ဦးက ပါစီနဆိုတဲ့အရပ်မှာ။ တစ်နေ့တော့ ဆွမ်း ကွမ်း ပေါများ တဲ့ ပါစီနအရပ်ကကိုယ်တော်က ထူပါရုံမှာသီတင်းသုံးနေတဲ့ မိတ်ဆွေ ယောဂီရဟန်းဆီ တစ်ညအိပ် လာကြည့်သတဲ့။ ထူပါရုံ အရပ်က ဆွမ်း အရနည်းပြီး အလွန်ဆင်းရဲတာကို ပါစီနကိုယ်တော်က တွေ့ရတော့ နောက်တစ်နေ့ဆွမ်းခံအတူ ထွက်ကြရင်း ထူပါရုံကိုယ်တော်ကို ‘ပါစီ န အရပ်က ဆွမ်း ကွမ်း အလွန်ပေါပါတယ်၊ တရားကောင်းကောင်း အားထုတ်နိုင်တာမို့ သူနဲ့ လိုက်ခဲ့ပါ’ လို့ ပြောသတဲ့။ ဒီတော့ ထူပါရုံ ကိုယ်တော်က ‘ဒီလိုဆိုလည်း လိုက်မယ်လေ၊ အခုပဲ သွားကြစို့’ လို့ ထူပါရုံကိုယ်တော်က ဆို တဲ့ အခါ ပါစီနကိုယ်တော်က ‘ဟာ ကိုယ် တော်နွယ်၊ တပည့်တော်တို့ရဲ့ တောင်ဝှေးတို့၊ ဆီကျည်တောက်တို့၊ ဖိနပ်တို့က အရှင်ဘုရားကျောင်းမှာ ကျန်ခဲ့သေးတယ်’ လို့ ဆိုလေတော့ ထူပါရုံကိုယ်တော်က ‘ငါရှင်နွယ် တစ်နေ့မျှနေလျက် ဒီလောက် ကြောင့်ကြစိုက်စရာ ကျန်ရစ်ခဲ့သေးသလား’ လို့ အပြစ်တင်ပြီး ပါစီန အရပ်ကို မလိုက်ဖြစ်တော့ဘူးတဲ့”

“အေး... ဒီလောက် ပလီဗောဓ များတဲ့လူနဲ့ လိုက်နေလို့ အမဖြစ်တော့ပါဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ဟန် တူတယ်နော်”

“ဒီလို ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ ဒါဟာ သလ္လဟုကဝုတ္တိ မဖြစ်နိုင်တဲ့ သာဓကပေါ့။ မျက်စိအောက်မှာပဲ ကြုံတွေ့ရတာတွေ ရှိပါတယ်။ ပစ္စည်းပစ္စယ အသုံးအဆောင်တွေ များလွန်းတဲ့လူဟာ ဇိမ်ခံနေနိုင်ပေမဲ့ အရပ်ထဲမီးလောင်ရင် သူတကာထက် ပိုဒုက္ခဖြစ်ရော မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် ဒီသဘောတရားကိုသတိထားနိုင်လျှင် ရဟန်းများအတွက်

သာ မဟုတ်ဘူး၊ တို့လူတွေအတွက်ပါ အကျိုးရှိပါတယ်။ ကဲ... စကားအဆုံးသပ်ရအောင်၊ အခုပြောတဲ့ သလ္လဟုကဝုတ္တိအထိ ရောင့်ရဲခြင်းဆိုတဲ့ သန္တောသနဲ့ ဆက်သွယ်မနေဘူးလား”

“ဆက်သွယ်နေတာ ထင်ရှားပြီ”

“ဗုဒ္ဓတရားဟူသမျှ စကားဟူသမျှ ဘယ်အကြောင်းအရာ ဂါထာမှ အစီအစဉ် အကျအန မရှိဘဲ ကပေါက်ချို ကပေါက်ချာ ဘယ်တော့မှ မလာဘူး၊ မဟောဘူး ဆိုပါစို့၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးကို ပုလဲလုံးများ သီထားသလို ဆက်စပ် တွဲသီထားတာချည်းပဲ”

“ငါသဘောပေါက်အောင် ဥပမာလေးတစ်ခု ပြပါလား”

“အား.. အဲသလိုမှ ငါက ပြောအားရှိတယ်။ ကဲ... တို့ကြား ဖူးနားဝရှိတာကိုပဲပြမယ်၊ ‘လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ’ ဒီစကားသုံးလုံးပဲ တို့စဉ်းစား၊ ကဲ... တို့စကားနဲ့ပြောမယ်၊ ‘လောဘကြောင့် ဒေါသဖြစ်ရတာ၊ လောဘမရှိရင် ဒေါသက ပေါ် မလာဘူး၊ အဲ... ဒေါသဖြစ်လာရင် မောဟဖြစ်လာရော’ အဲသည့် နောက်ဆုံးစကားဖြစ်တဲ့ မောဟကို ဗုဒ္ဓက အရင်းခံထားပြီး ပြောချင်တာ၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ တရားသည် အစ၏ ကောင်းခြင်း၊ အလယ်၏ ကောင်းခြင်း၊ အဆုံး၏ ကောင်းခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသည်လို့ အဋ္ဌကထာဆရာကြီးများက အောချ ချီးကျူးမကုန်ကြတာပေါ့၊ နောက်တစ်ခါ ပြန်ဆက်ကြည့်၊ အခုနေ အဆုံးသတ်တဲ့ မောဟ၊ အဲသည့် မောဟကြောင့်ပဲ လောဘ မကုန်ကြတာပေါ့၊ မောဟကင်းရင် လောဘရယ်လို့ ဖြစ် မလာဘူး”

“ကောင်းကောင်း မရှင်းသေးဘူးကွ”

“ဟား... မင်းကို ငါဒီနေ့ အထင်ကြီးသွားပြီ”

“ဒီလိုတော့ မသရော် ပါနဲ့ကွာ၊ မရှင်းလို့ မရှင်းဘူးပြောတာ ညံ့တယ်ပြောလည်း ပြောပေါ့”

“အို... သူငယ်ချင်း၊ မင်းကို ညံ့တယ်လို့ မပြောပါဘူး၊ တကယ်အထင်ကြီးလို့ ချီးမွမ်းတာပါ။ ငါ့သဘောနဲ့ ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်နေလို့ ကျေနပ်လိုက်တာပါ။ အကြောင်းကိုပြောမယ်နော်၊ တကယ် အလေးထားပြီးလိုက်စားတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ရပ်အပေါ်မှာ သင်ယူ၊ လေ့လာ၊ ဆွေးနွေး၊ ကျင့်ကြံတဲ့အခါမှာ ဟန်မဆောင်နဲ့၊ သိန်မဆည်နဲ့၊ မရှက်နဲ့၊ မကြောက်နဲ့၊ အောက်ကျတယ် မထင်နဲ့၊ ‘စာမတတ်လျှင် လမ်းမှာဖတ်’ ဆိုတာ အပေါ်ထိက စကားမဟုတ်ဘူး၊ သူတော်ကောင်း ပညာရှိ ဆရာမျိုးက မှားနေမှန်းသိမှ ပြင်ပေးနိုင်ကြတာ၊ စေတနာ ထားကြတာ၊ ဟန်ဆောင်သိန်ဆည်ပြီး နားလည်သလိုလို ဖြီးဖြန်းနေ သရွေ့ ကာလပတ်လုံး ဆရာကောင်း ဆရာမွန်ထံက အမှားကိုပြင် ပေးတာ ခံရမှာ မဟုတ်ဘူး၊ အခုလို ပြောတော့ ငါက မင့်ကို ဆရာ ကြီးတစ်ဆူ အနေနဲ့ ပြောနေသလိုလို ထင်စရာ ဖြစ်နေဦးမယ်၊ ဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ သင်တန်းသားချင်း အတူတူမှာ မင်းက ခဏခဏ ကျောင်းပျက်နေလို့ ကျန် ရစ် ခဲ့ တဲ့ သင် ခန်းစာတွေ၊ ဆရာ့ လက် ချာတွေ ပြန်ပြောပြနေတယ်လို့ သဘောထားပါ၊ ဟုတ်ပြီလား။”

“ကျေးဇူးတင်ပါတယ် သူငယ်ချင်းရယ်၊ တကယ် ကျေးဇူး တင်ပါတယ်။”

“ကဲ... ဒီလိုဆိုရင် စကားစပ်မိအောင် မြတ်ဗုဒ္ဓက တရား ဟောတော်မူတဲ့ အခါတိုင်းမှာ အကျိုး (ရသ) အသီးသီး ခံစားနိုင်ကြ ပုံက စ၊ ရှင်းမယ်၊ ကဲ... မင့်ကိုပဲ ငါမေးမယ်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဟာ ပညာရှိကြီးတွေကိုမှ ကန့်သတ်ပြီး တရားဟောတော်မူသလား။”

“အားလုံးသော သတ္တဝါတွေကို ဟောတာပေါ့။”

“အားလုံးသောဆိုတဲ့ အထဲမှာ ပညာရှိရော၊ ပညာမဲ့ရော၊ အမျိုးကောင်းရော၊ အမျိုးညံ့ရော၊ တိုင်းရင်းသားရော၊ တိုင်းတစ်ပါး

သားရော၊ လူရော၊ နတ်ရော၊ တစ်ခါတလေ တိရစ္ဆာန်ရောဟောတော်
မူတာ မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်”

“ပရိသတ် ဘယ်လောက်များလို့ ဘုရားနဲ့ ဘယ်လောက်
ဝေးဝေး တရားကိုသာ အာရုံစိုက်ထားရင် ဟောသမျှ စကားတော်ကို
ခုနစ်လအကွာက ဟောနေသလို သဲသဲကွဲကွဲ ကြားနေရတယ်ဆိုတာ
မင်း ဖတ်ဖူးသလား”

“ဒါတော့ ဖတ်ဖူးတယ်”

“ယုံကော ယုံရဲ့လား”

“လောက်စပီကာတွေ ရေဒီယိုတွေ ပေါ်နေတဲ့ခေတ် တို့
ရောက်နေပြီဟာ ပိုပြီး ယုံလာတာပေါ့”

“အေး အဲသလို စဉ်းစားပြီးမှ ယုံတာကောင်းတယ်၊ ကဲ
နောက်တစ်ခု ပညာရှိရော၊ ပညာမဲ့ရော၊ တိုင်းရင်းသားရော၊ တိုင်း
ခြားသားရော၊ လူရော၊ နတ်ရော၊ တိရစ္ဆာန်ပါ အားလုံး နားလည်
ကြတယ် ဆိုတာကောကွာ”

“အဲဒါလည်း တို့ခေတ် ကုလသမဂ္ဂ အစည်းအဝေးကြီးတွေမှာ
ပြောကြတဲ့ မိန့်ခွန်းတွေလို သူ့ဘာသာနဲ့ ‘ထရန်စလိတ်’ ဘာသာ
ပြန်ပြီး ဖြစ်ကုန်သလို ဖြစ်မှာပေါ့”

“ဟာ... ကျေနပ်ပြီ၊ မင်းကို ငါ ကျေနပ်သွားပြီ၊ ကျေးဇူး
တင်ပါတယ်ကွာ၊ ကဲ... အဲသလို ယုံစရာ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့
ဂုဏ်တော်ကို ဆရာတော်ကြီးများ ဖွင့်ဆိုထားတာနဲ့ညှိကြည့်၊ “စရဏ
တရား၊ တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့ကို၊ အားသစ်ကျင့်ဆောင် တော်မူသဖြင့်
သယံဇာတကား၊ ပြည့်စုံရာသော နာနာကုလတို့၏၊ ဝေါဟာရ သဒ္ဒါ
အနက်ကို၊ အချက်ကျသိနိုင်သော၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ (ဘာသာ

စကားတိုင်းကို တတ်တော်မူတာ)၊ ဝါစာဂီရတ်၊ နှုတ်သံလွတ် က၊ ဇာတ်တူတူ-မတူတူ၊ ဘာသာဟူသမျှ၊ ဧကန္တသိနိုင်သော ဓမ္မ ပဋိ သမ္ဘိဒါ”တဲ့။ အဲဒါကို တို့စကားနဲ့ တို့နားလည်အောင် စကားကြီး စကားကျယ်၊ ကိန်းကြီးခန်းကြီး ခုံညားမှုကို အပထား၊ တို့စကားနဲ့ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သဘောပေါက်အောင်စဉ်းစားကြည့်ရင်၊ မြန်မာက နား ထောင်ရင် မြန်မာစကားနဲ့၊ အင်္ဂလိပ်က နားထောင်ရင် အင်္ဂလိပ် စကားနဲ့၊ နားလည် သဘောပေါက်ကြမယ်၊ ဒီလိုမဟုတ်လား”

“ဒီလို ဖြစ်ရမှာပေါ့”

“ဒါဖြင့် တိရစ္ဆာန် နားလည်တာကကောကွာ”

“တိရစ္ဆာန်စကားနဲ့၊ အဲဘာသာပြန်ပြီးသားကြားလို့ ဖြစ်မလား”

“ယုံလိုက်စမ်းပါသူငယ်ချင်း၊ ဒီအတိုင်း ဖြစ်ရမှာပါ။ မင်းတို့ ငါတို့ဟာ ဒီအသက်အရွယ်၊ ဒီအသိပညာနဲ့ ရတနာသုံးပါးကို မမှိတ် မသုန် ယုံကြည် ကြည်ညိုပြီးသားပါ။ ဗုဒ္ဓကို မမီလိုက်ရပေမယ့် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်အပေါ်မှာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလားဆိုတဲ့ သံသယဝိစိကိစ္ဆာ လုံးဝမရှိတာ ရဲရဲပြောခုံနေပါတယ်။ ဓမ္မအပေါ်မှာ ကိုယ်မမီသေး သည့်တိုင်အောင် အစစ်အမှန်ဆိုတာ မဲ့တစ်ပေါက်မျှ မစွန်းမပြောက် ယုံပြီးသားပါ။ သံဃာဆိုတာကော ထိုနည်းလည်းကောင်းပဲ မဟုတ် လား၊ တို့ဆွေးနွေးနေကြတာ တကယ်ကို လိုလိုချင်ချင် ရှိကြတာမို့ တို့ နားလည်းအောင် တို့စကား၊ တို့ အယူအဆ၊ တို့ အဆင့်လောက်နဲ့ တို့ ကြည်ညိုနေကြတာကို ရဲရဲ တာဝန်ယူလိုက်စမ်းပါ။ တကယ်လို့ ငါသာ နောင်ပွင့်မယ့် အရိမေတ္တေယျ ဘုရားသခင် လက်ထက်မှာ ညာတာပါတေးလူ ဖြစ်မလား၊ ဓမ္မတရားကို နားလည်တဲ့ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်မလားလို့ မေးရင် ညာတာပါတေးလူတော့ မဖြစ်ချင်ဘူး၊ ဓမ္မ တရားကိုသိတဲ့ တိရစ္ဆာန်ပဲ ဖြစ်ချင်တယ်လို့ ဖြေမှာပဲ”

“ငါ သဘောပေါက်ပါတယ်၊ မင်းပြောချင်တာ ငါသိပါပြီ”

“တို့တစ်တွေဟာ တိရစ္ဆာန်တွေထက် နည်းနည်းသာတဲ့ လူရိုင်းတွေပါ။ ဓမ္မသဘောနဲ့ ပြောရရင်လေ၊ ဒီတော့လူရိုင်းအဆင့် လောက်ကို နိမ့်ဆင်းပြီး ဓမ္မပညာပေးတဲ့ စကားတွေကို ကြားချင်း နေတယ်၊ စာတွေ ဖတ်ချင်နေတယ်၊ ဟန်ဆောင်ရင်းနဲ့၊ သိက္ခာ ဆည်နေရင်းနဲ့ သေကြရတော့မှာက နီးနီးကလေး ရှိတော့တယ်”

“... ..”

“ဟေ့ကောင်-ဘာဝိုင်နေတာလဲကွ၊ တစ်ခုခု ပြန်ပြောပါဦး”

“မင်းပြောတာ ငါဝမ်းနည်းနေလို့ပါကွာ၊ ငါလည်း မင်းပြောတဲ့ အတိုင်းပဲ၊ မင်းပြောခဲ့တာ ငါမှတ်မိတာ ရှိပါတယ်၊ ဘုရား ကိုယ် တော်မြတ်ဟာ သတ္တဝါတို့ရဲ့ ဣန္ဒြေနှင့်ကို မြင်တော်မူပြီး တို့ရဲ့ အာသယာနုသယနှင့် ကိုက်ညီအောင် ကယ်ချွတ်နိုင်တယ် ဆိုတာလေ၊ ဗုဒ္ဓကို မမီလိုက်တာ နာလိုက်လေခြင်း”

“အေးပေါ့၊ ဒါတွေက သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမှာမှ ရှိတော်မူတဲ့ အသာ ဓာရဏဉာဏ်တော်လေ၊ ကဲ-ဒီတော့ ဒီလိုလုပ်ကြစို့လား သူငယ်ချင်း”

“ဘယ်လိုလဲ”

“ထီ အပတ်တိုင်း ထီလက်မှတ် တစ်စောင်တော့ ဝယ်ထား၊ ပေါက်ချင်လည်းပေါက်မယ်၊ ပေါက်ပါလိမ့်မယ်လို့လည်းဘယ်သူကမှ တာဝန် ယူကြမှာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ထီလက်မှတ် တစ်စောင်မှ မရှိတဲ့လူအဖို့တော့ ပေါက်ဖို့လမ်းကို မရှိဘူး၊ ဟုတ်လား”

“မင်းပြောတာလေ၊ တကယ်ဖြစ်ချင် တကယ်လုပ် အဟုတ် ဖြစ်ရမယ်၊ ဒီလိုကော”

“မင်းပြောမှ ငါပြန်ရှင်းပြမယ်၊ ဒီစကားကို ငါက ပေါ့ပေါ့

သေးသေး ဓမ္မလက်လွတ်ပြောခဲ့တာ မဟုတ်ဘူးကိုရင်၊ ဗုဒ္ဓဝင်နဲ့ ဗုဒ္ဓစရိယအတိုင်း ပြောခဲ့တာ”

“နားလည်အောင် ရှင်းပါဦး”

“ဗုဒ္ဓဝင်မှာ ‘စိန္တိတုသတ္တသချေယျံ၊ နဝသချေယျ ဝါစကံ’ တတဲ့ မြန်မာလို ရှင်းရှင်းပြောကြစို့ကွာ၊ ဘုရားဖြစ်ချင်လှချည်ရဲ့လို့ တောင့်တတော် မူနေရတာက ခုနစ်သချေ၊ နှုတ်ကဖွင့်ပြီး ဆုတောင်း နေရတာက ကိုးသချေ၊ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး ကာယကံမြောက် ပါရမီ ဖြည့်တော်မူရတာက လေးသချေတဲ့၊ ဒါကို အချိန်ဇယားနဲ့ ချကြည့်၊ ဖြစ်ချင်ပါတယ်လို့ တောင့်တတဲ့ အချိန်က ကာယကံမြောက် လုပ်တဲ့ အချိန်ထက် ပိုမနေဘူးလား၊ များမနေဘူးလား”

“သုံးသချေတောင် ပိုများနေတာပေါ့”

“အဲဒါကို စဉ်းစား၊ တက်ယ်ဖြစ်ချင်တဲ့စိတ်က များလာရင် တကယ်လုပ်တဲ့ အခါကျတော့ လွယ်လာတဲ့သဘော၊ အစကတည်းက တကယ်မှ မဖြစ်ချင်ရင်တော့ ဘယ်နှစ်သချေလုပ်လုပ် ဖြစ်မှာမဟုတ် ဘဘူးဆိုတာ ပေါ်မနေဘူးလား။ ဒါကြောင့် တကယ်ဖြစ်ချင်ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ဖြုတ်လို့ကို မရနိုင်ပါဘူး သူငယ်ချင်းခင်းဗျား”

“မင်းပြောသလိုဖြင့် ကိုးသချေလောက် ကြာအောင်လည်း ဆုတောင်းနေရမှာပေါ့”

“ဟုတ်တယ်၊ ကြာစမ်းပါစေ၊ တကယ်ဖြစ်ချင်တဲ့စိတ်က အရင်းခံပြီဆိုရင် ဆုတောင်း၊နှုတ်မြွက်၊ဆွေးနွေး ‘ဝါစကံ’ လို့ ဆိုတာကိုးကွ၊ အကြံယူ စကားများများ ပြောကြပေါ့။ အဲသည့်နှစ်ချက် ပိုင်ပြီဆိုရင် အချိန်တိုတိုနဲ့ ကာယကံမြောက် လုပ်ရုံပဲ၊ ဖြစ်ကရော။ ကဲ... တို့နှစ်ယောက်လည်း ‘နဝသချေယျဝါစကံ’ ဖြစ်နေပြီ၊ နား လိုက်ကြဦးစို့”

မေတ္တာပွားများရန် ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့် အခြေခံများ (၄)

“အမယ်... ဒီနေ့တော့ စောလှပါလား သူငယ်ချင်း”

“စောဆို... လမ်းလျှောက်ရကြ ဝင်ခဲ့တာပဲလေ၊ အချိန်များများရတာပေါ့၊ လမ်းလျှောက်ရင်းတော်င် အလျင်တစ်ပတ်က တရားတွေ ပြန်စဉ်းစားမိသေးတယ်၊ ကဲ... ဒီနေ့သန္တိန္ဒြိယောကို ဆက်ကြရအောင်။ သန္တိန္ဒြိယောစ၊ ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြိယာသည်လည်း၊ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဒါက မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် ဆိုတဲ့ အာရုံခြောက်ပါးကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရမယ်လို့ ပြောတာ မဟုတ် လား”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အပြောသာ လွယ်မယ်၊ အလုပ် မလွယ်တဲ့အဆင့် ရောက်လာပြီလို့ သတိလည်းထားဦး ကိုရင်”

“ဘယ်လို မလွယ်တာလဲ”

“ဘယ်လို မလွယ်တာလဲဆိုရင် တို့ဆွေးနွေးခဲ့ကြတဲ့ သက္ကောစ မှ သလ္လဟုကုဗုတ္တိအထိတရားက သီလပိုင်းသက်သက်။ အခုသန္တိန္ဒြိယောဆိုတာက သမာဓိကိုထူထောင်ရမယ့်အဆင့်ပိုင်း ဖြစ်လာလို့ပေါ့၊ တို့ပြောနေကြတယ် မဟုတ်လား၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဆိုတဲ့

စကားလုံးတွေလေ၊ သီလထက် သမာဓိကအဆင့်မြင့်တယ်၊ သမာဓိထက် ပညာက ပိုမြင့်တယ်၊ ဒါကြောင့် သဘောချင်းလည်း မတူတော့ဘူး၊ အသုံးအနှုန်းကိုပဲကြည့်၊ သီလကို ‘စောင့်ထိန်းတယ်’၊ သမာဓိကို ‘ထူထောင်တယ်’၊ ပညာကို ‘ဆင်ခြင်တယ်’။ ဒါကြောင့် သန္တိန္ဒြိယေဆိုတာ ‘သန္တံ=ငြိမ်သက်ခြင်း၊ ဣန္ဒြိယ-ဣန္ဒြေ၊ ဣန္ဒြေကို ငြိမ်သက်စွာစောင့်ခြင်း။’ သမာဓိကို ထူထောင်ရမယ့်အလုပ်၊ သမာဓိအလုပ်ဆိုတာစိတ်ရဲ့ အလုပ်၊ ဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို ငြိမ်သက်စေတာကစိတ်ပဲ၊ ဖောက်ပြန်လှုပ်ရှားစေတာလည်းစိတ်ပဲ၊ ကိုယ်ကျင့်တရား သီလထက် ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ်သိဖို့၊ ထိန်းဖို့၊ လမ်းပြောင်းပေးဖို့က မလွယ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် သမာဓိပိုင်က သီလပိုင်းထက် ပိုခက်လာပြီလို့ ပြောတာ”

“အင်း... စိတ်ကိုတောဆင်ရိုင်းနဲ့ဥပမာပြုကြတယ်၊ မျောက်နဲ့လည်း နှိုင်းကြတယ်၊ အရူးနဲ့လည်းဥပမာပေးကြတယ်နော်”

“အဲသည့် ဥပမာတွေကို တစ်ခုချင်း ခွဲကြည့်ဖူးရဲ့လား။”

“ဘယ်လို ခွဲကြည့်ရမှာလဲ၊ တစ်ခုချင်းတော့ သတိမထားမိပါဘူး၊ ထိန်ရခက်တယ်ဆိုတဲ့ သာမည သဘောပဲမှတ်လိုက်မိတယ်”

“ခွဲကြည့်ရင် ပိုပြီး အဓိပ္ပာယ်တွေပေါ်လာမှာပေါ့၊ ဒီတော့တို့ ခွဲကြည့်ရအောင်၊ ဆင်ရိုင်းကို ချွန်းအုပ်လို့မရသလို စိတ်ကိုလည်း ပညာနဲ့သာ မဟုတ်ရင် ချွန်းအုပ်လို့မရနိုင်အောင် တစ်ဇွတ်ထိုး လုပ်တတ်တဲ့သဘော၊ တို့မြန်မာစကားပုံတောင်ရှိတယ်မဟုတ်လား၊ ‘ဆင်ကန်းတောတိုး’ ဆိုတာလေ၊ အဲ... မျောက်များဟာ အငြိမ်မနေကြသလို၊ ဟိုခုန်ဒီခုန်၊ ဟိုအပင်ကူး၊ သည်အပင်ကူး ဆော့တတ်သလို စိတ်ဟာလည်းဟိုရောက်ဒီရောက်၊ ဟိုကူးဒီကူး ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အရူးများဟာ ကိုယ့်အကျိုး၊ သူတစ်ပါးအကျိုး မသိကြဘူး၊ ဖြစ်လာမယ့်

အန္တရာယ်ကိုလည်းမစဉ်းစားဘူး၊ ဘာလုပ်ခဲ့လို့ ဘာပြောခဲ့တယ် ဆိုတာလည်း မမှတ်မိနိုင်ဘူး၊ အရှက်အကြောက် ဟီရိ သြတ္တပု လည်းမရှိဘူး၊ စိတ်ဆိုတာလည်း ဒီလက္ခဏာတွေ အတိုင်းပဲ”

“အင်း... ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်ဟာ ဥပမာကို သူ့နေရာနှင့် သူ အထာကျအောင် ဥပမာပေးတော်မူတတ်ပါရဲ့၊ ဒါကြောင့်လည်း စကားအရာမှာ သုတဂုဏ်တော်ကြီးနဲ့ ချီးကျူးကြရတာပဲ၊ အခုလည်း တစ်ခုချင်းခွဲကြည့်လိုက်တော့မှ စိတ်၏ ပရိယာယ်တွေ ပိုသိလာတယ်။

“လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး အမိန့်ရှိတော်မူခဲ့တာလည်း မှတ်စရာ သိပ်ကောင်းတယ်”

“ဖောက်သည် ချစမ်းပါဦး”

“ဗိုလ်ကုန်းဆရာတော်ကို လယ်တီဆရာတော်က တရားဟော ပုံကို ဓမ္မစရိယဦးဌေးလှိုင်က ရဟန္တာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ စာအုပ် မှာ ဒီလိုဖော်ပြထားပါတယ်။

“ဗိုလ်ကုန်းဆရာရေ၊ ပုံရိုင်းရိုင်းပြောရရင်တော့ စိတ်မန့်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ ပညာ၊ စီးပွား မရှာနိုင်တဲ့အပြင် တတ်သိထားတဲ့ ပညာတွေ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေဟာ သူ့အတွက်ရော၊ သူများအတွက်ပါ တယ်ပြီး အသုံးမဝင်သလိုပဲ။ လောကမှာ ခြေလက်မနိုင်တဲ့လူ နှုတ်မနိုင်တဲ့လူ၊ အဲသည် လူတွေဟာ ခြေနဲ့၊ လက်နဲ့၊ နှုတ်နဲ့ လုပ်ရ မယ့်အလုပ်ကို အကျိုးပြီးအောင် မလုပ်နိုင်ကြသလို စိတ်မနိုင်တဲ့ လူလည်း သည်အတိုင်းပဲ၊ စိတ်နဲ့ လုပ်ရမယ့် အလုပ်မှာ အကျိုးပြီး အောင် မလုပ်နိုင်ကြဘူး။ ဣတိပိတော တစ်ပုဒ်ဆုံးအောင်ပင် ဘုရား ဂုဏ်တော်၌ စိတ်စိုက်ပြီး မထားနိုင်ကြဘူး၊ မထားနိုင်ရင် ပိဋိကတ်သုံးပုံဆောင် နိုင်ဦးတော့ အကျိုးမပြီးဘူး၊ စိတ်ကိုမနိုင်တဲ့သူကို အရူးလို့ ခေါ်တယ် မဟုတ်လား၊ အဲ အရူးဟာ သူ့စိတ်သူမနိုင်တော့

ထမင်း တစ်ပန်းကန်ကိုပင် ပြီးအောင် မစားနိုင်ဘူး၊ ဖျက်ဆီးချေမှုပြီး ထ၊ချင် ထ၊သွားတယ်။ စိတ်အလုပ်ဖြစ်တဲ့ ဘာဝနာအလုပ်ကျမှ ဗိုလကုန်းဆရာတို့ တပည့်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ထမင်းကိုယ် ဖြောင့်ဖြောင့် မစားနိုင်တဲ့ အရူးလိုပဲ ဆိုတာ ပေါ်တော့တယ်။ တစ်နည်း အားဖြင့် ပြောရရင် စိတ်မနိုင်တဲ့လူဟာ ပဲ့မနိုင်တဲ့လှေသူကြီးနဲ့တူတယ်။ အချိန် မရွေးမြုပ်သွားနိုင်လောက်အောင် လေးလံတဲ့ဝန်တွေတင်ပြီး စုန်ဆင်း လာတဲ့ လှေသူကြီးဟာ ပဲ့ကိုမနိုင်လေတော့ အစီးထန်ရေဝဲမှာ ရေဆွဲ သလို ခံပြီး မျောရတယ်။ ညဉ့်အခါ ကမ်းစဉ်တစ်လျှောက်လည်း ဘာမှ မမြင်ရသလို သံသရာဝဲထဲမှာ ဘုရားမပွင့်တဲ့ သုညကမ္ဘာကြီး တွေနဲ့ တိုးရ။ နေ့အခါဖြစ်လို့ ဆိပ်ကမ်း တစ်လျှောက် သာယာတာကို မြင်ရပြန်တော့လည်း ပဲ့မနိုင်လို့ကပ်မရ။ မျှော်ကာကြည့်ကာ ချီးမွမ်း ကာနဲ့ သမုဒ္ဒရာထဲ မျောပါသွားရသလို ဆိပ်ကမ်းသာတဲ့ သာသနာ တော်ကြီးကို တွေ့မြင်ရပေမယ့် သမထ ဝိပဿနာ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဆိပ်ကမ်းသို့မကပ်နိုင်။ သာသနာကိုကြည့်ညှိတဲ့ ဘုရားဒကာ၊ ဘုရား အမ၊ သာမညရဟန်း၊ စာတတ်ရဟန်း၊ တံဆိပ်တော်ရ ရဟန်းဘဝ လောက်နဲ့ သုညကမ္ဘာ သံသရာပြင်ကြီးမှာ လွင့်ကာလွင့်ကာ မျောပါနေ ကြတာပဲ’ အဲသည်လို လယ်တီဆရာတော်ကြီးက အမိန့်ရှိတော် မူသတဲ့”

“အင်း... တို့တစ်တွေ အလွန်သံဝေဂရဖို့ ကောင်းပါတယ်ကွာ”

“ဓမ္မပဒမှာ စိတ်ကို ဥပမာတင်စားပြီး ဟောထားတာတွေ ရှိသေးတယ်။

စိတ်သည် ရုပ်တရား နမ်တရားတို့၏ ရှေ့ဆောင်ကြီးမျိုး ဖန်တီးသူဖြစ်၏။ အကြင်သူသည် မကောင်းယုတ်မာသော စိတ်ဖြင့် ပြောသော်လည်းကောင်း၊ ပြုသော်လည်းကောင်း လှည်းဘီးသည်

နွား၏ ခြေရာနောက်သို့ လိုက်သကဲ့သို့ ဆင်းရဲခြင်းသည် ထိုသူ၏ နောက်သို့ ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်လေသည်။

မြားသမားသည် မြားကိုဖြောင်အောင်ပြုသကဲ့သို့ တုန်လှုပ် ထသော၊ ပြောင်းလဲထသော၊ ထိန်းသိမ်းရ ခဲယဉ်းထသော၊ တား မြစ်ချုပ်တည်းရန် ခက်ခဲထသော စိတ်ကို ပညာရှိသည် တည့်မတ် ဖြောင့်စင်းအောင်ပြု၏။

အဝေးအားရုံသို့ သွားတတ်ထသော၊ တစ်ဦးတည်း ကျက်စား လေ့ ရှိ ထသော၊ အကောင်အထည်မရှိ ထသော၊ နှလုံးတည်းဟူသော လိုဏ်၌ တည်ရာရှိ ထသောစိတ်ကို စောင့်စည်းချုပ်တည်းနိုင်သော သူတို့သည် မာရ်နတ်၏ အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်ကုန်လတ္တံ့။

အဲဒါ မြန်မာပညာရှိကြီး ဦးဖိုးလတ် ဘာသာပြန်ထားတဲ့ 'မြန်မာလို ဓမ္မပဒ' ကျမ်းထဲက မင်းကို ပြောတာ၊ သည့်ပြင် အများ ကြီး ရှိသေးတယ်”

“ဗုဒ္ဓတရားတော်ကတော့ ရှင်းနေတာပဲ၊ တို့ကသာ အာရုံ မထားတာနော်”

“မင်း... အိတာလျှံ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးလောကနာထကို ကြားဖူးသလား”

“ကြားဖူးသားပဲ၊ လောကဓာတ်ပညာ ဒေါက်တာလေ”

“အဲသည်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟာ ဓမ္မပဒကျမ်းကို ဖတ်မိတာနဲ့ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ရဟန်းတော် ဖြစ်လာတာ၊ တို့မှာဖြင့် ကျမ်းစာအုပ်တွေ အခေါက်ခေါက် အခါခါဖတ်လို့ စာအုပ်တွေပဲ စုတ်ပြဲကုန်ပြီ၊ သံဝေဂ မရနိုင်သေးဘူး”

“အမယ် ဒီအထဲ တို့က ဆုတောင်းလိုက်ကြသေးတယ် ခင်ဗျ၊ 'စိတ်သွားတိုင်းကိုယ်ပါလို့ လိုရာရောက်ပါစေ' တဲ့၊ တို့တောင်းတဲ့

ဆုမျိုးသာ ပြည့်လိုက်ရင် မုဒိမ်းမှုတွေရော၊ လုယက်မှုတွေရော၊ နှိပ်စက်တာတွေ၊ လူသတ်ပွဲကြီးတွေနဲ့ ကမ္ဘာမှာ သွေးချောင်းစီးကုန်ကြ မှာပဲနော်”

“ဟာ.. သေချာတာပေါ့၊ ‘ပါပသ္မိံရမတိ မနော’ လို့ ဘုရား ဟောထားတာပဲ၊ စိတ်ဆိုတာက မကောင်းတာတွေမှာ မွေ့လျော် တတ်တာ၊ သမာဓိပညာမရှိတဲ့ တို့လိုလူမျိုးများ မင်းပြောတဲ့ ဆုမျိုး ရလိုက်ရင် ကမ္ဘာကြီးပျက်စီးသွားမှာပေါ့၊ လောကီအသိညာဉ်ကလေး ရတဲ့ ဒေဝဒတ်ကို ကြည့်လေ၊ အခွင့်အရေးရအောင် အဇာတသတ်ကို စိတ်တန်ခိုးနှင့် နဂါးယောင် ဖန်ဆင်းပြီး သိမ်းသွင်းခဲ့တာ မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်လိုက်လေဗျာ၊ ဣန္ဒြေခြောက်ပါး အကုန်မပြောနဲ့၊ စက္ခုန္ဒြေတစ်ခုတည်းတောင် ထိန်းလို့မရဘူး၊ အဲ... ထိန်းရကောင်းမှန်း မသိဘူး၊ ရူပါရုံဆိုလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်က လိုလိုချင်ချင် တပ်မက်မောစွာနဲ့ ကြည့်လိုက်ချင်တာ၊ ကိုယ့်မျက်မှောင်မလာတာတောင် ကိုယ်က တမင် ပင်ပင်ပန်းပန်း လိုက်ကြည့်ကြသေးတာ၊ သဒ္ဓါရုံဆိုလည်း သောတိန္ဒြေက ဒီလိုပဲ”

“အေး... မင်းက ကမ္မဋ္ဌာန်း နည်းနည်းပါးပါး ထိုင်ဖူးတဲ့ လူမို့ စိတ်ကိုဖမ်းရတာ မလွယ်မှန်း ရိပ်မိနေတာ၊ ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း မလုပ်ဖူးတဲ့လူဆို ဘယ်လိုမှ သိကြမှာမဟုတ်ဘူး၊ အခုတို့ပြောနေတဲ့ သန္တိန္ဒြေယဆိုတာ မေတ္တသုတ်မှာ အရေးကြီးတယ်၊ စိတ်မငြိမ်ဘဲနဲ့တော့ မေတ္တာဘာဝနာကို ဘယ်လိုမှ စီးဖြန်းနိုင်မှာ မဟုတ်တာ သေချာတယ်။”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ ရှေးရှုသော၊ တစ်ချောင်းတည်းသော စိတ်မှ မဖြစ်နိုင်တော့တာ။ သူတော်ကောင်းကြီးများကတော့ဣန္ဒြေကို နိုင်နင်း လိုက်ကြတာ မိုင်းကောင်းကျောက်ဖိရှိနေကြတာပဲ၊ အဲဒါကို ဣန္ဒြေယ သံဝရသီလလို့ခေါ်တယ်၊ အဲသည့် သီလမျိုးကို ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်နှင့်

သာဝက ရဟန်းကောင်း ရဟန်းမြတ်တို့မှ အမြဲမပြတ် ကျင့်ဆောင်တော် မူနိုင်ကြတာ”

“အေး... ဟုတ်တယ်၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလရှိတဲ့ ရဟန်းတော် များကို ခရီးသွားလာခိုကျိမှာဖြစ်စေ ခေတ္တခဏ မြင်ရ ဖူးရတာနဲ့ပဲ ကြည်ညိုစိတ် ပေါ်လာနိုင်တယ်”

“အဲဒါဟာ သာမဏေ သာရပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကြည်ညိုစိတ် ဖြစ်လာ တာပေါ့။ သာမဏေ=ရဟန်းတို့၏။ သာရပု=တင့်တယ်လျောက်ပတ်ခြင်း။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ရဟန်းတို့၏ တင့်တယ်လျောက်ပတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံမှု၊ တစ်နည်းပြောရရင်ရဟန်းတို့၏ ကျက်သရေဆိုပါတော့ကွာ။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်လို့သာ ပြောရရင် ဒီနေ့အထိ တို့မြန်မာ တစ်ပြည်လုံး မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာကို ကြည်ညိုရမှုန်း သိလာတာ၊ ကိုးကွယ်ရမှုန်း သိ လာတာ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့အသံတွေကို ကြားလာရတာဟာ အခုန ပြောနေတဲ့ ရဟန်းကျက်သရေပြည့်စုံတော်မူတဲ့ဘိက္ခုတစ်ပါးရဲ့ ကျေးဇူး ရယ်လို့ ရဲရဲဝံ့ ပြောလိုက်ချင်တယ်”

“ဘယ် ကိုယ်တော်များလဲ သူငယ်ချင်းရယ်၊ ကြည်ညို ရ အောင် ပြောစမ်းပါ”

“ပုဂံပြည်ကို ကြွတော်မူတဲ့ ရှင်အရဟံလေ၊ ဒီလို အစဖော် ပေးလိုက်ရင် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး နိုင်ငံရေးရာ၊ သာသနာရေးပါ စည်းရုံးနိုင်တဲ့ အနော်ရထာမင်းကြီးအကြောင်းကို မင်းကိုယ်တိုင် သတိ ပြန်ရလာမှာပါ”

“အေး... ဟုတ်သားပဲ၊ ပုဂံပြည်မှာ အရည်းကြီးတွေ လွှမ်းမိုး ကြီးစိုးနေတဲ့ခေတ်က အနော်ရထာဘုရင် ကိုယ်တိုင် ရှင်အရဟံကို ကြည်ညို ကိုးကွယ်မိလို့ သာသနာ ပြုဖြစ်တာပဲ။ တကယ်တော့ အရည်းကြီးတွေဟာ သာသနာ ရန်ဆူးရန်ငြောင့်တွေ၊ မိစ္ဆာဝါဒီတွေပဲ။

လက်ထပ်တဲ့ အခါမှာ သတို့သမီးကို ပန်းဦး လွတ်ရတယ်လို့တောင် စတွေထဲမှာ တွေ့ဖူးတာပဲ။ ဒါလောက် ယုတ်နိမ့်တဲ့ဝါဒကို ပြည်သူ လူထုက လက်ခံခဲ့ကြတာလည်း အတော် အံ့ဩစရာ အကောင်းသား”

“ငါကတော့ ဒီလို လွယ်လွယ်ကလေးမပြောချင်ဘူး၊ ဗုဒ္ဓနဲ့ အပြိုင်ဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ သိဉ္ဇည်းဆရာကြီး၊ မက္ခလိဂေါသာလ အစရှိတဲ့ တိတ္ထိဆရာကြီးများ အမည်ခံ ဘုရားကြီး ခြောက်ယောက်ကိုတောင် ပေါ့ပေါ့သေးသေး မမှတ်လိုဘူး၊ သူ့ဝါဒ၊ သူ့လမ်းစဉ်၊ သူ့အမြင် သူ့ပညာတွေနဲ့ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်မှအပ လူသားတွေကို တစ်နည်းနည်းနဲ့ အကျိုးပြုနိုင်တဲ့ ဒဿနိက အတွေး အမြင် ပညာရှိကြီးများရယ်လို့ သဘောပေါက်တယ်။ ဗုဒ္ဓနဲ့ ဝါဒချင်းပြိုင်နိုင်သည်ဟု အထင်ရောက် သော၊ ပြိုင်လိုသောဝါဒရှင်ကြီးများကို တို့တစ်တွေလွယ်လွယ်ကလေးနဲ့ ရှုတ်ချ အထင်သေးစရာလို့ ယူဆလိုက်လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ‘ဒရယ်၊ ယုန်၊ ကြောင်၊ တွေ့တိုင်း အောင်သည်၊ တောတောင်သနင်း၊ ခြင်္သေ့ မင်း’ ဟု ဂုဏ်ပြုသလို ဖြစ်သွားနိုင်တယ်”

“အေး... အေး၊ မင်းပြောတာ ခုမှ ငါသဘောပေါက်တယ်၊ အသေးအမွှား ကလေးကလားတွေလောက်ကို နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သွား မှာပေါ့”

“တို့ခေတ်နဲ့အလှမ်းမဝေးသေးတဲ့ ပုဂံခေတ်က အရည်ကြီး တွေလောက်တော့ တစေ့တစောင်း သုံးသပ်ကြည့်လို့ ရလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်၊ သူတို့ တစ်တွေဟာ ဆင်စီး၊ မြင်းစီး၊ လက်နက်လေးမြား ဓားခုတ်လှံထိုး၊ စစ်ချီစစ်တက်၊ အလွန်ကျွမ်းကျင်ကြတယ်။ တပည့် များကိုလည်း တော်အောင်တတ်အောင် စနစ်တကျ သင်ပြပေးနိုင် ကြလိမ့်မယ်၊ ဒီအရည်အချင်းမျိုးဟာ မကြာမကြာ စစ်ဖြစ်၍ မငြိမ်သက် မအေးချမ်းသော ကာလနဲ့ ဒေသများမှာ အလွန် အဖိုးတန်မှာပေါ့၊

မင်းခယောကျာ်း ရာထူးဌာနန္တရသမားများအတွက် တက္ကသိုလ် ယူနီဗာစီတီကြီးတွေဖြစ်မှာပေါ့”

“ဟာ... ဒီအချက်က သဘာဝကျတယ်၊ လက်တွေ့၊ နပန်း၊ တုတ်သိုင်း၊ ဓားသိုင်း၊ ဗန်တို၊ ဗန်ရှည်၊ အင်းအိုင်၊ ခလှည့်၊ လက်ဖွဲ့၊ မန္တရား၊ တုတ်ပြီး၊ ဓားပြီး၊ ဆေးဝါးတွေပါ သင်ပေးတယ်လို့ ဖတ်ဖူး တာတွေရှိတယ်၊ ဒါတွေကို ပြည်သူလူထုက လိုလိုလားလား လက်ခံ ကြမှာပါ၊ လက်တွေ့အကျိုးရှိတယ်လို့ ယူဆရမှာပေါ့”

“ဒါလောက်တင် မဟုတ်သေးဘူးလို့ထင်တယ်၊ ကဗျာလင်္ကာ၊ သီချင်းဂီတ၊ အကအဆို၊ အတီးအမှုတ်၊ ပန်းချီပန်းပု၊ အနုပညာ၊ ချစ်ရေးချစ်ရာတို့က အစ သင်ပြပေးနိုင်စွမ်းလည်း ရှိကြလိမ့်မယ်၊ ပြည်သူလူထုကလည်းနှစ်သက် ခံမင်ကြလိမ့်မယ်၊ ဒီတော့ သတို့သမီးကို ပန်းဦးလွှတ်ပွဲလုပ်ရတာတောင် ကျက်သရေမင်္ဂလာရှိတယ်လို့ ထင်ချင် ထင်နေကြလိမ့်မယ်၊ အဲဒီအခါက ယှဉ်ကြည့်နိုင်စရာ ဘာသာအယူဝါဒ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သမဏတို့ကလည်း မမြင်ဖူး၊ မတွေ့ဖူး၊ မရောက်သေးဘူးလေ၊ အဲဒီအခိုက် အမှိုက်တိုက်ထဲမှာ လျှပ်စစ်လင်းသလို၊ အမည်းထဲမှာ အဖြူစက်ကလေးပေါ်သလို၊ အဖြူကွက်မှာအနက်ကါက်ကလေး ထင် သလို ရှင်အရဟံကို အနော်ရထာဘုရင်က ကံအားလျော်စွာ နန်းတော် လောသာပြတင်းက မြင်လိုက်ရတာပဲ၊ ဆင်းစီးမြင်းစီး၊ အတိုက်အခိုက်၊ အပြေးအလွှား ပြုနေလေ့ရှိတဲ့အရည်းကြီးတွေ၏ ဣန္ဒြေပုံသဏ္ဍာန် များနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောစိတ်ဖြင့် အဝန်းညီစွာသော သင်္ကန်း ကို ရုံတော်မူလျက် တစ်ခုတည်းသော သပိတ်ကို လွယ်ကာ ရထား ထမ်းပို့ တစ်ပြန်လောက်ကိုသာ စက္ခုန္ဒြေ ချ၍ သန္တိန္ဒြေယောစ၊ ငြိမ် သက်သောဣန္ဒြေဖြင့် ကြွလှမ်းတော်မူလာသော ရှင်အရဟံ၏ သဏ္ဍာန် မှာ အခုနပြောသလို အမြင်များသော အရည်းကြီးတို့၏ စရိုက်နှင့်

ဆိုတော့ အမည်းပေါ်မှာ အဖြူသားသလို အထင်ရှားကြီး ထင်ရှားနေ ပေလိမ့်မယ်။ ဒီတစ်ခါမှာ အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်အလွန်ကြီးမား တဲ့အနော်ရထာမင်းတရားက ပင့်လျှောက် ဆွေးနွေး မေးမြန်းရာကအစ ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမတရားတွေကို သဘောပေါက် နာလည်နှစ်ခြိုက်ပြီး သာသနာပြုမင်း ဖြစ်ခဲ့တာပေါ့”

“အေး... ဟုတ်ပြီ၊ ဒါကြောင့်သန္တိန္ဒြေယဂုဏ်ကြောင့် တို့ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးဟာ ကံအားလျော်စွာ ဗုဒ္ဓဝါဒထွန်းကားခဲ့ရတာ ထင်ရှား ပါပြီ”

“ဂင်္ဂါဝါဠု သဲစုမက ပွင့်တော်မူသွားကြတဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော် ဟူသမျှ ဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို အလွန်အလေးထားပြီး ဆုံးမ တော်မူ ကြတယ်။ ဒါက ဧရကပတ္တဇာတ်မှာ ကြည့်။ ဧရကပတ္တ နဂါးမင်းက သူ့သမီးနဂါးမယ်လေးကို လှူပြည်မှာ ဘုရားပွင့်ပြီလား၊ မပွင့်သေး ဘူးလားဆိုတာ သိရအောင် သီချင်းပဟေဠိနှင့် အဖြေရှာခိုင်းတဲ့ နေ ရာမှာတောင် ဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို ဦးတည်ထားတယ်”

“တေးပဟေဠိ ဆိုတာ ဗုဒ္ဓခေတ်ကတည်းက ရှိခဲ့တာကိုး နော်၊ ဟဲ... ဟဲ”

“သူငယ်ချင်းမှတ်ထား၊ လောကမှာ ဘယ်ဟာမှ အသစ် အဆန်းဆိုတာ မရှိဘူး။ သိပ္ပံပညာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဝိဇ္ဇာပညာ ဖြစ်ဖြစ်။ ကဲ... ငါဆက်ပြောမယ်၊ ဧရကပတ္တနဂါးမင်းကြီးဟာ ဟိုလွန်ခဲ့သော ကဿပဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက ရဟန်းသာဝကတစ်ပါး ဖြစ် ခဲ့ဖူးတယ်။ လှေစီးပြီး ခရီးတစ်ခုကိုအသွားမှာ လှေကလူးလို့ ပိန်း ပင်တစ်ပင်ကို အမှတ်တမဲ့ ဆွဲလိုက်မိတယ်။ ပိန်းရွက်ကပြတ်ပြီး လက် ထဲပါလာတယ်။ ဒါကိုဝိနည်းတော်အရ အပြစ်များ ရှိလေသလားလို့ ပျံလွန်တဲ့အထိ ယုံမှားသံသယ စိတ်ဖြင့် ဘာဝနာ အလုပ်တွေ ပျက်

တော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီဝိစိကိစ္ဆာက အကျိုးပေးပြီး တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ရ ပေမယ့် သာဝကတစ်ပါး၏ ကောင်းမှုကုသိုလ် အကျိုးပေးမှုကြောင့် ဘုန်းတန်ခိုးကြီး၍ စည်းစိမ်ချမ်းသာ နတ်နှင့်တူမျှစွာ ခံစားနေရတယ်။ ငါဝတ္ထုကြောင်းပြောနေတာ ရှည်နေပြီလား။”

“မရှည်ပါဘူး၊ ပြောသာပြောပါ။”

“သာသနာတော်ကိုကြည်ညိုတဲ့သဒ္ဓါစိတက ပါလာတာ ဖြစ်လေတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ဖူးတွေ့ချင်တယ်။ ဓမ္မဒေသနာကို ကြားနာလိုစိတ် ပြင်းပြနေတယ်။ လူ့ပြည်မှာလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဘုရားလို့ ပြောပြီး ပွင့်နေကြသူတွေကလည်းအများကြီး၊ ဒီတော့ကဿပ ဘုရားလက်ထက်တော်က ကြားနာခဲ့ရဖူးတဲ့ ဓမ္မဒေသနာတစ်ပုဒ်၏ အဖြေကို သိထားသူပီပီ ဗုဒ္ဓသခင်တို့သာ ဖြေနိုင်မယ့်ပုစ္ဆာကို သီချင်းစပ်ပြီး သူ့သမီးကို အဖြေရှာခိုင်းတယ်။ စာသားက ‘လောကမှာ ဘယ်ဟာတွေကို အစိုးရမှ မင်းဟူ၍ ခေါ်ရမလဲ’ စသည့် အကြောင်းတွေပေါ့။ အဲသည်မှာ ဗုဒ္ဓသခင်က ဥတ္တရလုလင်ကို သီချင်းသင်ပေးပြီး အဖြေခိုင်းလိုက်တယ်။ မိမိ၏ ဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို အစိုးရသူဖြစ်မှ မိမိ၏ ခန္ဓာ နိုင်ငံမှာ မိမိကိုယ်တိုင် မင်းဖြစ်လိမ့်မယ် ဆိုတဲ့ သီချင်းတဲ့”

“ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက သီချင်းစပ်ပေးသလားကွာ”

“ဟာ... မင်းကလည်း၊ ၊က စကားကြောရှည်တဲ့ အထဲ”

“ရှည်စေချင်လို့ မေးတာကွ”

“ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဆိုတာ ‘မတတ်တာမရှိ၊ မသိတာမကျန်’ လို့မှတ်၊ နောက်ပြီး သတ္တဝါဝေနေယျကို သနားတဲ့ နေရာမှာ မြေကြီးအထုထက် ပမာဏ ကြီးတော်မူသော မဟာကရုဏာ အရှင်ကြီးလို့လည်းသိထားဦး၊ ‘ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ ရှိသမျှကို၊ အပါယဂမနိယဒုက္ခအတန်တန်မှာ၊ မုချအမှန်ခွာရှောင်မြန်း ကြစေဖို့၊

အမတာသောင်ကမ်း ယူတင်ရာမှာ၊ အတူယှဉ်စရာ ပထဗျာအထု ရှိသမျှထက်၊ မဟာကာရဏိက ကြီးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား’ ဆို တဲ့ ဘုရားရှိခိုးမျိုးကိုလည်းကျက်ထားဦး။ ‘သတ္တဝါအမျိုးမျိုးကို နည်း အမျိုးမျိုးတို့နဲ့ ကယ်ချွတ်ဟောပြောတဲ့အရာမှာ ဗုဒ္ဓထက် မြတ်သူမရှိ’ လို့ အနတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရထိဘွဲ့နှင့် ရှိခိုးတာကိုလည်းသိထား။ မင်း ပြောရတာ တယ်ရှည်ဝေးတယ်”

“အဲဒါ ငါ့မှာ အမြတ်ပေါ့ကွ၊ ဟဲ... ဟဲ... ဟဲ”

“ဒီတော့ ဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို ဘယ်လို ထိန်းရမလဲတဲ့၊ တေလပတ္တဇာတ်မှာ ဗုဒ္ဓက ဟောထားတယ်၊ တေလ၊ဆိုတာ ဆီ၊ ပတ္တ၊ဆိုတာ မြေခွက်၊ အဓိပ္ပာယ်က ‘မြေခွက်နှင့်အပြည့်ဖြစ်သောဆီကို ရယူလိုသောသူသည် မဖိတ်မစဉ်အောင် သတိကြီးစွာဖြင့် အမှတ်ပြု၍ တည်ငြိမ်စွာသွားလာသကဲ့သို့ ပြုကျင့်ဆောင်ရွက်ရာ၏’ တဲ့။ ခွက် တစ်ခုထဲမှာ ဆီအပြည့်ထည့်ပြီး လမ်းလျှောက်တဲ့အခါ ဘယ်လို လျှောက်မလဲ၊ ဒီသဘောပဲ”

“အဲသည့် တေလပတ္တ ဇာတ်ကို နည်းနည်း ပြောပါလား။”

“ဇာတ်ကြောင်းဆိုတာမျိုးက သာမန်ဝတ္ထု၊ ဥပမာသာဓကနှင့် တန်ဆာဆင်လေ့ရှိပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓက ထင်ရှားပြချင် ဟောချင်တာက ထိုဇာတ်၏ ရသဂါထာပါ”

“ဟုတ်ပါပြီ... ပြောသာ ပြောပါ”

“ဧကနိပါတ်မှာ ဟောထားတာကို အတိုချုံးပြီး ပြောမယ်ကွာ၊ ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးက သူချစ်သော သားတော် အငယ်ဆုံးကို အမိန့်ရှိတယ်၊ ‘ငါ့သား ဤဗာရာဏသီပြည်မှာ မင်း ဖြစ်ဖို့ရာ ခဲယဉ်းလိမ့်မယ်၊ သားတော်မောင်ရဲ့ နောင်တော့ နောင်တော် တွေက တစ်ထောင်တောင် ရှိနေတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘခမည်းတော်

အရိုက်အရာကို မမျှော်လင့်ဘဲ ထီးသစ်နန်းသစ်ကို ကိုယ်တိုင်ရှာ၍ မင်းပြုလော့'လို့တိုက်တွန်းတာနှင့် ရာဇကုမာရမင်းသားလည်းတိုင်းသစ် ပြည်သစ် တည်ထောင်ရန် ဗာရာဏသီမှ ထွက်ခဲ့သတဲ့။ မင်းသား၏ သွေးသောက်ရဲဘော် သူငယ်ချင်း ငါးယောက်ကလည်းမင်းသားနှင့် အေးအတူပူ အမျှစွန့်စားမယ် ဆိုပြီး လိုက်ခဲ့ ကြသတဲ့ ၊ ဒီလို ခရီးအရှည်ကြီး လာခဲ့ကြပြီးတဲ့နောက် ကန္တာရတစ်ခုကိုရောက်တော့ ဘီလူးတွေက ရွာငယ်တစ်ခုဖန်ဆင်းပြီး အင်မတန်လှပတဲ့ ရူပါရုံများဖြင့် ဖမ်းစားတဲ့ အခါ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်မှာ ရူပါရုံကို တပ်မက်ပြီး ကျန်ရစ်ခဲ့လို့ ဘီလူးစားခံရသတဲ့”

“အင်း... ဒီလောက်ဆို ငါရိပ်မိပါပြီ၊ မင်းသားရဲ့သူငယ်ချင်း ကျန်တဲ့ လေးယောက်လည်းသဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသရာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုံဆိုတဲ့ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေဖြင့် အလှည့်ဖြား ခံရပြီး ကျန်ရစ်ခဲ့ကြရော၊ မင်းသားသာ အန္တရာယ်ကလွတ်ပြီး တိုင်းပြည်တစ်ပြည်မှာ မင်းဖြစ်ရော မဟုတ်လား”

“မှန်လိုက်လေ မဟာပညာကျော်ကြီးရယ်”

“မင်းက ငါ့ကို ငေါ့တာပေါ့လေ”

“ငေါ့တာမဟုတ်ဘူး၊ တကယ်ချီးမွမ်းတာပါ၊ တစ်ထွာပြုလျှင် တစ်တောင်မြင်တတ်တယ်လို့ပြောတာပါ၊ အဲသလိုဘာဖြစ်လို့မြင်သလဲ၊ မင့်မှာ ကြားဖူးနားဝ ဗဟုသုတတွေ ရှိနေလို့ပေါ့၊ ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော် များ အသံတော် တိတ်သွားတာ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်လောက်သာ ရှိသေးတာကိုး၊ ကဲ- နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ က နှစ်ပေါင်း နှစ်သောင်း ငါးထောင်လောက် လွန်တဲ့အချိန်မှာ ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်မှန်သမျှ ကြားရုံမျှတောင် ကြားဖူးကြမှာ မဟုတ်တော့ဘူးလေ၊ သံဃာဆိုတာ လည်း ရှိချင်မှ ရှိကြတော့မယ်၊ အဲသည့်အနာဂတ်မှာ မွေးလာမယ့်

လူတွေနှင့် နှိုင်းယှဉ်ရမယ်ဆိုလျှင် အခု တို့က ဓမ္မရေးရာတွင် မဟာ ပညာကျော်ကြီးတွေ ဖြစ်နေကြမှာ ဧကန်ပေါ့၊ မဟုတ်ဘူးလား။”

“မင်းဘာကို ရည်ရွယ်ပြီးပြောနေတာလဲ”

“အနာဂတ်ကိုမျှော်ပြီး ပြောနေတာပေါ့၊ အခုန ငါပြောခဲ့ တယ်နော်၊ နှစ်ပေါင်း နှစ်သောင်းငါးထောင်လို့၊ အဲဒါ ပိုပို သာသာ လွန်ရောကျွန်ရောပြောတာ၊ အခု သာသနာ ၂၆၀၀ မရှိတော့ဘူး၊ ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မနှင့် ကင်းကွာပြီး သိပ္ပံပညာကို ကိုးကွယ်နေတတ်တဲ့ လူ အများစုက ငါရာငါးဆယ်နိပါတ် ဝတ္ထုများကို ရွှေယုတ်နဲ့ရွှေကျား ပုံပြင်များလို သဘောထားပြီးနေကြပြီ၊ ယုတ္တိ သဘာဝ ကင်းလွတ် တယ်ပေါ့၊ သိပ္ပံနည်းမကျဘူးပေါ့။”

“ဒါကတော့ ငါလည်းကြံဖူးတယ်၊ ရုပ်ဝတ္ထုနဲ့ ဘယ်နေရာ ဖြစ်ဖြစ် ‘ရုပ်ဝတ္ထု’ နေကြတဲ့ လူမျိုးတွေပေါ့။”

“အဲသည့် ရုပ်ဝတ္ထုဆိုတာ ဗုဒ္ဓ၏စကားကွ၊ ဗုဒ္ဓကိုမယံလျှင်၊ ဗုဒ္ဓ၏တရားကိုပယ်လိုလျှင် ဗုဒ္ဓစကားထက် တိကျမှန်ကန်တဲ့ စကား လုံးကို ရှာကြံတီထွင်ပြီးသုံးကြဖို့ကောင်းတယ်၊ စာပေသမား တချို့ ကလည်း ငါးရာငါးဆယ် ဝတ္ထုများဟာ ဗုဒ္ဓမပွင်မီကတည်းက ထင် ရှားနေတဲ့ အိစ္စပ်ပုံပြင်များနှင့် တူတာတွေ ပါနေတယ်တဲ့၊ မြန်မာစာတတ် သိပ္ပံသမားတစ်ယောက်ကလည်း ငါးရာငါးဆယ်နိပါတ်ထဲမှာ စန္ဒ ဇာတ်ဟာ ခုခေတ် လ၊ပေါ် လူရောက်နေတော့ ယုံရမှာ ခက်နေပြီတဲ့၊ မင်း စန္ဒဇာတ်ကို သိတယ်မဟုတ်လား။”

“ဟာ... ဖတ်ဖူးတာပေါ့၊ ဧကနိပါတ်မှာ ဘုရားလောင်း ယုန်မင်းဘဝက ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်ပြီး အလှူလာခံတဲ့ သိကြားမင်းကို ကိုယ့်အသားလှူရအောင် မီးပုံထဲဆင်းတယ်လေ၊ သိကြားမင်းက ဘုရားလောင်းရဲ့ စေတနာကို အသိအမှတ်ပြုသောအားဖြင့် လ၊

မျက်နှာပြင်ပေါ် ယုန်ရုပ်ရေးပြီး ကပ္ပဋိတိ= ကပ်တစ်ခု၏ ကာလ တည်စေသတည်းလို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုတဲ့ အကြောင်းပေါ့”

“အေး... ဧကနိပါတ်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ စတုက နိပါတ်၊ သသပဏ္ဍိတဇာတ်ပါ။ ထားပါတော့၊ အဲသည်ယုန်ရုပ်ကို ပြဿနာ လုပ်တာပေါ့။ လ၊ပေါ်မှာ ယုန်ကို မတွေ့ခဲ့ပါဘူးတဲ့လေ”

“ဟား... ဟား... ဟား၊ မင်းနယ် ကြုံမှ ကြုံတတ်ပလေ၊ အဲဒါ မင်းက ဘယ်လိုဖြေလိုက်သလဲ”

“ဘယ်ရမလဲကွ၊ ဇာတ်တော်ထဲမှာ ပါတာက ယုန် တစ်ကောင် လ၊ပေါ်မှာ သွားထားပါတယ်လို့မှ မဆိုဘဲ၊ တို့ကမ္ဘာ ကနေကြည့်ရင် ယုန်ရုပ်ကလေးလို ထင်နေပါစေလို့ ပြေထားတဲ့ ဟာပဲ။ လ၊ပေါ်မှာယုန်တကယ်မရှိတာတော့ သိပုံပညာကြီးနဲ့ ကြည့် နေဖို့တောင် မလိုပါဘူး၊ ရှေးအဘွားကြီးတွေ ကိုယ့်မြေးကိုယ် ချော လာတဲ့ သီချင်းအရှိသားပဲ”

“လုပ်စမ်းပါဦးကွ၊ ဘယ်သီချင်းလဲ”

“ရွှေလမှာ ယုတ်ဝပ်လို့ဆိုတဲ့ သီချင်းကို ပြန်ဆိုကြည့်လေကွာ”

“ရွှေလမှာယုန်ဝပ်လို့၊ ဆန်ဖွပ်တဲ့အဖိုးအို၊ ဟော ကြည့်ပါဆို၊ ဆိုသာဆို ပိုမိုတဲ့စကား၊ ကလေးအငိုတိတ်အောင် အရိပ်အယောင် ပြတယ်၊ ဘိုးလနတ်သား၊ ဟား... ဟုတ်သားပဲ ကလေးအငို တိတ် အောင် မဟုတ်တမ်းတရမ်းတွေ ဆိုနေရသတဲ့လေ”

“ခက်တယ်ကွာ၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ မိဘကဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုယ့် မှာလည်းဗုဒ္ဓဘာသာရယ်လို့ အမည်ခံပြီး ဗုဒ္ဓ၏နိဗ္ဗာန်ရောက် ကြောင်း တရားအစစ်ကို ကျင့်ဖို့ သိဖို့ထား၊ ကြားဖူး နားဝမှ မရှိကြသေးတာ၊ မစူးစမ်းကြသေးတာ ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတယ်၊ အဲ... တို့ကသာ စေတီပုထိုး၊ရုပ်ထုတော်တွေအောက်မှာ၊ ကျောင်းကန်ရိပ်သာအနားမှာ

နေပြီး ဓမ္မအရသာကို ပေါ့ပေါ့ဆဆ သဘောထားနေကြတာ။ နိုင်ငံ တကာက လောကဓာတ် သိပ္ပံပညာရှင် ပါရဂူကြီးတွေ မြန်မာပြည်ကို တကူတက လာပြီး အစုလိုက် အဝေးလိုက် ပဉ္စင်းခံ။ တရားတထိုင်၊ တရားရှာနေကြပြီ။ ဆရာတော်ကြီးများကို တရားနာရအောင် သူတို့ နိုင်ငံကို ပင့်ကုန်ကြပြီ”

“ဟုတ်တယ်၊ အနောက်နိုင်ငံတွေမှာ ဆရာတော်ကြီးများထံမှ ရှိသေလေးစားစွာ သရဏဂုံ ခံယူပြီး ဝိပဿနာအားထုတ်ကြတ ပါမောက္ခကြီးတွေ၊ ဒေါက်တာကြီးတွေ၊ ပါရဂူကြီးတွေ အများကြီး၊ တို့ဆီက ရုပ်ဝါဒသမားများ ငါ့ရှာ ငါးဆယ် ဝတ္ထုများလောက်ကို ဝေဖန်ပြီး ပညာရှိကြီးတွေလုပ်နေကြတယ်။ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်က သတ္တဝါ တွေကို သိစေချင်တဲ့ ဓမ္မအရသာက ဘာတွေလဲ၊ ကံ၊ ကံ၏အကျိုးနှင့် သစ္စာလေးပါး၊ မဂ္ဂင်တရားပေါ့”

“အေး၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်မှာ ဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်းများ ပါပေမဲ့ နိဂုံး ဥပဒေသတရားကိုသာ အရသာယူဖို့ဖြစ်တယ်။ တချို့သော ဇာတ်ကြောင်းကို ပဓာန လုပ်ပြီး လှေနှံခားထစ် ဖောဒက တက်နေလျှင် ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မအစစ် ပရမတ္ထသစ္စာတရားကိုပါ ထိပါးလာလိမ့်မယ်။ ဓမ္မ ကထိက ဆရာတော်ကြီးများက တရားပွဲအဆုံးသတ်မှာ ‘ဤကား ဝတ္တန်ဒေသနာတော်မြတ်သာဖြစ်သည်။ ကုသလာ ဓမ္မ၊ အကုသလာ ဓမ္မ အစရှိသော ပရမတ္ထ တရားတည်းဟူသော အဘိဓမ္မာတရားကို ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်နိုင်ကြသ် ဖြစ်စေ’ ဆိုတဲ့ အဆုံးအမကို သတိထားကြရမယ်။ ကဲ... တို့နှစ်ယောက် ဖောင်းပွလာလိုက်ကြတာ သန္တိန္ဒြိယောစ တောင် အစပျောက်သွားပြီ”

“ကဲ ကဲ ဆက်ပါကွာ၊ မင်းကို အားနာပြီ”

“သန္တိန္ဒြိယ အဖွင့်ကို တိုတိုနဲ့ပ ရှင်းရှင်း တို့နားလည်အောင်

ပြထားတာက အရှင်ဝါသေဋ္ဌဘိဝံသ ဆရာတော်၏ ပရိတ်ကြီး နိဿယသစ်ပဲ။

ဣန္ဒြေ ဆိုသည်မှာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် ခြောက်မျိုးတည်း။ ထိုဣန္ဒြေများကို ငြိမ်သက်အောင် ပြုရသည်မှာ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့သောအခါ ရာဂ မဖြစ်ရအောင် စောင့်စည်းခြင်း၊ အနိဋ္ဌာရုံနှင့် ကြုံတွေ့သောအခါ ဒေါသ မဖြစ်ရအောင် စောင့်စည်းခြင်း များပေတည်း။ အာရုံတို့၌ ရာဂ၊ ဒေါသ စသည် ဖြစ်နေသူကား မငြိမ်သက် လှုပ်ရှားပျံ့လွင့်လျက်ရှိသော ဣန္ဒြေရှိသူတည်း။ ဣန္ဒြေ တို့ကို မိမိအလိုသို့ပါအောင် မဆွဲဆောင်နိုင်ဘဲမိမိက ဣန္ဒြေအကြိုက် လိုက်ပါနေသူသာဖြစ်၏။ ထိုသူမျိုးကား တရားအားထုတ်ရန် စိတ်ပါ မည်မဟုတ်၊ အားထုတ်ပါသော်လည်း တရားပေါက်ရန်မလွယ်ကူ၊ ရာဂ ဒေါသမဖြစ်ရန် စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့နေသူသာ မလှုပ်ရှား မပျံ့ လွင့်သော ဣန္ဒြေရှိသူ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို မိမိအလိုသို့ပါအောင် ဆွဲဆောင် ထားနိုင်အားရှိသူဖြစ်၍ မိမိက ဣန္ဒြေတို့အလိုသို့ မလိုက်ပါ ရသူတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသာ တရားဆုံးအထိ ပေါက်ရောက်နိုင်ပေသည်။

ဤ၌ ဣန္ဒြေတို့ကိုငြိမ်အောင် ပြုလုပ်ရမည့်အရေးမှာ ဘာဝနာ အလုပ် တစ်ခုခုနှင့်ကင်း၍ကားမဖြစ်နိုင်ပေ။ ဘာဝနာအလုပ် အားထုတ် နေခြင်းဖြင့်သာ ဣန္ဒြေတကယ် ငြိမ်သက်နိုင်သည်ဖြစ်ရာ ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိရမည်ဟူရာ၌ ဘာဝနာတစ်ခု ရှိနေမည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ် သည်”

“သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု၊ ရှင်းလှပါပေရဲ့။”

“ဗုဒ္ဓသခင် ဥပမာပေးထားတဲ့ စကားတစ်ခုကလည်း အလွန် နားလည်လွယ်တာ ရှိတယ်”

“လုပ်စမ်းပါဦး”

“မင်းတို့ ဖွတ်ကိုလိုက်တယ်ဆိုတော့၊ ဖွတ်က ဂယ်ပေါက် (ကယ်ပေါက်) ခြောက်ပါက်ရှိသော တွင်းကို ဝင်ပြေးပြီး ဆိုပါတော့တဲ့၊ အဲဒါကို ဟိုအပေါက်က နှိုက်၊ ဒီအပေါက် ထိုးဆွ ဖမ်းနေလျှင် ရနိုင်ပါ့မလားတဲ့၊ ဒီအပေါက်ကနှိုက်လျှင် ဟိုအပေါက်က ထွက်ပြေးမှာ မဟုတ်လားတဲ့၊ ဒီတော့ ဂယ်ပေါက် အပေါက်ငါးပေါက် မြေဖို့ပြီး ပိတ်ထားလိုက်၊ အဲ တစ်ပေါက်တည်းကသာ စောင့်ဖမ်းလျှင် ဒီဖွတ် ကို မိနိုင်သလိုပဲ၊ အာရုံခြောက်ပါးမှာလည်း မျက်စိ၊ နား စတဲ့အာရုံ ငါးပါးအပေါက်တွေကို ခိုင်ခိုင်မာမာပိတ်ပြီး ဓမ္မာရုံပေါ်တဲ့စိတ်မှာသာ စောင့်ဖမ်းလျှင် မြန်မြန်တရားရလိမ့်မယ်တဲ့”

“အေး ဒါလည်း ငါနာဖူးတာပဲ၊ အရေးကျတော့ မေ့နေတယ်”

“ကဲ ဒါလောက်ဆိုရင် သိန္နဲနွဲ့ယောစ လုံလောက်သလောက် ရှိပါပြီ၊ နိပကောစကိုဆက်ကြစို့။ နိပကောစ၊ ရင့်သန်သော ဉာဏ်ပညာ ရှိသည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏-တဲ့၊ အဲသည့် ဉာဏ်ပညာ ဆိုတာက သီလ သီတင်းစသည့် မိမိတို့ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း ဟူသမျှမှာ မှားယွင်း တိမ်းချော်ခြင်းသို့ မရောက်နိုင်သော ဆင်မြင်တုံ တရား ရှိရမယ်လို့ ဆိုတာ။ လောကီရေးမှာ ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာ ရေးရာမှာဖြစ်စေ ရှေးဦးစွာ ဆင်ခြင်တုံတရားကို (ဝါ) နှိုင်းချိန်တတ် သော သမ္မုဗ္ဗေတရား ကိုဦးစားပြုရမယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက သားတော်ရာဟုလာကို မေးသတဲ့။

ချစ်သား ရာဟုလာ မှန်ကြေးမုံတို့ကို အဘယ်အကျိုးငှာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

မျက်နှာစသည်မှာ အပြစ်ရှိ-မရှိကြည့်ရှု ဆင်ခြင်ခြင်းငှာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

မှန်ကြေးမုံသည် ကြည့်ရှုရမှသာလျှင် အကျိုးရှိ၍ မကြည့်မရှု အလွတ်ထားလျှင် အကျိုးမထင်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူအသိအလိမ္မာပညာ

ဟူသည်လည်း အကျိုးရှိသည်ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်မှသာလျှင် အသိ အလိမ္မာ ပညာအကျိုးခံရမည်။ မကြည့်ရှုမဆင်ခြင်လျှင် အသိအလိမ္မာ ပညာအကျိုး မခံရပြီ။ ထို့ကြောင့်ဆင်ခြင်၍ ဆင်ခြင်၍သာ ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်ရမည့် အမှုကိစ္စဟူသမျှကို ပြုလုပ်အပ်၏။ ဆင်ခြင်၍ ဆင်ခြင်၍သာ နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုရမည့် အမှုကိစ္စ ဟူသမျှကို ပြုလုပ် အပ်၏။ ဆင်ခြင်၍ ဆင်ခြင်၍သာ စိတ်ဖြင့် တွေးတောကြံစည်ရမည့် အမှုကိစ္စ ဟူသမျှကို ပြုလုပ်အပ်၏ - ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော် မူလေ၏တဲ့”

“အင်း တို့တစ်တွေအနေနဲ့တော့ ရှေ့ယူတော့ဆိုပြီး အချိန် တစ်ရာရှိတဲ့ ရွှေအိုးကြီးကို ပေးသလိုဖြစ်နေပါပြီ။ မေတ္တသုတ်ဟာ ကြည့်ညှိစရာလည်းကောင်းလွန်ပါပေရဲ့။ လိုက်နာကျင့်ကြံဖို့ရာလည်း ခက်ခဲလှပါပေရဲ့။”

“ဒီလိုလုပ်ကြတာပေါ့ကွာ၊ တောင်တစ်ခုကို တက်တဲ့အခါမှာ တောင်ထိပ်ကို မျှော်မကြည့်ပါနဲ့။ မိမိ၏ ခြေလှမ်း ဆယ်လှမ်းလောက်သာ ကြည့်၍ ကြည့်၍ တက်ရမယ်တဲ့။ တောင်ထိပ်ကို မျှော်ကြည့်မိရင် အဝေးကြီးလိုပါသေးလား၊ အမြင့်ကြီးတက်ရဦးမှာ ပါလားလို့ စိတ်ပျက် အားငယ်တတ်သတဲ့လေ။ တို့လည်း တို့အတိုင်းအတာနဲ့ ဝဗ္ဗတတောင် ခြေ သိန္ဓေ တဖြည်းဖြည်း တက်ကြတော့ပေါ့။ ကဲ... အပွဂဗ္ဗော၊ ကြမ်းတမ်းသော အမူအရာများ မရှိစေရဆိုတဲ့ အပိုဒ်ကို ဆက်ကြစို့။”

“အဲသည့် သဘောဟာ တို့ပြောခဲ့တဲ့ မုဒုဆိုတဲ့ သဘော အဓိပ္ပာယ်မှာ အကျုံးဝင် မသွားပေဘူးလား။”

“အကျုံးဝင်သလောက် ဝင်ပေမယ့် ထူးခြားသော အဓိပ္ပာယ် အဖွင့်ကို ကြည့်ကြသေးတာပေါ့။ ပရိတ်ကြီး နိဿယသစ် အဖွင့်မှာက ရိုင်းစိုင်းခြင်းဆိုတာကို အလေးပေး ဖော်ပြထားတယ်။ သဘာဝလည်း ကျတယ်။ ဆရာတော်က ရဟန်းတို့ အချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးတရားနဲ့

ဖွင့်ထားတယ်။ လူဆိုလျှင် ‘အက်တီကက်’ စည်းကမ်းကျင့်ဝတ်ပေါ့။ ဥပမာ သံဃာများအလယ် ကြီးသူရှေ့ဝယ် ဒူးထောင်ပေါင်ကားထိုင်ခြင်း၊ ကြီးသူတို့အားနေရာမပေးခြင်း၊ ငယ်သူတို့အား နေရာ တားမြစ်ခြင်း၊ နေရာကောင်း ဆွမ်းကောင်းရရန် ကြီးသူများရှေ့ ကျော်တက်ခြင်း၊ ရွာအဝင် မထေရ်ကြီး၏ရှေ့ကဝင်ခြင်း၊ ငယ်ရွယ်သူတို့အား တို့ကနန်းဆိတ်ကနန်းကစားခြင်း၊ မထေရ်ကြီးတို့၏ ခွင့်မရဘဲတရားဟောခြင်း၊ အမေး မေးသော် မထေရ်ကြီးတို့ကို မပန်ကြားပဲမိမိက ဝင်ဖြေခြင်း၊ ဒါတွေဟာ မယဉ်ကျေးခြင်း၊ ရိုင်းစိုင်းခြင်းလို့ ဖွင့်ထားတာလည်း တို့လူတွေ အတွက်ပါ သင်ခန်းစာ ယူနိုင်တယ်။ ဟုတ်ကဲ့ မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်တာပေါ့။ တို့တစ်တွေ ရဟန်းမဟုတ်ပေမယ့် လူကြီးသူကြီး၊ ဆရာသမား၊ အလေးထားရမယ့် အစည်းအဝေးတို့၊ ဆွေးနွေးပွဲတို့မှာ ဆရာတော်ပြောတဲ့ရိုင်းစိုင်းမှုမျိုး ကြိုမြဲတတ်တယ်။ ရဟန်းသာဝကတို့ကို ဗုဒ္ဓကဟောတော်မူတာမို့ လူတွေနဲ့မဆိုင်ဘူးလို့ မယူဆ အပ်ဘူး။ အများဆုံး တရားဒေသနာဟာ ရဟန်းတို့ကို ဟောတော်မူတာပဲ။ ဓမ္မစက္ကသုတ်၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်ဆိုရင် ဘယ်လိုပြောမလဲ၊ အခု ဆရာတော် ဖွင့်ဆိုထားတာ ရဟန်းတော်များကို ရည်ညွှန်းပေမယ့် တို့ကော မလိုက်နာသင့်ဘူးလား။”

“ဟာ... လိုက်နာသင့်တာပေါ့။ မေတ္တသုတ်ပဲကြည့်လေ။ ဂဟန်းတော်ငါးရာကို သင်ပေးတာဆိုပေမယ့် တို့လူတွေ လိုက်နာကျင့်ကြံအားထုတ်ကြရမှာပဲဟာ။”

“အေး... ဒါဆိုရင် ရှင်ပြီ၊ ရှေ့ကိုဆက်ကြစို့။ ‘ကုလေသု နနဂိဒ္ဓေါ၊ အမျိုးတို့၌ စွဲလမ်းခြင်းမရှိစေရ။’ ဒါလည်း ရဟန်းရော လူပါ သက်ဆိုင်တာပဲ။ လူအများမှာ မိဘကို ခင်တွယ်လွန်းလျှင် တစ်ရပ်တစ်ကျေးသို့ ပညာရှာဖွေသင်ယူဖို့ မခွဲရက်မခွာနိုင် ဖြစ်တတ်

ကြတယ်။ ဇာတ်တို့အမျိုးတို့မှာ အစွဲအလမ်း ကြီးနေသူများ အဖို့မှာ လည်း တရားစစ်တရားမှန်ကိုရဖို့ ခဲယဉ်းတတ်တယ်။ နောက်တစ်ခုက မျိုးရိုးအားဖြင့် ပြုကျင့်လာခဲ့သော ထုံးစံတွေ၊ ဥပမာ မိဆိုင် ဖဆိုင် ရိုးရာဆိုတာတွေကို စွဲလမ်းလွန်း အားကြီးရင်လည်း ပညာစခန်း မှာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်မှ ကင်းကွာတတ်တယ်”

“နေပါဦး၊ မေတ္တာပို့တဲ့အခါမှာ အဲသည့် နတ်တို့ဘာတို့ ပါနေတာပဲမဟုတ်လား”

“ပါပါတယ်။ မေတ္တာဆိုတာ သတ္တဝါအားလုံးရှိရှိသမျှ ပါရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မေတ္တာပို့တဲ့စိတ်က တစ်မျိုး၊ ကိုးကွယ်တဲ့စိတ်က တစ်မျိုးမဟုတ်လား”

“အေး... ငါသဘောပေါက်ပြီ”

“နောက်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ခင်တော့ တရားမင်တယ်ဆိုတဲ့ စကား အတိုင်း ဆရာစွဲ၊ ဂိုဏ်းစွဲ မပြင်းထန်ဖို့လည်းသတိထားရလိမ့်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကိုယ်ကြည်ညိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်မင် တစ်ဖိုလ် မြင်ပြီး ရပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုလျှင် အလွန်ကောင်းတာပေါ့။ ကိုယ်ကလည်း အခုနပြောခဲ့တဲ့ နိပကောစ၊ ချင့်ချိန်နိုင်သောပညာ ရှိထားလျှင်တော့ ကောင်းပါရဲ့။ ဒီလိုမှမဟုတ်၊ ကိုယ်ယုံကြည် ကြည်ညိုနေတဲ့ ဆရာက အထက်ဂိုဏ်း၊ ပထမံဂိုဏ်း၊ သာသနာပြုဂိုဏ်း စသည့် သာသနဗဟိဒ္ဓ ကိစ္စမျိုးကို လုပ်ရာမှာ မိမိပါ လိုက်ပါသွားနိုင်တဲ့ အန္တရာယ်ရှိလို့ ကုလေသုနနဂိဒ္ဓေါ ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်မှာ စဉ်းစားစရာကောင်းတယ်။ ရဟန်းတော်များ၊ ယောဂီများကို တိုက်ရိုက် ဆုံးမထားတာကတော့ လမင်းနှင့်တူစွာ၊ ဧည့်သည် အာဂန္တုနှင့်တူစွာ ကျင့်ရမယ်တဲ့”

“အဲသည့် ဥပမာနှစ်ခုကို ရှင်းပါဦးကွာ”

“လမင်းသည် ကောင်းကင်၌ သွားသည်ရှိသော် မည်သူနှင့်မျှ

အပေါင်းအဖော်မလုပ်၊ မည်သည်ကိုမျှလည်း တွယ်တာမှုမရှိ၊ ထိုသို့ မရှိခြင်းကြောင်းလည်း လူအပေါင်းက မချစ်မမြတ်နိုး နိုင်သည်ဟု မရှိ။ ထို့အတူချစ်သားတို့လည်း လူအများ၏ ချစ်မြတ်နိုးမှုကို ခံယူ လျက် လူအပေါင်းအား ချဉ်းကပ်ရာ၏ တဲ့”

“ဧည့်သည် ဥပမာကကော”

“ဧည့်သည်များသည် အိမ်ရှင်က ကျွေးလျှင် စားပြီး၊ သွားစရာ ခရီးကို အိမ်ရှင်အား မတွယ်တာဘဲ စွန့်ခွဲထွက်သွားသကဲ့သို့ သွား နိုင် ရမည်တဲ့”

“အေး... လူရိုင်းတွေ တွေးကြည့်ရင် တစ်ကိုယ်ကောင်း ဆန်တယ်လို့ ပြောကြမှာပဲနော်”

“အေး... ပညာတွေ တွေးလည်းတစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ရမှာပဲ၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတာ ငါပြောမယ်၊ မေတ္တသုတ်ဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ လုပ်မယ့် ယောဂီ ရဟန်းတွေအတွက် ဗုဒ္ဓက ဟောနေတာနော်။ ဒီတော့ ကိုယ့်ကိစ္စကိုကိုယ်ပြီးအောင်လုပ်ဖို့ကပဓာန။ အိမ်ရှင် ထမင်း ရှင်ကို သူတို့ကိစ္စထဲ ကိုယ်က ဝင်ပါ၊ သူတို့နှင့် အေးအတူပူအမျှ ပလီဗောဓ အဖြစ်မခံရဘူး။ ဗုဒ္ဓ၏ စရိယလမ်းစဉ်ကိုပဲကြည့်။ ဗုဒ္ဓ ထွစ်ရိယတဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗုဒ္ဓဖြစ်အောင် အလျင်ကျင့်ခဲ့ရတာ၊ အဲ ဒါပြီးမှ လုံလောက်မှ ဉာတထွစ်ရိယတဲ့၊ ဆွေမျိုးတွေ၊ ပါရမီ ဖြည့်ဖက် တွေ အကျိုးကို ရည်သန်တော်မူခဲ့တာ။ အဲသည့်နှစ်ကြောင်း လုံ လောက်ပြီ ဆိုတော့ လောကထွစ်ရိယတဲ့၊ သတ္တဝါ အပေါင်းအတွက် ကျင့်တော်မူခဲ့တာ၊ အစပိုင်းမှာ တို့ဆွေးနွေးခဲ့ပြီလေ။ သူတစ်ပါးအား မေတ္တာပို့လိုသူမှာ ကိုယ်တိုင်မေတ္တာတွေ စုပြီးဆောင်ပြီး ရှိထားရမှာ ဖြစ်တာဆိုတာကော မင်းမေ့သွားပြီလား”

“အေး... ငါက တို့နှင့် သွားသွားပြီး နှိုင်းနေမိတာကိုး”

“တစ်ခုတော့ ရှိပါတယ်။ တစ်ကိုယ်ကောင်း ဆန်ရမယ်ဆိုတာ ကာလအပိုင်းအခြားနဲ့ ပြောတာပါ။ မိမိ၌ တရားအရသာ ကိန်းအောင်း ပြီး တစ်မင်တစ်ဖိုလ်ရပြီဆိုတော့ အပြည့် ဓမ္မရသကို သတ္တဝါဝေနေယျ ဒကာဒကာမတွေကို ဖြန့်ဝေခြင်းအားဖြင့် အများအကျိုး ဆောင်ကြရ ပြီပေါ့။ ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်မှာ သုမေဓာရသေ့အဖြစ်နဲ့ ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးရတာပေါ့။ အဲသည်ကတည်းက အလောင်းတော် ကြီးဟာ ဈာန်သမာပတ် ရပြီးသား၊ ဘုရားနဲ့တွေ့ပြီး ခုနစ်ရက်သော် လည်းကောင်း၊ ခုနစ်လသော် လည်းကောင်း ဆက်ကျင့်လိုက်လျှင် အာသဝေါ ကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာကြီးဖြင့်ပြီး နိဗ္ဗာန် ရောက်မှာ မုချ။ ဒါကိုအလောင်းတော်ကြီးက ‘ကိမေဇကေနတိဇ္ဈေန-ငါတစ်ဦးတည်း သံသရာက လွတ်မြောက်လို့ ဘာ အကျိုးရှိမှာလဲ၊ သတ္တဝါအပေါင်းပါ ငါကယ်ချွတ်နိုင်အောင် ဗုဒ္ဓစင်စစ် ဖြစ်အောင် ကြိုးစားမယ်’ ဆိုပြီး လေးသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်တော် မူရှာတဲ့လုပ်ငန်းကြီးဟာ တစ်ကိုယ်ကောင်း ဆန်ခဲ့သလား၊ ပရဟိတလား”

“ရှင်းပါပြီဗျာ”

“အဲသည့် ကုလေသုနနဂိဒွေါရဲ့ သဘောဟာ ပလိဗောဓ ၁၀ ပါးမှာပါတဲ့ ကုလပလိဗောဓဆိုတာနဲ့ တိုက်ရိုက်ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်တယ်။ သူတော်ကောင်းများ ရွံ့မှန်းစက်ဆုပ်တော်မူကြတဲ့ ပလိဗောဓ အကြောင်း တို့ပြောပြခဲ့ဖူးပါပြီလေ”

“အေး... ပြောခဲ့ပြီးပြီ”

“မြတ်စွာဘုရားက တစ်နေ့တော့ ရဟန်းများကို မေးတော်မူ သတဲ့။

“ရဟန်းတို့... ဘယ်လိုရဟန်းမျိုးသည် တို့လူဒကာ၊ ဒကာမ များကို ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ ထိုက်သနည်း” ဟုမေးတော့ ရဟန်းများက-

“အရှင်မြတ်ဘုရားသာ ဟောတော်မူပါဘုရား”လို့ တောင်းပန်ကြတယ်။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓက လက်တော်ကိုကောင်းကင်၌လှုပ်ပြတော်မူ၍

“ ‘ဤလက်သည် ကောင်းကင်၌ မငြိမကပ် မတွယ်သကဲ့သို့ အကြင်ရဟန်းသည် လူဒကာ ဒကာမ၌ ငြိတွယ်ခြင်း မရှိသူဖြစ်ရာ၏ ’ လို့ ဆုံးမတော်မူသတဲ့ ”

“ဟုတ်ပါပြီ၊ ငါသဘောပေါက်ပါပြီ။ နို့မဟုတ်ရင် ဘုန်းကြီးအမှုရွာပတ်၊ ရွာအမှုဘုန်းကြီးမှာကပ်။ မအပ်တာရော အပ်တာရော ဒကာဒကာမ သံယောဇဉ်တွေနဲ့ တမားမားရပ်ပြီး မအားမလပ် ဖြစ်တော်မူကြရမယ်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာပါတဲ့ ကုလပလိဗောဓကင်းတဲ့ ရဟန်းတစ်ပါး အကြောင်းကို ကြည်ညိုရအောင် ပြောဦးမယ်၊ ရဟန်းငယ်တစ်ပါးဟာ သူ့ဦးလေးအရင်းဖြစ်တဲ့ ကောရဏ္ဍက ကျောင်းဆရာတော်နှင့် အတူနေရာက ရောဟဏဆိုတဲ့ အရပ်ကို စာသင်ကြွသွားသတဲ့၊ အချိန်ကာလအတော်ကြာသွားတဲ့အခါမှာရဟန်းငယ်၏မိခင်က ကျောင်းကို ရောက်လာပြီး သူ့သားမောင်ပွင်းကို မတွေ့ရတာကြာလှပြီ ဖြစ်လို့ တွေ့လိုတဲ့ အကြောင်း လျှောက်သတဲ့၊ ဦးလေးကျောင်းထိုင် ဆရာတော်က ယခု စာသင်သွားတဲ့ အကြောင်း၊ ပြန်လာလျှင် ဒကာမကြီးနှင့် တွေ့ရအောင် ရွာကို လွှတ်လိုက်မည့် အကြောင်း ဖျောင်းဖျလိုက်သတဲ့။

နှစ်အနည်းငယ် ကြာလို့ ရဟန်းငယ်မှာ စာပေ တတ်မြောက်လာတာနဲ့ ဦးလေးဆရာတော်ထံ ပြန်အလာမှာ ဆရာတော်က မိဘတို့ထံ တစ်ခေါက်တစ်ကျင်း ပြန်တွေ့ဖို့တိုက်တွန်းတော့ မောင်ပွင်းလည်း မိဘတို့ထံပြန်လာပြီး ရွာကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေသတဲ့။

မောင်ပွင်းရဲ့ မိဘများကလည်းကျောင်းရောက်တဲ့အခါ နှစ်အတော်ကြာကွဲကွာနေလို့ သားမောင်ပွင်းကို မမှတ်မိကြဘူး၊ဒါပေ

မဲ့ သားနှင့်တူလိုက်လေဆိုပြီး အိမ်ကို ဆွမ်းစားနေစဉ် ပင့်သတဲ့။

မောင်ပဉ္စင်းလည်း နေ့တိုင်း ဆွမ်းလာစားတယ်၊ စားပြီးတိုင်း လည်းအနုမောဒနာပြုပြီး တရားဟောသတဲ့၊ ဒီလိုနဲ့ နေလာလိုက်တာ ဝါကျွတ်တဲ့နေ့အထိပဲတဲ့၊ နောက်တော့ ကောရုဏ္ဏကကျောင်းကို ပြန်တော့မယ်လို့ ကျောင်းဒကာနဲ့ကျောင်းအမတ်တို့ကို နှုတ်ဆက်တဲ့အခါ ကျောင်းဒကာတို့က မောင်ပဉ္စင်းကို သင်္ကန်းလှူပြီး ကန်တော့လိုက် သေးသတဲ့။ ဒီအထိလည်းမိဘနှစ်ပါးက သားမှန်းမသိဘူး၊ မောင်ပဉ္စင်း ကလည်းဖွင့်မပြောဘူး။

ကောရုဏ္ဏကကျောင်းရောက်တော့ ဦးလေးဘုန်းကြီးက ‘မိဘ နှင့်တွေ့ခဲ့ရဲ့လား’ လို့ မောင်ပဉ္စင်းကိုမေးတဲ့အခါ တွေ့ခဲ့ရုံမက နေ့စဉ် ဆွမ်းပင့်ကျွေးလို့ စားခဲ့ရတဲ့အကြောင်း၊ မိဘများက မမှတ်မိ တော့ ကြောင်း မောင်ပဉ္စင်းက လျှောက်တဲ့အခါ-

“အံ့ပါရဲ့ မောင်ပဉ္စင်းရယ်၊ တစ်ဝါတွင်းလုံးနေပြီး ဖွင့်မပြောခဲ့ ဘူးလား”

“တပည့်တော်က နေ့စဉ်တရားဒေသနာများကို ဟောတယ်၊ ဆွမ်းအနုမောဒနာများလည်းပြုပါတယ်၊ ဒီထက်ပိုလို့ရဟန်းကိစ္စ မရှိပါ ဘုရား၊ သူတို့က ဤသင်္ကန်းကို လှူတဲ့အခါမှာလည်းဒါနနှင့် ပတ်သက် တဲ့တရား ဟောခဲ့ပါသေးတယ်ဘုရား၊ ဤသင်္ကန်းကို အရှင်ဘုရား အား လှူပါတယ် လို့ လျှောက်ပြီး အရညကင် တောထွက်သွားပါရော တဲ့၊ မိဘနှစ်ပါးက မောင်ပဉ္စင်းကလေး ပြန်ကြွသွားကတည်းက သားကို ပိုပြီးသတိရလွန်းတော့ ကောရုဏ္ဏကကျောင်းတိုက်ကို လိုက် လာပြီး မောင်ဖြစ်သူ ဘုန်းကြီးကို တင့်ငို တရီရီနှင့် မေးသတဲ့။

“အရှင်ဘုရား၊ ဤကျောင်းသို့ နှစ်ခါနှစ်ခေါက် လာလို့မှ သားကိုမတွေ့ရတာ အသက်သေလို့များ တပည့်တော်မတို့ကို ဖုံးထား

တာလား’ လို့ မေးကြတော့ တစ်ဝါတွင်းလုံး မိဘတို့ရွာ၊ မိဘတို့
ကျောင်းမှာ နေခဲ့တဲ့အကြောင်း၊ မိဘတို့က လှူလိုက်သော သင်္ကန်းကို
သက်သေပြပြီး ပြောတော့မှ မိဘနှစ်ပါးမှာ အံ့ဩ ဝမ်းသာစွာဖြင့်
ကုလပလိဗောဓကို ခွာနိုင်တဲ့ သားရှိရာမှန်းပြီး ချီးကျူး ကန်တော့
ကြသတဲ့”

“ဒါဟာ ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်ကလား”

“ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်မှာ မဟုတ်ဘူးနဲ့တူတယ်၊ ဘဖြစ်လို့လဲ
ဆိုတော့ မိဘနှစ်ပါးက ‘မိမိသားကဲ့သို့သော ရဟန်းမျိုးကို သက်သေ
ပြုပြီး မြတ်စွာဘုရားက မဟာအရိယဝံသ သုတ္တန်ကို ဟောတော်မူ
တာပဲဖြစ်မှာပဲ’ လို့ တမ်းတပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြတယ်
ဆိုတာကိုး၊ ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးမှ ဖြစ်မှာပေါ့”

“ဝတ္ထုကြောင်းနဲ့သာ ကြည့်ရင် ယုတ္တိမရှိဘူးလို့ ဝေဖန်ကြ
ဦးမှာပဲ”

“မန်လည်ဆရာတော်ကြီးက မဃဒေဝလင်္ကာကြီးမှာ ရေး
ထားတယ်။

ဤလောက၌၊ ထိုမျှ နွယ်ရိုး၊ ဆွေအမျိုး၏၊ အကျိုးဖြစ်ငြား၊
တစ်ယောက်အားကို၊ စွန့်ယှားအပ်စွာ၊ မြို့ရွာအကျိုး၊ အမျိုးစွန့်ထိုက်၊
ဇနပုဒ်တိုင်းကား၊ ဝန်းလျားပတ်လျှံ၊ နိုင်ငံရေးရာ၊ အကျိုးမှာမူ၊ ပြည်ရွာ စွန့်ရိုး၊
ကိုယ့်အကျိုးကား၊ အမျိုးတဝေး၊ သားမြေးခြံရံ၊ နိုင်ငံပတ်ကုံး၊
မြေအလုံးလည်း၊ ကျိုး၍မညှာ၊ စွန့်ပစ်ရာ၏။ အဲသည့် စာဟာ ပလိ
ဗောဓကင်းစွာနဲ့ ယောဂီများ၊ ဘုရား အလောင်းတော်ကြီးများ နေကွမ္မ
ကျင့်ဖို့စိတ်ထားကို ဖော်ပြတော်မူထားတာ။ ကဲ... ရှေ့အပိုဒ်ကို ဆက်
ကြရအောင်ကွာ၊ ဒါမှ ဒီနေ့မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါတရားကို အဆုံး
သတ်နိုင်မယ်”

“ဒါဖြင့် နစ ခုဒ္ဒမာစရေကိဉ္ဇိ၊ ယေနဝိညူပရေ ဥပဝဒေယျံ ပေါ၊ အဓိပ္ပာယ်က ပညာရှိများ ကဲ့ရဲ့ကြမည်အမှုမှန်က အနည်းငယ်မျှ မပြုကျင့်ရ မဟုတ်လား၊ အကျယ်တဝင့်ကလေး ဆွေးနွေးကြစို့။”

“ပညာရှိသူတော်ကောင်းများ ကဲ့ရဲ့မည့်အမှု၊ စက်ဆုပ် တော်မူ ကြသည့် အလုပ်မျိုး၊ ဒီလိုနားလည်ကြရမှာပေါ့၊ ဒီနေရာမှာ သူတော် ကောင်းများ ချီးမွမ်းတဲ့ကိစ္စမျိုးကို သာမန်လူများ တို့ခေတ် တို့ ပတ်ဝန်းကျင်က လူလိမ္မာဆိုတဲ့လူများက ကဲ့ရဲ့တတ်တာ ရှိသလို တို့တစ်တွေက ‘တယ်တော်တဲ့လူ၊ တယ်တတ်တဲ့လူ၊ တယ်လျင်တဲ့လူ’ လို့ ချီးမွမ်းကြတဲ့အလုပ်မျိုးကို ပညာရှိသူတော်ကောင်းများက နှာခေါင်း ရှုံ့တတ်ကြတာကိုလည်းသတိထားပြီး ခွဲခြားဖို့လိုတာ နားလည်ကြရ မှာ ဖြစ်တယ်၊ မင်းသဘောပေါက်ပါတယ်နော်”

“ဟဲ... ဟဲ၊ တစ်ထွာပြရင် တစ်တောင်မြင်တယ်လို့ မင်းပဲ ငါ့ကို ချီးမွမ်းရတယ်မဟုတ်လား၊ သိတာပေါ့၊ တို့ခေတ် ဝိသ လောဘသမား လူ့အလွှာ အတန်းအစားတစ်မျိုးက ဂုဏ်ရယ်၊ ငွေ ရယ်၊ အခွင့်အရေးရယ် ရဖို့ဆိုရင် ရလာတဲ့ အခါအခွင့်ကို လိမ္မာ ပါးနပ်စွာ အသုံးချနိုင်သူမှ လူတော်၊ လူတတ်၊ လူပါး၊ တယ်လျင်တဲ့လူ၊ တယ်စွဲတဲ့လူ၊ ခေတ်နှင့်ရင်ပေါင်တန်း လိုက်နိုင်တဲ့ လူလို့ ချီးမွမ်းကြတာ မဟုတ်လား။ အဲသည့် ပယောဂတွေက သူတော်ကောင်းများ အမြင်နဲ့ ဆိုရင် ကဲ့ရဲ့စရာဖြစ်နေမှာပေါ့၊ ထို့အတူပဲကိုယ့်အခြေအနေနဲ့ကိုယ် ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ရကောင်းမှန်းသိပြီး လှုပ်လှုပ်ရှားရှား သိပ်မလုပ်တဲ့ လူတွေကျတော့ သူတို့က နှာခေါင်းရှုံ့ချင်၊ လူရာမသွင်းချင် အထင် သေးကြပေမယ့် သူတော်ကောင်းများကတော့ ကဲ့ရဲ့ကြမှာ မဟုတ် ဘူးပေါ့။ ဒီသဘော မဟုတ်လား။”

“အမယ်... မင်း ဘယ်ဆိုးလို့တုံး”

“မင်းနဲ့ပေါင်းသင်းလာတာ ဒီလောက်ကြာမှကွာ၊ ဟဲ... ဟဲ၊ ကဲ... ဆက်ပါဦး”

“အခုနစကားဆက်က ‘လူမိုက်တစ်သောင်း၊ ဂဲ့ရဲ့ရေဒျပ်ငးလည်း။ လူကောင်းတစ်ယောက်၊ ချီးမွမ်းလျှင်ပျောက်၏’ ဆိုတဲ့ စကား ကို ပြောချင်လို့ပါ။ တို့လောကမှာကျင်လည်နေကြတဲ့ ပုထုဇဉ်ဆိုတာ က ချီးမွမ်းတာ ကဲ့ရဲ့တာ ချစ်တာ မုန်းတာဟာ အမှန် မရှိကြပါဘူး။ ဆိုလိုတာက ကဲ့ရဲ့ရမယ့် အမှုမျိုးမှာ ချီးမွမ်းချင် ချီးမွမ်းနေတတ်ကြတာ။ ဒါကြောင့် ‘မုန်းချစ်နှစ်တန်၊ လူတို့ဌာန်ဝယ်၊ အမှန်သဘော၊ မရှိသောရှင်၊ လောကီအစုတ်၊ လူတို့နှုတ်ကား၊ မဟုတ်လည်းပြော၊ ဟုတ်လည်းပြော၏’ တဲ့။ ဒီလူမျိုးတွေရဲ့ အကဲ့ရဲ့လွတ်တာ ဘယ်သူမှ မရှိနိုင်ကြဘူး”

“အေး... သိကြားမင်းက နွားယောင် ဆောင်ပြတာတောင် ‘အလုံးအထည် ကိုယ်ပေါက် လက်ပေါက်ကဖြင့် တောင့်ပါကွာ၊ အဲဦးချိုကလေး နည်းနည်းကုပ်နေတာက ဖျက်နေတယ်’ လို့ ပြောကြသေးတာပဲ”

“ဒါကြောင့် မန်လည်ဆရာတော်ကြီးက ရေးတာပေါ့၊ ‘ပုထုဇန၊ ထိုမျှပုဂ္ဂိုလ်၊ များလူမိုလ်တို့၊ မလိုမကောင်း၊ လိုလျှင်ကောင်း၏၊ အဟောင်းအသစ်၊ ပျိုအိုဖြစ်လည်း၊ မချစ်မလှ၊ ချစ်လျှင်လှ၏’ တဲ့ လေ။ ဓမ္မပဒမှာတော့ ‘လုံးဝ ကဲ့ရဲ့ခံရသော၊ လုံးဝချီးမွမ်းခံရသော ယောက်ျားသည် ရှေးဦးလည်း မရှိခဲ့၊ ယခုလည်းမရှိ၊ နောင်လည်း ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်’ တဲ့။ ပုံပြင်တစ်ခုတောင်ရှိတယ်လေကွာ၊ သားအဖ နှစ်ယောက်နဲ့ မြည်းတစ်ကောင်ကိုဆွဲပြီး ခရီးသွားကြတော့ လူတွေက ပြောသတဲ့။ ‘နှစ်ယောက်စလုံးများ ကုန်းကြောင်း လျှောက်နေကြရ တယ်လို့ဗျာ၊ တစ်ယောက်ယောက်က မြည်းပေါ်စီးလိုက်ကရောပေါ့’

တဲ့၊ ဒီတော့ အဖေက ‘အေး... ဟုတ်သားပဲ၊ ငါ့သားက မြည်းပေါ်စီးလိုက်ခဲ့’ လို့ပြောပြီး သားကိုမြည်းပေါ်တင်လာတဲ့အခါ လူတွေက ပြောပြန်ရောတဲ့။ ‘ဖေအကြီးကို ကိုသေရမှန်း ဦးစားပေးရမှန်း မသိ တတ်တဲ့ ကလေးနှယ်၊ ဖေအကြီးကတော့ အောက်က ခြေကျင်လိုက်လို့၊ သူကတော့ အခန့်သား မြည်းပေါ်ကလေး’ လို့ ဆိုကြပြန်သတဲ့။ ဒီ တော့သားငယ်က ‘အဖေပဲမြည်းပေါ်က လိုက်ခဲ့ပါ၊ ကျွန်တော်အောက် ကပဲလိုက်ခဲ့ပါမယ်’ ဆိုပြီး သားအဖချင်း နေရာပြောင်းပြီး၊ ဖေအက မြည်းပေါ်က၊ သားက မြည်းကို ကြိုးနဲ့ ဆွဲလာသတဲ့။ ဒါကို နောက် တွေ့တဲ့ သူတွေက ဘယ်လိုပြောကြပြန်သလဲဆို ‘အဖေကြီး ကလည်း သားကလေးကို ကြင်နာရကောင်းမှန်း မသိဘူးထင်ပါရဲ့၊ ကလေးက အောက်က လိုက်နေရတာပဲ’ လို့ ပြောကြပြန်ရော၊ ကဲ... လူတွေ အပြောလွတ်အောင် သားအဖ နှစ်ယောက်သား တက်စီးလာကြတော့ ဟောဗျာ၊ တိရစ္ဆာန်ကလေးကို ရက်စက်လိုက်ကြတာ၊ မြည်းကလေး ငယ်ငယ်ကို သား အဖ နှစ်ယောက်စလုံး တက်စီးလို့ ခါးကျိုးသေရှာ တော့မှာပဲ’ လို့ ပြောကြပြန်ရောကိုး။ ဒီတော့ သားအဖ နှစ်ယောက် စလုံးဆင်းခဲ့ပြီး မြည်းကလေးကို ခြေရာလက်ရောတုပ်၊ ဝါးနဲ့ လျှိုပြီး တစ်ယောက် တစ်ဘက် ထမ်းလာတော့ လူတွေ က တဟားဟား ရယ်ကြပြန်ပါလေရော။ ဘယ်လိုလုပ်လို့မှ အကဲ့ရဲ့ မလွတ်တော့ဘူး”

“ဟုတ်ပါ့ကွာ”

“ဒီတော့ ဆရာတော် ဦးဗုဓ်ရဲ့ အတိုချုပ် စကားကိုသာ မှတ်ထား”

“ဘယ်လိုတဲ့တုံး”

“ဘယ်သူက ကဲ့ရဲ့ကဲ့ရဲ့၊ ဘုရား မကဲ့ရဲ့အောင် နေတဲ့၊ ရှင်းရော”

“ကဲ... တို့သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် မေတ္တသုတ် ၁ က စပြီး ဆွေးနွေးလာလိုက်ကြတာ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါတရား တစ်ဆယ့် ငါးပါးတောင် ပြီးခဲ့ပြီ”

“ဟုတ်ပါရဲ့၊ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါဆိုတာ မေတ္တာ ဘာဝနာ ပွားဖို့ ရှေးဦးအဆင့် ကျင့်ဆောင်ရမယ့် အခြေခံ တစ်ဆယ့်ငါးပါးလို့ မြန်မာပြန်ရမှာပေါ့နော်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒီတော့ တို့ဆွေးနွေးခဲ့သမျှကို ပြန်ပြီး သုံး သပ် ကြည်ညိုကြရအောင်။

သန္တံ၊ ပြုပြင်ခြင်းကင်းသဖြင့် အချင်းခပ်သိမ်း ငြိမ်သက်သော။ ယံကဒံ၊ အကြင်အသင်္ခံတဓာတ် နိဗ္ဗာန်မြတ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံပဒံ၊ ထိုအသင်္ခံတဓာတ် နိဗ္ဗာန်မြတ်ကို။ အဘိသမေစ္စ၊ လေးသစ္စာကို လှစ်ကာထွင်းဖောက် သိမြင်သောအားဖြင့် ကပ်ရောက်၍။ ဝိဟရိ တုကာမေန၊ နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ကြည်ညို နေထိုင်လိုသော။ အတ္ထကုသလေန၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ ကျိုးနှစ်ဖြာ၌ လိမ္မာသော အမျိုးသား

သည်။ ကရုဏီယံ၊ တစ်ဆယ့်ငါးပါး ဆိုလတ္တံ့ သောတရားကို လေးစား သမူ
အားထုတ်ကျင့်ကြံခြင်း ပြုအပ်၏။

- ၁။ သက္ကောစ၊ လေးသစ္စာကို လှစ်ကာသိရန် မြဲမြံကြံ့ခိုင်
ကျင့်စွမ်းနိုင်သည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။
- ၂။ ဥဇုစ၊ ကိုယ်လည်းအဟုတ် နှုတ်လည်းမမှား မျိုးမပြားဘဲ
ရိုးသား ဖြောင့်မတ်သည်လည်း။ အဿ ဖြစ်ရာ၏။
- ၃။ သုဟုဇုစ၊ ကွေ့ကောက်လိမ်လည် တစ်ဆံခြည်မျှ
ကြံစည် စိတ်မစောဘဲ သဘောမနော ရိုးမတ်သည်လည်း။
အဿ ဖြစ်ရာ၏။
- ၄။ သုဝစောစ၊ ပညာရှိများ ဆိုဆုံးမစကားကို မရှားမပယ်
နာယူလွယ်သည်လည်း။ အဿ ဖြစ်ရာ၏။
- ၅။ မုဒုစ၊ ရွှေဓမ္မူရား မြို့ညစ်စင်သန့် အမှု၌ ခံသကဲ့သို့ပ
နူးညံ့ သိမ်မွေ့သော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး ရှိသည်လည်း။အဿ၊
ဖြစ်ရာ၏။
- ၆။ အနတိမာနီစ၊ ဇာတိဂေါတ္တ စသည်ဂုဏ်ရောင် မှန်ကင်း
ထောင်သကဲ့သို့ အခေါင်ပင့်မြောက် မမြင့်မောက်ဘဲ
အောက်ကျနောက်ကျ မာန်နိမ့်ချသည်လည်း။ အဿ၊
ဖြစ်ရာ၏။
- ၇။ သန္တုဿကောစ၊ ယထာလာဘ သာရုပ္ပ စသည်ဖြင့်
သန္တောသနိဿရည်း မလိပ်လည်းစေဘဲ ပစ္စည်းလေးပါး
၌ ရောင့်ရဲသည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။
- ၈။ သုဘရောစ၊ ကောင်းသော ဆိုးသော သဘောမထား
မပြောကြားဘဲ ပေါများပြန်သည် ရှားပြန်သည်ဟု မမြည်
မဆို သူကြည်ညို၍ လှူလိုသမျှ ရသမျှနှင့် မျှတဖွယ်ရေး

အလေးအပေါ့ အပျော့အမာ အရာရာ၌ အဆာမကျယ်
မွေးမြူလွယ်သည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

၉။ အပ္ပကိစ္ဆောစ၊ နဝကမ္မ ဗာဟီရကို ကိစ္စတစ်ခု မပြုကြရာ
ကိုယ့်တွယ်တာနှင့် ပက်ပါကြုံ၍ ဆုံကာတွေ့လည်း
နေ့ရှည်ရက်များ အာပါးမထုတ် သပိတ်ဖုတ်ခြင်း၊
သင်္ကန်းချုပ်ခြင်းမှုကိုသာ အဟုတ်သီးခြား အလုပ်ကြီး
ထားသောအားဖြင့် နည်းပါးသောအမှုကိစ္စရှိသည်လည်း။
အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

၁၀။ သလ္လဟုက ဝုတ္တိစ၊ တစ်တောထွက်ဝင် တစ်ပင်ထွက်သွား
ကျေးငှက်များသို့ စားရန် သောက်ရန် နေထိုင်ရန်ဟု
ကြံစည်ထိုထို မပိုမိုဘဲ ကိုင်တွယ်ဆောင်ကာ အတောင်
သာလျှင် သွားလာစခန်း ပါမြဲတမ်းသို့ ရဟန်းတို့လည်း
ငှက်တို့နည်းပင် ပစ္စည်းထိုထို မပိုမိုဘဲ ကိုင်တွယ်ပရိက္ခရာ
ရှစ်ပါးသာလျှင် သွားလာသောအား မလျော့လျားသဖြင့်
ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးခြင်း ရှိသည်လည်း။ အဿ၊
ဖြစ်ရာ၏။

၁၁။ သန္တိန္ဒြိယောစ၊ အနိဋ္ဌာရုံ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် ကြုံလင့်ကစား
တရားနှလုံး သုံးလျက်ချိန်လျက် ရှိန်မပျက်စောင့်ငြိမ်သက်
သော ဣန္ဒြေရှိသည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

၁၂။ နိပကောစ၊ ကိစ္စရေးရာ အဖြာဖြာ၌ ကောင်းစွာပြီး အောင်
ဆောင်ခွင့်ရွက်ခွင့် မျှော်ခေါ်ချင့်နိုင်သော ရင့်သော
ပညာရှိသည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

၁၃။ အပ္ပဂဗ္ဘောစ၊ ကိုယ်မကြမ်းကြုတ် နှုတ်မကြမ်းခက်
စိတ်မပျက်သည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

၁၄။ ကုလေသု၊ ကြည်ညိုသဒ္ဓါ ဆည်းကပ်လာသော ဒါယကာ အမျိုးသားတို့၌။ အနနဂိဒ္ဓေါစ၊ ပစ္စည်းကိုမင် လူကိုခင် လျက် ကြင်နာသမှု ပြုစုရက်ရော မယှက်နှောသဖြင့် မက်မောတွယ်တာခြင်း မရှိသည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ် ရာ၏။

၁၅။ ယေန၊ အကြင် ဒုစရိုက်မှု မကောင်းပြုခြင်းကြောင့်။ ပရေ၊ တစ်ပါးကုန်သော။ ဝိညု၊ ထင်စွာမြင်သိ ပညာ ရှိတို့သည်။ ဥပဝဒေယျ၊ ဤသို့၊ ဤသူ ပြုသောဟူ၍ လူရှင်အပေါင်း မကြားတောင်းလျက် အကြောင်းထင်စွာ ကဲ့ရဲ့ကြကုန်ရာ၏။ တံ၊ ထိုဒုစရိုက်စု မကောင်းမှုကို။ ကိဉ္စိ၊ စိုးစဉ်းသော။ ခုဒ္ဒံ၊ အနည်းငယ်မျှကို သော်လည်း။ နစ အာစရေ၊ မပြုကျင့်ရာ။

“ကဲ... အဲဒါ မြင်းခြံမြို့ မဂ္ဂမဟာပိတ ပထမဂိုဏ်းချုပ် ဇ ဆောင်တိုက် ဝေဇယန္တာအုတ်ကျောင်းဆရာတော် အရှင် ဝေပုလ္လာ ဘိဓဇရေးသားတော်မူခဲ့တဲ့ မြင်းခြံ ဇ-ဆောင်မူ မဟာပရိတ်တော် ကြီး နိဿယသံစ 'မြန်မာပြန်ပဲ”

“သာဓု သာဓု သာဓု။ ငါဖြင့် ဒီတစ်ခါပဲ နာဖူးပါတယ်၊ ပြည့်စုံလိုက်တာ”

“ဒီစာအုပ်ကို ၁၂၇၉ ခုနှစ်မှာ ရေးတော်မူခဲ့တာလေ၊ အဘိ ယာစကလုပ်သူ(ရေးဖို့တောင်းပန်သူ)ကိုလည်း ကြည့်ဦး၊ မြန်မာ ပညာရှိကြီး ပုဂံဝန်ထောက်မင်းဦးတင်”

“တစ်အပ်လောက်တော့ ဆောင်ထားမှပဲ”

“အလွန်ရှားနေပြီ၊ နောက်ထပ် ပုံနှိပ်တယ်လို့လည်း မကြား တော့ဘူး၊ မြင်းခြံမြို့က ဆရာဆော်ဘုရားကြီးရဲ့ တပည့်ရင်း ဆရာ တော်များ၊

ဥပါသကာကြီးများက ထိုကျမ်း မပျောက်မကွယ် အောင် ဆက်လက်၍ ပုံနှိပ် လုပ်ဆောင်ကြဖို့ သင့်လှပါတယ်”

“အင်း... မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါတရား တစ်ဆယ့်ငါးပါး နှင့် ပြည့်စုံကတည်းက မေတ္တာဘာဝနာကို မကျင့်ခင်ဘဲ လူသာဓုခေါ်၊ နတ်သာဓုခေါ် ရန်ကင်းနေပြီ၊ ချစ်ခင် ကြည်ညိုစရာ ဖြစ်နေပြီ၊ ဒီ ပုဂ္ဂိုလ်က သတ္တဝါများအပေါ် မေတ္တာစိတ် ရှေးရှုပြီဆိုရင် ဘယ်မှာ အကျိုးအာနိသင် မရှိဘဲ နေပါတော့မလဲနော်... အဖိုးတန်လိုက်တာ”

“အင်း... အဲသည့်ပရိတ်ကြီးကို ကလေးသူငယ်များ လောက် သာ ကျက်ရမည့်စာလို သဘောထားတဲ့လူမျိုး ရှိသေးတယ် တဲ့၊ ဒါ ကို ဆရာတော်ကြီးက နိဒါန်းဖွင့်ပြီး ဆုံးမထားလိုက်တာ ထိပုံမိပုံများ မပြောနဲ့တော့”

“လုပ်စမ်းပါဦးကွာ... နာရအောင်”

“ပထမသိခန်း၊ နိဒါန်းကလေးတစ်ခု၊ ဧဝံကိုအစပြု၍၊ မေသုတံ အဆက်ဆက်၊ သမုဒ္ဒရာကြီး တဖြည်းဖြည်းနက်သကဲ့သို့၊ သည့်ထက် သည်သာ၊ နက်နဲစွာသော မဟာပရိတ်တော်ကြီးတစ်စောင်လုံး၊ စ၊ဆုံး ဖျားရင်း၊ သိလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို၊ ကြိတ်နယ်သည် မဟုတ်သေးပါဘူး၊ သရုပ်ကလေးနှင့်အမည်ကိုမျှ၊ ပီသအောင်မစမ်းဝါးနိုင်ဘဲနှင့်၊ အလကား နှုတ်မဆိတ်၊ မှိတ်ငြင်းဇွတ်ငြင်း၊ အလွတ်တင်း တင်းကြ၍၊ ကရွတ်ကင်း အထပ်ထပ်၊ စာနာမည်ကြီးတွေ မှတ်မှတ်ပြီး၊ အဘိဓမ္မတ္ထ ဝိဘာဝနီ၊ တစ်ဦးက ချီလိုက်တော့၊ ဒီပနီနှင့် တစ်ဦးပြော၊ သမ္မောသံ ပဉ္စပကြိုဏ် သံတွေနဲ့ တစ်ဦးဝင်၊ ပရမတ် သမားချင်းယှဉ်မိ၊ ထင်ရာတတ်တိုင်း တဖောင်ဖောင်၊ ဘယ်သူ့စကားမှ ဘယ်သူနားမထောင်...၊ အဲသလို ဝေဖန်တော် မူထားတယ်”

“အင်း... ကျမ်းကြီးဂန်ကြီးမှ ကိုင်ပြောချင်တဲ့ ပညာတတ်

ကြီးတွေကို ဆိုလိုဟန်ရှိတယ်။ တို့တစ်တွေကလည်း ပြောလည်း ပြောစရာ၊ ‘ဝင်ဝင်ချင်း ခုနစ်ဝါ’ တယ်လုပ်ခင်ကြတယ်”

“မင်းစကားကို ငါနားမလည်ဘူး”

“ဟား-ဟား ဒီလိုကွ ဒီလို၊ ဘသောင်းရဲ့ညီ ဘဂျမ်းကို မင်းမှတ်မိသေးတယ် မဟုတ်လား”

“မှတ်မိတာပေါ့၊ ရွတ်နောက်နောက် ပြောင်စီစီ သွားပြီး ကလေးနဲ့လေ”

အေး... တို့ထက် ဆယ်နှစ်လောက်ငယ်ပါတယ်။ ကျိက်လတ် ပစ္ဆိမာရုံကျောင်းမှာ ရွှေကျင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ကြီး ရှုတော်မူ စဉ်ကပေါ့။ တို့အမျိုးသား ကျောင်းသားဟောင်းတွေ သင်္ကြန်ရက် အတွင်းမှာ ဒုလ္လဘရဟန်းခံကြတယ်။ အပါးနှစ်ဆယ် လောက်ပေါ့။ အဲ... သူကအသက်ငယ်တော့ နောက်ဆုံးအဖွဲ့နဲ့မှ ကံဆောင်ရ တယ်လေ။ သိမ်ကထွက်လို့ ကျောင်းရောက်တယ်ဆိုရင်ပဲ ဘာပြော တယ်မှတ်သလဲ။ ‘ဦးပဉ္စင်းတို့... ဦးပဉ္စင်းတို့... တပည့်တော်ကို နောက်ဆုံးမှ ရဟန်းခံ ပေးပေမယ့် သာသနာပိုင် ဆရာတော်ကြီးက ကျောင်းဒကာသားမို့ ဝင်ဝင်ချင်း ခုနစ်ဝါ ပရိမိုးရှင်း ပေးလိုက်တယ်။ တပည့်တော်ကို ဦးပဉ္စင်းတို့က ရိုသေကြပေတော့’ တဲ့။ ကဲ”

“ဟား... ဟား...။ နောက်လည်း နောက်တဲ့ကောင်”

“အခု တို့အဖြစ်ကလည်း ဒီလိုပဲမဟုတ်လား။ ဘယ်နေရာ၊ ဘယ်ဌာန၊ ဘယ်အမှု၊ ဘယ်ကိစ္စမဆို ‘ဝင်ဝင်ချင်း ခုနစ်ဝါ’ လုပ် ချင်ကြတာချည်းပဲလေ။ ဖြတ်လမ်းကလည်း ပေါတယ်မဟုတ်လား၊ ဟဲ... ဟဲ”

“အင်း... အလှမ်းကျယ်တော့ အလယ်လပ်ကုန်ကြတာပေါ့”

“လပ်တာ မလပ်တာက နောက်ထား၊ ကိန်းကြီး ခန်းကြီး

ပြောရင် လူအထင်ကြီးတာကတော့ လက်တွေ့တွေပဲ။ အဲသည့် သဘာဝကို ဆရာတော်ကြီးက ရွံတော်မူဟန်တူတယ်”

“ဟုတ်ပါလိမ့်မယ်၊ တို့ငယ်ငယ်က သင်ခဲ့ရ၊ ရွတ်ခဲ့ရတဲ့ မင်္ဂလာသုတ် ဝိနည်းပဲ အကုန်ကျင့်ဆောင်ရကောင်းမှန်း သိလို့၊ ယုံ လို့၊ လိုက်နာလို့ရှိရင် ထောင်တို့၊ ရဲစခန်းတို့၊ တရားရုံးတို့၊ ရှေ့နေ တို့ စတဲ့ အရာရှိကြီးများ ပျင်းခြောက်ခြောက် ဖြစ်ကုန်မှာပဲနော် ဟား... ဟား”

“အရိုးဆုံးဆိုတဲ့ ငါးပါးသီလဟာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်နေတာကို သတိမမေ့သင့်ဘူး၊ ကဲ... မေတ္တသုတ်ကို ဆက်ကြပါစို့”

“မေတ္တသုတ်ကို ဆက်ရမယ်ဆိုရင် ‘မေတ္တာ’ ဆိုတာ ဘာ လဲ၊ အဲဒါက စကြရလိမ့်မယ်၊ တို့တစ်တွေအရပ်စကားနဲ့ နားလည် ထားတာကတော့ မေတ္တာဆိုတာချစ်ခင်ခြင်းပဲ၊ ဒီတော့ သမီးရည်းစား အချစ်၊ လင်မယားအချစ်မျိုးတွေနဲ့ ရောထွေး သွားတာပေါ့”

“အင်း... ကာမရာဂ ဖိုမ ကိစ္စတို့မှာ မေတ္တာလို့ သုံးထား ကြတော့ ညစ်ညမ်း သေးသိမ် သွားတာပဲနော်၊ မေတ္တာ ဆိုတာ ဗြဟ္မစိုရ်တရား မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ ဗြဟ္မစရိယ=ဗြဟ္မစိုရ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ကိလေသာ ကင်းစင်ပြီးသော သူတော်စင် သူတော်ကောင်းကြီးများ၏ ဖြူစင်သန့်ရှင်းတဲ့ စေတနာစိတ်ထား၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ ဆိုတာလည်း အဲသလို စိတ်စေတနာနှင့် အမြဲမကွာနေတဲ့ သဘောတရား၊ ဗုဒ္ဓ၏ ပါရမီဆယ်ပါး တစ်ပါးအပါအဝင်ပဲလေ”

“နေပါဦးကွာ၊ တို့ပြောပြောနေကြတာ ရှိပါတယ်၊ တစ်ဦးမေတ္တာ တစ်ဦးမှာဆိုတာ၊ ကိုယ်ကမေတ္တာထားလျှင် တစ်ဖက်သားကလည်း မေတ္တာ တုံ့ပြန်လာတယ်လို့ ဆိုတာမဟုတ်လား”

“အေး... ကိုယ့်မေတ္တာက သန့်ရှင်း စင်ကြယ်မယ် ဆိုရင် မေတ္တာရောင်ပြန် ဖြစ်နိုင်စရာရှိပါရဲ့။ ကိုယ်က နောက်ပိုးပြီး တဏှာ ရာဂနှင့်သာ တွေ့တဲ့မိန်းမတိုင်းကို မေတတ္တာထားကြည့်စမ်းပါလား၊ ပါးတောင် အရိုက်ခံချင် ခံရဦးမယ်”

“ဟား ဟား ဟား မင်းပြောတာရှင်းပြီ၊ တကယ့်မေတ္တာမှ မဟုတ်ပဲကိုးနော”

“တကယ့် မေတ္တာစိတ်ကျတော့ ဘယ်လောက် သန့်ရှင်း သလဲဆိုရင် တစ်ဦးမေတ္တာ တစ်ဦးမှာ ဆိုတဲ့ တန်ပြန်မှုမျိုးတောင် ဆန္ဒပြုကြလိမ့်မယ် မဟုတ်ပါဘူး၊ မိခင်တစ်ဦးက ရင်ခွင်မှာ ပိုက်ပြီး နို့ချိုတိုက်နေတဲ့ သားကလေးအပေါ်မှာ သားကလေးထံမှ ချစ်ခင်ခြင်းကို မျှော်လင့်တောင့်တပြီးနေတဲ့ စိတ်မျိုးရှိသလား၊ မိခင်ကသာ သား ကိုချစ်ခင်နေတာ မဟုတ်လား၊ အဲဒီစိတ်မျိုးနဲ့ နှိုင်းရမယ် ထင်ပါတယ်၊ ဘုရားလောင်း မျောက်မင်းဟာ ချောက်ထဲကျနေတဲ့မုဆိုးကို မေတ္တာစိတ် နဲ့ ကယ်တင်ခဲ့တယ်၊ မုဆိုးက ဘုရားလောင်း၏ ခေါင်းကို ကျောက်ခဲနှင့် ထုသတ်ပြန်တော့လည်း သွေးစက်လက်ဒဏ်ရာကြီးနဲ့ လူတို့ရွာနား နီးအောင် လမ်းပြပေးလိုက်သေးတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ ကယ်ခဲ့တုန်းက ဘုရားအလောင်း၏ မေတ္တာနှင့် ကျောက်ခဲနဲ့ အထုခံရပြီးမှ လမ်းပြတဲ့ မေတ္တာဟာ သာတူညီမျှပဲဖြစ်တယ်၊ သူ့ မေတ္တာကို လိုလို့ ကိုယ့်မေတ္တာ ထားခြင်း မဟုတ်တာ ထင်ရှားပြီ”

“ဒါဖြင့် ဗုဒ္ဓက အစပြုပြီးတော့ ယခုအထိ သူတော်ကောင်း ကြီးများ၏ မေတ္တာကြောင့် ရန်အမျိုးမျိုး အောင်ခဲ့ကြတယ် ဆိုတာကို ဘယ်လိုမှတ်ရမလဲ”

“မေတ္တာကြောင့် ရန်အမျိုးမျိုး အောင်တယ်ဆိုတာထက် မေတ္တာကြောင့် ရန်အမျိုးမျိုး အေးငြိမ်းစေတယ်လို့ ယူဆလျှင် ပိုပြီး

သဘာဝကျလိမ့်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူတော်ကောင်းကြီးများဟာ ရန်ကိုရန်ချင်း သူနိုင်ကိုယ်နိုင် အပြိုင် တိုက်ခိုက်ကြတယ်လို့ မရှိကြပါဘူး။ သူတော်ကောင်းကြီးများရဲ့ မေတ္တာက တစ်ဖက်သားကို အလိုလို နူးညံ့သိမ်မွေ့သွားစေတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဥပမာကွာ၊တို့က အောင်ခြင်းရှစ်ပါးလို့ဆိုပြီး ဘုရားရှိခိုးနေကြတယ်။ (၁) မာရ်နတ်၊ (၂) အာဠာဝကဘီလူး၊ (၃) နာဠာဂီရိဆင်၊ (၄) အင်္ဂုလိမာလ၊ (၅) စိဉ္စမာန၊ (၆) သစ္စကပရိဗိုဇ်၊ (၇) နန္ဒောပနန္ဒနဂါး၊ (၈) ဗက ဗြဟ္မာ။ အဲဒီရှစ်ဦးထဲမှာ နန္ဒောပနန္ဒနဂါးကြီးမှတစ်ပါး ဘုရားကိုယ်တော် မြတ်ရင်ဆိုင်တော်မူခဲ့ရတယ်။ ဖြေရှင်းကယ်ချွတ်ခဲ့ရတယ်။ အဲသည့် အခါ အားလုံးမှာ မြတ်စွာဘုရားက မတုန်မလှုပ်သော မေတ္တာဖြင့်သာ ဖြေရှင်းတော် မူခဲ့တာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုရားရှိခိုးမှာ ‘တုတ်ဓား မဆောင် ကြိုးမနှောင်ဘဲအောင်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား’လို့ ဖွင့်ကြတာ ဖြစ်တယ်။ တို့ မျက်မှောက်ခေတ် ဥပမာနဲ့ မနှိုင်းကောင်းနှိုင်းကောင်း နှိုင်းယှဉ်ပြရမယ်ဆိုရင် စုန်းနတ် ကဝေများနဲ့ ယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်နေတဲ့ ပယောဂ ဆရာများနဲ့ အမူအကျင့်မျိုး မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အောင်တယ်ဆိုတဲ့ စကားထက် အေးငြိမ်းစေတယ်လို့ မှတ်ရမယ်”

“ရှင်းပါရဲ့ကွာ”

“လယ်တီဆရာတော်ကြီး မေတ္တာဟာ နှစ်ဖက်သွား ဓားနဲ့ တူတယ်တဲ့၊ ဒီဓားကိုလာလုရင် လုတဲ့လူသာ အထိအရှုဖြစ် ရမှာပဲတဲ့”

“ကောင်းလိုက်တာ၊ ဖတ်ဖူးသမျှ ဖောက်သည်ချပေးပါ ဆရာခင်းဗျား”

“ဖတ်ဖူးသမျှက ပိုလို့လည်း မပြောနိုင်ပါဘူး၊ တပည့်ကြီး

ခင်ဗျား၊ ဒါပေမဲ့ ငါက မင်းထက် ခုနစ်ဝါကြီးတယ်နော်၊ ဟဲ ဟဲ၊ ကဲ... ကျမ်းဂန်ပါဠိ ရှိသည်နှင့်အညီ ပြောဦးမယ်”

“ဟောတော်မူပါ ဆရာ ကိုဘဂျမ်းခင်ဗျာ”

“မေဇ္ဇတီတိ မေတ္တာ၊ သိနိယုတီတိ အတ္ထော”

“အဲဒါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာမှာပါတဲ့ အဖွင့်ပဲ။ မြန်မာ ပြန်လျှင်-ယာဓမ္မဇာတိ၊ အကြင် တရားသဘောသည်။ မေဇ္ဇတီ၊ ချစ်ခင်တတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သာ ဓမ္မဇာတိ၊ ထို သဘောတရားသည်။ မေတ္တာ၊ မေတ္တာမည်၏။ သိနိယုတီ၊ ချစ်ခင် တတ်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ဤကား အနက်တည်း။

အဲသည့် သဘောက တို့စောစောက ပြောခဲ့ကြတဲ့ ချစ်ခင် ခြင်းကို ပြတာဖြစ်တယ်။ အဲသည့် ချစ်ခင်ခြင်းမှာလည်းတဏှာနဲ့ ချစ်တာမျိုးကို မေတ္တာဟု မယူဆအပ်။ အဆွေခင်ပွန်းအဖြစ် ထားရှိရ မယ်လို့ ပြောထားတယ်။

မိတ္တေ ဘဝါဝါ၊ မိတ္တဿ ဧသေ ပဝတ္တတီတိပိ မေတ္တာ။ ဝါ တစ်နည်းကား။ မိတ္တေ၊ အဆွေခင်ပွန်း၌။ ဘဝါ၊ ဖြစ်သည်တည်း။ ဣတိပိ၊ ထို့ကြောင့်လည်း။ မေတ္တာ၊ မေတ္တာမည်၏”

“အဲသည့် အဋ္ဌကထာကို အမှီပြုပြီး မင်းက ပြောခဲ့တာပေါ့ နော်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မေတ္တာစိတ်ဟာ ပရမတ္ထ တရားလေးပါးမှာ အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ အဒေါသစေတသိက်လို့ ဆိုပါ တယ်၊ ဥပမာနှင့် ပြောရလျှင် ဒေါသက မီးနှင့်တူတယ်၊ အဒေါသက ရေနင့်တူတယ်၊ မေတ္တာဆိုတာ အဒေါသစေတသိက်လို့ မှတ်ရပါမယ်၊ မီးနှင့်တူသော ဒေါသဖြင့် နှိပ်စက်သည်ဖြစ်စေ မိမိအထံသို့ အကျိုးမဲ့ ပြုခြင်းငှာလာသောရန်သူကို ရန်တုံ့မမူဘဲ ရေနင့်တူသော မေတ္တာဖြင့်သာ

ထိုသူတစ်ပါး၏ ဒေါသမီးကို လည်းကောင်း၊ မိမိကိုယ်တွင် ဖြစ်ပေါ်မည့် ဒေါသမီးကိုလည်းကောင်း ပြေစေရမည်၊ အေးစေရမည်၊ ငြိမ်းစေရမည် လို့လည်းပြတယ်”

“အင်း... မင်းတို့လို ငါတို့လို လူစားမျိုးတွေ အတွက် အတော်ကြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဆုံးမယူရမယ်”

“မလိမ်တမ်း ပြောရလျှင်တော့ မလွယ်လှပေဘူးပေါ့၊ အဲသလို မလွယ်တာကို လွယ်အောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဆုံးမဖို့ နည်းလမ်းတွေ တော်တော်များများ ပြထားပါတယ်၊ ဒေါသရဲ့ အပြစ်နှင့်ခန္တီရဲ့အကျိုးကို ချိန်ထိုးကြည့်ဖို့ပေါ့”

“ဘယ်လို ချိန်ထိုးရမှာလဲ၊ လုပ်စမ်းပါဦးကွာ... တစ်ဆိတ်လောက်”

“ဒေါသသည် ကျိုးကြောင်း မကြီး၊ ဆိုကောင်း မသိ၊ မှောင်အတိကျ၏။ နောင်အဖန်ဖန် ရှက်စရာကို ပြောဝံ့အောင်၊ ပြဝံ့အောင်၊ ယုတ်မာသူနှင့် ယုတ်မာချင်း ပြိုင်ဝံ့အောင် စေခိုင်း၏။ အကျိုးဖယ်၍ အပြစ်ကို ယူ၏။ ကျက်သရေ မင်္ဂလာ မရှိ၊ ဒါက ဒေါသ။ ခန္တီကျတော့ ခန္တီသည် ကျိုးကြောင်းကြည့်၏။ ဆိုးကောင်းသိ၏။ မှောင်အတိမကျ၊ ရှက်စရာကို မပြောမိ မပြုမိအောင်စောင့်၏။ ယုတ်မာချင်း အပြိုင်မခိုင်း၊ နောင်အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်စရာကိုသာ ပြောခိုင်း ပြုခိုင်း၏။ အပြစ်ကိုဖယ်၍ အကျိုးကိုယူ၏။ သမ္မာပဋိပတ် အကြောင်းရင်း၌ တည်စေ၏။ ကျက်သရေမင်္ဂလာရှိ၏ တဲ့။ ဒါက ရန်ပြုလာသူအပေါ်မှာ ချင့်ချိန်ဆင်ခြင်ရမယ့် သဘောထားများဖြစ်တယ်၊ ဒါ ညောင်လေးပင်တောရ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဖွင့်”

“အင်း... စိတ်ကောင်းကလေး ဝင်လာလျှင်တော့ ဆင်ခြင်နိုင်ကောင်းပါပြီ”

“ဟား ဟား ဟား၊ စိတ်ကောင်းကလေးလို့ မင်းပြောတော့ ငါ့ကို ကတ်ဖဲ့သမားလို့ မင်းပြောခဲ့တာ မှတ်မိသေးလား။”

“အား... ဟာ ဟား၊ မှတ်မိပြီ မှတ်မိပြီ ‘ဒေါသ’ ဆိုတာ ပါဠိစကား၊ မြန်မာပြန်တော့ စိတ် ဆိုးတာ၊ ‘စိတ်ဆိုးတယ်’ ဆိုတာ စိတ်ကောင်းမဟုတ်လို့ လို့ မင်းကပြောတယ်။”

“အေး... မင်းမှတ်မိသားပဲ၊ ဒါကြောင့် ပါဠိစကားတစ်လုံး ဟာ အလွန်ကျစ်လျစ်တယ်။ တကယ်သိရအောင်ပြောရလျှင် ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြစ်လာတယ်။ သိပြီးတဲ့အခါကျတော့ တိုတိုနဲ့ ထိရောက် တယ်။ အခုပဲကြည့်၊ ဒေါသစေတသိက်ဆိုသည်ကားအပြစ်၊ အဒေါသ စေတသိက်ဆိုသည်မှာ မေတ္တာ၊ ရှင်းသွားပြီ ဟုတ်လား။”

“ဟုတ်တယ်လေ သူငယ်ချင်းရာ”

“ဒါလောက်ကျယ်ပြန့်လာတာတောင် မေတ္တာ၏ အကြောင်း အကျိုးကို မကုန်တတ်သေးဘူး၊ မေတ္တာစိတ်ကို မိမိကိုယ်တိုင် ဆောက် တည်ပဲ့ပြင်ယူမှ ရသလို၊ ရှေးဘဝများက အကြောင်းဆက်၊ ယခုဘဝ၏ အကြောင်းဆက်များကြောင့်လည်း ပေါ်လာတတ်တယ်။ ဒါကတော့ တစ်ဦးချင်းအပေါ်မှာ၊ သဗ္ဗေသတ္တာ အပေါ်မှာတော့ မဟုတ်ပေဘူး။”

“ပြောစမ်းပါဦးကွာ”

“အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားဟာ သံဃာတော်များနှင့် သံသု မာရဂီရိမြို့ကို ဒေသစာရီ ကြွရောက် သွားတော်မူသတဲ့။ အဲသည်မှာ ဘုရားဖူးများစွာလာကြတဲ့အနက် နကုလပီတာနဲ့နကုလမာတာ အမည် ရှိတဲ့ ပုဏ္ဏားကြီး လင်မယားက ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်ကို မြင်လျှင်မြင်ချင်း ရင်ဘတ်စည်တီးနှင့် ပြေးလာပြီး ‘အမယ်လေး သားကြီးရယ်၊ သား ကြီးရယ်’ နဲ့ ဝမ်းသာဝမ်းနည်း ငိုကြွေးပြီး တတန်းတန်း လိုက်နေကြ သတဲ့။ ဒီအခါမှာ ပုထုဇဉ် ရဟန်းတချို့က ကျိတ်ပြုံးကြသတဲ့လေ။”

“အင်း... ‘ပိုလိုက်တာ’ လို့၊ တို့အခုခေတ် ပြောသလို ပြောချင်တာပေါ့လေ”

“ဟုတ်ချင်းလည်း ဟုတ်မှာပေါ့၊ ဒီအခါမှာ ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တောက ထိုရဟန်းများကို ရှင်းပြတော်မူရတယ်၊ ပါဠိလိုကတော့-

ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေန၊ ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေနဝါ။

ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ၊ ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေ။

မြန်မာလိုကတော့-ဘဝ သံသရာအဆက်ဆက်မှာ ရှေးဘဝ ဘဝတွေတုန်းက မိဘဆွေမျိုး ဖြစ်ခဲ့ကြဖူး၍ သော်လည်းကောင်း၊ ယခုဘဝမှာ တစ်ယောက်၏ အကျိုးကို တစ်ယောက်က လိုလားဆောင် ရွက်၍ သော်လည်းကောင်း ‘ပေမ’ ဆိုတဲ့ ချစ်ခင်ခြင်း၊ စိတ်ဟ ရေအောက်မှာ ကြာပေါက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တယ်တဲ့”

“ဟား... ဟား... ဟား၊ ငါရယ်ချင်တယ်ကွာ”

“ဒါ ရယ်စရာလားကွ”

“မင်းပဲစဉ်းစားကြည့်လေကွာ၊ မင်းတို့ ငါတို့ ငယ်ငယ်က ရည်စားစားရေးကြတာလေ၊ ‘ပရံပရ ဘဝ အဆက်ဆက်က ချဖူးသော ရေစက်၊ ပန္နက်ဖူးသောသစ္စာကြောင့် မေတ္တာစကား ချစ်နှမထံ ပါး လိုက်ရပါသည်’ ဆိုတဲ့အသုံးမျိုးတွေလေ။ တကယ့်မေတ္တာနဲ့ တခြားစီပဲ”

“အခု ဘုရားဟောတော်မူတဲ့ ဂါထာပါဠိကလည်း ‘ပေမံ’ လို့ ပြထားတာမို့ သဗ္ဗေသတ္တာနှင့်တော့ ကွဲပြားနေတယ်၊ ဒါတော့ ‘ပေမ’ ဆိုတဲ့အချစ်မျိုးဟာ ပုဂ္ဂလိကပေါ်မှာ ဖြစ်ပွားတာ ချစ်ခင် တွယ်တာတဲ့ သဘောလို့ ယူဆရကောင်းစရာ ရှိတယ်။ သို့ပေမယ့် ‘ပေမ’ ကို ကိလေသာတဏှာလားလို့ ဆိုပြန်တော့မဟုတ်ဘူး၊ ကြည့် လေ... ပုဏ္ဏားကြီးလင်မယားက ဗုဒ္ဓကို ချစ်ကြတာဟာ သားအမှတ် နှင့် ချစ်ကြရှာတာကိုး၊ ဗုဒ္ဓကလည်းဘဝအဆက်ဆက်မှာ ဘဝပေါင်း

ငါးရာ မိဘဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်၊ ဘဝပေါင်းငါးရာ မိကြီးဘကြီး တော်ခဲ့ဖူး တယ်လို့ ရှင်းပြတော်မူသေးတယ်။ ဒါကိုလည်း သတိပြုရမှာပေါ့။”

“အင်း... ပြေလည်ပါပြီဗျာ”

“အဲသည်မှာ ‘ဗေမ’ ဆိုတဲ့ သဘောကလေးက ‘တဏှာချစ်’ ကို လည်းရောက်သွားတတ်တယ်။ ‘မေတ္တာချစ်’ ကိုလည်း ပြောင်းလာနိုင် တယ်ဆိုတာ သိရတာပေါ့။ တစ်ခါတစ်လေတော့လည်း တဏှာချစ်က မေတ္တာချစ်ယောင်ဆောင်တတ်တယ်။ သောကလည်းကရုဏာယောင် ဆောင်တတ်တယ်။ ထိနမိဒ္ဓကလည်းသမာဓိယောင်ဆောင်တတ်တယ်”

“အယောင်ဆောင် နေတာကို ကိုယ့်စိတ်တော့ ကိုယ်သိမှာပေါ့။”

“ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ်ပြန်မသိနိုင်ဘူး၊ ဒီလောက်နူးညံ့တယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်ဆိုတဲ့အထဲက ‘စိတ်စစ်စစ်လေး’ ဖြစ်တဲ့ စိတ်ကို စိစစ်စစ် သိပြီဆိုတာနဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲ”

“မင်းပြောချင်တာက စိတ်ဆိုတဲ့အထဲမှာ ‘စိတ်စစ်စစ် မဟုတ် တာတွေလည်း’ ရှိသေးတယ်ပေါ့ ဟုတ်လား။”

“အေး... ငါပြောလိုတာက ‘စိတ်စစ်စိတ်ကောင်း’ ကိုပြော ချင်တာ၊ အဘိဓမ္မာအလိုကတော့ အကျယ်ကြီးပေါ့၊ ကိုယ့်စိတ်ကကိုယ့် ကိုလိမ်တာ ဘယ်အခါကစပြီး ဘယ်လောက်ကြာအောင် တို့တစ် တွေ ကျေကျေနပ်နပ် ခံလာခဲ့ကြသလဲ။ တေဘုမ္မာသီချင်းကို ဆိုကြည့် လိုက်။ ‘ဒိဋ္ဌိဉာဏ် ဝင်စား ထင်မှား မြင်ငြားကြတာ၊ လူပဲနတ်ပဲ မှတ်စွဲလို့သာ၊ မှားချက်အလွန်နာ၊ ငါ့သားငါ့မယား လင်သားဥစ္စာ၊ ငါ့ကိုယ်ငါဟာအစဉ်မကွာ၊ သက္ကာယကြောင့်မာနတွေ ထောင်ကြတာ”

“အင်း... မင်းကတော့ သီချင်းကလေးနဲ့။”

“ကျွန်တော်လည်းကျွန်တော်မိရာ အဆင့်နဲ့ပြောတာပါခင်ဗျာ၊ အဓိပ္ပာယ် မပေါက်လို့လား။”

“ရိပ်မိပါတယ်၊ ရိပ်မိပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်သာ တကယ် ပေါက်ရင် မင်းနဲ့တောင် စကားပြောမနေတော့ဘူး”

“အေး... နည်းနည်းရိပ်မိတဲ့လူချင်း ဆွေးနွေးနေကြတယ် လို့ သဘောထားတော်မူပါခင်ဗျာ”

“နေပါဦး၊ ‘ပေမ’ ဆိုတာ ချစ်ခြင်းလို့ပြောတော့ ‘ပီယ’ ဆိုတာကကော”

“‘ပီယ’ ကလဲချစ်ခြင်းပဲ။ ‘ပေမအချစ်’ လောက်တွယ်တာ စွဲလမ်းတဲ့အချစ် ဟုတ်ပုံမရဘူး။ မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက်မှာ ပီယ ဒဿန=ချစ်စရာမို့ ချစ်ခြင်း၊ ပီယဝါစာ=ချစ်စရာစကားမို့ ချစ်ခြင်း၊ ဒီလိုဖြစ်စရာ ရှိပါတယ်”

“ဒါတော့ ဖြစ်နိုင်စရာရှိပါရဲ့”

“မေတ္တာကို ကာယကံမေတ္တာ၊ ဝစီကံမေတ္တာ၊ မနောကံမေတ္တာ လို့ ကံသုံးပါးနှင့် ခွဲခြားရပြန်တယ်။ ကာယကံမေတ္တာဆိုတာက ချမ်းသာစေလို၍၊ ကောင်းစေလို၍ သူတစ်ပါး၏ ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကို ကူညီပါဝင်၍ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းပေါ့။ ဝစီကံမေတ္တာဆိုတာက အလွယ်ဆုံးပြောရလျှင် နှုတ်ဖြင့် စောင်မခြင်၊ ချီးမွမ်းခြင်း။ မနောကံ မေတ္တာကျတော့ ဒေါသစရိုက်နှင့် စပ်ဆိုင်သမျှ ကင်းစင်ပြီး ကောင်းစေ လိုသော စေတနာ အပြည့်အဝ ထားရှိတာပါပဲ။ မနောကံမေတ္တာက အချုပ်ပေါ့လေ”

“အင်း... ဒါလည်း စိတ်သာရှင်စော ဘုရားဟော။ စိတ်က အရေးအကြီးဆုံး ဆိုတာပဲ”

“မေတ္တာကို လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်တို့နှင့် သရုပ်ခွဲပြထားတာ ရှိသေးတယ်၊ စာကြီးပေကြီးတော့ ဖြစ်တယ်ပေါ့”

“တစ်ခုချင်း နည်းနည်းရှင်းပြပါလား”

“လက္ခဏာဆိုတာက သဘောလက္ခဏာ၊ ရသဆိုတာက ဂုဏ် ရသကိစ္စ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ဆိုတာက ရှေးရှုသော အခြင်းအရာ၊ ပဒဋ္ဌာန် ဆိုတာက နီးကပ်စွာသော အကြောင်း၊ အဲသည့် အဓိပ္ပာယ် တွေပဲ”

“ဟုတ်ပြီ၊ ငါနည်းနည်း သဘောပေါက်ပြီး၊ အဖွင့် ‘ဒက်ဖ နေရှင်း’ ဆိုပါတော့”

“အင်္ဂလိပ်လိုပြောမှ သဘောပေါက်မယ်ဆိုလည်း မင်းပြော သလိုပေါ့၊ ဟဲ ဟဲ”

“အေးပါ၊ ငါနားလည်သလို ခံယူလိုက်တာပါ၊ ဆက်သာ ပြောပေါ့”

“မေတ္တာသည် သတ္တဝါတို့ အကျိုးစီးပွားကို ကျင့်ဆောင်သော အခြင်းရာဖြင့်ဖြစ်ခြင်း သဘောလက္ခဏာရှိ၏”

“ရသနှင့်ဆိုတော့ ဘယ်လိုလဲ”

“မေတ္တာသည် သတ္တဝါတို့ထံ အကျိုးစီးပွားကိုကပ်၍ဆောင် ခြင်း၊ အမျက်ဒေါသကို ဖျောက်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏”

“ပစ္စုပဋ္ဌာန်ကကော”

“မေတ္တာသည် အေးမြငြိမ်းချမ်းသော စိတ်သဘောလျှင် ဉာဏ်တွင် ရှေးရှုထင်တတ်သော အခြင်းအရာ ရှိ၏”

“နောက်ဆုံး ပဒဋ္ဌာန်ကျတော့”

“မေတ္တာသည် သတ္တဝါတို့၏ နှစ်သက်ဖွယ်သော ဂုဏ်ကိုသာ ရှုမြင်တတ်သော ယောနိသောမနသိကာလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ရှိ၏တဲ့”

“အေး... ငါပြောတဲ့ ‘ဒက်ဖနေရှင်း’ လို့ သုံးတာ မဆိုးဘူး ကွ၊ ဒီသဘောပဲ၊ ဟဲ... ဟဲ”

“မင့်ဟာမင်း သဘောပေါက်ရင်ပြီးတာပါပဲဗျာ၊ အဲ...

နောက်တစ်ခုက မေတ္တာရဲ့ရန်သူနှစ်မျိုးရှိသေးတယ်။ မေတ္တာနှင့် ပဋိပက္ခ တရားဆိုပါတော့။ ဒါတွေက ဘာလဲဆိုတော့ အနီးကပ်နေတဲ့ ရန်သူတဲ့။ အဲဒါက တဏှာရာဂ။ တို့အခုပြောခဲ့သလို တဏှာရာဂက မေတ္တာယောင်ဆောင်ပြီး မေတ္တာစစ် မေတ္တာမှန်ကို ဖျက်ဆီးတတ်လို့။ ပါဠိလိုကတော့ မေတ္တာမုခေန ဟိ ရောဂေါ ဝဇ္ဇတိ။ ဟိသစ္စံ။ မှန်၏။ မေတ္တာမုခေန။ မေတ္တာကိုအကြောင်းပြု ဆွယ်ပြီးတော့။ ရာဂါ။ တဏှာရာဂသည်။ ဝဇ္ဇတိ။ လှည့်ပတ်တတ်၏။ (ဝါ) လိမ်လည် တတ်၏ တဲ့”

“အဲဒါက တော်တော် သတိထားစရာပဲ။ နောက်တစ်ခုက လည်း...”

“အဝေးရန်သူတဲ့။ အဲဒါက ဒေါသကိုဆိုတာ။ ဒါကိုလည်း တို့ဆွေးနွေးခဲ့ပြီ။ ဒါပေမဲ့ အဲသည် ဒေါသက ဘယ်က ဘာအကြောင်းနဲ့ လာသလဲ။ ဒါကို အခုပြောကြရအောင်”

“နေပါဦး၊ ဒေါသဟာ အမြဲရှိမနေတတ်ဘူး မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ်။ အကြောင်းမရှိဘဲအကျိုးပေါ်သလို။ ဒေါသ ဖြစ်စရာအကြောင်းမရှိဘဲဒေါသကဖြစ်မလာဘူး။ ဒါက သတ္တဝါတစ်ဦး တစ်ယောက်အပေါ်မှာဖြစ်စေ၊ အများအပေါ်မှာဖြစ်စေ ရန်ငြိုးတစ်ခုခုက ပေါက်ဖွားလာလေ့ ရှိပါတယ်။ စာစကားကတော့ မျက်ငြိုးကိုးတန်လို့ ကဝိလက္ခဏာဒီပနီမှာလည်းပြတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ (၁) သူကား ငါ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့ဖူးသည်။ (၂) ယခုလည်းပြုနေဆဲပဲ။ (၃) နောင်လည်း ပြုနေဦးမှာပဲဟူ၍ မိမိကိုယ်ကို အကြောင်းပြု၍ သုံးပါး။ (၄) သူကား ငါ့အဆွေခင်ပွန်း၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့ဖူးလေပြီ။ (၅) ယခုလည်းပြုဆဲ။ (၆) နောင်လည်းပြုနေဦးမှာပဲဟူ၍ အဆွေ ခင်ပွန်းကို အကြောင်းပြု၍ သုံးပါး။ (၇) သူကား ငါ၏ရန်သူ၏

အကျိုးစီးပွားကို ပြုပေခဲ့ဖူးပြီ၊ (၈) ယခုလည်းပြုပေးနေဆဲ၊ (၉) နောင်လည်းပြုပေးနေဦးမှာပဲ။ အဲ... အဲသည့်ကိုးပါးမှာ တစ်ပါး ပါး နှင့်တိုက်ဆိုင်နေလျှင် မုန်းတီးတဲ့ ဒေါသအမျက်ရန်ငြိုးက မေတ္တာ ကို ဖျက်ဆီးတော့တာပါပဲ”

“အင်း... မုန်းဖို့က သိပ်သဘာဝကျပေတာပဲ။ ဒါကို ဘယ် လို့ ဖျောက်ရမလဲ”

“အမယ်လေး... တို့ကသာ မိုက်တွင်းနက်နေကြတာ၊ ဗုဒ္ဓ ၏ တရားက အတိအကျ ဟောထားတာမှ နည်းအမျိုးမျိုး၊ လမ်း အသွယ်သွယ်ပါခင်ဗျာ။ ဟာ... ကြည့်မျက်ဖြေတရား ဤဆယ်ပါး တဲ့...”

(၁) ရန်သူသည် ငါ့ကို ဒုက္ခပေးနိုင်သည်။ ငါစိတ်ကို ဒုက္ခမပေးနိုင်။ စိတ်ဆင်းရဲရတယ်ဆိုတာ ငါ့စိတ်ကသာ ငါ့ကို ညှင်းနေတာပဲ။ သူက ငါ့ကို စိတ်ဆင်းရဲပါစေလို့ လုပ်တာကို ငါမဆင်းရဲဘူးဆိုလျှင် သူဘာတတ်နိုင်မှာ လဲ။

(၂) ချစ်ခင်သော ဆွေမျိုးတို့ကို စွန့်၍ ရဟန်းပြုနိုင်လျက် ဒေါသကို မစွန့်နိုင်လျှင် ဒေါသမက်သောငါ ဖြစ်ရာ ၏။ (ဤနေရာမှာ တို့အနေနဲ့ဆိုလျှင် မိမိက နှစ်သက်ပါ လျက်နှင့် မလွဲသာ၍ စွန့်ခဲ့ရဖူးသော သက်ရှိ သက်မဲ့များ ကို ပြန်စဉ်းစား ရမှာပေါ့။ အဲဒါတွေတောင် စွန့်ခဲ့ရ သေးတာ၊ အခု ဘာဒေါသဖြစ်ရမှာလဲ။)

(၃) ဒေါသဆိုတာ သီလ၏အမြစ်-သီလ၏အမျိုး ဟီရိ ဩတ္တပ္ပကို ဖျက်ချိုးတတ်တာ၊ ငါက ဘာဖြစ်လို့လက်ခံ ရမှာလဲ။

- (၄) ယုတ်မာတဲ့ ရန်သူကို အမျက်ထွက်လျှင် သူနဲ့ ငါ ယုတ်မာပြိုင်သလို ဖြစ်မှာပေါ့။
- (၅) ငါစိတ်ဆိုးအောင် စိတ်ဆင်းရဲအောင် သူက ပြုတာ၊ ငါစိတ်ဆိုးလျှင် စိတ်ဆင်းရဲနေလျှင် သူ့အလိုပြည့် သွားမှာပေါ့။
- (၆) ငါ၏ဒေါသသည် ရန်သူအား ဒုက္ခပေးချင်မှ ပေးမည်၊ ငါ၏ စိတ်ပင်ပန်းခြင်းက လက်တွေ့ ဧကန္တတည်း။”

“အဲဒီနေရာမှာ ငါ့ကိုယ်တွေ့ကလေး ပြောချင်တယ်”
 “ပြောစမ်းပါဦး”

“တစ်ခါတစ်ခါ တစ်ယောက်ယောက်ကို ဒေါသ ဖြစ်နေတယ် ဆိုပါတော့ကွာ၊ အဲသည့် ဒေါသကြောင့် အိပ်မပျော်နိုင်ဘူး၊ တခါတလေ လည်းအိပ်ပျော်နေရာက နိုးပြီး ဒေါသက ဝင်လာပြီး ပြန်အိပ်လို့ မရအောင် ဖြစ်နေတယ်၊ အဲသည့်အခါဤစာပိုဒ်ကိုသတိရပြီး ‘ဟုတ် လိုက်တာနော်၊ အခု ငါ ဒေါသဖြစ်နေလို့ သူ့ကို ထ၊ရိုက် နိုင်လျှင်လည်း အကောင်းသား၊ ဆဲလို့ သူကြားသွားလည်းအဟုတ်သား၊ အခုတော့ ငါကသာ သူ့ကို စိတ်ဆိုးလို့အိပ်မရအောင် ဖြစ်နေရတယ်၊ သူ့မှာက ဒီအချိန်မှာ ဇိမ်နဲ့ အိပ်ပျော်နေတာ တခုခုနဲ့တောင် ဟောက်နေရော့ မယ်၊ အခု ငါတစ်ယောက်တည်း စိတ်ဆိုးနေတာ ဗန်းရှုံးလိုက်တာလို့ တွေးမိတော့ ပြုံးတောင်ပြုံးလိုက်မိသေးတယ်ခင်ဗျ၊ ဒီတော့ ငါလည်း အိပ်ပျော်သွားပါလေရော”

“တယ်ကောင်းတဲ့ နည်းပဲ၊ ကဲ... ဆက်ပါဦး”

- (၇) ရန်သူသည် ဒေါသဖြင့် အပါယ်ခရီးလမ်းမှားလိုက်နေပြီ၊ အရှည် မြင်သူသည် လမ်းမှားသို့မလိုက်၊ အမြင်တိုသူ သာ လမ်းမှားကို တကောက်ကောက်လိုက်၏။

(၈) ရန်သူသည် ငါ့ကိုယ်၌ရှိသော အပြစ်ကို အားကိုးအားထား ပြု၍ စိတ်ဆိုး၏။ သူ ထိုအပြစ်က စိတ်ဆိုးခိုင်း၍ စိတ်ဆိုးရသူဖြစ်၏။ အပြစ်၏ ခိုင်စေရာကို နာခံရသူဖြစ်၏။ ထိုအပြစ်ကို ငါ ပယ်လိုက်လျှင် ရန်သူကျွန်မျိုး အားကိုးပြုလတ္တံ့၊ ကျွန် အစေခံ၌ ဖက်ပြိုင်ဖွယ် ကြံစည်ဖွယ် မရှိပြီ။

အဓိပ္ပာယ်က ငါ့မှာရှိသော ဒေါသကို ရန်သူက အားကိုးနေတယ်။ သူအားကိုးမရှိအောင် ဒေါသကို ဖျောက်ထားမည်ဆိုတဲ့ သဘော။

(၉) ငါ့အား စော်ကားသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့သည် လွန်ကုန်ပြီ၊ ချုပ်ကုန်ပြီ၊ ယခုရှိတဲ့ ‘သူ၏’ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ငါ အာရုံပြုလျှင် ဆန်ခိုးမမိ၊ ဖွန်းမိ၊ ခုတ်ရာတစ်ပါး၊ ရှုရာ တခြား မသင့်လွန်းလေစွ။

(၁၀) မီးခတ်နှင့် ကျောက် နှစ်ခုပေါင်းမှ မီးတောက်သည်။ မီးခတ်သက်သက်ကြောင့် မီးမတောက်။ ကျောက်ရှိ၍ လည်း သတ္တိထူး ရှိသည်။ ထိုဥပမာ အတိုင်း ရန်သူ အပေါ်၌သာ ငါအပြစ်ရှုခြင်းသည် သမာ သမတ်လော၊ တစ်ဖက်သတ် မဖြစ်ပြီလော။

“ဒီသဘောကတော့ သိဖို့ လွယ်ပါတယ်၊ ‘ငါကလည်းငါပဲ၊ သူ့ကို ဆန်ကျင်ပေတာကိုး၊ သူမကြိုက်အောင် ပြောမိပေတာကိုး၊ ပြုမူမိတာကိုး၊ သူ့ကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆနိုင်အောင် လုပ်မိပေတာကိုး’ စသည်ဖြင့် ကိုယ်ကျူးလွန်ခဲ့မိတဲ့ အပြစ်တို့ကို ပြန်စဉ်းစားပြီး ကိုယ့်အဆိုး ကိုယ်ရှာကြည့်ရမည် ဆိုတဲ့ သဘော၊ အဲသလို ဆင်ခြင်ရမှာကို ဓမ္မပဒမှာလည်း ဟောထားသေးတယ်။

‘သူတစ်ပါး၏ အပြစ်ကို မရှုရ၊ ကိုယ့်အပြစ်ကို ရှုရာ၏ ’ တဲ့ ”

“တော်တော် ခေတ်မီပေတာပဲ၊ သိပ္ပံနည်းလည်းကျပါတယ် ”

“နောက်လည်းရှိသေးတယ်၊ မုန်းတဲ့လူကို ဆွေမျိုးစပ်ပြပါတဲ့၊ အဲသည့် သာဓကက ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်ကြီး ကိုယ်တိုင် ပြုကျင့်တာ၊ မဟာဗုဒ္ဓဝင်မှာ တွေ့ရတယ် ”

“ပြုကျင့်ပုံကလေး ပြောစမ်းပါဦး ”

“တစ်ခါတော့ မာရ်နတ်က အရှင်မောဂ္ဂလာန် ကိုယ်တော်ကြီးရဲ့ ဝမ်းဗိုက်ထဲဝင်ပြီး အူအသည်းတို့ကို ညှစ်နယ် ဆုပ်ကိုင် ညှဉ်းဆဲ သတဲ့လေ ”

“သူတော်ကောင်းများကို နှိပ်စက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာတော့ မာရ်နတ်ဟာ ဧတဒဂ်ပါပဲ။ အဲသည်တော့ အရှင်မောဂ္ဂလာန် ကိုယ်တော် ကြီးက ဘယ်လို ဆွေမျိုးစပ်ပြတော်မူရသလဲ ”

“အချင်းမာရ်နတ်... သင်နှင့်ငါဟာ ရန်သူလည်းမဟုတ်ဘူး၊ သူစိမ်းလည်းမဟုတ်ဘူး၊ တစ်ခုသော ကမ္ဘာ၊ တစ်ခါသောကာလ၌ ငါ ကိုယ်တိုင် မာရ်နတ်မင်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ၊ ထိုစဉ်က သင်နှင့်ငါဟာ တူဝရီး တော်ဖူးတယ်၊ ဆွေမျိုးဖြစ်သော ငါ့ကို ယခုကဲ့သို့ မညှဉ်းဆဲ သင့်ဘူးလို့ စေ့စပ်ရသတဲ့ ”

“ဟုတ်ကော ဟုတ်လို့လားကွာ ”

“အနမတဂ္ဂသံသရာဆိုတာ ဘဝဘဝပေါင်းများစွာ ဖြစ်လာခဲ့ ကြတာပဲ၊ ဆွေမျိုး မတော်စပ်ခဲ့ဖူးတဲ့ လူရယ်လို့ ရှိမှမရှိနိုင်တာ ”

“ဒါကို မာရ်နတ်က သိသလား ”

“မာရ်နတ်ဟာ ဝသဝတ္တီ နတ်ပြည်က နတ်တစ်ပါးပဲကွာ၊ တန်ခိုးတေဇော် အာနုဘော်ရှိတော့ သိမှာပေါ့ ”

“ဒီတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ပြီး ထွက်သွားရောလား၊ ဟဲဟဲ ”

“မေတ္တာဆိုတာ ငြိမ်းချမ်းရေး တရားအစစ်ပဲ မဟုတ်လားကွာ၊ အဲ... နောက်တစ်နည်းကတော့ ပေးရမယ်၊ တောင်းရမယ်တဲ့”

“မင့်စကားကို ကောင်းကောင်း နားမလည်ပါဘူး၊ ဘယ်လို ပေးရ၊ တောင်းရမှာလဲ၊ ဘယ်သူ့ကိုပေးပြီး ဘယ်သူ့ဆီက တောင်းရ မှာလဲ”

“မိမိကိုမှန်းတီး မျက်ငြိုးရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပေးရ လှူရမယ်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထံမှလည်း မိမိက တောင်းခံရမယ်တဲ့”

“ဒီဟာက လာဘ်ပေးလာဘ်ယူသဘော ဖြစ်မနေဘူးလား”
ဥပါယ်လေးပါးအနက်က ဒါနဥပါယ်လို့တော့ ပြောနိုင်ပါ လိမ့်မယ်”

“လာဘ်ထိုးရတာနဲ့ ဘာထူးမှာလဲ”

“ယောနိသောမနသိကာရချင်းတော့ မတူနိုင်ပါဘူး၊ ဖြူစင် သန့်ရှင်သော မေတ္တာဓာတ်အကျိုးငှာ စင်ကြယ်သော ဝတ္ထု ပစ္စည်းနှင့် ရှေးရှုသော မေတ္တာစိတ်ဟာ လာဘ်ပေးတာနဲ့ တော်တော်ကြီး ကွာ ပါလိမ့်မယ်၊ အခုနပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း စိတ်ဆိုတာမှာ သိုးကာ သီကာ နဲ့ မတူကြတာတွေ ရှိနေတတ်တယ် မဟုတ်လား”

“အောက်ကျ နောက်ကျတော့ ဖြစ်နေသလိုပဲနော်”

“အဲသည့် အတွေးမျိုးက အတ္တဝါဒ၊ နဝါတ တရားအနေနဲ့တော့ မင်္ဂလာဝါဒပဲ၊ မာန်ကိုလျော့ခြင်းဟာ လောကုတ္တရာစိတ်၊ တို့ပြောခဲ့တဲ့ ‘မုဒု’ လက္ခဏာ၊ ‘အနတိမာနီ’ လက္ခဏာတို့မှာ အကျုံးဝင်နေတာပဲ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး တရားကို အလိုရှိလျှင် သည်နည်းအတိုင်း ကျင့်သုံးရမှာပဲ”

“ကဲ... တောင်းရမယ်ဆိုတာကတော့ ဘယ်သဘောလဲ”

“တောင်းရမယ်ဆိုတာက သူ့စေတနာကို စေ့ဆော်နိုင်တဲ့ သဘော။ အလှူခံခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်း၊ အကြံဉာဏ်တောင်းခံခြင်း၊

စာမေးခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ တိုင်ပင်၍ အဆုံးအဖြတ်ယူခြင်း စတဲ့ အပြုအမူများက သူ့စိတ်ကို ညွတ်နူးစေတယ်။ စေတနာထားရှိ လာ နိုင်စေရန် နူးညံ့ လာတတ်တယ်။ ဒီသဘောလက္ခဏာအကျိုးများ ရှိစေတယ်။ ဖြစ်နိုင် မဖြစ်နိုင် မင်းကိုယ်တိုင် စဉ်းစားကြည့်လေ ”

“ဖြစ်နိုင်စရာပါပဲ”

“အဲသည့်နည်းကို ကျင့်သုံးပြီး ရန်သူအဖြစ်က မိတ်ဆွေစစ် လုပ်ယူခဲ့တဲ့ တိပိဋကဓရ ဆရာတော် အရှင် ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသရဲ့ ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာကလေးတောင် ကြားဖူးထားတာ ရှိသေးတယ်”

“ပြောစမ်းပါဦးကွာ တစ်ဆိတ်လောက်”

“ဆရာတော်သီတင်းသုံးရာ မင်းကွန်းဓမ္မနာဒတိုက်အနီး မှာ ဆရာတော်ကို အကြောင်းမဲ့ မရှုဆိတ်နေတဲ့ ဆရာတော် တစ်ပါးရှိသတဲ့။ အမြဲတမ်းဝေဖန်တိုက်ခိုက်ပြီးရန်လုပ်နေလို့ ဆရာတော်မှာ စိတ်ဆင်းရဲ နေရတာပေါ့။ တစ်နေ့လည်းမဟုတ်၊ တစ်လလည်း မဟုတ်၊ သမ ဘာဂ ဖြစ်အောင် ချိုချိုသာသာ နှိမ့်နှိမ့်ချချ ဆက်ဆံပေမယ့်လည်း အငြိုးက ပြေတယ်မရှိဘူးဆိုပဲ။ ဆရာတော်မှာလည်း စိတ်အနှောင့် အယှက် ဖြစ်ရပါများတော့ မေတ္တာဝါဒကိုအားကိုးမှပဲ ဆိုပြီး မေတ္တာ လည်းစူးစိုက်ပို့သတဲ့။ နောက်ပြီး အကောင်း အမွန်ဖြစ်တဲ့ ပစ္စည်းများ ကိုလည်းသွားပြီး ကပ်လှူခိုင်းသတဲ့။ အခါများစွာ အကပ် စေလွှတ်ပြီး တဲ့နောက် မကြာမီ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ကြွရောက် ပေးလှူပြီးတော့ ပိဋကတ်ဆိုင်ရာခဲရာခဲဆစ်တွေကို ကိုယ်တိုင်သိပြီးဖြစ်ပေမယ့် သူ့အဆုံး အဖြတ် အယူအဆများကို မေးလျှောက် တောင်းပန် တပည့်ခံသလို ကျင့်သုံးတော်မူရသတဲ့လေ။ ဒီလိုလုပ်လို့ နှစ်ရှည် လများ ကြာလာ တဲ့အခါကျတော့မှ အဲသည့် ဆရာတော်ရဲ့ အကျိတ် အခဲ ရန်လိုတဲ့ စိတ်တွေ ပျောက်ပြီး တကယ့်မေတ္တာစစ်နဲ့ ရင်းနှီးသူများဘဝသို့

ရောက်ခဲ့ရသတဲ့။ လောကမှာ ရန်သူတစ်ယောက် ရှိနေခြင်းဟာ မိတ်ဆွေဆယ်ယောက် တိုးပွား မလာတာထက် အကျိုးမဲ့စေတယ်။ ဆရာတော်ဝါဒက ဒီအတိုင်းပဲ”

“အင်း... အကောင်းဆုံးသော လူမှုရေးသိပ္ပံနည်း တွေပါပဲ”

“နောက်လည်းရှိသေးတယ်။ ဒီနည်းကတော့ ‘အကောင်းမြင် ၏ဝါဒ’ လို့ဆိုရမယ်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူက မိမိအပေါ်ဝယ် မကောင်းမှုပြုပြီး ပြီးသူရန်ဖက် အမျက်သိုထား ရှိလင်ဆကာမှုထို သူသည် မိမိအပေါ်ဝယ် တစ်ရံတစ်ခါက ကောင်းစွာ ပြုကျင့်ခဲ့ဖူး သော ကျေးဇူးမေတ္တာများကို အောက်မေ့ ဆင်ခြင်ရမယ်။ မိမိအပေါ် ကောင်းမှုမရှိသည့်တိုင် သူတစ်ထူးအပေါ် အများကောင်းကျိုး လုပ် ခဲ့ဖူးသမျှ ဆင်ခြင်ရမယ်။ သူ၏ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော စာပေပညာ ဂုဏ်အင်္ဂါတို့ကို ရှာဖွေစိစစ်၍ ခွင့်လွှတ်နိုင်ဖွယ် တွေးရမယ်လို့ဆို ပြန်တယ်။ ဒါနသည် ရိုင်းသူကိုပင် ယဉ်စေ၏။ လိုတိုင်းအကျိုးပြီး၏။ ကြီးငယ် မရွေး ညွှတ်လာစေ၏။ ချစ်ခင်စေ၏။ ကြည်ညိုစေ၏လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အရသာ ဗြဟ္မဝိဟာရသမာဓိခန်းမှာ ညောင်လေးပင်တောရ ဆရာတော်ကြီး ဖွင့်ဆိုတော်မူခဲ့တယ်”

“ဪ... ဗုဒ္ဓဂုဏောအနန္တော၊ ဓမ္မဂုဏောအနန္တော၊ သံဃ ဂုဏောအနန္တော၊ တရားအပေါင်းကို အကြွင်းအကျန် မရှိသိတော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓ၏ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ ဒေသနာတော်များ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ စာပေပို့ချ ဟောပြောသို့ဆိုတော်မူကြတဲ့ သံဃာတော် အရှင်မြတ်များ၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတို့ဟာ ဤရွှေဤမျှ ဂဏန်းချ၍ မရစကောင်း ဆိုတဲ့အနက်ကို သတိရမိပါရဲ့။ တို့တစ်တွေကသာ မလိုက်နာလျှင် ရှိရမယ်။ အေးငြိမ်း ခြင်း တရားတွေကဖြင့် နည်းအမျိုးမျိုး၊ လမ်းအသွယ်သွယ် လူတိုင်း နားလည်အောင် ရှိနေတာပဲ”

“ရန်သူဝိုင်းထား၊ ထိုယောက်ျားကား၊ ပြေးသွားဖို့ရာ လမ်း ပေါက်သာလျက်၊ ပြေးမထွက်၊ လမ်းတွက်မဟုတ်ပါချေတဲ့၊ အဓိပ္ပာယ် က...”

“ဒါလောက်တော့ အဓိပ္ပာယ်သိပါတယ်၊ သူငယ်ချင်းရယ်”

“သိရင် သာဓုပါ မောင်ရာ”

မေတ္တာပွားများရန် ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့်
အခြေခံများ (၆)

ယနေ့ ကျွန်တော့်အိမ်သို့လာသော သူငယ်ချင်း၏ မျက်နှာ
ထားကို အကဲမခတ်တတ်အောင် ရှိလှသည်။

“ဘယ်လိုလဲကွ၊ ဒီနေ့ ဘာများပြောစရာ ပါလာလို့ ပြုံးစိစိ
ဖြစ်နေတာလဲ”

“လောကမှာ တစ်ခါတစ်ခါ ကာလဝိပေါက် နောက်ပိုးတက်
ဆိုတာ တယ်မှန်နော်”

“ဘယ်နေရာများ မှန်လို့လဲ၊ ပြောစရာရှိ ပြောတာမဟုတ်ဘူး၊
အတွန့်အတက်ကလေးနဲ့ တယ်ပြောချင်တယ်”

“အေး... အတွန့်အတက်ကလေးနဲ့မှ ပြောချင်တာ မင့်ဆီ
က ကူးစက်တာပေါ့၊ ဟဲ-ဟဲ ဒီလိုလေကွာ၊ မင့်ကို ကပ်ဖွဲ့သမားလို့
ငါမကြာမကြာ ပြောခဲ့ဖူးတယ် မဟုတ်လား၊ အေး... အခု ငါ့ကို
ကတ်ဖွဲ့သမားလို့ မင်းပြောတော့မှာမို့ဟေ့၊ ဟဲ-ဟဲ”

“ဘာပြဿနာ ဖြစ်လာလို့လဲ၊ ပြော-ပြောပါဦး”

“ဒီလိုကွ ဒီလို၊ မင်းနဲ့ငါ ဆွေးနွေးပြီး ပြန်သွားတိုင်းအကြောင်း
အကျိုးတွေကို ပြန်ပြန် စဉ်းစားလေ့ရှိတယ်။ အလျင်တစ်ပတ်က

မေတ္တာရဲ့ အကျိုးအာနိသင်ကို မင်းက ပြောလိုက်တယ်မဟုတ်လား၊ မေတ္တာအကျိုးဆယ့်တစ်ပါးလေ၊ အဲဒါနဲ့ ငါဖတ်ဖူးကြားဖူးတာတွေ စသးစားလိုက်တာ ဝတ္ထုသာဓက လေးငါးဆယ်ခု သတိရလာတယ်”

“အမယ်... ဘယ်ဆိုးလို့တုံး၊ ပြောစမ်းပါ၊ ဘယ်ဝတ္ထုတွေ များလဲ”

“ပထမ စဉ်းစားမိတာက မိခင်နွားမကြီးဟာ သူ့သားငယ် နွားကလေးကို နို့တိုက်ရင်း မေတ္တာစိတ် ထုံးမွမ်းနေတုန်းမှာ မုဆိုး တစ်ယောက်က လှုံနဲ့ ပစ်ထိုးလိုက်သတဲ့၊ အဲဒါ သားငယ်အပေါ်မှာ ရှိတဲ့ မေတ္တာဇောကြောင့် မုဆိုးရဲ့ လှုံသွားဟာ ဖက်ရွက်လို လိပ်ခွေ သွားသတဲ့၊ လက်နက် မစူးဝင်ဘူး”

“အဲဒါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန်မှာပါတဲ့ ဝတ္ထုပေါ့။ နောက် ဆိုစမ်းပါဦး”

“ဇိနိတ္ထပကာသနီမှာလည်း ပြည့်တန်ဆာမသီရိမာက ဥတ္တရာ ကို ထောပတ်ပူနဲ့ လောင်းချတာ မေတ္တာစိတ်ကြောင့် အပူ မလောင် ဘူးတဲ့”

“ဓမ္မပဒနဲ့ ထေရီဂါထာမှာလည်း ပါပါတယ်။ နောက်ကော”

“ဥတေနမင်းကြီးက သာမာဝတီမိဖုရားကို မြားနဲ့ ပစ်တာ လည်း မြားမစူးဘူး”

“အမယ်... ဟေ့ကောင်၊ ငါက မေတ္တသုတ် နောက်ဆက်တွဲမှာ မင့်ကို ပြောမယ့် ဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်းတွေကို မင်းက ငါ့ပြောနေတာ ပေါက်လား”

“ဟုတ်လား၊ ဒီလိုဆို မင့်ဉာဏ်နဲ့ ငါ့ဉာဏ် တစ်ထပ်တည်း ကျနေပါမင့်ကလား၊ ဟားဟား၊ ကဲပါကွာ ငါက သဘောလောက်ပဲ ပြောပါတော့မယ်၊ အဲသည် ဝတ္ထုတွေကို တွေးပြီးမှ မင့်ကို ကတ်ဖဲ့

မေးစရာတစ်ခု ပေါ်လာလို့ ငါ့ကိုပြန်ပြီး ဝေဖန်တော့မယ် ပြောတာ”

“ဪ... ဒါကြောင့် ကာလဝိပေါက်နောက်ပိုးတက်တယ်လို့ မင်းပြောတာကိုး။ ကဲ... ပြောစမ်းပါဦး၊ မင်းရဲ့ ကတ်ဖဲ့မေးခွန်း”

“ဒီလိုလေကွာ... တို့ကျောင်းမှာတုန်းက သုဝဏ္ဏသာဇာတ်တော်ကြီးကို သင်ရတယ် မဟုတ်လား။ သုဝဏ္ဏသာမ သတို့သားဟာ မျက်မမြင် မိဘနှစ်ပါးကို တောထဲမှာ လုပ်ကျွေးတယ်လေ၊ သူ၏ မေတ္တာအစွမ်းကြောင့် သားရဲ့တိရစ္ဆာန်များက အန္တရာယ် မပြုကြဘူး၊ သမင်းကလေးများဆိုရင် သွားဖော်လာဖက် ခြံရံလျက်ရှိကြတယ်။ အဲသည်မှာ တစ်နေ့တော့ ပီဠိယက္ခမင်းကြီးက သမင်မှတ်လို့ မြားနဲ့ ပစ်တာ ထိသွားတယ်၊ မြားဆိပ်လည်းတက်တယ်”

“ဟေ့ ကောင်၊ မင်းတော်တော် လူလည်လုပ်တဲ့ ကောင်ပါလား ကွ၊ ဟင်”

“ကဲ... မင်းငါ့ကို ကတ်ဖဲ့သမားလို့ ပြောတော့မယ် မဟုတ်လား”

“ကတ်ဖဲ့သမားလို့ ပြောချင်တာ မဟုတ်ဘူး၊ မိလိန္ဒပဉ္စာဝတ္ထုတော်ကိုဖတ်ပြီး ငါ့ကို ပြဿနာလုပ်တာ ပြောတာ၊ မင်း တော်တော် လာတဲ့ကောင်”

“ဟာ... မင်းအထင်လွဲနေပြီ၊ မိလိန္ဒပဉ္စာ ဝတ္ထုတော်ဆိုတာ ကြားဖူးတာသာ ရှိတယ်၊ မဖတ်ဖူးပါဘူး။ ဘုရားပေးပေး ကျမ်းပေးပေး၊ မိလိန္ဒပဉ္စာမှာ ဘယ်လိုပါလို့လဲ”

“မိလိန္ဒမင်းကြီးက ရှင်နာဂသိန် (နာဂသေန) ကို မေးတယ်။ မေတ္တာ၏ အစွမ်းမှာ လက်နက်၊ လေး၊ မြား၊ မီးနှင့်အဆိပ် မထိ မမှန်နိုင်ဘူးလို့လည်း ဘုရားက ဟောတယ်။ မေတ္တာအမြဲ ဆင်ခြင်နေပါတယ်ဆိုတဲ့ သုဝဏ္ဏသာမ ရသေ့ကလေးကို ပီဠိယက္ခမင်းကြီးက

မြားနဲ့ပစ်တော့လည်း ထိတယ်၊ အဆိပ်လည်းမွန်တယ်၊ ဒါကို အရှင် ဘုရား ဘယ်လိုဖြေမလဲလို့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက ပြဿနာ မေးထားတယ်”

“ဟာ... ငါ ဒီစာကို မဖတ်ဖူးပါဘူး”

“ဒါဖြင့် မိလိန္ဒမင်းကြီးနဲ့ မင်းနဲ့ ဉာဏ်တစ်ထပ်တည်း တူ နေပြန်တာပေါ့”

“အမယ်လေး... ဒီလိုဆို ငါသွေးကြီးပါရဲ့ မောင်ရင်ရယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပဲ ချီးမွမ်းရဦးမယ်၊ ဟဲ ဟဲ ဟဲ ဟဲ”

“ချီးမွမ်းချင်လည်း ချီးမွမ်းတော့၊ စဉ်းစားတွေးခေါ်လေ့ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြဿနာခြင်းတူတာကို တွေးမိတတ်တာတော့ ရှိတယ်၊ မေးလည်း မေးမိတတ်တယ်၊ ဥပမာ နောက်ဘဝဆိုတာ ရှိသလား၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဟာ နောက်ဘဝမှာ လိုက်ပါ တတ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်သလားဆိုတဲ့ အမေးပြဿနာမျိုး၊ အဲသည် မေးခွန်းမျိုးကို ဘုရားလက်ထက်မှာလည်း မေးတဲ့လူမျိုး ရှိတယ်။ တို့ခေတ်မှာလည်း အနောက်တိုင်းသားပညာရှင်များက ဆရာတော် ကြီးများကို မေးလျှောက်နေကြတုန်းပဲ”

“အဲသလိုမေးရင် အပြစ်ရှိသလား”

“ကတ်ဖွဲ့တိုက်တဲ့ သဘောမျိုး မဟုတ်ဘဲ ဗဟုသုတအလို့ငှာ သိလိုကြည်ညိုလိုလို့ မေးလျှင် အပြစ် မဟုတ်နိုင်ပါဘူး၊ သု၊ စိ၊ ပု၊ ဘာ၊ ဝိ၊ လိ၊ သိ၊ ဓာ ဆိုတဲ့ ဗဟုသုတ ဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိတယ် မဟုတ်လား၊ ကိုယ့်မှာ မတင်မကျ ပြဿနာကလေးများ မေးလို့ စမ်းလို့ ရှာဖွေလို့အဖြေများ သိလိုက်ရင် ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ကြည်ညို လိုက်ရတာ၊ ပီတိဖြစ်လိုက်ရတာ မပြောနဲ့တော့”

“အေး... ငါလည်း ဒီစေတနာမျိုး မေးတာပါ၊ မင်း ဖတ်ဖူး ထားရင် ပြောစမ်းပါ၊ ကြည်ညိုချင်လွန်းလို့”

“အေး... ငါဖတ်ဖူးတာ အတိုချုပ် ပြောမယ်၊ အကျယ်ကို သိချင်ရင် အဲသည့် ဝတ္ထုတော်ကိုကြည့်။ ရှင်နာဂသေနရဲ့ အဖြေက ‘မိလိန္ဒမင်းကြီး... မေတ္တာဘာဝနာပွားသူတွင် လေး၊ မြား၊ မီး၊ လက်နက်၊ အဆိပ် မထိမခိုက်စေသော အာနိသင်ရှိသည်မှန်၏။ သုဝဏ္ဏသာမကို မြားမှန်ခြင်းသည်လည်း မှန်၏။ အဘယ်အခိုက် အတန့်တွင် မှန်ရသနည်းဆိုသော် သုဝဏ္ဏသာမရသေသည် မြစ်ဆိပ်၌ ရေခပ်၍ ရေအိုးကို မ၊ လိုက်သည့် ခဏကလေးဝယ် မေတ္တာဘာဝနာကို မေ့လျော့မိသည်။ ထိုအခိုက်ဝယ် ပီဠိယကွမင်၏ မြားလွတ်ချိန်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြားထိရခြင်း၊ အဆိပ်ဖြင့် မိန်းမော ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။’ သည်လို ရှင်နာဂသေနက ဖြေလို့ မိလိန္ဒမင်းကြီး ကျေနပ်သွားတယ်၊ မင်းကော ကျေနပ်ရဲ့လား။”

“အမယ်လေး... မင်းကငါ့ကို တရားခံမလုပ်ချင်ပါနဲ့၊ မိလိန္ဒမင်းလို အဓိပတိပညာရှိကြီးကတောင် လက်ခံကျေနပ်တယ်ဆိုမှ ငါ က ဘာစောဒကတက်စရာ ရှိတော့မှာလဲ၊ နောက်ပြီး ယုတ္တိတစ်ခု ကိုလည်း စဉ်းစားမိလို့ပါ၊ မင်းပြောခဲ့တယ် မဟုတ်လား၊ တေလပတ္တ ဇာတ် အကြောင်းလေ၊ ခွက်ထဲမှာ ဆီအပြည့်ထည့်ပြီး ယူရင် မဖိတ် မစဉ်အောင် သတိကြီးစွာ ထားကြရမယ်ဆိုသလို၊ သုဝဏ္ဏသာမ မှာ လည်းရေအိုးကိုမဖိတ်အောင် မ၊လိုက်တဲ့အခါ ကလေးမှာ ရေကိုသာ စိတ်ကရောက် သွားမှာ သဘာဝကျတယ်လေ။”

“ငါတပည့်ကြီး အများကြီး တိုးတက်လာတာပဲ ဟဲ ဟဲ၊ ဆင်ခြင်တုံပညာဆိုတာ အခုလို အကြောင်းနဲ့အကျိုး ဆက်စပ် ယူ တတ်ရမယ်၊ ရှင်နာဂသေနက ပြောတာတစ်ခုရှိသေးတယ်၊ မေတ္တာ စိတ်ဟာ ချုပ်ဝပ်တန်ဆာများနဲ့တူတယ်တဲ့၊ ချုပ်ဝတ်တန်ဆာ ဝတ် ထားတဲ့အခါမှာ ထိုးမဝင် ခုတ်မရှု ခံနိုင်ပေမယ့် ချုပ်ဝတ်တန်ဆာ

ကင်းကွာသွားတဲ့ အခိုက်မှာ လက်နက်မျိုးစုံရဲ့ အန္တရာယ် ရှိနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဒီစကားက မေတ္တာဘာဝနာကိုဘယ်အခါကလေးမှ မလစ်ရအောင် ပြောတာပဲ။ တို့အတွက် သင်ခန်းစာ”

“အေး... မင်းက ချုပ်ဝတ်တန်ဆာအကြောင်း ပြောတော့ သူ့ရဲ့ကောင်း သမိန်ပရမ်း အကြောင်းတောင် သတိရလိုက်မိသေးဗျာ”

“အမယ်... တယ်ဟုတ်ပါလား၊ အမိန့်ရှိစမ်းပါဦး”

“ဪ... လောကမှာ သတ္တဝါများရဲ့ကံကို ပြောပါတယ်။ မွန်သူရဲ့ကောင်း သမိန်ပရမ်းနဲ့ တရုတ်သူရဲ့ကောင်းကာမဏီတို့ စီးချင်းထိုးကြတုန်းကလေး၊ နှစ်ဦးစလုံး ချုပ်မိန်စစ်ဝတ်ကိုဝတ်ထားကြတာမို့ လှံချက် မတွေ့နိုင်ကြဘူး မဟုတ်လား၊ ဒီအတွင်း ကိုယ်ရည်သွေးပြီး စစ်ရေးပြကြတဲ့အခါမှာ ကာမဏီရဲ့ လက်ကတီးကြားက ချုပ်အင်္ကျီကြိုး ပြတ်သွားတာ သမိန်ပရမ်းက သတိထားလိုက်မိ သတဲ့လေ။ နှစ်ဦး မျက်နှာချင်းဆိုင် ထိုးကြ ခုတ်ကြတဲ့အခါ ကမဏီက ဓားနဲ့ ခုတ်မယ်လို့ လက်အမြောက်လိုက်မှာ သမိန်ပရမ်းက ချုပ်ကြိုးပြတ်လို့ လက်လေးလုံးလောက် အသားပေါ်တဲ့ လက်ကတီးကြားကို လှံနဲ့ထိုးလိုက်လို့ ကာမဏီ ကျဆုံးသွားရတယ် မဟုတ်လား။”

“ဟာ သူငယ်ချင်း ဒီနေ့တော့ မင်းကိုချီးမွမ်းစရာ တယ်ကောင်းနေပါလား၊ ဟုတ်ပေ့ဟုတ်ပေ့။ တစ်ခဏလေးလစ်ရင်လစ်သလို ခံရတတ်တာ အလွန်ကောင်းတဲ့ သာဓကပေါ့။ သုဝဏ္ဏသာမ ဇာတ်မှာလည်း ဒီလို အကြောင်းအကျိုးနဲ့မှ မဖြေနိုင်ရင် တမင်ဖန်တီး ပြောတယ် ပြောမှာပဲ။ တို့ရုပ်ရှင် ဇာတ်လမ်းတွေဆိုရင်သာပြောကြသေးဗျား၊ ဟား ဟား”

“ဟုတ်တယ်နော်၊ သာဓကယုတ္တိ၊ သဘာဝယုတ္တိ ဆိုတာ နေရာတိုင်းမှာ ရှိတာပေါ့။”

“မင်းက ရာဇဝင်နဲ့ပြောလို့ ငါက ငါ့မိတ်ဆွေ အမျိုးသမီး တယောက် ဖြစ်ပုံကို ပြောရဦးမယ်။ တစ်ခဏလေးမှာ ဆုံဆည်းကြုံကြိုက် ပုံပြေပြါတယ်။ ချိန်းလုပ်တောင် ရမျာမဟုတ်ဘူး။ ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင် ငါ့မိတ်ဆွေ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ပေါ့။ သူက ငါ့အိမ်ကို ဂျစ်ကားနဲ့ လာတယ်။ သူပြန်တော့ မိုးသည်းပြီး လေတိုက်နေတယ်။ အဲသည့် မိုးထဲလေထဲ ပြန်သွားလို့ အင်းလျားလိပ်ဟိုတယ်က နည်းနည်းကလေး လည်းကျော်သွားရော သူ့ဂျစ်ကားပေါ်ကို သစ်ကိုင်းတစ်ကိုင်း ကျိုးကျ ပါ လေရော။ အဲသည့် သစ်ကိုင်းပေါ် ဘာပါတယ်မှတ်သလဲ။ မြွေ စိမ်း မြီးခြောက်တစ်ကောင်တဲ့ ခင်ဗျ။ နဂိုကမှ သွေးတိုးရောဂါ၊ နှလုံး ရောဂါရော ရှိတဲ့မိန်းမ၊ ဆေးရုံကို တန်းပို့လိုက်ရပါရောလား။ ကဲ အဲသည့် တစ်ခဏကလေးမှာ ဖြစ်တာ။ တစ်စက္ကန့်လို့လျှင်လည်း မဖြစ်ဘူး။ တစ်စက္ကန့်လွန်သွားလည်း ဒီလိုဖြစ်မှာမဟုတ်ဘူး။ ဟုတ် တယ် မဟုတ်လား။”

“ဒါကြောင့် ‘ကံအားလျော်စွာ’ လို့ သုံးကြတာပေါ့။ အကြောင်း တိုက်ဆိုင်ပုံများနယ်”

“အဲသည့် တစ်ခဏကလေးမှာ စိတ်ကလည်း ကုဋေပေါင်း တစ်သိန်း ဖြစ်ပျက်သတဲ့။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက အနုစိတ် ခွဲခြားပြတော်မူတယ်။ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ လိုက်လို့ မမီနိုင်သေးဘူး။ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတဲ့ တို့တောင် ရဟန္တာမဖြစ်ရင် တရုတ် မသိနိုင်ကြသေးပါဘူး။ ကဲ... ဒီကနေ့ မင်းပြဿနာ ပေါ်တာကြောင့် မေတ္တသုတ်ကို မဆက်ရသေးပါကလား။

“ဆက်ရရင်တော့ ‘သုခိနောဝ ခေမိနော ဟောန္တူ သဗ္ဗ သတ္တာ ဘဝန္တူ သုခိတတ္တာ’ ကို ဆက်ရမှာပဲ။

“မြန်မာပြန်တော့-သဗ္ဗသတ္တာ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါ တို့သည်။ သုခိနောဝါ၊ ကိုယ်လက်ခံကျန်း ချမ်းသာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ

ကုန်သလည်းကောင်း။ ခေမိနောဝါ၊ အန္တရာယ်ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစွာဘိ ဘေးဥပဒ် မရှိကုန်သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ သုခိတတ္တာ၊ ကျမ်းမာပကတိ ချမ်းသာလျက် ရှိကြသဖြင့် မိမိကိုယ်ကို လိုရာပြည့်စုံ ဆောင်နိုင်ကုန်သည်။ ဘဝန္တု၊ ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ အဲဒါ အကျဉ်းအားဖြင့် မေတ္တာပို့တာပဲ၊ ရှင်းစရာ မလိုဘူး ထင်ပါတယ်နော်”

“ဒီအပိုဒ်ကိုတော့ ရှင်းစရာမလိုပါဘူး၊ အားလုံးသော သတ္တဝါတို့ ချမ်းသာကြပါစေ၊ ကျမ်းမာကြပါစေပေါ့”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ နောက်တစ်ပိုဒ်ကျတော့ ရှင်းစရာ လိုလာလိမ့်မယ်”

“ယေ ဂေစိ ပါဏဘူတတ္ထိ၊ တသာ ဝါ ထာဝရာ ဝ နဝ သေသာ။ အဲသည် အပိုဒ်ကို မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား မြန်မာပြန်ထားတာကို ပြောမယ်။

တသာဝါ၊ ထိတ်လန့်တတ်သည့် ပုထုဇဉ်၊ သေက္ခမူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ထာဝရာဝါ၊ ထိတ်လန့်ခြင်း မရှိဘဲ ခိုင်မြဲတည်တံ့သည့် ရဟန္တာမူလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ယေဂေစိ ပါဏဘူတာ၊ အမှတ်မရှိ အကြင်သတ္တဝါ တို့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ အနဝသေသာ၊ အကြွင်းမဲ့ အလုံးစုံသော။ ဣမေသတ္တာ၊ ဤသတ္တဝါတို့သည်။ သုခိတတ္တာ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း.. တဲ့”

“အဲဒါကျတော့ ကောင်းကောင်း နားမလည်တော့ဘူးကွ။ လုပ်ပါဦး”

“မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားက ဗြဟ္မဝိဟာရ တရားတော်မှာ နားလည်အောင် ရှင်းပြထားတာ ဒီလိုပါ၊ ဖတ်ပြမယ်။

တသ=ထိတ်လန့်တယ်ဆိုတာ ဒေါသဖြင့် ထိတ်လန့်တာ ရှိတယ်။ တဏှာဖြင့် ထိတ်လန့်တာရှိတယ်။ ဒေါသဖြင့် ထိတ်လန့် တတ်တဲ့ သတ္တဝါတွေဆိုတာကတော့ ဒေါသ မကင်းသေးတဲ့ ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေပဲ။ တဏှာဖြင့် ထိတ်လန့်တတ် တဲ့ သတ္တဝါတွေဆိုတာကတော့ ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂမ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေပဲ။ တဏှာဖြင့် ဘယ်လို ထိတ်လန့်သလဲဆိုတော့ ပြမိမိလိုချင်နှစ်သက်တာကို မရမှာ စိုးရိမ်တဲ့သဘောပါဘဲ။ ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ ခိုင်မြဲတည်တံ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုတာကတော့ တဏှာကင်းနေကြတဲ့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေပါပဲ။ အဲဒီတော့ တသ= ထိတ်လန့်တတ်တဲ့ သတ္တဝါတွေဆိုတာ တဏှာမကင်းသေးတဲ့ သတ္တဝါ တွေပါပဲ။ ထာဝရ=ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ ခိုင်မြဲ တည်တံ့တဲ့ သတ္တဝါတွေဆိုတာကတော့ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် တသာဝါ၊ ထာဝရာ ဝါ ဆိုတဲ့ ဒီနှစ်ပုဒ်ဖြင့် တဏှာ မကင်းသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ တဏှာကင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဒီနှစ်မျိုးကို ခွဲခြားပြီး မေတ္တာပွားတာ ပါပဲတဲ့”

“ငါတစ်ခု မေးပါရစေ”

“ဘာတုံး”

“ရဟန္တာဆိုတာ ကိလေသာအာသဝေါ ကုန်စင်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ် တွေနော်”

“ဟုတ်ပါတယ်”

“တို့ထက်မြင့်မြတ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို တို့ရဲ့မေတ္တာက အရာ ရောက်ပါ့မလား၊အကျိုးပြုပါ့မလား။ ငါ့ကိုကတ်ဖဲ့လို့လည်းမပြောနဲ့ဦး”

“မပြောပါဘူး၊ မပြောပါဘူး၊ ဒီနေ့ မင်း သိပ်တိုးတက်နေတယ်။ မင်းမေးတာ သဘာဝကျတယ်။ မင်းဆိုလိုတာက ‘ထိတ်လန့်နေတဲ့

ပုဂ္ဂိုလ်’နဲ့၊ ‘မထိတ်မလန့် တည်တံ့နေသောပုဂ္ဂိုလ်’ လို့ ရည်ရွယ်ပြီး ပြောလိုက်တယ် ထင်တယ်”

“အေး.. ဟုတ်တယ်”

“အခု မင့်ကိုပဲ ငါက ပြန်မေးမယ်။ အခု ငါနဲ့ စကားပြော နေတုန်းမှာ မေတ္တာဘာဝနာ ပွားနေသလား”

“စကားပြောနေမှတော့ ဘယ်ပွားလျက် ရှိပါ့မလဲ”

“ကဲ... မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါတရား ဆယ့်ငါးပါးနှင့် ထူထောင်ပြီး မေတ္တာဘာဝနာ ပွားနေတဲ့အခါမှာ အခိုက်အတန့်မှာ ထိတ်လန့်တဲ့စိတ် ဝင်လာဖို့ အချိန်ရှိပါ့မလား”

“မရှိနိုင်ပါဘူး၊ ‘ဧကဂ္ဂတာ’ ဖြစ်နေမှာကိုး”

“နောက်တစ်ခု မေးဦးမယ်။ လောကဓံတရား ရှစ်ပါးဆိုတာ ဘုရားရဟန္တာမှာကော အမြဲ ကင်းနေသလား”

“အေး... မင်းဆိုလိုတာကို ငါသဘောပေါက်ပြီ။ ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ဒွန်တွဲနေသော လောကဓံရှစ်ပါးအနက် မလိုလားအပ်သော လောကဓံလေးပါးတို့သည် တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မဖြစ် မကြံ့ကြပါစေနဲ့ လို့၊ မထိတ်လန့်မတွေဝေသော မေတ္တာဘာဝနာစိတ်ဖြင့် ရှေးရှုလျှင် အကျိုး ပြုမှာသေချာပြီ၊ နောက်တစ်နည်း မေတ္တာဟူသည် သုခိတ၊ ဒုက္ခိတပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးနှစ်စားစလုံးအပေါ်မှာ တစ်ပြေးတည်း ထားရှိ ရမယ်၊ ဒီလို မဟုတ်လား”

“ဒါကြောင့် ဒီနေ့ မင့်ကို သာဓုခေါ်နေတာပေါ့ သူငယ်ချင်းရ၊ ဟဲ... ဟဲ”

“ဒီနေ့ မနက် ဘုရားရှိခိုးပြီး မေတ္တာပို့ကတည်းက ကြည် ကြည်လင်လင် သဒ္ဓါတက်ခဲ့တယ်။ ကဲ... ရှေ့ဆက်ကြဦးစို့”

ဒီဃာဝါယေဝ မဟန္တာ၊ မဇ္ဈမာရသကာအဏုကထူလာ၊

‘ယေဒီဃာဝါ၊ ကိုယ်ထည် ရှည်လျားသော အကြင်သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ ယေဝါမဟန္တ၊ ကိုယ်ထည် ကြီးမားသော အကြင် သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေဝါမဇ္ဈိမာ၊ ကိုယ်ထည် မတိုမရှည်၊ မကြီးမငယ်၊ အလယ်အလတ်စား ရှိသော အကြင်သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ ယေဝါရဿကာ၊ ကိုယ်ထည် ပုတိုသော အကြင် သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေဝါအဏုကာ၊ ကိုယ်ထည် သေးမွှား သော အကြင်သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေဝါထူလာ၊ ကိုယ် ထည်ဝိုင်းဝန်း ထွားကျိုင်း ဝဖြိုးသော အကြင်သတ္တဝါတို့ သည် လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ အနဝသေသော၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤသတ္တဝါတို့သည်။ သုခိတတ္တာ၊ ကိုယ် စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြကုန်သည်။ ဘဝန္တ၊ ဖြစ်ကြပါစေ ကုန် သတည်း။”

“အင်း... ဒါကတော့ သိသာတယ်၊ ကိုယ်ထည်ရှည်တဲ့ သတ္တဝါတွေဆိုတာ မြွေတို့၊ နဂါးတို့၊ တီကောင်တို့ စတဲ့ သတ္တဝါ တွေပေါ့၊ ကြီးတဲ့သတ္တဝါတွေ ဆိုတာကျတော့ ကုန်းပေါ်မှာ ဆင်တို့၊ ရေထဲမှာ ဝေလငါးကြီးတို့ အစရှိတဲ့ သတ္တဝါကြီးမျိုးတွေပေါ့။”

“နတ်ပြည်က အသူရာနတ်မင်းကြီးတို့လို၊ မဟာဗြဟ္မာကြီး တွေလည်း ပါလိမ့်မယ်၊ အသူရိန်နတ်ကြီး ဆိုလို့ရရင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော် ကိုတောင် ကိုယ်ထည်ခြပ်အကြီးချင်း လာပြိုင်ဖူးတယ်၊ နေတို့၊ လ တို့ကို အာခံတွင်းထဲမှာ ငုံ့ကစားတယ်လို့ စာဆိုရှိတယ်၊ အဲသည့် အခါ ‘မဟိမာ’ ဆိုတဲ့ တန်ခိုးတော်နဲ့ အသူရိန်နတ်ကြီးထက် ခြပ် ကိုယ်ထည် ပို၍ကြီးမားအောင် ဖန်ဆင်းပြတော်မူရတယ်၊ ဒါကို ကြည်ညို ရအောင် ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်ကြီးက ကြီးစေလိုက၊ မြင်းမိုရ် ပြန်ရာ၊ ထို့ထက်သာ၍၊ စကြာဝဠာတိုက်လုံး၊ အုပ်ဖုံးပတ်လှည့်၊

ကိုယ်တော်ပြည့်အောင်၊ တရို ထိုင်တော်မူနိုင်ခြင်း’ လို့ ရေးတော်မူ ခဲ့တာပေါ့၊ အဲသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုလည်း မေတ္တာပို့ရမယ်”

“ဟုတ်ပြီ၊ နောက် အလယ်အလတ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါတွေက မြင်း၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ဝက်လောက်ပေါ့၊ ကိုယ်ထည်သေးမွှားတာက ခြ၊ ပုရွက်၊ ယင်၊ ခြင်တို့လောက် နေမှာပေါ့၊ ဝိုင်းဝန်းသော သတ္တဝါတွေက လိပ်တို့၊ ဖားတို့ ဖြစ်မှာပဲနော်”

“ဒါတော့ ကိုယ့်အာရုံနဲ့ကိုယ် ဆုံးဖြတ်ရမှာပေါ့ကွာ၊ ရှေ့ကို ဆက်ကြရအောင်။

ဒိဋ္ဌာ ဝါ ယေဝ အဒိဋ္ဌာ၊ ယေဝ ဒူရေ ဝသန္တိ အဝိဒူရေ။
ဘူတာ ဝ သမ္ဘဝေသီဝ၊ သဗ္ဗသတ္တာ ဘဝန္တ သုခိတတ္တာ။
ယေ ဒိဋ္ဌာဝါ၊ မြင်ဖူးသော အကြင်သတ္တဝါတို့သည်လည်း
ကောင်း၊ ယေဝါအဒိဋ္ဌာ၊ မမြင်ဖူးသော အကြင်သတ္တဝါတို့သည်
လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ ယေဝါ၊ အကြင်သတ္တဝါတို့သည်
လည်း။ ဒူရေ၊ အဝေး၌။ ဝသန္တိ၊ နေကြကုန်၏။ ယေဝါ၊ အကြင်
သတ္တဝါတို့သည်လည်း။ အဝိဒူရေ၊ အနီး၌။ ဝသန္တိ၊ နေကြကုန် ၏။
ယေဘူတာဝါ၊ အကြင်ဖြစ်ပြီး သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း၊
ယေသမ္ဘဝေသီဝါ၊ အကြင်ဖြစ်ဆဲ သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း၊
အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣမေ သဗ္ဗသတ္တာ၊ ဤသတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။
သုခိတတ္တာ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြသည်။ ဘဝန္တ၊ ဖြစ်ကြ
ပါစေကုန်သတည်း။

အဲသည်မှာ ဒိဋ္ဌာဝါ၊ အဒိဋ္ဌာဝါဆိုတာ မိမိမြင်ဖူးသောလူ၊
မမြင်ဖူးသော လူမျှသာ မဟုတ်ဘူး၊ မိမိမြင်ဖူးသော တိရစ္ဆာန်
သတ္တဝါတို့နှင့် မိမိ မမြင်ဖူးပေမယ့် အသက်ရှင်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
သတ္တဝါ ခန္ဓာ အမျိုးမျိုးလည်းပါလိမ့်မယ်။ သာမန်မျက်စိနဲ့ မမြင်

ရတဲ့ မှန်ဘီလူးနဲ့ကြည့်မှ မြင်ရတဲ့ သတ္တဝါတွေကိုလည်း ဆိုလိုတာ နေမှာပဲ”

“ဒါတော့ မင်းအာရုံနဲ့မင်း တွေးသာကြည့်ပေတော့”

“ဒူရေ အဝိဒူရေ ဆိုတာကတော့ မိမိ၏ အနီးအပါးက ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေ၊ မိမိနှင့် မြို့ခြား၊ နယ်ခြား၊ တိုင်းနိုင်ငံခြား၊ ကမ္ဘာခြား၊ စကြဝဠာခြား ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဖြစ်ပြီး သတ္တဝါနှင့် ဖြစ်ဆဲ သတ္တဝါဆိုတာကျတော့ တို့အာရုံပြုရမှာကို မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားက အဋ္ဌကထာအရ နှစ်မျိုး ဖွင့်ပြတော်မူ ထားတယ်။ (၁) ဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုရာမှာ နောက်ဘဝ တစ်ဖန်ဖြစ်ဖို့ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်တော်မူတဲ့ ရဟန္တာများ၊ ဖြစ်ဆဲဆိုရာမှာ ဘဝ သံသရာမှာနောင်လည်းဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတ္တံ့ ဖြစ်နေဦးမယ့် ပုထုဇဉ်နဲ့ပ သေကွပုဂ္ဂိုလ်တွေလို့ ပြတယ်။ (၂) နောက်တစ်နည်း အမိဝမ်းတွင်းမှာ ပဋိသန္ဓေတည်ဆဲ မမွေးဖွားမီအတွင်းမှာရှိတဲ့ သတ္တဝါကို ဖြစ်ဆဲလို့ ဆိုတယ်။ မွေးပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ဖြစ်ပြီးလို့ယူဆရမယ်တဲ့။ ထို့အတူ ဥထဲမှ မပေါက်သေးမီမှာ သမ္ဘဝေသီ ဘဝရှာနေသူဖြစ်ဆဲ မည်တယ်။ ဥထဲမှ ပေါက်ပြီးတဲ့အခါမှာ ဘူတ ဖြစ်ပြီးမည်တယ်။ ကိုယ်အပြည့်အစုံ ဖြစ်တဲ့ ဥပပတ် သတ္တဝါတွေနဲ့၊ အညှိုကို စွဲမှီပြီးဖြစ်တဲ့ သံသေဒဇ သတ္တဝါတွေမှာ ပဋိသန္ဓေဖြစ်နေခိုက် သမ္ဘဝေသီ မည်တယ်။ ဒီက နောက်မှာ ဘူတ ဖြစ်ပြီးမည်တယ်။ နောက်တစ်နည်းအားဖြင့် သိ ဖို့က အဲသည့် ဥပပတ်၊ သံသေဒဇတွေမှာ ပထမစ၊ဖြစ်တဲ့ လူရိယာ ပုတ်၌ သမ္ဘဝေသီ မည်တယ်လို့ ရှင်းပြထားပါတယ်”

“အား... နောက်ဆုံးစကားကြောင့် ငါရှင်းသွားပြီ”

“ဘယ်လိုရှင်းတာလဲ ပြောပါဦး”

“မင်းပြောနေတုန်း ငါ စဉ်းစားမိတာပါ။ ဥပပတ်ဆိုတာ

ကိုယ်ခန္ဓာ အပြည့်အစုံနဲ့ ရုပ်ရှင်ထဲမှာ ပေါ်သလို ဝုန်းခနဲ ပေါ်လာ တာလို့ ကြားဖူးထားတာ ရှိလေတော့ အဲသည့် ဝုန်းခနဲ ပေါ်ပေါ်ချင်း ဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ယူဆနေမိတယ်လေ။ အဲဒါ ဆရာတော်ဘုရား ရဲ့စကားက ‘ပထမ စဖြစ်တဲ့ ဣရိယာပုတ်မှာ’ လို့ ပြောလိုက်တာနဲ့ ငါသံသယရှင်းသွားတာပေါ့။ စိတ်တစ်ခဏမှာ ကုဋေတစ်သိန်း ဖြစ် ပျက်တယ်လို့ဆိုတယ် မဟုတ်လား။ စ,စ,ချင်း ထင်ရှားလိုက်တဲ့ တစ်ခဏကလေးရဲ့ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေစိတ်ကလေးဟာ ‘သမ္ဘဝေသီ’ ပေါ့။ ဟုတ်လိုက်တာ၊ ကောင်းလိုက်တာ။ ဆရာတော်ဘုရား၏ ကျေးဇူးတော်ပါပဲကွာ”

“မင်းကို ငါထပ်ပြီး သာဓုခေါ်ရဦးမှာပါကလားဟေ”

“မင်းဟာမင်း ခေါ်ချင်ခေါ်၊ မခေါ်ချင်နေ။ ငါသံသယ ရှင်းသွားတာပဲ ငါကျေနပ်ပြီ၊ ကဲ... ရှေ့တစ်ဆင့် တက်ရအောင်”

“ရှေ့တစ်ဆင့် တက်ရရင်လည်း ဆရာတော်ရဲ့ အဆိုအမိန့် တွေကို မင်းကြည့်ညိုစရာ တွေ ရဦးမှာပဲ။

နပရောပရံ နိကုဗ္ဗေထ၊ နာထိမညေထ ကတ္ထစိ န ကိဉ္စိ။

ပရော၊ အခြားသူတစ်ယောက်က။ ပရံ အခြားသူ တစ်ယောက် ကို။ နနိကုဗ္ဗေထ၊ မလိမ်မညာမလှည့်စား ပါ့စေလင့်။ (ဝါ) မလှည့် စားဘဲ ရှိပါစေ၊ လှည့်စားခြင်း ကင်းပါစေ။

ကဲ... ဒီအပုဒ်ကိုလည်း ဆရာတော်စကားကို ဖတ်ပြမယ်။

လှည့်စားတယ်ဆိုတာ စီးပွားရေးမှာ လှည့်စားတာလည်း ရှိတယ်။ စီးပွားရေး လှည့်စားတာကတော့ အရောင်းအဝယ် အပေးအယူ ပြုလုပ်ရာမှာ အလေးမမှန်၊ ချိန်ခွင်မမှန် ပြုလုပ်ပြီး လှည့်စားတာ လည်းရှိတယ်။ ခြင်ခွက် မမှန်မကန် ပြုလုပ်ပြီးတော့ လှည့်စားတာ လည်းရှိတယ်။ အဲဒါကိုတော့ အများက သိပြီးဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီး တော့ ရွှေငွေအတု

စသည်များဖြင့်လည်း လှည့်စားတတ်တယ်”

“နေပါဦး၊ အဲသည့်နား ငါ စကားဖောက်ပြီး ပြောစမ်းပါရစေ။ တို့တစ်တွေကကောင်းသောကုန်သွယ်ခြင်းကောင်းသောလယ်လုပ်ခြင်း ဆိုပြီးအသားယူပြောလေ့ရှိတယ်။ ကောင်းရောင်းကောင်းဝယ် သမ္မာ အာဇီဝ တဲ့လေ။ ငရုတ်သီး ရေထိုးတာတို့၊ အချိုမှုန့် သကြားရောတာတို့၊ ဆီထဲမှာ ရေနွေးရောတာတို့၊ ရေနံဆီထဲ ဓာတ်ဆီရောတာတို့၊ ထိုးဆေး သောက်ဆေးတွေ အတုလုပ် ရောင်းကြတာတို့ ဒါမျိုးတွေ ဆရာတော် သိရင် ကောင်းမှာပဲ”

“အမယ်... မင်းက မသိဘူးထင်သလား။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်က လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကတောင် ဘယ်လို ရေး ထားသလဲ သိလား”

“လုပ်စမ်းပါဦး”

“၁၂၅၀ ပြည့်နှစ်မှာ ထီပွဲတွေကြောင့် လူတွေ စာရိတ္တပျက်စီးပုံ မေတ္တာစာရေးတာထဲမှာ။

ဘုရားရှင်သာသနာ၊ ထွန်းလင်းသည့်အခါကို၊ လူမှာလည်း လူအလိုက်၊ ရှင်မှာလည်း ရှင်အလိုက်၊ ဘုရားရှင် မကြိုက်သော ဒု စရိုက်ဆယ်ပါး၊ ယုတ်မာသည့်တရားကို၊ လက်လွတ်သား ရှောင်ကွင်း ၍၊ နှလုံးသွင်းဖြူဖြူ၊ သူတော်မျိုးထီ၊ အေသဒ္ဓါမှန်ရည်လျက်၊ ကြည် ကြည်ကြီး အသက်မွေးရပါမည်ကို၊ နောင်ရေးကိုမထောက်၊ နှလုံးသွေး ဗွက်ပေါက်အောင်၊ နောက်ချင်တိုင်း နောက်ကြ၍၊ ရောက်တတ်ရာ မရွေး၊ အသက်မွေးသပွတ်အူ၊ သူတော်ကောင်း စိမ်းဆတ်၊ အုပ်မနပ် ငှက်ပျောလို၊ မနောက ကလိမ်ချို၊ အပြောက ဝတိန်ဘုံ၊ ယုံလောက် အောင်ဖွဲ့နွဲ့၊ ကုန်မှောက်အောင် ဉာဏ်ချဲ့၍၊ အရွဲ့နှင့် အကဲဆစ်၊ အထဲညစ်အပေါ်ပြောင်၊ မတွေ့မှအနိုင်ရှောင်၊ သူတော်ယောင် တစ်

ဖက်မှ၊ ပါးစပ်ပြောက ပျားသကာ၊ ဓာတ်သဘောက ခါးတမာ၊ မပြုသာလျှင် ငရဲကြောက်၊ ပြုသာလျှင် အလဲမှောက်၊ သံသရာ ဈေးကြောင်းပေါက်၊ အပါယ်ဘေး ရွေးမျှမကြောက်၊ ခု မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌကိုသာ၊ နိဗ္ဗာန်လောက် စိတ်ချ၍၊ အနိစ္စသဘောမျိုး၊ ပြောရိုးမို့ပြောကြ၊ မနောက မြောက်လေပေ၊ သတိနှင့် သံဝေမှာ၊ ဟန်သရေ လုပ်ဆောင်လျက်၊ အဟုတ်ရောင်ထင်မှားဖို့၊ ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့၊ သေရမည် မချို့ပြီ၊ နောက်အဖို့ ပါကြအောင်၊ ဒါနမျိုး သီလမျိုး၊ ဘာဝနာမျိုး များကို၊ ကြိုးစားမှတော်တန်မည်ဟု၊ အပေါ်ယံတသောသော၊ တွေ့သူနှင့် လိုက်လျောအောင်၊ အပြောမှာ နောက်မကျ၊ ရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စ၊ ပစ္စည်းဈေး ကျခဲလျှင်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ မြိုင်မြိုင်နှင့်၊ ကိုင်လိုက်ချည့် ဗိုင်းဗိုင်းလဲ၊ ဆီထဲမှာရေနှေး၊ ဆေးထဲမှာရွက်ချပ်၊ ဗျပ်ထဲမှာ မုရင်းဆန်၊ ရေနံမှာရေစက်၊ လက်ဖက်မှာရေကူ၊ ဘယ်ကုန်မျိုး မဟူ ပြီတူသော တူပလေစီ၊ ညစ်နည်းတွေ ကိုယ်စီနှင့်၊ ပလီဉာဏ်လောဘ၊ ဝစီကုစောရကို၊ မနောက ပတ္တမြားကဲ့သို့၊ အားကိုးဖွယ်အတတ်၊ အလိမ္မာကောင်း ထင်မှတ်၍၊ ဂုဏ်ဒြပ်ဟိတ်တွေနှင့်၊ စိတ်အနေ မှင့်ကြသည်... တဲ့ဗျား”

“အမယ်မင်း... ဆရာတော်ကြီးနယ်... ဈေးထဲလျှောက် ကြည့်သလိုပါဘဲကလား။”

“ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဟာ လောကီကိစ္စ၊ လောကုတ္တရာကိစ္စ ဟူသမျှကို အပြီးတိုင် ကျွမ်းကျင်တော်မူပါတယ်။ ဗုဒ္ဓ၏ သားမြေးများ ဖြစ်ကြသော ကျမ်းတတ်ဂန်တတ် ဆရာတော်ကြီးများလည်း လောကီ လောကုတ္တရာ နဲ့စပ်ကျွမ်းကျင်တော် မူကြပါတယ်။ ငယ်ဖြူဆိုလို့များ မသိဘူး မထင်လေနဲ့ မောင်ရင်၊ ကဲ-ရှေ့ကို ဆက်ကြဦးစို့၊ ဘာသာရေးမှာ လှည့်ဖျားကြပုံ အကြောင်တွေတော့ ထားလိုက်ပါတော့။”

“အလုပ်ရစေ့မယ်၊ ပစ္စည်းရစေ့မယ်၊ စာမေးပွဲ အောင်စေ့မယ် ဆိုပြီး လိမ်တာတွေပါ ပြောလိုက်ချင်သေးသကွာ”

“ဒါမျိုးတွေ ပြောနေရင်တော့ ဆုံးမှာမဟုတ်ပါဘူး၊ အလိမ်ခံ ရတဲ့လူမှာ အချိန်ကုန် ငွေကုန်၊ အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်းဖြစ်၊ ဘယ်လောက် စိတ်မချမ်းမသာ ရှိရှာမလဲ၊ ဒီလို ကာယိကဒုက္ခ၊ စောတသိက ဒုက္ခတွေဟာ အလွန်တရာ ဆင်းရဲစရာ အကြောင်းဖြစ်လို့ တစ်ဦးကို တစ်ဦးက လှည့်စားခြင်း ကင်းကြပါစေလို့ မေတ္တာပို့ရတာ၊ နောက် တစ်ပိုဒ်ကတော့။

ကတ္တစိ၊ မြို့ထဲ ရွာထဲ အများပရိသတ်ထဲ စသည် တစ်စုံတစ်ခု သော အရပ်၌မျှ။ ကိဉ္ဇ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော။ နံ၊ ထိုအခြားသူကို။ န အတိမညေထ၊ မထီမဲ့မြင် ကင်းပါးစေတဲ့။ ဒါကို ဆရာတော်က ဘယ်လိုဖွင့်သလဲဆိုလျှင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးပြီး သူတစ်ပါးကို မရှိမသေ မထီမဲ့မြင်ပြုရင် ပြုသူမှာလည်းအကုသိုလ်ပွားတယ်၊ နောက် တစ်ချိန်ကျတော့ အကျိုးမဲ့လည်းဖြစ်တတ်တယ်။ မထီမဲ့မြင် အပြုခံရသူ မှာလည်းမခံချင်စိတ်တွေဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲရတတ်တယ်။ သာမန် လူက ဖြစ်စေ၊ အောက်တန်းအရာရှိကဖြစ်စေ အထက်အရာရှိထံ ကိစ္စရှိလို့ သွားရောက် တဲ့အခါ အချို့အရာရှိဖြစ်သူက ဂရုမစိုက်ဘဲ မထီမဲ့မြင် ပြုတတ် ကြတယ်။

အချို့ မထေရ်ကြီးများလည်း ရဟန်းငယ်များကို မထီမဲ့မြင် ပြုတတ်တယ်။ အဲဒီလို မထီမဲ့မြင် အပြုခံရတဲ့သူမှာ စိတ်မချမ်းမသာ များစွာ ဖြစ်တတ်တယ်၊ မထီမဲ့မြင် ပြုသူမှာလည်း ကိုယ်ချင်းစာတရား ကင်းမဲ့သူ၊ မေတ္တာမဲ့သူအဖြစ် ထင်ရှားတယ်။ ဒါကြောင့် နှစ်ဦး နှစ်ဘက်လုံး မဆင်းရဲရအောင် မထီမဲ့မြင် မပြုမိပါစေနဲ့လို့ မေတ္တာပွား ရန် ညွှန်ကြားတော်မူတာပါပဲတဲ့”

“ဒါကတော့ အင်မတန် ထင်ရှားပါတယ်။ ဒေါသကြီးတဲ့ လူများဟာ မထီမဲ့မြင် အလုပ်ခံရရင် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုပါ ဒုက္ခရောက်အောင် အပြစ်တွေ ပြုလာတတ်တဲ့အထိ တုံ့ပြန်တတ်တယ်။ ဝိဋ္ဌဋ္ဌပုကိုကြည့်၊ သူ့ကို ကျွန်မရဲ့သားဆိုပြီး မထီမဲ့မြင် အခန့်လေးစား အလုပ်ခံရလို့ သာကီဝင်တွေကို တစ်မျိုးလုံး တစ်ဆွေလုံးလိုက်သတ်တာ ဗုဒ္ဓပင်လျှင် မကယ်နိုင်ဘူး မဟုတ်လား။”

“အေး... မခံချင်လွန်းလို့ အခွင့်ရတဲ့အခါကျတော့ လက်စား ချေတာ ပုခက်ထဲက ကလေးတောင် ချမ်းသာမပေးတော့ဘူးတဲ့လေ။ တိုင်းပြည်ကို ပျက်ကရော”

“အဲဒါနဲ့ ဆက်သွယ်လာတဲ့အပိုဒ်ကို ကြည့်လေ။

ဗျာရောသနာ ပဋိဃသညာ၊ နာညမညဿ ဒုက္ခမိစ္ဆေယျ။

ဗျာရောသနာ-ဗျာရောသနာယ။ ကိုယ်ထိလက်ရောက် နှိပ်စက်ခြင်း၊ ကြိမ်းမောင်းပြောဆို နှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဋိဃ သညာ၊ ဒေါသစိတ်ရန်ငြိုးဖြင့်လည်းကောင်း။ အညမညဿ၊ အချင်း ချင်း၏ ဒုက္ခဆင်းရဲကို၊ နက္ကစ္ဆေယျ၊ အလိုမရှိပါစေလင့်။ (ဝါ) လိုလားတောင့်တခြင်း ကင်းကြပါစေ။

“ဒီသဘောကို အခုနအပိုဒ်မှာ ပါသွားပြီ၊ မထီမဲ့မြင်လုပ်တာ စလိုက်တာနဲ့ အငြိုးဖြစ်ပြီး နိုင်လောက်တဲ့အခွင့်အရေး ရလာရင် တုံ့ပြန်နှိပ်စက်တတ်ကြတယ်။

“ဘုရားဟော ဇာတ်တော်တွေမှာ အာဃာတရန်ငြိုး၏ အပြစ်များကို ဖော်ပြထားတဲ့ ဝတ္ထုတော်တော်များများ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဓမ္မပဒမှာလည်း ရှိတယ်။ ရာဇဝင်ထဲမှာဆိုရင် သီဟသူနဲ့ ရာဇသင်္ကြန် အမတ်ကြီးတို့ အရေးအခင်းဟာ မှတ်သားစရာ အလွန်ကောင်းတယ်။

ပုဂံပြည် ဥဇနာဘုရင်လက်ထပ်မှာ သားတော်သီဟသူကို

အိမ်ရှေ့အရာ ပေးထားတယ်။ တစ်နေ့သော ညီလာခံမှာ ရာဇသင်္ကြန် အမတ်ကြီးကလည်းပောင်းနားတောင်း ဝတ်လုံအပြည့်အစုံနဲ့ ခ၊စားနေ တယ်။ ညီလာခံစတဲ့အခါ ဘုရင်မင်းမြတ် ဝင်တော်မူပြီးသည့်နောက် သီဟသူထွက်လာတဲ့အခါ ဝတ်လုံတော်ကိုဖြန့်ခင်းပြီး ခ၊စားနေတဲ့ ရာဇ သင်္ကြန်ကို လမ်းဖယ် မပေးကောင်းလားလို့ အိမ်ရှေ့မင်းသီဟသူက နန်းပြင်မှာ ဖြန့်ခင်းထားတဲ့ အမတ်ကြီးရဲ့ ဝတ်လုံပေါ်ကို ကွမ်းသွေး ထွေးချလိုက်တယ်။ ပရိသတ် ဗိုလ်ပုံအလယ်မှာ ရှက်စရာဖြစ်သွား တာပေါ့။

ရာဇသင်္ကြန်အမတ်ကြီးဟာ သူခံလိုက်ရတာကို အခဲမကျေ နိုင်ဘူး။ အိမ်ရှေ့ကံတဲ့အခါ ကွမ်းသွေးတွေ ပေကျံနေတဲ့ဝတ်လုံကို အမှတ်တရ ကောင်းကောင်းသိမ်းထားပြီး နေ့စဉ်ရက်ဆက် လက်စား ချေဖို့ အာဃာတနဲ့ အမြဲ ကြံစည်နေတယ်။

တိုတိုပြောရရင် ဘုရင်ဥဇနာနတ်ရွာစံပြီး သီဟသူက ဘုရင် ဖြစ်လာတယ်။ ရာဇသင်္ကြန်အမတ်ကြီးဟာ ရန်ငြိုးသိုလျက် သီဟသူကို ဝတ္တရား ကျေပွန်စွာခ၊စားတယ်။ အားကိုးခံရသည်အထိ အမှုတော်ကို စွမ်းစွမ်းတမံ ထမ်းဆောင်တယ်။ ဘုရင်သီဟသူကတော့ မိမိ မထီမဲ့မြင် လုပ်ခဲ့ဖူးတာကို မေ့လျော့နေပြီလေ။ အိမ်ရှေ့ဘဝမှ ဘုရင်တောင် ဖြစ်လာခဲ့ပြီဆိုတော့ တစ်နိုင်ငံလုံး သက်ဦးဆံပိုင် အာဏာအောက်မှာ ဘယ်ရန်ကိုမှ မစိုးရိမ်စရာ မရှိတော့ဘူးလို့ ထင်နေမှာပေါ့။ ရာဇသင်္ကြန် အမတ်ချုပ်ကြီးကိုလည်း အစစအရာရာ အားကိုး ယုံကြည်နေပြီလေ။

တစ်နေ့တော့ အောက်ပြည်နိုင်ငံဖြစ်တဲ့ ဒလမြို့အနားက တောထဲမှာ ဆင်ဖြူတော် ပေါ်နေတယ်လို့ သတင်းရတယ်။ သီဟသူ ကလည်း ဆင်ဖြူရှင်ဆိုတဲ့ ရာဇဂုဏ်ကို အလွန်ခုံမင်နေတယ်။ ဒါကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး ရာဇသင်္ကြန်အမတ်ကြီးက ကိုယ်တော်တိုင်ထွက်၍

ကျုံးသွင်းဖမ်းယူတော်မူပါလို့ အကြံပေးတယ်။ သီဟသူကလည်း သူ့ အကျိုးကို လိုလားတယ်လို့ထင်ပြီး ပုဂံမှ ဒလကို ဖောင်တော်နှင့် ထွက်လိုက်ခဲ့တယ်။ ဒီအခါမှာ ရာဇသင်္ကြန်အမတ်ကြီး ကြိုတင်စီမံ ထားတဲ့ ထောင်ချောက်ထဲ ဝင်မိတာပေါ့။

ဆင်ဖမ်းတဲ့ကျုံးထဲလည်းရောက်ရောရာဇသင်္ကြန်ကိုကွမ်သွေး တွေစွန်းပေနေတဲ့ ဝတ်လုံကြီးကို ဝတ်လျက်သားတွေ့လိုက်ရတယ်။

အရှင်မင်းကြီး၊ ဒီကွမ်သွေးတွေကို မှတ်မိသေးရဲ့လားလို့ မေးတော့မှ သီဟသူမှာ ပြုမိခဲ့တဲ့ မထီမဲ့မြင်အမှုကို ပြန်သတိရပြီး အလွန် ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သွားတယ်။ သတ်တော့မယ် ဆိုတာကိုလည်း ရိပ်မိသွားတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဘုရင်ဖြစ်လျက်နှင့် အမတ်ကြီးကို ရှိခိုးပြီး အမျိုးမျိုး တောင်းပန်တယ်။ အသက်ကို ချမ်းသာပေးပါ။ ရွှေနန်း စည်းစိမ်ကို လွှဲပေးပါ့မယ်လို့ တောင်းပန်အသနားခံရှာတယ်။ ဒါပေမဲ့ အငြိုးကြီးတဲ့ရာဇသင်္ကြန်ကမကျေနိုင်ဘဲဆင်နဲ့ တိုက်သတ်လိုက်တယ်။

ဒါဟာ မထီမဲ့မြင်ပြုမိခြင်းရဲ့ ရလဒ်ပဲ။ ရာဇသင်္ကြန်မှာလည်း ပညာရှိကြီးတော့ မှန်ပါရဲ့။ သူတော်ကောင်းတော့ မဟုတ်တော့ဘူး၊ စစ်စစ်မှာ နှစ်ဦးစလုံး အကျိုးမဲ့တာပဲ။

ရွဲကုန်သည်ဘဝက ဘုရားအလောင်းကို အငြိုးထားခဲ့တဲ့ ဒေဝဒတ်ကို ကြည့်ဦးမလား၊ ပစ္ဆိမဘဝက ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူတဲ့ နောက်ဆုံး ဘဝအထိ ဘဝတိုင်းမှာ အငြိုးကြီးနဲ့ ညှင်းဆဲလာခဲ့တာ နောက်ဆုံး မြေမျိုခံရပြီး မဟာအဝီစိသာ ရောက်သွားရောပဲ”

“အေး... ရန်ငြိုး အာဃာတများဟာ အကုသိုလ်ထဲမှာ အကြီးဆုံးဖြစ်လိမ့်မယ် ထင်တယ်”

“အစစ်ပေါ့၊ မင်းစဉ်းစားကြည့်၊ လူတစ်ယောက်ကို သတ်လိုက် တယ်။ သတ္တဝါတစ်ဦး သတ်လိုက်တယ် ဆိုပါတော့၊ လတ်တလော

ဒေါသကြောင့် သတ်လိုက်တာက ပါဏာတိပါတကံပဲ ထိုက်လိမ့်မယ် ရန်ငြိုးကြီးထားပြီး နေ့ရှည်လများ အငြိုးနဲ့ ကြံစည်အားထုတ်နေလျှင် မသတ်ရခင်ကဘဲ အကုသိုလ်စေတနာတွေ ဘယ်လောက်များနေမလဲ။ သံကိုသံချေးတက်သလို၊ ကြေးကို ကြေးညှိတက်သလို အကုသိုလ် အညှိက နေ့ရှိသမျှ တက်နေဦးမှာပေါ့။ လောကီဥပမာတစ်ခုနဲ့ ယှဉ် ကြည့်နိုင်သားပဲ။ လူလူချင်းရန်ဖြစ်လို့ ဒေါသနဲ့ တစ်ဆုံးတစ်ချက် သတ်လိုက်မိတယ်ဆိုပေါ့တော့။ ဒါဟာ လူသတ်မှုပဲ။ အဲ... နောက် တစ်မျိုးက နေ့ရှိသရွေ့ လက်နက်နဲ့ အခွင့်အရေးရှာပြီးသတ်တော့လည်း လူသတ်မှုပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒေါသနဲ့ တစ်ဆုံးတစ်ချက် သတ်လိုက်တဲ့ တရားခံကို တရားသူကြီးက သေဒဏ်စီရင်ချက်မှ လျှော့ပေါ့စဉ်းစား ချင်ရင် စဉ်းစားနိုင်သေးတယ်။ ကြိုတင်ကြံစည် ကြိုးစားပြီးမှ သတ်တဲ့ တရားခံကိုတော့ အမှုသာထင်ရှားရင် ကြိုးမိန့်မှတစ်ပါး ဘာကိုမှ ဝဉ်းစားတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါဟာ အကုသိုလ်ကြီးကို အကုသိုလ် ကလေးတွေက ခြံရံအားပေးလာတာ ထင်ရှားတယ်”

“အေး... မင်းပြောတာ သဘာဝကျတယ်။ ဒါကြောင့်မေတ္တ သုတ်မှာ အလေးထားပြီး ဆုံးမတော် မူပေတာပဲကိုး။ ဒီစိတ်မျိုး တွယ်နေသမျှ ဘယ်လိုမှ မေတ္တာထားလို့ ရမှာမဟုတ်ဘူး”

“ဘယ်ရနိုင်မလဲ။ အငြိုးနဲ့ မေတ္တာဟာ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေပါ့ဟာ”

“ဒါဖြင့် အဲသည် စိတ်ဆိုး စိတ်ညစ်တွေကင်းပြီး ဖြူစင်သန့်ရှင်း တဲ့ မေတ္တာဖြစ်လာအောင် ဘယ်နည်းနဲ့ ထိန်းရပါ့မလဲ”

“ဘယ်နည်းနဲ့ ထိန်းရမလဲ ဟုတ်လား။ အမယ်လေး... ဗုဒ္ဓ က ဒေသနာတော်နည်းကို ပုလဲကုံးသီသလို သီပြီးမှ ဟောတော်မူ တာပါ။ ရွှေဆွဲကြိုးများ ကွင်းဆက်သလို တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆက်စပ်ပြီး

သားပါ။ မင်းလိုချင်တာက လှည့်စားတဲ့စိတ်၊ မထီမဲ့မြင် ပြုချင်တဲ့စိတ် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ချင်တဲ့စိတ်၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ချင်တဲ့စိတ်၊ ဒီစိတ်တွေ မဝင်အောင် ထိန်းတဲ့နည်း မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်”

“ဟော လာပါလိမ့်မယ်ဗျာ၊ ‘မာတာယထာ နိယံပုတ္တ၊ မာယုသာ ဧကပုတ္တ မနုရက္ခေ’ တဲ့။ မာတာ၊ သမီးသား၌ ကြီးပွားစေ လိုဘထက်ပို၍ ဗြဟ္မစိန်စုံ နဂါးထံလှိုသော ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် ဓွေး မိခင်သည်။ နိယံပုတ္တ၊ မိမိရင်၌ဖြစ်သော။ ဧကပုတ္တ၊ အရေကိုလွှား အသားကိုခွဲ အရိုးစွဲအောင် မြဲမြံလှစွာ ကရုဏာနှင့် မေတ္တာဗလဝ ချစ်ပါလှသော ဖွားစနုနယ် တစ်ယောက်တည်းသော သားသူငယ်ကို။ အာယုသာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ တည်ငြိမ်စေလိုသောကြောင့်။ အနုရက္ခေယထာ၊ ပိုက်ပိုက်ထွေးထွေး နို့ချိုကျွေး၍ မအေးစေရ မပူရဘဲ နေ့ညမခြား ရင်ဝယ်ထား၍ လူလားမြောက်အောင် ကြံဆောင်ထွေထွေ စောင့်ရှောက်လေသကဲ့သို့’ တဲ့။

ကဲ... မိခင်တစ်ယောက် သားသမီးအပေါ်ထားတဲ့ မေတ္တာ မျိုးထဲမှာ အကျိုးမဲ့အောင် လှည့်စားတဲ့စိတ်မျိုး ရှိပါ့မလား”

“ဘယ်ရှိမလဲ”

“မထီမဲ့မြင် ပြုချင်တဲ့စိတ်မျိုးကော”

“မရှိနိုင်ပါဘူး”

“ကိုယ်ထိလက်ရောက် ညှဉ်းဆဲချင်တဲ့ စိတ်ကောကွာ”

“သူများက ညှဉ်းဆဲတော် မိခင်ကသာ ဝင်ခံလိမ့်မယ်”

“ရန်ငြိုးဖွဲ့ချင်တဲ့စိတ် ဆိုရင်ကော”

“ကမ္ဘာအဆက်ဆက်ကမှ မရှိခဲ့တာကွာ”

“အဲ... အဲသည့် နည်းဥပမာဟာ အချုပ်ပဲ၊ အဲသည့် ဥပမာ

ကို မင်းပြောခဲ့ဖူးသလို ‘ဒက်ဖနေးရှင်း’ တစ်ခုချင်း အဓိပ္ပာယ် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ ကြည့်လိုက်စမ်းပါဦး၊ သားသမီးကို ကိုယ်ဝန်ဆောင်ရတာက အမေလား အဖေလား”

“မင်းနှယ် ကတ်သီးကတ်သတ် ယောက်ျားက ကိုယ်ဝန်ဆောင် မလားကွ”

“ရှင်းအောင် တမင်မေးရတာကွ၊ မိခင်ကသာ ကိုယ်ဝန်ဆောင် ရတာဆိုတော့ ဒီသားကို ဒီအမေက မွေးတယ်ဆိုတာ ဘယ်သူကမှ သံသယရှိစရာ မလိုတော့ဘူး။ ခပ်ရိုင်းရိုင်း ပိုပြီးရှင်းအောင် ပြောလိုက် ဦးမယ်၊ ‘အမေမှန်မှ အဘသားတဲ့’ ဒီစကားကို မင်းနားလည်လား”

“တော်တော် နောက်တီးနောက်တောက် ပြောတဲ့ကောင်ပါ လား၊ ဟေ”

“နားလည်တယ် မဟုတ်လားလို့”

“နားလည်ပါတယ်ကွာ၊ တော်ပါတော့”

“အေး... မိခင်နှင့် ဖခင်ဆိုရာမှာ မိမိကိုယ်တိုင်သည် ဖခင် ၏ သွေးသားစစ်စစ် ဖြစ်၊မဖြစ် မှန်၊မမှန် သံသယဆင်ခြင် ရှိလေ နိုင်ငြားလည်း မိန်းမသားဖြစ်သော မိခင်အပေါ်၌ ‘ငုံ့ပိုက်သန္ဓေ၊ ဆောင်လေစွဲကပ်၊ မီးယပ်သားဖွား၊ အာဝေဏိကတရား’ က အထင် အရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့် မိခင်၏ သွေးသားရင်နှစ် သားသမီး စင်စစ် ဖြစ်၊မဖြစ်ကို တစ်ဆစ်မှ သံသယဝင်စရာ မလိုတော့ဘူး မဟုတ်လား”

“လုံးဝ သံသယဖြစ်စရာ မရှိပါဘူးဗျာ”

“ဒါကြောင့် အမိနှင့်အဖေမှာ ‘မိဘ’ ရယ်လို့ အမိက ပဓာန ပထမနေရာ ယူထားတာ ရိပ်မိရောပေါ့၊ နောက်တစ်ခါ မေတ္တာသုတ်ပါ ဂါထာစကားက ဘယ်လောက်များ အနုစိတ် တိကျထားသလဲဆိုရင် မိမိရင်မှ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်၍ ကိုယ်တိုင် မွေးခဲ့ရသောသားတဲ့နော်၊

ကောက်ယူမွေးစားတဲ့ ကိတ္တိမသား မဟုတ်ဘူး။ နောက်တစ်ခါ တစ်ယောက်တည်း၊ တစ်ဦးတည်းဖြစ်သောသားတဲ့။ ဒီနေရာမှာလည်း သားသမီးတွေ လေးငါးဆယ်ယောက် မွေးထားရင် ဟိုသားလည်းချစ်ရ၊ ဒီသားလည်းချစ်ရ၊ မိခင်မေတ္တာကို ဝေစားမျှစား ရှိနေရဦးမယ်။ တကယ်ကတော့ ဘယ်နှစ်ယောက်မွေးထားမွေးထား မိခင်ရဲ့ မေတ္တာ ဆိုတာ သာတူညီမျှ ရာနှုန်းပြည့် ချစ်ရှာကြတာပါပဲ။ သို့ပေမယ့် ပို ရှိ တိကျသဘောပေါက်အောင် ဟောထားတာ တစ်ယောက်တည်း သောသားဆိုတော့ ‘သားကောင်တစ်ယောက်၊ ကျောက်ကောင်း တစ်စေ့’ ဆိုသလို ပိုလို့ အရေးပေးဖို့ ဖြစ်နေတာပေါ့။”

“အင်း၊ တစ်ခုချင်း ရှင်းကြည့်တော့မှ ပိုလို့သဘောပေါက် နိုင်တာပေါ့၊ လုပ်ပါဦး။”

“မေတ္တာဗလဝ၊ ချစ်လှပါသော၊ ဖွားစနုနယ်၊ သားသူငယ်ကို လို့ ဆိုထားတာလည်း ကြည့်ဦး။ နို့စို့ကလေးအရွယ်ဆိုတာ အပြစ် အကင်းဆုံး၊ ချစ်စရာအကောင်းဆုံး၊ မိခင်၏ အစောင့်အရှောက် အကြောင့်အကြကိုသာ ခံယူနေရတဲ့အရွယ်၊ သူ့ဟာသူ ဘာတစ်ခုမှ ကိုယ်တိုင် မစွမ်းဆောင်နိုင်သေးတော့ မိခင်ရဲ့ စေတနာမေတ္တာဟာ တစ်ခဏလေးမှ ပေါ့လို့၊ လျစ်လျူထားလို့ မရသေးဘူး မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ ခြင်ကိုက်လို့မှ ကိုယ်တိုင်မရိုက်တတ်၊ ပုရွက် ဆိတ်တက်လို့မှ မခါတတ်၊ အေးလည်း အေးတဲ့အတိုင်း၊ ပူလည်း ပူတဲ့အတိုင်း၊ စိုလည်း စိုတဲ့အတိုင်း၊ ခြောက်လည်းခြောက်တဲ့အတိုင်း။”

“နောက်တစ်ခုက အသက်ကလေး နည်းနည်းကြီးလာလျှင် မလုပ်ပါနဲ့လို့ မိခင်ကပြောပေမယ့် လုပ်ချင် လုပ်တတ်တယ်။ မစား ပါနဲ့လို့ ပြောပေမယ့် စားချင်စားတတ်တယ်။ မသွားပါနဲ့လို့ တား ပေမယ့် သွားချင်သွားတတ်တယ်။ ဒီအခါမျိုးမှာ မိခင်က စိတ်ညစ်ချင်

ညစ်ရှဦးမယ်။ တားမရလို့ မဖြစ်သင့် မဖြစ်စေလိုတာ ဖြစ်လာတဲ့ အခါမှာ မိခင်၏ကရုဏာမှာ ဒေါသဝင်လာရပြီး ‘ကောင်းတယ်၊ မလုပ်ပါနဲ့ဆိုတာ စကားနားမထောင်ဘူး’ စသည်ဖြင့် ကရုဏာ ဒေါသ ပြောမိဆိုမိ ရှိတတ်သေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလို အငြို အငြင်ကလေးမှ ဖြစ်စရာ ပေါ်စရာမဟုတ်တဲ့ ဖွားစနုနယ် သားသူငယ် လို့ ဆိုထားတာ”

“အင်း... မင်းပြောနေတာက မေတ္တသုတ်၊ ငါသတိရ တာက ငါ့အမေ”

“မင့်အမေကိုသာ သတိရနေတာလား၊ မင့်သားသမီးတွေ အပေါ်မှာ ထားခဲ့ရတဲ့ စေတနာတွေကော”

“မှန်တာပြောရရုံ အမေ့ကို သတိရသလောက်တော့ ထောင်း ခနဲ ဖြစ်မလာဘူး”

“အဲဒါကြည့်တော့။ မင်းက မိခင်မှ မဟုတ်ဘဲကိုး။ ဖအေဆို တာက ကိုယ်ဝန်လည်း မဆောင်၊ ရင်အုပ်မကွာလည်း မနေခဲ့ရ။ ကိုယ့်အသွေးအနှစ်ဖြစ်တဲ့ နို့ချိုလည်း မကျွေး မတိုက်ခဲ့ရ”

“အေး... စဉ်းစားကြည့်တော့ဟုတ်တယ်၊ တစ်နေ့ နှစ်ဆယ် လေးနာရီမှ သားရယ်၊ သမီးရယ်လို့ ပွန်းပွန်းတီးတီး နေရ၊ တွေ့ရ တဲ့အချိန်က အနည်းသားကလား”

“နောက်ပြီး သားသမီးရဲ့ အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်တဲ့နေရာမှာ ဖခင်ထက် မိခင်များက အသက်ကို စွန့်စွန့်စားစား ရှိတတ်ကြတယ်။ ဥပမာ-အိမ်ကို မီးလောင်တယ်ဆိုရင် မိခင်ကသာ ကောက်ကာငင်ကာ ကလေးကို ပွေ့မိလျက်သားဖြစ်တယ်။ မီးထဲဝင်ရမလား။ မိခင်က ပထမဝင်ကယ်လိမ့်မယ်။ နေတာထိုင်တာ စားတာသောက်တာများမှာ မိခင်ကသာ တတွတ်တွတ် သင်ကြားနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း

‘ရှေးဦးဆရာ၊ မည်ထိုက်စွာ၊ ပုဗ္ဗာစရိယ၊ မိနှင့်ဖ’ ဆိုတဲ့ စကားကို ကြည့်။ အဓိက ဦးစွာနေရာယူထားတယ်။ စိတ်ရှည်တယ်။ သည်းခံတယ်။ သာယာဖျောင်းဖျ ပြောတတ်တယ်။ ဗိမ္ဗိသာရနှင့် အဇာတသတ် အရေးအခင်းကို စဉ်းစားစမ်း။ သား၏အသတ်ကို ခံရတာကတော့ ဘုရင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးပါပဲ။ နောင်တရအောင် ပြောဆိုဆုံးမတာက မယ်တော်ဝေဒေဟီ မိဖုရားသာ ဖြစ်တယ်။ အကယ်၍ ဒီနေရာမှာ မယ်တော်အသတ်ခံရပြီး ခမည်းတော်ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသာ ကျန်ရစ်ခဲ့မယ်ဆိုလျှင် သားကိုပြန်၍ မသတ်အောင် အကြောင်းနဲ့အကျိုးပြန် ရှင်းပြနေမှာ မဟုတ်ဘူး။ အဇာတသတ် မင်းသားဟာ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်နှင့် တွေ့အောင်တွေ့သွားရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ မိခင်ဆိုတော့ သားဆို သားမိုက်လည်းကရုဏာဖြစ်ရတာပဲ။ အင်္ဂုလိမာလရဲ့ အမေကို ကြည့်ဦးမလား၊ သူ့သားကို ကောသလမင်းကြီးက တပ်ပေါင်းစုနဲ့ ဖမ်းတော့ မယ်ကြားတော့ သားကိုလိုက်ရှာပြီးသတိပေးဖို့ တောထဲထွက်ခဲ့ရှာတယ်လေ။ ဒါကိုအင်္ဂုလိမာလကတွေ့တော့ လက်ညှိုးပေါင်း တစ်ထောင် ပြည့်မှာ တစ်ချောင်းသာလိုတော့တဲ့အတွက် မိခင်လက်ညှိုးကို ဖြတ်ရအောင် လိုက်ရာမှာ ဗုဒ္ဓအရင်က ကြားဝင်ပြီး ကယ်ချွတ်ရတယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါရဲ့၊ သူ့အဖေပုဏ္ဏားကြီးက ယောက်ျားပီပီ လိုက်ဖို့ ကောင်းတာ၊ အမေသာ မကြောက်မရွံ့ လိုက်ခဲ့ရတာပဲ”

“နောက်ပြီးတော့ ပဒကုသလ ဇာတ်မှာလည်းကြည့်၊ မိခင်ကို ဘီလူးမကြီးမှန်းသိလို့ ဖအေကိုပါခေါ်ပြီး ထွက်ပြေးတယ်လေ။ မိခင် ဘီလူးမက နောက်ကလိုက်၊ သူတို့က လွတ်အောင်ပြေး၊ လူနေရာအရပ် မြစ်တစ်ဖက်ကမ်း ရောက်သွားလို့ မိခင်ကြီးက မလိုက်နိုင်တဲ့ နောက်ဆုံး ‘သားရယ် လူတို့ နေရာရောက်လျှင် အသက်မွေးမှု တစ်ခုပညာမပါ

လျှင်ငါ့သားကလေး အသက်မွေးမှု ဆင်းရဲနေပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့်
 ခြေရာခံတတ်တဲ့ မန္တန်ကို အမေက နှုတ်တိုက်သင်ပေးလိုက်ပါ့မယ်၊
 ငါ့သား မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းက နားထောင် ကျက်မှတ်သွားပါဦး’ လို့
 တောင်းပန်ပြီး နှုတ်ငုံမရမချင်း သင်ပေးလိုက်ရှာသေးသတဲ့၊ မန္တန် ကိုရလို့
 သားနှင့်လင်လည်း ထွက်သွားမယ်လုပ်ရော မိခင်ကြီးလည်း
 ရင်ကွဲနာကျပြီး သေရှာသတဲ့၊ အဲဒါကိုပဲကြည့်နေော်၊ မိမိကို ကြောက်ရွံ့
 မုန်းတီးလို့ ရင်ဘတ်ကိုစုံကန်ပြီး ထွက်ပြေးတဲ့သားကိုတောင် မမုန်း
 နိုင်တဲ့ မိခင်တို့ရဲ့ စေတနာ ”

“အင်း... ဧကပုတ္တ မနုရက္ခေဆိုတဲ့ စကားလုံးကလေးဟာ
 မေတ္တာရှင်အဖြစ်နဲ့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြရအောင် မိခင်မှတစ်ပါး
 ကိုယ်စား၊ ပုဂ္ဂိုလ်စား မရှိတော့ပါဘူးဗျာ ”

“အဲသည့် အကြောင်းအရာတွေဟာ ဥပမာအနေနဲ့သာ ပြတာ
 ဖြစ်တယ်၊ သတ္တဝါများအပေါ်မှာ ထားရမယ့် မေတ္တာစေတနာကို
 နှိုင်းယှဉ်ဖို့သာဖြစ်တယ်၊ ကိုယ့်သားနဲ့ သူတစ်ပါးသား မေတ္တာမခြား
 တန်းတူထားနိုင်ဖို့ ကြိုးစားရမယ်လို့ ဆိုလိုတာနော်၊ ဒါကြောင့်
 နောက်တစ်ပိုဒ်မှာ ဆက်ထားတာကိုကြည့်၊ ဧဝမ္မိ သဗ္ဗဘူတေသု၊
 မာနသံဘာဝယေ အပရိမဏံ’ တဲ့၊ ‘ဧဝမ္မိ၊ မိမိ၏သားကို ချစ်ခင်
 စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့ ထို့အတူ။ သဗ္ဗဘူတေသု၊ အလုံးစုံသော
 သတ္တဝါတို့၌။ အပရိမဏံ၊ အတိုင်းအတာ ပမာဏ မရှိသော။ မာနသံ၊
 ချမ်းသားစေလိုသော မေတ္တာစိတ်ကို။ ဘာဝေယ၊ အကြိမ်ကြိမ် အခါခါ
 ပွားစေရာ၏’ လို့ ညွှန်ပြထားတယ် ”

“နေပါဦးကွာ၊ မိမိ၏သားနှင့်နှိုင်း၍ မေတ္တာထားရမယ် ဆို
 တာကိုသဘောပေါက်ပါတယ်၊ အဲသည့်နောက်အပရိမဏံ၊ အတိုင်း
 အတာမရှိလို့ ဆိုပြန်တာက ဘယ်လိုမှတ်ရမလဲ၊ ငါမရှင်းလို့ပါနော် ”

“အပရိမာဏံဆိုတာက နှိုင်းယှဉ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ အကန့်အသတ်မရှိ၊ အကြွင်းအကျန်မရှိ၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ။ သတ္တဝါတိုင်းကိုအကြွင်းအကျန်မရှိဘဲ မိခင်သည် မိမိ၏ တစ်ဦးတည်းသောသားကို ချစ်ခင်စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့ မေတ္တာထားရမယ်လို့ ဆိုတာ”

“ဒီနေ့တော့ ဧကပုတ္တ မနုရက္ခေနဲ့ပဲ ကျေနပ်သွားပြီကွာ၊ အမေ့ကျေးဇူး မေတ္တာတွေကို ပြန်တွေးရတာ အရသာ သိပ်ရှိတာပဲ၊ ကျေးဇူးတင်ပါတယ် မောင်မင်းကြီးသားရယ်”

မေတ္တာပွားများရန် ရှေးဦးကျင့်ဆောင်ရမည့် အခြေခံများ (၇)

“ဒီနေ့တော့ မေတ္တသုတ် စာကိုယ် အပြီးသတ်ကြစို့ရဲ့ သူငယ်ချင်း”

“ငါဖြင့် ပြီးဆုံးမှာကိုတောင် နှမြောသလိုလို ဖြစ်နေမိတော့ တယ်၊ ဘယ်နှစ်ပုဒ် ကျန်တော့သလဲကွာ”

“ဂါထာသုံးပုဒ်ပဲ ကျန်တော့တယ်လေ၊ တို့ဆွေးနွေးခဲ့တာ ခြောက်ပတ်ရှိခဲ့ပြီပဲ”

“အေး... ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်များ အမြဲကျင့်သုံးဆောက် တည်နေနိုင်လျှင်တော့ မပြောနဲ့၊ ခဏခေတ္တ ဆွေးနွေးပြောဆိုနေရ လျှင်ပဲ စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းနဲ့ ပြည့်စုံပါဘိတယ်”

“အမှန်ဆုံးသော စကားပေါ့ သူငယ်ချင်း၊ ဒါကြောင့် သူ တော်ကောင်းကြီးများက သစ္စာဆိုလေ့ ရှိတော်မူခဲ့တာပေါ့”

“ဘယ်လိုများ ဆိုတော်မူကြသလဲ”

“ဓမ္မာ လောကေ သမုပ္ပန္နော၊ သုခါယ သဗ္ဗပါဏိနံ။

ဟတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ နိရောဂါ၊ ဟောန္တူ သာဓဝေါ။

အဓိပ္ပာယ်က ‘လောကသုံးပါးမှာ ဓမ္မတရားဟူသည် သတ္တဝါ တိုင်း စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းအလို့ငှာ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဤမှန်ကန်သော

သစ္စာစကားကြောင့် သူတော်ကောင်း အပေါင်းတို့မှာ ရောဂါအန္တရယ် မရှိကြသည် ဖြစ်ပါစေသတည်း' တဲ့”

“အင်း... သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ၊ သဗ္ဗရတိ ဓမ္မရတိ ဇိနာတိ။ တရား၏ အရသာဟာ လောကရှိ အရသာဟူသမျှတို့ထက် သာလွန်တယ်။ တရားနှင့် မွေ့လျော်ခြင်းဟာ မွေ့လျော်ခြင်းတကာ တို့ထက် မွန်မြတ်တယ်လို့ ဟောတော်မူတာ သတိရမိပါရဲ့”

“သတိရမှာပေါ့၊ မိမိတစ်ယောက်တည်း နေတဲ့အခါမှာလည်း မမေ့အောင် ကြိုးစားရမယ်၊ အပေါင်းအဖော်နှင့် နေတဲ့အခါမှာလည်း တရားဓမ္မ ဆွေးနွေးဖော်၊ ဟောကြားဖော်ကို ရွေးတတ်ရမယ်၊ ကာ လေန ဓမ္မဿဝနံ၊ အခါအားလျော်စွာ ဓမ္မတရားကို နာရခြင်း။ ကာ လေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ၊ အခါအားလျော်စွာ ဓမ္မတရားကို ဆွေးနွေး ရခြင်းတို့ဟာ မင်္ဂလာရှိတယ်၊ မင်္ဂလာဖြစ်တယ်လို့ မင်္ဂလသုတ်မှာ ပါတဲ့အတိုင်း အဖော်ရှိမှ တွေ့မှ ဖြစ်နိုင်တာမို့ပဲ”

“ဒါကြောင့်လည်း ကလျာဏမိတ္တသမ္ပဒါ လိုတယ်လို့ ဆိုတာ ပေါ့လေ၊ ကဲ... မေတ္တသုတ်ကို ဆက်ကြစို့”

“ယခင်တစ်ပတ်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တစ်ဦးတည်းသော ချစ်စဖွယ်သားငယ်ကို မိခင်ကထားရှိတဲ့ မေတ္တာစေတနာ အတိုင်း ဘယ်ကဲ့သို့ ပျံ့နှံ့စေရမလဲဆိုတော့...

မေတ္တဉ္စ သဗ္ဗ လောကသ္မိံ၊
မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏံ
ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယဉ္စ
အသမ္မဓံ အဝေရမသပတ္တံ”

ဥဒ္ဓံ၊ အထက်ကိုမူ ဘဝင်္ဂဟူသော အရူပလေးဘုံ၌လည်း ကောင်း။ အဓော၊ အဝီစိမှ လျှောက်ကာပြုအပ်သောအောက်ကာမ

တစ်ဆယ့်တစ်ဘုံ၌လည်းကောင်း။ တိရိယဉ္ဇူ၊ ဖီလာရုပ်သူ အလယ်ဟူသော ရူပတစ်ဆယ့်ခြောက်ဘုံ၌ လည်းကောင်း။ သဗ္ဗလောကသို့၊ အကျဉ်းအားဖြင့် သုံးပါး၊ အကျယ်အားဖြင့် ၃၁ ဘုံ၊ အလုံးစုံသော လောက ၌။ အသမ္မဓံ၊ ပိုင်းခြားလွတ်ကင်း ကျယ်ဝန်းစွာတောင်း မကျဉ်းမြောင်း သော။ အဝေရုံ၊ အဇ္ဈတ္တဘေးဒဏ် ကိုယ်တွင်းရန် မရှိသော။ အသပတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓဘေးဒဏ် အပရန်မရှိသော။ အပရိမာဏံ၊ သတ္တဝါနေရပ် အမှတ်အတိုင်းအရှည် မရှိသော။ မေတ္တံ၊ ဒေါသရစ်မြေး ညစ်ကြေးမတင် ပြစ်ကင်းစင်သဖြင့် ချစ်ခင်လေးမြတ်သော သဘော ရှိသော။ မာနသံ၊ ကပ္ပဋ္ဌာယိ မတိမ်ကောနိုင် နေတတ်အိုင်မှ ပြန် ဆိုင်ဖြီးထွေ စီးသောရေကဲ့သို့ တထွေထွေ ယိုစီးသော မေတ္တာစိတ်ကို ဘာဝယေ၊ အဖန်တလဲလဲ အမြဲမကွာ ပွားများရာ၏ တဲ့။”

“အင်း... ကောင်းလိုက်တဲ့ အနက်ကွာ အဓိပ္ပာယ် အကုန် ခေါ်တာပါပဲ၊ အင်း...”

“ဒါဖြင့်... မင်းသိသလောက် ပြောစမ်းပါဦး”

“မင်းကလည်း ငါ့ကို စာမေးပွဲစစ်တာ ကျနေတာပဲ၊ သိတာ ပေါ့ကွ၊ အထက်ဘဝဂ် အောက် အဝီစိတိုင်အောင် အကျဉ်းအားဖြင့် ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပတည်းဟူသော ဘုံသုံးဘုံ။ ဦးပြုံးချိုက ‘တေဘုမ္မာ’ လို့တောင် သီချင်းစပ်ခဲ့သေးတာ”

“တယ်ဟုတ်ပါလား၊ ဆက်ပြောပါဦး”

“အကျယ်အားဖြင့်သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ ရှိရှိသမျှ သုခိတ၊ ဒုက္ခိတ မှန်သမျှ အကြွင်းအကျန်မရှိ သတ္တဝါတိုင်း ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ရန် ဘယာဟူသမျှ ကင်းကြပါစေဆိုသော မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ကပ်ကမ္ဘာ တစ်ခုလုံး ခန်းခြောက်တိမ်ကောမသွားသော အနောတတ်အိုင်မှ ရေ ကဲ့သို့ အမြဲကြည်လင် စီးဆင်း ပွားများနိုင်ပါစေသတည်းပေါ့”

“သာဓုဗျာ၊ ငါက နာကြားချင်လို့ မေးတာပါ။ ကဲ....
နောက်တစ်ပိုဒ် ဆက်ကြစို့။

တိဋ္ဌံစရံ နိသိန္နော၊

သယာနော ယာဝတာ’သ ဝိတမိဒ္ဓေါ။

ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျ။

ဗြဟ္မမေတံ ဝိဟာရ မိမောဟု။

တဋ္ဌံ-တိဋ္ဌန္တောဝါ၊ ရပ်သော်လည်းကောင်း။ စရံ-စရန္တောဝါ၊
သွားသော်လည်းကောင်း။ နိသိန္နောဝါ၊ ထိုင်သော် လည်းကောင်း။
သယာနောဝါ၊ လျောင်းသော်လည်းကောင်း။ ယာဝတာ၊ အကြင်မျှ
လောက်သော ကာလပတ်လုံး။ ဝိတမိဒ္ဓေါ၊ ကိုယ်စိတ်ကြည်လင်
အိပ်ချင်ငိုက်မျဉ်းခြင်းမှ ကင်းသည်။ အဿ၊ ဖြစ်၏။ တာဝတာ၊ ထို
မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး။ ဧတံ သတိံ၊ ထိုမေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော
သတိကို။ အဓိဋ္ဌေယျ၊ အမြဲမကွာ ဆောက်တည်ရာ၏။ ဣဓ၊ ဤ
သာသနာတော်၌။ ဧတံဝိဟာရံ၊ ထိုလေးပါးသောဣရိယာပုတ်တိုင်း
မှပင် မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းကြရင်း နေထိုင်ခြင်းကို။ ဗြဟ္မံ သူ
ကျိုး
ကိုယ့်ကျိုး တိုးပွားစေတတ် လွန်ထူးမြတ်သော။ ဝိဟာရံ၊ နေခြင်း
ဟူ၍။ ဗုဒ္ဓါ၊ ဘုရားရှင်တို့သည်။ အာဟု၊ ချီးမွမ်းစကား
ဟောကြားတော်မူကြလေကုန်ပြီတဲ့။ ဒါလည်း သိနိုင်လောက်ပါတယ်”

“သိသလော် ကြားနာပါရစေလားခင်ဗျား”

“မင်းကလည်း အဓိပ္ပာယ်ပေါ်နေမှဟာ”

“သာဓုခေါ်ချင်လို့ပါ သူငယ်ချင်း”

“မေတ္တာစိတ်ကို တွေ့ဝေငိုက်မျဉ်းခြင်း ကင်းနေသမျှ ကာလ
ပတ်လုံး ရပ်နေသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုင်နေသည်ဖြစ်စေ၊ သွားနေသည်
ဖြစ်စေ၊ လျောင်းနေသည်ဖြစ်စေ သတိနှင့်ယှဉ်၍ အမြဲနေပါတဲ့၊ အဲ

သလိုနေခြင်းဟာ ဗြဟ္မဝိဟာရနေခြင်းဟူ၍ ဘုရားရှင်တိုင်း ကောင်းချီး နှုမော် သာဓုခေါ်တော်မူကြပါတယ်တဲ့။ ကဲ ကျေနပ်ပြီလား။”

“သာဓုပါဗျာ၊ အဲသည်မှာ တို့တစ်တွေ မှတ်သားလိုက်နာစရာ ပါလာတာကို သတိပြုရပေလိမ့်မယ်”

“ဘယ်လို သတိပြုရမှာလဲ”

“ဘယ်လို သတိပြုရမလဲဆိုတော့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဆိုတဲ့ အင်္ဂါသုံးရပ်မှာ ဒါနအမှုကို ပြုနိုင်ဖို့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ရယ်၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထုရယ်၊ စေတနာရယ် သုံးပါးသုံးထွေ ပြည့်စုံမှ ဒါနအရာကို မြောက်နိုင်မယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်တာပေါ့”

“အေး... သီလ ဆောက်တည်ဖို့ကျတော့လည်း သီလတရား မြောက်ဖို့ သက်ရှိသက်မဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်က လိုပြန်တယ်”

“သီလ ဆောက်တည်ဖို့ ဘယ်လိုအရာများ လိုသေးသလဲ၊ ပြောပါဦး။”

“အဲဒါဟာ သေသေချာချာ စဉ်းစားမှ ပေါ်နိုင်ပါတယ်။ သို့ မဟုတ်လျှင် သီလဆောက်တည်တာပဲ ဘာလိုရဦးမှာလဲလို့ ထင် တတ်ကြတယ်။ ဥပမာကွယ် သူတစ်ပါး၏အသက်ကိုမသတ်ပါဘူး ဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတကံကို ထိန်းရမယ်ဆိုပါတော့၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ တစ်ဦးတစ်လေမှ မရှိမတွေ့တဲ့နေရာ အခါ စသည်တို့မှာ နေနေလို့ တော့ ပါဏာတိပါတ သိက္ခာပုဒ်ကို မထိန်းတဲ့လူကော ဘယ်မှာကျူး လွန်ကြပါတော့မလဲ။ ထိုနည်းလည်းကောင်းပဲ ခိုးစရာပစ္စည်းမရှိ၊ မတွေ့နိုင်တဲ့အခါမှာ မခိုးမဝှက်ကြတာကော အဒိန္နဒါန သိက္ခာပုဒ်ကို ထိန်းပါတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါ့မလား၊ ရှင်းရှင်းပြောရရင် သတ်နိုင်စရာကို ရှောင်ကြဉ်မှ၊ ခိုးနိုင်စရာကို ရှောင်ကြဉ်မှ သီလမြဲတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်

ရမှာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မင်းကြားဖူးမှာပေါ့၊ နဂါးမင်းတို့၊ သိကြားမင်းတို့ဟာ လူ့ပြည်ကိုလာပြီး ဥပုသ်စောင့် ကြတယ်ဆိုတာ။ ဘာဖြစ်လို့ တကူတက သူတို့ဌာနက လူ့ပြည်ကို လာကြသလဲ။ သီလကျိုးပေါက်နိုင်စရာဖြစ်သော ဝတ္ထုအာရုံတွေ များရာမှာ တမင် အစမ်းအသပ် လာခံကြရတာ”

“ဪ... အေး အေး၊ မင်းဆိုလိုတာ ငါရိပ်မိပြီ၊ ရှေ့သာ ဆက်ပါတော့”

“အဲဒီလို ဒါနနဲ့သီလမှာသာ အခြံအရံ အခြေအနေကို လို အပ်ပေလိမ့်မယ်။ ဘာဝနာကိစ္စမှာကတော့ မိမိ၏စိတ်ကို ပြဋ္ဌာန်း နိုင်မယ်ဆိုလျှင် အချိန်မရွေး အခါမရွေး ပတ်ဝန်းကျင်မရွေး ထိုင်နေ စဉ်ဖြစ်စေ၊ ထနေစဉ်ဖြစ်စေ၊ ရပ်နေစဉ်ဖြစ်စေ၊ လျောင်းအိပ်နေစဉ် ဖြစ်စေ မေတ္တာဘာဝနာကို အမြဲမကွာ ပြုနေနိုင်တာဖြစ်လို့ သတိ မလွတ်ကြဖို့ ဟောတော်မူတာ ဖြစ်တယ်။ ဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပြီ”

“အဲသလို အမြဲပြုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘုရားရှင်တိုင်းက ချီးမွမ်း တော်မူတယ်တဲ့။ အဲဒါကို ပြောတာ”

“အဲသလောက် ဖွင့်ပြောတော့လည်းငါရိပ်မိပါပြီကွာ၊ ဟဲ ဟဲ”

“တကယ်တော့ အလွယ်ဆုံးအလုပ် မဟုတ်လား။”

“အလွယ်ဆုံးဆိုလည်း ဟုတ်ပါရဲ့၊ အခက်ဆုံးဆိုလည်းဟုတ် ပါရဲ့။”

“ဒါတော့ တို့ကြိုးစားရမှာပေါ့။ မင်းပြောသလို အလွယ်ဆုံး ဆိုတာလည်း ‘စိတ်’ ပဲ၊ အခက်ဆုံးဆိုတာလည်း ‘စိတ်’ ပဲ၊ ဒါက ပုဂ္ဂိုလ် နဲ့အရည်အချင်းကို လိုက်လို့ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ဓမ္မပဒမှာ ‘စိတ်’ နဲ့ ဆိုင်တဲ့ အနုပုဗ္ဗရဟန်းအကြောင်းကို သတိရမိတယ်”

“ဆိုစမ်းပါဦး”

“မြတ်စွာဘုရားသခင် သာဝတ္ထိမြို့မှာ သီတင်းသုံးနေစဉ် အခါကပေါ့၊ သူဌေးသားတစ်ယောက်ဟာ လောကဆင်းရဲခြင်းတို့ကို ကြောက်ပြီး သံဃာတော်များကို ဆွမ်းပင့်ကျွေးရင်း ဆင်းရဲအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်အောင် ဘယ်လိုကျင့်ရပါမလဲလို့ လျှောက်တယ်။ သံဃာတော်များက အလှူပေးဖို့၊ သရဏဂုံဆောက်တည်ဖို့ အမိန့်ရှိတော်မူကြတယ်။ သူဌေးသားကလည်း ထိုအတိုင်းကျင့်သတဲ့။ ဒါပေမဲ့ အားမရနိုင်သေးလို့ တို့ထက်များ ကောင်းတဲ့အမှု ရှိပါသေးသလားလို့ လျှောက်ပြန်တယ်။ ဒီအခါမှာ သံဃာတော်များက ထို့ထက်ကောင်းအောင်ဆိုလျှင် ရဟန်းခံပြီးရဟန်းတရားအားထုတ်ပေတော့လို့ ဟောကြတယ်။ သူဌေးသားလည်း မကြာမီ ရဟန်းခံလိုက်တယ်”

“ဆင်းရဲမှ လွတ်ချင်စိတ်က တယ်ထက်သန်ပါကလား။ နောက်တော့ ဘာဖြစ်သလဲ”

“ရဟန်းဖြစ်လာတော့ ကမ္မဝါဆရာ၊ နုဿရည်းဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတို့က ဝိနည်းလည်း သင်ပေးကြတယ်။ အဘိဓမ္မာလည်း သင်ပေးကြတယ်”

“ဒါက ထုံးစံပေါ့”

“အေး... ထုံးစံပေမယ့် သူဌေးသားရဟန်းပျိုမှာ အလွန် တရားများပြားသော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များကို ကြောက်လန့်စိုးရိမ်တာကတစ်မျိုး၊ အလွန်ခက်ခဲလှစွာသော အဘိဓမ္မာကို ကြားနာကျင့်ဆောင်ရတာကတစ်မျိုးမို့ သာသနာတော်တွင်းမှာ လက်ခြေမှမဆန့်သာမလှုပ်သာအောင် အနေအထိုင်ကျဉ်းကျပ်နေရှာသတဲ့”

“အင်း... ဝိနည်းတော်ကို အလွန်ရိုသေ ကြောင့်ကြနေပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့...”

“ဒီတော့ စာလည်းမကျက်နိုင်၊ ဝိပဿနာလည်းမလုပ်နိုင်၊ တမ္မှိုင့်မှိုင့် တတွေတွေနဲ့၊ ထိုင်နေလည်း ထိုင်ရာမှ တော်တော်နဲ့မထ။ ကြာတော့ အစားအသောက် အအိပ်အနေ ချွတ်ယွင်းပြီး ပျင်းရိခြောက် သွေ့သာသနာတော်မှာ မပျော်မွေ့တော့ဘဲ လူထွက်ပြီး ကောင်းမှု ကုသိုလ်လေး ဘာလေး လုပ်နေပါတော့မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ရှာ သတဲ့”

“သာသနာတော်မှာ မပျော်လို့ မလုပ်နိုင်လျှင် လူထွက်တာက အပြစ်ကင်းတယ်ပေါ့လေ။ ရိုသေရာ ကြည်ညိုရာလည်း ရောက်တာ ပေါ့”

“ဒီလိုမပျော်တဲ့အကြောင်းကိုဗုဒ္ဓက သိတော်မူတဲ့အခါ ထို ရဟန်းကို ခေါ်မေးသတဲ့။ ရဟန်းကလည်းသူ့ရဲ့စေတနာကို ဝန်ခံ သတဲ့။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘု ရားက ‘ချစ်သောရဟန်း... သင်သည် တစ်ခုတည်းသောတရားကိုသာ အကယ်၍ စောင့်နိုင်သည်ဖြစ်အံ့၊ ကြွင်းကျန်သောတရားကို စောင့်ဖွယ်ကိစ္စမရှိ’ ဟု မိန့်တော်မူသတဲ့။ ဒီတော့ ရဟန်းက ‘တစ်ခုတည်းသောတရားဆိုလျှင် စောင့်နိုင်ပါပြီ။ အဘယ် တရားပါနည်း မြတ်စွာဘုရား’ လို့ မေးလျှောက်တော့မှ ဗုဒ္ဓသခင်က ‘စိတ်တစ်ခုတည်းကိုသာ စောင့်တော့’ လို့ ဆုံးမတော်မူ သတဲ့။ ဒါနဲ့ပဲ ပေါ့ပါးတက်ကြွစွာ စောင့်လို့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်”

“အင်း... မင်းပြောတာ အားကျစရာကြီးပါပဲ၊ ‘စိတ်’ သာ ရှင်စောဘုရားဟောပေါ့၊ မေတ္တာဘာဝနာဟာလည်းစိတ်အလုပ်ပေပဲ”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒါနထက် သီလက်မြတ်တယ်၊ သီလထက် ဘာဝနာကမြတ်တယ်။ လောကုတ္တရာသီလ ဖြစ်နိုင်တဲ့ အတွက် နောက်တစ်ဖန် အမိဝမ်းမှာ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း ဆင်းရဲက တောင် လွတ်တယ်လို့ ဆိုတယ်”

ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနုပဂ္ဂမ္မ၊ သီလဝါ ဒဿနေန သမ္ပန္နော။

ကာမေသု ဝိနေယျဂေမံ၊ နဟိဇာတုဂ္ဂဗ္ဘသေယျ ပုနရေတိ။

သော၊ ထိုမေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းရှေးရှု နေထိုင်သူသည်။

ဒိဋ္ဌိဉ္စ၊ အပါယ်ဘုံတွင်း နယ်ကုန်ဆင်းလတ္တံ့သော မှားယွင်းဖောက်ပြန်သော အယူသို့လည်း။ အနုပဂ္ဂမ္မ၊ မကပ်ရောက်တော့မူ၍၊ သီလဝါ၊ လောကီသီလ တည်ကြည်ရသည်ထက် တည်ပစ္စာဘိ ထူးမြတ် စင်ကြယ်သော လောကုတ္တရာသီလ ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒဿနေန၊ မဖောက်မပြန် သိမြင်တတ်သောဉာဏ်နှင့်။ သမ္ပန္နော၊ ပြည့်စုံလျက်။ ကာမေသု၊ ကံသုံးပါးလုံး ပျက်ဆုံးဖြစ်မှု သင်္ခါရအစုတည်းဟူသော ဝတ္ထုကာမတို့၌။ ‘ဝါ’ ဘောဂသမ္ပတ္တိ ဘဝသမ္ပတ္တိ ရရှိသမျှ နှစ်သက်ခြင်း ပြုအပ်သော ဝတ္ထုကာမတို့၌။ ဂေမံ၊ ကာမစ္ဆန္တ ကိလေသာကာမဖြင့် တောင့်တမက်မော တွယ်တာခြင်း သဘောကို။ ဝိနေယျ၊ ပယ်ဖျက်၍။ ဇာတု၊ အကယ်မလွဲ အမြဲဧကန် အမှန်စင်စစ်အားဖြင့်။ ပုန၊ တုံ့ခေါက်တစ်ဖန်။ ဂဗ္ဘသေယျ၊ အမိဝမ်းခေါင်းလွန်းကျဉ်းမြောင်းရာ၌ ပျောင်းတခွေခွေ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသို့။ နဟိ ဇတိ၊ မရောက်ရလတ္တံ့။”

“ဒါဖြင့် ဇာတိပြတ်လျှင် ဇရာ မရဏပါ ပြတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်ပြီပေါ့။”

“ဒီလိုတော့ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ မနေရဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်က (၁)အဏ္ဏဇ=ဥ၌ တည်၍ဖြစ်သော သန္ဓေ။ (၂) သံသေဒဇ=သစ်ရွက်သစ်ပွင့်၌ ဖြစ်သောသန္ဓေ။ (၃) ဇလာဗုဇ=အမိဝမ်းတွင်း၌ ကလလ ရေကြည်တည်၍ ဖြစ်သောသန္ဓေ။ (၄) သြပပါတိက=မွေးဖွားခြင်းမရှိ နတ်ဗြဟ္မာတို့ကဲ့သို့ ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်လာသော သန္ဓေ။ အဲသည်လို ပဋိသန္ဓေလေးပါးမှာ အမိဝမ်း၌ မကိန်းမဝင်ရသော သြပပါတိကသန္ဓေဖြင့် ဗြဟ္မာသာ ဖြစ်ရမယ်

ဆိုတာကိုတော့ အထင်အရှား ပြထားတယ်။ ‘အိပ်နိုးချမ်းသာ၊ ယုတ်မာ မဖက်၊ နှစ်သက်လူနတ်၊ စောင့်မှတ်နတ်များ၊ ဆိပ်ကားမနံ့၊ စိတ်ပျံ့ တည်ကြည်၊ လှသည်မျက်နှာ၊ သေဗြဟ္မာဟု၊ ဆယ့်တစ်ဖြာစစ်၊ ကောင်းကျိုးဖြစ်၏’ တဲ့။ ဒါကိုထောက်လျှင် ဇလာဗုဇ ပဋိသန္ဓေမှ လွတ်၍ သြပပါတိကသန္ဓေသာ နေရတောမယ်လို့ ဆိုလိုတာဖြစ်မယ်။ ဗြဟ္မာဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုနိုင်တယ်”

“အင်း... ရှင်းပါပြီဗျား”

“မြင်းခြံဆရာတော်ကြီးရဲ့ အာသီသကို ပြထားတာ ရှိသေး တယ်”

“လုပ်စမ်းပါဦး၊ ဗဟုသုတ ဖြစ်ရအောင်”

“လောကမှာ ပီယသိဒ္ဓိရယ်လို့ အမျိုးသမီးများက ချစ်ခင် အောင်၊ ရာဇမင်းတို့က ချစ်ခင်အောင် အထက်လမ်း၊ အောက်လမ်း၊ ညှို့လမ်းလိုက်ပြီး နတ်ဆေးနတ်ဝါး ဝိဇ္ဇာဂိုဏ်းများနှင့် လုပ်တတ်ကြ တယ်တဲ့။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းကြောင့် ထန်းသီးကြွေခိုက် ကျီးနင်းခိုက် တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် တစ်ခါတစ်ရံ အဆင်ပြေသွားတာကို ဆေးတန်ခိုး၊ ဝါတန်ခိုးဆိုပြီး အားကိုးတတ်ကြတယ်တဲ့။ တကယ်တော့ ယခုလို မခိုင်မြဲတဲ့ မေတ္တာမျိုးမျက်နှာပွင့်တာမျိုးသာ လိုချင်လျှင် ငွေ သာ ရအောင်ရှာကြပါတဲ့။ ငွေချမ်းသာလျှင် လူတိုင်းချစ်တယ်ပေါ့။ အဲ ဖြူစင်သော တကယ့် မေတ္တာအစစ်သာလို့ လျှင် ဟိုဟာသည် ဟာတွေ ထွေထွေပြားပြား ကြိုးစားကြံဆောင်ဖို့ မလိုပါဘူး။ မေတ္တ သုတ်သာ ရွတ်ဖတ်ပွားများ ကြိုးစား အားထုတ်ကြစေလိုသည်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ မေတ္တသုတ် နိဂုံးလင်္ကာ ရေးသားဖွင့်ဆိုတော် မူခဲ့တယ်”

“နာစမ်းပါရစေမောင်ရာ”

“ပီယသိဒ္ဓိ၊ ဣတ္ထိရာဇာ၊ သဗ္ဗသမိုက်၊ ညှို့လမ်းလိုက်၍

ကြိုက်ရေးချစ်ရေး၊ ဆေးဝါးမန္တရား၊ လမ်းအများကို၊ စွမ်းအားလျော်စွာ၊ ပြုလုပ်ပါလည်း၊ ဥပါဒါန်ယစ်၊ ဥပဒ်ဖြစ်၍၊ သစ်ငုတ်ကိုပင်၊ တစ္ဆေထင်သို့၊ ပုံပြင်တစ်ခန်း၊ ထန်းသီးကြွေခိုက်၊ ကျီးနင်းခိုက်သို့၊ တိုက်ဆိုင် ဆုံတွေ့၊ ကြံသရွေ့ကို၊ ဆေးသတ္တိသာ၊ ထင်တတ်စွာ၏၊ ဝိဇ္ဇာ မယိဒိ၊ တန်ခိုးဟိတ်ကြောင့်၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၊ ကမ္ဘာမြေထက်၊ တလေတစ်ယောက်၊ ပေါက်သူပေါက်လိမ့်၊ အောက်နတ်ဆေးဝါး၊ မန္တရားကြောင့် မှန်းထားလိုရာ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံ၊ ကြာလုံမွေ့လျော်၊ ရပါသော်လည်း၊ ကရော်ကမည်၊ လော်လည်ကိန်းလိုက်၊ အစိမ်းတိုက်၍၊ မိုန်းမိုက်ပြီးလျှင်၊ မုန်းမာန်ဝင်၏။ အစဉ်မြစ်ခြေ၊ မဖြစ်လေခဲ့၊ ဧကန်ချစ်ခင်၊ ခုမျက်မြင်ကား၊ အကြင်သူမှာ၊ ငွေအသပြာကို၊ ဖွေရှာတိုင်းရ၊ ထိုသူမှလျှင်၊ ပီယာသိဒ္ဓိ၊ စိတ်ရှိမနှောင့်၊ ကြံတိုင်း ဖြောင့်၏၊ ထို့ကြောင့်သက်သက်၊ မျက်နှာပွင့်ဆေး၊ အနုဆေးကို၊ ရေးတစိုက်ပင်၊ မလိုက်ချင်လင့်၊ တွင်တွင်ငွေစ၊ ရအောင်သာရာ၊ လွန်နုပါလိမ့်၊ ကျမ်း လာသရုပ်၊ ပီယချုပ်ကား၊ ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေန၊ ပစ္စုပ္ပန္န ဟိတေနဝါ၊ ထင်စွာသစ်သစ်၊ အင်္ဂါနှစ်နှင့်၊ မေတ္တာယ ခေါ ဘိက္ခဝေ စေတာဝိမုတ္တိယာ၊ ဧကာဒသအာနိသံသာ၊ ဒေသနာကို၊ သေချာပိုင်းခြား၊ နှလုံးထား၍၊ အများလူဗိုလ်၊ ချစ်စေလိုက၊ ဗြဟ္မစိုရိစိတ်၊ မယိုဖိတ်ဘဲ၊ တ-ဒိဋ္ဌိ-ဒူ-ဘူ၊ ၄-ဒုက်ယူပြီး၊ ထု-မ-ဒီမှာ၊ ၃-တိက်ဖြာ၍မေတ္တာပွားကြစေကုန်သော်... တဲ့ဗျား”

“အင်း... ဘုရားချစ်တဲ့ ပီယဆေးကြီး အစစ်ပါပဲ၊ ဘုရားချစ်တဲ့နောက်တော့ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးက ချစ်ကြရောပေါ့၊ ဒါထက်နောက်ဆုံးနားက စာအဓိပ္ပာယ်တော့ ကောင်းကောင်း သဘောမပေါက်ပေဘူးဗျာ၊ တတ်နိုင်ရင် ရှင်းပြပါအုံး၊ တ-ဒိဋ္ဌိ-ဒူ-ဘူ ဆိုတော့တွေလေ ”

“ဪ အဲဒါက ‘ဝါရ’လို့ခေါ်တယ်၊ အဓိပ္ပာယ်က အလှည့် အကြိမ်ပဲ၊ ‘ဒုက’ ဆိုတာက အလှည့်အကြိမ်ထဲမှာပါတဲ့ နှစ်ပါး တစ်ခုကို ဖော်ပြတာဖြစ်တယ်၊ အတွဲလိုက် ဖော်ပြထားတာလည်း ဖြစ်တယ်။ ယခုလင်္ကာမှာ ရေးတာက တ-ဒိဋ္ဌိ-ဒူ-ဘူ ဆိုရာမှာ တသ= ထိတ်လန့်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ထာဝရ=မထိတ်လန့်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတဲ့ အတွဲ ကိုပြောတာ၊ ဒါကို ‘တ’ လို့ အစအက္ခရာကိုယူတယ်၊ ‘ဒိဋ္ဌိ’ ဟုဆိုရာမှာ ဒိဋ္ဌ=မြင်ဖူးသောပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ အဒိဋ္ဌ=မမြင်ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ဒါကို ‘ဒိဋ္ဌိ’ လို့ အစအက္ခရာကိုယူတယ်၊ ဒီလိုပဲ ‘ဒူ’ ဟုဆိုရာမှာ ဒူရ=အဝေးနေသတ္တဝါ၊ အဝိဒူရ=အနီးနေသတ္တဝါ။ ဒါကို ‘ဒူ’ လို့ အစအက္ခရာကိုယူတယ်၊ ‘ဘူ’ ဆိုရာမှာလည်း ဘူတ-ပုဂ္ဂိုလ်၊ သမ္ဘာဝေသီ-ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒါကို ‘ဘူ’ လို့ယူတယ်။ အကျယ်ကိုတော့ တို့ အစ မှာ ပြောခဲ့ဖူးပါပြီ။ ‘ထု-မ-ဒီ-မှာ၊ ၃-တိက်ဖြာ’ ဆိုတာလည်း ဝါရ-ကိုပြောတာပဲ။ တိက် ဆိုတာက ၃-ခုတွဲတစ်ခု၊ သို့မဟုတ် ၃-ခုပေါင်းတစ်တွဲ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလင်္ကာမှာ ထု-က ထုလ= ဝဖြိုးသူ၊ အဏုက=ပိန်လို့သူ၊ မဇ္ဈိမ=အလယ်လူ၊ ဤ ၃-ယောက် က အစု ၁-တိက်။ မ-က မဟန္တ=ကြီးသူ၊ အဏုက=ငယ် သူ၊ မဇ္ဈိမ=အလယ်လူ၊ ဤ ၃-ယောက်က အစု ၁-တိက်။ ဒီ-က ဒီဃ=ရှည်သူ၊ ရဿက-ပုသူ၊ မဇ္ဈိမ=အလယ်လူ၊ ဤ ၃-ယောက် အစု ၁-တိက်။ ဤ ၃-တိက်ကို အတိုကောက်နဲ့ ပြောတာပဲ”

“ဒါဆိုရင်သိပါပြီ။ တို့ဆွေးနွေးခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မေတ္တာ ပို့ရမည့် ဝေနေယျတို့ကို ရည်ညွှန်းတာပေါ့။ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား”

ဟုတ်ပါတယ်၊ မေတ္တာပို့ရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေကို ရည်ညွှန်းတာပါ။ ဒီနေရာမှာ မေတ္တာစိတ်ပျံ့နှံ့ခြင်း ဘာဝနာကြောင့် လက်တွေ့ ခံစားရတာကတော့ မိမိကိုယ်တိုင် စိတ်၏ ချမ်းမြ

ကြည်လင်ခြင်း အရသာပါပဲ”

“အပြစ်ကင်းသော စိတ်ချမ်းသာခြင်းဟာ ပီတိသုခပေါ့”

“ကဲ... ဒီတော့ တို့နှစ်ယောက်ဆွေးနွေးခဲ့ကြတဲ့ မေတ္တသုတ်ကို အနုသန္ဓေစပ်ပြီး အဆုံးသတ်ကြစို့ရဲ့”

“ဆက်ပြီး ဆွေးနွေးကြပါဦးစို့လား၊ သူငယ်ချင်းရယ်”

“မေတ္တာသုတ် ပါဠိအနက် ကုန်ပြီလေကွာ၊ ဆက်စရာမှ မရှိတော့တာ”

“နောက်ဆက်တွဲ ဝတ္ထုသာခေတို့ ဘာတို့ မရှိတော့ဘူးလား”

“အေး... သုတ္တန်ဝတ္ထုများနှင့် ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ ကိုယ်တွေ့အကြောင်းများတော့ ပြောစရာရှိနိုင်ပါသေးရဲ့။ ဒါပေမဲ့ မေတ္တသုတ်နဲ့ ယှက်နွယ်နေတဲ့ ဗြဟ္မဝိဟာရတရားအကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြရရင် ပိုကောင်းမလားလို့”

“ဗြဟ္မဝိဟာရတရားကလည်း မေတ္တာအကြောင်းပဲ မဟုတ်လား”

“ဟာ... မင်း တယ်မေ့တတ်သကဲ့။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား လေးပါးဆိုတာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ မဟုတ်လား”

“အေး... ဟုတ်ပေသားပဲ”

“မေတ္တသုတ်မှာ မေတ္တာအကြောင်း ဖော်ပြသလို ဗြဟ္မစိုရ်တရားကျတော့ ကရုဏာအကြောင်း၊ မုဒိတာအကြောင်း၊ ဥပေက္ခာအကြောင်းတွေပါ ဆွေးနွေးရတာပေါ့”

“ကဲဒါဖြင့်လည်းလုပ်ပါသူငယ်ချင်းရာ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်”

“ဒီလိုမလောနဲ့လေ ဆရာကြီး။ ပုလဲပုတီးများလို အစီအစဉ်ရှိမှ၊ သလဲသီးများလို အကန့်လိုက် အကန့်လိုက် ရှိမှပေါ့။ နောက်တစ်ပတ်မှာ စကြတာပေါ့ကွာ ဘယ့်နှယ့်လဲ”

ဗြဟ္မစိုရ်တရား (၁)

“ကမ္ဘာဟိုဟိုမှာ တစ်သွေးတစ်သားတည်းဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့၊ သတ္တဝါ ထိုထိုကို တလေးတစား ချစ်ကြရအောင်၊ ‘ကဲ ဆရာ’ မဟာဗြဟ္မစိုရ် လေးပါးကို လှစ်ပြတော်မူစမ်း”

“ဟဲ... ဟဲ၊ မင်းက ဆိုင်းဆင့်တွေ ပတ်တိုက်တွေနဲ့ပါလား၊ တယ်ပြီး အာဝဇ္ဇန်း ရွှင်နေတယ်မှတ်တယ်”

“အာဝဇ္ဇန်းရွှင်ဆို စိတ်ချမ်းသာလို့ ပျော်လို့ပေါ့ကွ”

“ဘာဖြစ်လို့ ပျော်တာလဲ၊ ဒေသကောလိပ် တက်နေတဲ့ မင့် သား မိန်းမရဲ့လာလို့လား”

“ဟာ... နိမိတ်မရှိ နမာမရှိကွာ၊ အလိုလိုကမှ တယ်လီဖုန်း တွေ လာနေရတဲ့အထဲ”

“ဘယ်က တယ်လီဖုန်းတွေလဲ”

“ဆယ်ကျော်သက်ကလေးတွေ ဆီကပေါ့၊ စိတ်ပျက်တယ်”

“မင့်သားက မရှင်းမရှင်း လုပ်ခဲ့လို့ နေမှာပေါ့”

“ဟုတ်ချင်လည်းဟုတ်မှာပေါ့၊ ပြောတော့ ‘သူ့သူငယ်ချင်းပါ’

လို့ ပြောတာပဲ။ သူငယ်ချင်းတွေကလည်းနှစ်ယောက် သုံးယောက်၊ ကြုံဖူးပေါင်ကွာ၊ မိန်းကလေးတွေက ‘တဝှမ်းဝှမ်း’ ဆက်ရတယ်လို့၊ ဘယ်လိုခေတ်များ ရောက်နေတယ် မသိပါဘူး။”

“ဟ... အဲဒါ အချစ်ခေတ်၊ မေတ္တာခေတ်လေကွာ၊ မင်းပြော ခဲ့ဖူးတဲ့ တစ်ဦးမေတ္တာ တစ်ဦးမှာ ခေတ်ပေါ့၊ ဟား... ဟား... ဟား”

“အေး... အချစ်နဲ့ မေတ္တာ ကွဲကွဲပြားပြား သိကြဖို့ သိပ် အရေးကြီးတာပဲနော်”

“တဏှာပေမဆိုတာ မိန်းမနဲ့ယောက်ျား တဏှာလောဘ၏ အစွမ်းနဲ့အချင်းချင်းချစ်ကြ၊ ကြိုက်ကြတာ၊ အလင်္ကာကျမ်းက ‘သိင်္ဂီ ရ’လို့ဆိုတယ်။ မိဘနဲ့သားသမီး၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမ ဆွေမျိုးသားချင်း ချစ်ကြတာက ဂေဟသိတပေမလို့ ခေါ်တယ်။ အိမ်သူအိမ်သားအဖြစ် ချစ်ကြတဲ့ အဓိပ္ပာယ်အလင်္ကာအရ ‘ဝစ္ဆလ’ လို့ ဆိုတယ်။ ဆွေမျိုး မတော်၊ သားသမီးမဟုတ်၊ မိတ်ဆွေရင်းချာမဖြစ်တဲ့ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် များအပေါ်မှာ ချမ်းသာစေလိုတဲ့စိတ်မှ မေတ္တာစိတ်အစစ် ဗြဟ္မစိုရ်ဖြစ် တယ်။ အဲသည့် မေတ္တာမျိုးကို ပွားများရေးရှု ဆင်ခြင်နေတဲ့အခါဆိုရင် မိမိပါ စိတ်ချမ်းသာနေတယ်”

“အဲဒါကို ပြောတာပေါ့၊ မင်းနဲ့ငါ မေတ္တာ အကြောင်းဆွေးနွေး နေရတဲ့ အခါကလေးမှာတောင် ဒေါမနဿတွေ ကင်းပြီး ပေါ့ပါး ရွှင်လန်းနေတာ၊ ဒါကြောင့် ဆိုင်းဆင့်လား၊ ပတ်တိုက်လား မသိဘူး၊ ပါးစပ်ထဲတွေ့တာ ဆိုလိုက်မိတာပေါ့၊ ကဲ... ဆက်ကြရအောင်”

“ဆက်ဆိုရင် မေတ္တာပြီးတော့ ကရုဏာ လာမှာပေါ့”

“သူတစ်ပါး၏ ဆင်းရဲခြင်းကို ပယ်လိုသော သဘောတရားလို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဆိုပါတယ်။ ပရဒုက္ခေ သတိ၊ သူတပါးမှာ ဆင်းရဲ ရှိလတ်သော်။ သာဓူနံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၌။ ဟဒယကမ္ပနံ၊ နှလုံး

တုန်ခြင်းကို။ ကရောတီတိ၊ ပြုတတ်သောကြောင့်။ ကရုဏာ၊ ကရုဏာ မည်၏လို့ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားက ဖွင့်ဆိုထားတယ် ”

“ဒါ ယထာဘူတကျတယ်၊ တစ်နေ့က လမ်းပေါ်မှာ ခွေး တစ်ကောင်ကို ကားတစ်စီးက ဝင်တိုက်သွားတာ တွေ့လိုက်ရတော့ ငါ့နှလုံးပါးနား တုန်လိုက်တာ၊ တော်တော်နဲ့ မျက်စိထဲက မထွက်ဘူး ”

“အောင်မာ... မင်းက သူတော်ကောင်းမို့ နှလုံးတုန်တယ် ပေါ့လေ၊ ခွေးမသား ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ”

“စိတ်ကောင်းကလေး ရှိတဲ့အခိုက်တော့ သူတော်ကောင်း ဖြစ်မှာပေါ့ကွ ”

“ဒါဖြင့် အဲသည့်ခွေးကလေးကို ဘယ်လိုများ လုပ်ပေးရပါ့ မလဲလို့ သွားကြည့်သေးသလား ”

“ဖင်တရွတ်တန်းပြီး အော်နေတာတွေ။ မကြာခင် သေတော့မှာ၊ ငါဘာတတ်နိုင်မှာလဲ၊ သွားကြည့်လဲအပိုပေါ့ ”

“ဒါဖြင့် ဘယ်မှာလဲ မင်ကရုဏာ ”

“သနားစရာ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါကိုမြင်လို့ သနားတာဟာ ကရုဏာ မဟုတ်ဘူးလား ”

“မဟုတ်ဘူးလို့တော့ မပြောနိုင်ဘူးပေါ့ ”

“မဟုတ်ဘူးလို့ မပြောနိုင်ရင် ဟုတ်တယ် ဖြစ်ရမှာပေါ့။ မငဲ့စကားက ”

“ဒီလိုရှိတယ် သူငယ်ချင်း။ သဘောတရားတစ်ခုကို ဆင်ခြင် စဉ်းစားတဲ့အခါမှာ နက်နက်နဲနဲ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စဉ်းစားဖို့လို တယ်။ ဒုက္ခဆင်းရဲဖြစ်နေတဲ့ သတ္တဝါတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို တွေ့တဲ့ အခါ ကလေးဖြစ်ဖြစ်၊ လူကြီးဖြစ်ဖြစ်၊ ကုလားဖြစ်ဖြစ်၊ မြန်မာဖြစ်ဖြစ်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒီဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာသာခြားဖြစ်ဖြစ်၊ မိန်းမဖြစ်ဖြစ်၊ ယောက်ျားဖြစ်ဖြစ်။

သူတော်ကောင်းဖြစ်ဖြစ်၊ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ဖြစ် သနားကြတာမှာ
ဓမ္မတာပဲ။ ဒါကို ကြင်နာစိတ်၊ သနားတဲ့စိတ်။ ကရုဏာ မဟုတ်ပါဘူး
လို့တော့ မငြင်းနိုင်ပေဘူး။ သာမန်ကရုဏာစိတ်လို့တော့ ပြောရမယ်”

“ကရုဏာမှာ သာမန် ကရုဏာ၊ စပယ်ရှယ် ကရုဏာလို့ ရှိ
သေးသလား”

“ဟာ... ဒီကောင်၊ လေးလေးနက်နက် ပြောနေတဲ့ဟာကို
ပြက်ချော်ချော်နဲ့”

“ဆောရီးသူငယ်ချင်း၊ ပြက်ချော်ချော်လုပ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။
ငါလောကြီးသွားလို့ပါ”

“ကဲ... မင့် ကို မေးမယ်။ အဲသည့် ခွေးကလေးကို
မော်တော်ကား တိုက်တုန်းက မင်းမြင်သလို
ကလေးကလည်းမြင်းလိုက် မယ်တဲ့ကွာ။ ကလေးက သနားတာနဲ့
မင်းသနားတာ ကရုဏာချင်း တူတူပဲလို့ ပြောမလား”

“အေး... ဒီလိုတော့ တူတူပဲလို့ ပြောနိုင်မယ်မထင်ဘူး”

“ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ယောက်ရဲ့ ကရုဏာနဲ့ဘာသာခြား၏ ကရုဏာ
ကော”

“အင်း... ဒါလည်းအတူတူပဲလို့ ပြောဖို့ကျပ်သားပဲ”

“သူတော်ကောင်း သီလဝန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ကရုဏာနဲ့ပ
သာမန် ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ယောက်ရဲ့ ကရုဏာကောကွာ”

“ဟာ... မတူနိုင်တာသေချာပြီ”

“ဘာဖြစ်လို့ မတူတာလဲ၊ မင်းပြောသလို စပယ်ရှယ် ကရုဏာ
မို့လား”

“ဟား ဟား ဟား၊ ငါ့ကို ချက်ချင်းပြန်ချေတော့တာကိုး။
ငါပြောတာ လောကြီး သွားလို့ပါဆို၊ တောင်းပန်ပါတယ် အာစရိရယ်”

“မင်း ပြောလိုက်တာ ငါသဘောပေါက်ပါတယ်။ သာမန် ကရုဏာနဲ့ ဗြဟ္မဝိဟာရကရုဏာ မင်းခွဲပြောချင်တာ ဖြစ်မှာပါ”

“အေး အေး၊ အဲဒါ အဲဒါပေါ့၊ မင်းက ခွဲခြားပြောတော့ ပိုပြီး သဘောပေါက်လာပြီ”

“ဘယ်လိုများ သဘောပေါက်လာသလဲ၊ အမိန့်ရှိစမ်းပါဦး ဆရာရယ်”

“တို့မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာများရဲ့ ဗြဟ္မစိုရ်တရားပေါ့”

“ဟောတော်မူပါဘုရား”

“ငါ့ကို မငေါ့နဲ့ကွ”

“ငေါ့တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ မင်းပြောသလို ဆွေးနွေးရတာ ပျော်လို့ပါ၊ ကဲ... လုပ်ပါ”

“ဓနရှင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်အစိုးရကို တို့တစ်တွေ ဘယ်လောက် မေတ္တာတုံးခဲ့သလဲ”

“ဟေ့ကောင်... နိုင်ငံရေး ရောက်သွားပြီနော်”

“နားထောင်ပါဦးလေ၊ ဓနရှင်အစိုးရဆိုပြီး တို့က မုန်းလို့ အမျိုးမျိုး ဆန့်ကျင်ခဲ့တယ်၊ ဆန္ဒပြခဲ့ကြတယ်၊ သူပုန်ထခဲ့ကြတယ်၊ ဆရာစံတို့ကိုကြည့်။ အဲဒီကစပြီးနောက်ဆုံး ဂျပန်နဲ့ပေါင်းပြီး တိုက် ထုတ်တယ်။ ဂျပန်တက်လာတော့ အင်္ဂလိပ်စစ်သားတွေ သို့ပန်းဖြစ်။ သံဖြူဇရပ်မှာ အနေဆင်းရဲ၊ အစားဆင်းရဲ အညှဉ်းဆဲ အနှိပ်စက်ခံ နေကြတာတွေ့ရတော့ အရင်ကမုန်းခဲ့တဲ့ စိတ်တွေပျောက်ပြီး သနား ကြတယ်။ အစားအသောက်ကလေးများ ခိုးဝှက်ပေးကြတယ်”

“ဪ... မင်းပြောချင်တာ ဒါကိုး”

“ဒါတွင် မကသေးဘူး။ စစ်ဝါဒီဂျပန်တွေ မင်းမူပြီး တစ်တိုင်း တစ်ပြည်လုံးကို ပါးရိုက်၊ ပစ္စည်းယူ၊ မိန်းမဆွဲ၊ ဖက်ဆစ်ပီပီ လက်

သည်းခွံ ခွာ၊ ရေဇွေးပူနဲ့လောင်း ခေါင်းကိုဖြတ်၊ ဒီလိုနှိပ်စက်ကြလို့ မုန်းတီးစိတ်နာပြီး ပြန်တော်လှန်ကြတယ်လေ။ ပါးရိုက်တဲ့ ဂျပန်ငပုတွေ ခွေးပြေးဝက်ပြေး အသက်လုပြေးရတဲ့ အခါ အချို့ရွာသူရွာသားများ ဗုဒ္ဓဘာသာများက သနားလို့ အစားအသော် ပေးလိုပေး၊ လမ်းပြ လိုပြ၊ ဝှက်များတောင်ထားကြသေးတယ်လေ။ အဲဒါကရုဏာ မဟုတ် လား”

“ဒါဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့အဆုံးအမ ရန်စကို တိုစေ၊ ရန်ကိုရန်ချင်း မတုံ့နှင်းနဲ့ ဆိုတဲ့ ဗြဟ္မစိုရ်တရားပေါ့၊ တချို့များ ဆယ်နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ် တရားခံကို ဇွဲနပဲကြီးကြီးနဲ့ ရှာဖွေ ဖမ်းဆီးပြီး လက်စားချေ ခုံရုံး တင်ကြတဲ့ နိုင်ငံရာဇဝင်နဲ့ စာရင်ပြောပါတယ်။ ဒါကြောင့် မင်းပြော တဲ့ ကရုဏာအဆင့်ချင်း ကွဲပြားခြားနားသေးတယ်ဆိုတာ ထောက်ခံ ချင်လို့ပါ”

“အေး... မင်းမဆိုးပါဘူး၊ အဆင့်ချင်း ကွဲပြားတယ်လို့ ပြောရတာက ဒီလိုရှိပါတယ်၊ ဥပမာ သနားစဖွယ် သတ္တဝါတို့ရဲ့ အခြေအနေကို မြင်ကာမတ္တ၊ ကြားကာမတ္တမှာ ကရုဏာ ဖြစ်လွယ် တာက ဓမ္မတာပဲ၊ တော်ရုံတန်ရုံ အကြင်နာတရားရှိတဲ့ လူတိုင်း ကရုဏာဖြစ်မြဲပဲ၊ ဖြစ်ပြီး မျက်နှာလွှဲလိုက်တာနဲ့ အဲသည့် ကရုဏာက ပျောက်သွားတာပဲ။ ကိုယ်လည်းကိုယ့်ကိစ္စလုပ်၊ သူလည်း သူထိုက်နဲ့ သူကံပဲ။ ဒီလိုမှမဟုတ်ဘဲ (ကရုဏာပရိဘာဝိတ၊ ကရုဏာဝိပ္ပာဂရ) ကရုဏာဖြင့် ပျံ့နှံ့ ထုံမွမ်းလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ ဒုက္ခိတသတ္တဝါကို မျက်နှာလွှဲမသွားနိုင်တော့ဘဲ သူ၏ဆင်းရဲကို ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာ သက်သာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရပါ့မလဲလို့ စေ့ငု ကြိုးစားတတ်တယ်၊ ဒီတစ်ခါမှာ မိမိ၏အလုပ်၊ မိမိ၏ကိစ္စ၊ မိမိ၏စိတ်ချမ်းသာမှုတော့ အနှောင့် အယှက်ဖြစ်တာပေါ့၊ အဲသလို

အဖြစ်ခံနိုင်ခြင်းဟာ ကရုဏာလို့ ဆရာတော်ဘုရားက ဖွင့်တော်မူထားသေးတယ်။ ‘တံ သုခံ၊ မိမိ၏ ချမ်းသာကို။ ရုန္တတီတိ၊ တားမြစ်တတ်သောသဘောကြောင့်။ ကရုဏာ၊ ကရုဏာမည်တယ်’ လို့ ဝိဂြိုဟ် ပြုထားတယ်။ ဒီစာနဲ့ပြောရရင် ခွေးကလေးကို မော်တော်ကား တိုက်တုန်းက မင်းက သနားရုံ သနားတာ ကရုဏာအဆင့်ခွဲကြည့်ပေါ့။ စစ်ပြေးဂျပန်ကို မိမိ၏ အန္တရာယ်ကို ပဓာနမထားဘဲဝှက်ထားတဲ့ ကရုဏာမျိုးနဲ့လည်း ယှဉ်ကြည့် ပေါ့။ ဘုရားလောင်း သူတော်ကောင်းကြီး များရဲ့ ကရုဏာဆိုလျှင်လည်း သည့်ထက် မြင်သွားပြန်ရော။ အထွတ် အထိပ် ကရုဏာကတော့ ဗုဒ္ဓ၏ မဟာကရုဏာပဲ”

“လောက ဥပမာ တစ်ခုခုနဲ့ ပြောစမ်းကွာ”

“ပြောရမယ်ဆိုရင် တို့မျက်မြင် ဥပမာနဲ့ပဲပြောကြစို့၊ ကိုယ့် မိတ်ဆွေ ဂုဏ်ကြီးရှင် သားကလေးတစ်ယောက် ပညာသင်ဆဲမှာ ‘နံပါတ်ဖိုး’ စွဲနေတာ သိရတယ်တဲ့ကွာ... ကဲ”

“အမယ်လေး... မောင်မင်းကြီးသား၊ ဒီတစ်ခါ ငါ့သား စက်ကွင်းလွတ်သွားလို့ တော်သေး”

“မင့်သားလို့ မပြောတာက မင့်သားမို့ မင်းကရုဏာ ဖြစ်မှာ စိုးလို့၊ နောက်ပြီး မင့်သားနှင့် နှိုင်းစာနိုင်အောင်လို့၊ သိပြီလား”

“ဘယ်လိုဖြစ်ဖြစ်၊ ကျေးဇူးတင်ပါတယ် မောင်ရာ”

“အဲသည်မှာ မင်မြင်မှာက ‘ဒီကလေး ဒီဆေးသာ စွဲနေရင်တော့ သနားစရာနော်၊ ဘဝတုံးတော့မှာပဲ’ လို့ မြင်လိမ့်မယ်၊ ဟုတ်ကဲ့လား”

“ဟုတ်လှချည့်ပေါ့ မောင်ရာ။ ဘဝတုံးတော့မှာက ဆတ်ဆတ်၊ မြေကြီးလက်ခတ် မလွဲပေကိုး။ အင်း... မင့် ဥပမာက တယ် ထိ

တယ်”

“ထိတာ မထိတာထား၊ မင်းက သူ့ကို အဲသလို မြင်လို့ အဲသလိုသနားမယ့်သူ့ကိုယ်သူ့တော့ ဒုက္ခဖြစ်နေတယ်လို့ထင် မှာလား”

“ဒုက္ခလို့ မထင်တဲ့အပြင် သူ့ ‘ဖီလင်’ နဲ့သူ့ ‘ဇေ’ ဖြစ်နေ လိမ့်မယ်၊ ‘ပိစ်’ ပဲ”

“ဟေး... ဟေး၊ သူတို့ဝေါဟာရနဲ့ သူတို့တော့ အဓိပ္ပာယ် အပေါ်သား၊ နေဦး ဒါက။ နောက်တစ်မျိုး ပြောဦးမယ်၊ အနယ်နယ်က ကြက်တွေကို ခြင်းကြီးခြင်းငယ်နဲ့ သင်္ဘောပေါ်၊ကားပေါ်မှာ တင်ပေး လိုက်တယ်၊ ဒါကို မင်းမြင်တော့ ဒီကြက်တွေအကုန်လုံးဟာ ဟင်းအိုး ထဲရောက်ကြမှာချည်းပဲလို့ မင်းအတပ်သိလို့ သနားနေတယ်၊ အဲ ကြက်တွေကတော့ တွန်တဲ့ကြက်ကတွန်လို့၊ ခွပ်တဲ့ကြက်က အချင်း ချင်းခွပ်ကြ၊ ဆိတ်ကြလို့ ဟုတ်ကဲ့ မဟုတ်လား”

“ဒါမျိုးကို အကြိမ်ကြိမ် အခါခါ တွေ့ဖူးပါ၊ မြင်ဖူးပါ၊ သနားဖူးပါဗျာ”

“အေး... မင်းသနားဖူးတယ်နော်၊ ကဲ... နောက်ဆက် လိုက်ရအောင်၊ အခုနပြောတဲ့ နံပါတ်ဖိုးသမားကလေးကို မင်းက သနားလို့ အကြောင်းအကျိုးနဲ့ဆုံးမမယ်၊ အတိုက်အခံလုပ်ပြီး ဟန့် တားမယ်၊ အဲဒါကို သူငယ်ကလေးက ဖျက်လိုဖျက်ဆီး လုပ်ရပါ မလားလို့ မင်းကိုရန်လုပ်မယ်၊ ဓားနဲ့ထိုးတယ်ဆိုပါတော့ကွာ”

“မင့်ဥပမာကလည်း ငါ ဒုက္ခရောက်နေပါပေါ့လား”

“မင်းကလည်း အသည်းကြောင်လိုက်တာ၊ ဥပမာကလေး တောင် အတင်မခံဝံ့ဘူး”

“ဓားဆိုတာနဲ့ အသည်းယားတယ်ကွ၊ ဆက်သာပြောပါ၊ ငါမသေရင်ပြီးရော”

“အဲသလောက် တွန့်တိုတဲ့အကောင်၊ ငါပြောချင်တာက မင်းမှာ အဲသလောက် ဒုက္ခရောက်တဲ့ အခါမှာ နံပါတ်ဖိုး သူငယ်ကို ကရုဏာထားနိုင်ပါဦးမလားလို့ မေးချင်တာ”

“ဒီလောက် မိုက်တွင်းနက်တဲ့ကောင်းလေး သူ့ထိုက်နဲ့သူ့ကံ ပဲဟေ့”

“ဒါဖြင့် ဘယ်မှာလဲ မင့်ကရုဏာ”

“ကရုဏာမပြောနဲ့၊ မေတ္တာပါ တုံးသွားပြီကွာ၊ ဘာပြောပြော”

“အဲဒါ အဲဒါ ဗုဒ္ဓရဲ့ မဟာကရုဏာနဲ့ အကွာကြီးကွာတာ တွေ့နိုင်တဲ့သဘော”

“ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်နဲ့ နှိုင်းမှ မနှိုင်းနိုင်တာကွာ”

“အဲဒါ အပ္ပမေယျဂုဏ်တော်ကို ဆင်ခြင် ကြည့်ညှိ နိုင်တာပေါ့၊ အလောင်းတော် သုမေဓာရသေ့ ဘဝတုန်းက ဒီပင်္ကရာ ဗုဒ္ဓရှေ့တော်မှာ မဟာသာဝကအဖြစ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်စံနိုင်လျက်နဲ့ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံလုံးက သတ္တဝါတွေကို မဟာကရုဏာ ဖြစ်တော်မူရှာတဲ့အတွက် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းလုံးလုံး အဆင်းရဲခံ ပါရမီဖြည့်တော်မူရှာတာ”

“အေး ငါသဘောပေါက်ပြီ။ ဗုဒ္ဓ၏ မဟာကရုဏာကတော့ အထွတ်အထိပ်ပေါ့”

“ဘယ်လောက် အထွတ်အထိပ်လဲလို့ ပြောဦးမယ်၊ ဆ၊အ သာဓာရဏ ဉာဏ်တော်ဆိုတာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၊ ရဟန္တာတို့မှာ မရ နိုင်တာ၊ မြန်မာလိုပြောရရင် မမီတာပေါ့ကွာ၊ အဲဒါ ခြောက်ပါး ရှိ တယ်၊ အစိန္တေယျ ဘုရားရှိခိုးကြီးကို ရွတ်ရင်ပါလာမယ်၊

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာဟူသမျှတို့၊ ရခြင်းငှာမထိုက်၊ သုံးတိုက် ဘုံသား၊ အများသတ္တ၊ ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အလိုဆန္ဒ၊ အာသယ ကိန်းဟန်ကို၊ ဧကန်သိမြင်နိုင်သော အာသယာနုသယဉာဏ်။ ဣန္ဒြေရင့်

မရင့်ကို၊ ထောက်ချင့် သိစွမ်းနိုင်သော ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တိဉာဏ်။ ပရမတ်၊ ပညတ်၊ အရပ်ရပ်လုံးစုံကို၊ အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်။ သင်္ခါရ၊ ဝိကာရ လက္ခဏာ နိဗ္ဗာန် ပညတ်တည်း ဟူသော ညေယျခံငါးအင်ကို သိမြင်တော်မူရာ၌ ဆီးကာ ပိတ်ပင်ခြင်း မရှိသော အနာဝရဏဉာဏ်။ ယမိုက် ပြာဠိဟာ လွတ်ခြင်းအရာ၌ လေ့လာတော်မူနိုင်သော ယမကပါဠိဟာရိယ ဉာဏ်။ သနားထိုက် လှစွာသောဝေနေယျသတ္တဝါကို လွန်စွာ သနားတော်မူသော မဟာကရဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်။ ဤခြောက်တန် သော ဆ၊ အသာဓာရဏ၊ ဉာဏလျှော်ပြောင်၊ မြတ်တန်ဆောင်ကို၊ ညှိထောင်ထွန်းစိုက်တော်မူသည် ဖြစ်၍။ အဲသလို ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ကြီးက ရှိခိုးထားတယ်”

“အင်း... ဆရာတော်ကြီးရဲ့ ဘုရားရှိခိုးက စုံလင်လိုက်တာ နော်”

“ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင် မတတ်တဲ့ တို့ကဖြင့် ဆရာတော်ကြီးရဲ့ ဘုရားရှိခိုးကို အရနှုတ်ငုံဆောင်ထားရတာပဲ၊ ကဲ... မဟာကရဏာ ကိုထားဦး၊ ဗြဟ္မဝိဟာရက ကရဏာပဲကြည့်ကြဦးစို့ရဲ့၊ မင့်ထက် ပိုက်ဆံချမ်းသာသူ၊ မင့်ထက် ရာထူးရာခံရှိတဲ့လူ၊ မင့်ထက် ကျန်းမာ ရွှင်လန်းနေတဲ့ လူများအပေါ်မှာ ကရဏာ ထားခဲ့ဖူးသလား”

“အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံချမ်းသာနေတဲ့လူကို ကရဏာထားဖို့ လိုဦးမှာလား”

“ဒါဖြင့် မင်းကရဏာထားနိုင်အောင် သဗ္ဗေသတ္တာ အကုန်လုံး ဒုက္ခိတတွေ ဖြစ်ပေးရမှာလား”

“မင်းကတော့ ခွပြောပြီ”

“ခွပြောတာမဟုတ်ဘူး၊ စဉ်းစားစေချင်လို့ပြောတာ၊ ဘယ်နှယ့် လဲ”

“အေး... မင်းပြောတာ စဉ်းစားစရာတော့ ကောင်းတာ အမှန်ပဲ”

“မေတ္တာပို့တဲ့နေရာမှာ သုခိတ၊ ဒုက္ခိတ အကုန်ကို စိတ် ညွတ်ရတယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်သားပဲ”

“ကရုဏာလည်းဒီအတိုင်းဖြစ်ရမှာပေါ့၊ ဒါကြောင့် ကရုဏာမှာ လည်းအဆင့်ဆင့်ရှိရလိမ့်မယ်၊ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ လူများကို မျက်မြင် ကရုဏာ ဖြစ်ဖို့ လွယ်တယ်။ ဒုက္ခတပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း သူဒုက္ခ ဖြစ် နေတာကို ဝန်ခံမယ်။ အကူအညီလည်းတောင်းချင် တောင်းခံလိမ့် မယ်၊ အသနားခံချင်လည်း ခံလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် တို့တစ်တွေက ကရုဏာဖြစ်ဖို့ လွယ်တာဖြစ်တယ်။ မိမိကိုယ်မိမိ ပြည့်စုံချမ်းသာ နေတယ်လို့ ထင်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ ဘယ်လို အသိ အမြင်နဲ့ ကရုဏာရှုရမလဲ၊ ဒါအဖြေပဲ”

“ကြက်ချင်းထဲက ကြက်တွေကို တို့ကသနားသလို ကရုဏာ မျိုး ဖြစ်နေလိမ့်မယ်”

“အေး ဟုတ်တယ်၊ လယ်တီဆရာတော်ကြီးကတော့ ဒီနေ့ ရာမှာ ဝက်နဲ့နှိုင်းထားတယ်၊ ကင်းဝန်မင်းကြီးကိုရေးပေးတဲ့ သံဝေဂ လေးချိုးကြီးထဲမှာကြည့်။ ‘အာရုံဓမ္မ၊ ပြာပုံဓမ္မမှာ၊ ရသရှာလျက်၊ ငါ တလူလူ၊ ပမာမူ၊ ရွာသူတို့ဝက်၊ အစားများထူ၊ အသားလူ၊ ဆူလေ လေခက်ပါလျက်၊ရမ္မက်ကယ်မာန်ဝင်’ လို့ဆိုထားတယ်လေ။ အဓိပ္ပာယ် တော့ မင်းသိမှာပေါ့။ ဝက်ဆိုတာအသားပေါ်ပြီးရောင်ဖို့သာ မွေးခဲ့ ကြတာ မဟုတ်လား။ ငယ်ငယ်ကလေးကတည်းက အစား ကောင်း ကောင်း ကျွေးနေတာဟာ ဆူဖြိုးဝဖီး အချိန်စီးလာအောင်သာ ဂရု တစိုက် ကျွေးနေတာကို ဝက်ကတော့ သူ့ကိုယ်သူ ဟုတ်လှပြီ ဟန်

လှပြီထင်ပြီး ရွှင်မြူးနေသလို တို့တစ်တွေလည်း သေမင်းက မဖမ်း မယူခင် အစာအောင် ကျွေးထားတာကို အဟုတ်ကြီးထင်ပြီး မာန် တက်နေကြတာကို ဆုံးမထားတာ”

“အဲသည် လယ်တီဆရာတော်ကြီးရဲ့ လေးချိုးကြီးကို အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ရအောင်ကွာ တစ်ခါလောက်”

“ငါ ဉာဏ်မိသလောက်တော့ အဖွင့်ရေးဖို့ စိတ်ကူးမိပါရဲ့။ ကဲ... ကရုဏာကို ဆက်ကြဦးစို့ရဲ့။ ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်း ကြီးများက သတ္တဝါများအပေါ်မှာထားတဲ့ ကရုဏာက ဒီလိုမြင်ပြီး သနားနေကြတယ်။ တို့တစ်တွေကတော့ ဝဋ်ဒုက္ခကို ဒုက္ခမှန်းမသိ၊ အမြဲတစေ လောင်နေတဲ့ မီးဆယ့်တစ်ပါးကို ပျော်လိုက်၊ ရွှင်လိုက်၊ ငိုကာ၊ ရယ်ကာ ခံနေကြတယ်။ ဒီလို ငရဲပန်းကို ရွှေပန်း ထင်နေကြတဲ့ ပုထုဇဉ်တွေကိုကယ်တင်လိုသောမဟာကရုဏာနဲ့ ညွတ်ကွင်းမှ လွတ် ကင်းနိုင်သော ရွှေဟင်္သာသည် ဘဝတူဖြစ်သော အဖော် ဟင်္သာများ မိနေသည် ညွတ်ကွင်းထဲသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက် လွတ်မြောက်အောင် ကြိုးစားသကဲ့သို့၊ တံငါပိုက်ကွန်တွင်းမှ လွတ်မြောက်နိုင်သော ရွှေ ငါးကြင်းသည် အများသောငါးသတ္တဝါတို့ကိုကယ်တင်နိုင်ရန် ပိုက် ကွန်ထဲသို့ ပြန်လည်တိုးဝင်သကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်ကောင်းမဆန် အနစ်နာ ခံတော်မူတာဟာ မဟာကရုဏာပဲ”

“ဪ... ဒါကြောင့် ကရုဏာဟူသည် မိမိ၏ ချမ်းသာကို တားမြစ်တတ်သော သဘောရှိသည်လို့ ဖွင့်ဆိုတော် မူပေတာကိုးနော်”

“ဟုတ်လှချည့်ရဲ့ခင်ဗျာ၊ အဲသည့် ချမ်းသာကို စွန့်ရတာ တစ်ဘဝ မဟုတ်၊ တစ်ကမ္ဘာ မဟုတ်၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလ အပိုင်းအခြားထဲမှာ ဘဝပေါင်း အသင်္ချေ အသင်္ချေ... ရေလို့တောင် ရနိုင်တာမဟုတ်ဘူး”

“အင်း... ပါရမီဆိုတဲ့ စကားဟာ ပါဠိလိုမို့ ခုံးခုံးညားညား နားဝင်နေတာနော်၊ ငါသဘောပေါက်သလိုသာ ပြောရမှာဖြင့် ဟဲ-ဟဲ”

“ပြောသာပြောပါလေ၊ ကိုယ့်အယူအဆကို ကိုယ်ဖော်ပြတာ မှားလဲပြင်တာပေါ့”

“ပါရမီဆိုတာ ဒုက္ခမရှိဒုက္ခရှာတာပဲ၊ နောက်တစ်နည်း ပြောရရင် သူများဓားခုတ်ရာ လက်ဝင်လျှိုတာပဲ၊ ငါ့စကားက ရိုင်းတော့ ရိုင်းတယ်”

“ရိုင်းတာ မရိုင်းတာ အပထား၊ ကိုယ့်စကားနဲ့ ကိုယ့်သဘော ပေါက်တာတော့ အကောင်းဆုံးပဲ၊ ဒီနေရာမှာ ဒုက္ခမရှိ ဒုက္ခရှာတယ် ဆိုတာ သဘာဝ သိပ်ကျတာပေါ့၊ မင်း ဆိုရင် ခံမလား”

“ရိုးသားစွာပြောရရင် မခံဝံ့ဘူး”

“အေး... ကြိုက်ပြီ၊ သူများအတွက် မင်းမခံဝံ့ဘူး၊ မင့် အတွက် သူတစ်ပါးက ဝင်ခံပြီး မင့်ကို ကယ်ရင် ဒီလူကို မင်း ဘယ် လို သဘောထားမလဲ”

“ဟာ... ဘယ်နှယ့် ပြောပါလိမ့်၊ ရှိသမျှစည်းစိမ် ပံ့ပေးပြီး ထိုင်ရှိခိုးလိုက်မှာပေါ့၊ ဂျပန်ခေတ်က ငါ့ အဖြစ်ကလေးကို မင့်ပြောရဦးမယ်၊ မင်းကတော့ ရန်ကုန်ရောက်နေလို့ ငါ့တို့ ဒုက္ခကိုမသိဘူး၊ ဂျပန်တော်လှန်ရေးမှာ အာရှလူငယ်တွေနဲ့ပေါင်းပြီး တို့ ကျောင်းသား ဟောင်းတွေ တချို့ မြေအောက်တော်လှန်ရေး လုပ်ကြတယ်”

“ရှေ့နေ သခင်ဘထွန်းတို့နဲ့လား”

“အေး... သူကတော့ မြောင်းမြမှာ ဂျပန် အသတ်ခံ လိုက် ရတယ်”

“အင်း... ပြောပါဦး”

“တစ်နေ့ပေါ့၊ သာယာဝဲမှာ တပ်ဖျောက်ပြီး ခိုနေတဲ့ ဗိုလ်ရန်နိုင်တို့တပ်ကို စာသွားပေးရတယ်။ ငါ့ရယ်၊ ဘတင်ရယ်၊ ခြေလိမ်မြမောင်ရယ်ပေါ့၊ လှေကို သူတို့နှစ်ယောက်က လှော်တယ်။ တစ်လမ်းလုံးရေဆန်မို့ ခပ်သွက်သွက်လှော်ခဲ့တာ သာယာဝဲမရောက်ခင် လေးအိမ်တန်းလည်းလွန်ရော မျက်နှာချင်းဆိုင်က လာတဲ့ဂျပန် မော်တော်ကို တွေ့ပါလေရော၊ မော်တော်က ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာရှိသေးတယ်။ မြမောင်က ‘ဟေ့... ဘတင်၊ မြန်မြန်ကမ်းကပ်၊ မြန်မြန်ကမ်းကပ်’ ဆိုပြီး အားစိုက် ခွန်စိုက် လှော်မယ်လို့ အလုပ်မှာ ‘ခွေးမသား ငကြောက်၊ ဣန္ဒြေပျက်ရင်နှင့်အမေလင်တွေက မသင်္ကာဖြစ်ပြီး သေနတ်နဲ့ လှမ်းပစ်လိုက်လိမ့်မယ်၊ ဖြည်းဖြည်းသာ လှော်’ လို့ ဆိုပြီး ပဲ့ကိုင်ရာက ရွှေပြောင်ပြောင် တောင်ပေါ်ကဘုရား ဘာညာနဲ့ ဟစ်တော့တာပါပဲကွာ”

“ဘတင်က ဖြတ်ထိုးဉာဏ်နဲ့ စိတ္တဗေဒ နားလည်တယ်ကွ၊ ဒနဲ့ လွတ်သွားတယ် မဟုတ်လား”

“ဟား... ဟား၊ လွတ်မသွားတဲ့အပြင် သူတို့ မော်တော်က တို့ဆီဦးတိုက်လာပြီး ခေါ်တော့တာပါပဲဗျာ၊ သေနတ်တွေနဲ့လည်း ချိန်လို့”

“အဲသည်တော့”

“အဲသည်တော့ ကြောက်အားလန့်အားနဲ့ လှေမှောက်ချင်ယောင်ဆောင်ပြီး ရေထဲငုပ် ရေစုန်မျှော၊ ကိုင်းပင်ကြားက တက်၊ တစ်ယောက်တစ်ကွဲစီ ခြေဦးတည့်ရာ ပြေးကြတာပေါ့၊ စာက ငဲ့ ဆီမှာ တစ်စုတည်းမပြေးကြဖို့လည်းအစကတည်းက တိုင်ပင်ပြီးသား”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ တစ်ကွဲတစ်ပြားစီပြေးမှ လိုက်တဲ့လူချင်းလည်း ခွဲလိုက်ရမှာပေါ့၊ သေနတ်နဲ့တော့ လှမ်းမပစ်ဘူးလား”

“ဟာ... ဘယ့်နှယ်ပြောပါလိမ့်၊ ရေထဲခုန်ဆင်းကတည်းက တဒိုင်းဒိုင်းပေါ့။ ဒါပေမဲ့မော်တော်ကကမ်းကပ်ဖို့ တော်တော် အချိန် ယူရတာမို့ တို့ကတော့ မျက်ခြေပျတ်သွားတယ်လေ၊ ငါလည်း တစ်ကိုယ် လုံး ရွဲရွဲစိုနေတဲ့ လုံချည်နဲ့ဆိုတော့ ပြေးရတာ မလွတ်လပ်တာနဲ့ လုံချည်ကိုချွတ်ပြီး အောက်ခံဘောင်းဘီတိုကလေးနဲ့ ပြေးရင်း ပပ်ကြား အက်စ ပြုနေတဲ့ လယ်ကွင်တွေကို မျှော်ကြည့်မိတယ်။ လေးအိမ်တန်း ရွာကလေးက တစ်ခေါ်လောက်ဝေးသေးတယ်။ မိန်းမ တစ်ယောက်နဲ့ ယောက်ျားနှစ်ယောက်က ရွာဘက်ကိုသွားနေကြရာက ငါ့ကိုမြင်တာ နဲ့ ရပ်ကြည့်ကြတယ်။ ယောက်ျား တစ်ယောက်ရဲ့ လက်ထဲမှာက ဓားရှည်တစ်လက်နဲ့ မတတ်နိုင်ဘူး သူတို့ဆီပဲ ပြေးရတယ်”

“သူတို့က မင့်ကို သင်္ကာမကင်း ဖြစ်မနေဘူးလား”

“ဖြစ်ရုံဘယ်ကမလဲ၊ အနားကပ်တာနဲ့ ခုတ်တော့မယ့်ဟန်မျိုး။ ငါကလဲရိပ်မိလို့ ‘ကျွန်တော် တော်လှန်ရေးတပ်သားပါ၊ ဂျပန်တွေ လိုက်ဖမ်းနေလို့ပါ’ ဆိုပြီး နောက်ဘက်ကို လက်နဲ့ပြတယ်။ ဒီတော့ သူတို့ချင်း တစ်ခွန်း နှစ်ခွန်းပြောတဲ့ပြီး ခုနကလေးက ကြားရတဲ့ သေနတ်သံနဲ့ ဆက်စပ်တွေးယူကြ ထင်ပါရဲ့၊ ပျယီးပျာယာ ဖြစ် ကုန်ကြတယ်”

“အေးလေ၊ လယ်ကွင်းထဲပုန်းစရာ ကွယ်စရာမရှိ။ သူတို့ကိုပါ တွေ့ရင် အခက်ပဲ”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ အဲသည့်နေရာမှာ မိန်မများရဲ့ တခံ့ဏုပတ္တိ ဉာဏ်ကို ချီးမွမ်းစရာ ပြောပါတယ်။ ‘ဟဲ့ ဖိုးကွန်း၊ အခုန နင်ရိုက်ခဲ့ တတဲ့ မြွေကိုမြန်မြန်သွားယူ’ လို့ ခိုင်းပြီး ငါ့ကို ခြေဆင်း အထိုင်ခိုင်းတယ်။ မြွေကို ငါနဲ့ နှစ်တောင်ကွာလောက်လည်းချပြီးရော၊ ကမ်းဘက်က ဂျပန်လေးယောက်လည်း ပေါ်လာတာပဲ ခင်ဗျာ”

“အေး သူတို့သွားရင်းလာရင်း တွေ့လို့ ရိုက်သတ်ခဲ့တဲ့ မြွေ ကို ယုတ္တိရှိရှိ အသုံးချလိုက်တာပေါ့လေ။ အရေးဆိုရင် မိန်းမဉာဏ်က တိုပထက် အများကြီးသာပေတာပဲ”

“ဟုတ်ပါ့ကွာ။ ငါဖြင့် ပြန်တွေးမိတိုင်း ချီးမွမ်းလို့ မဆုံးဘူး။ အမယ်... သူက ဂျပန်တွေကို မြင်မြင်ချင်း ‘မာစတာ ကယ်ပါဦး၊ မြန်မြန်လာပါ၊ မြန်မြန်လာပါ’ နဲ့ခေါ်နေသေးဗျ။ ဂျပန်တွေက မြွေနဲ့ ငါ့ကို အပြန်အလှန်ကြည့်ရင်း ‘မကောင်းဘူးကား၊ မြွေကိုက်တယ် နော မကောင်းဘူးကား’ ဆိုပြီး ခုန ကိုဖိုးကွန်းဆိုတဲ့ လူက ငါ့ကို ကုန်းပိုးပြီး ရွာအရောက် မြန်မြန် သယ်သွားဖို့ လက်ဟန်ခြေဟန်နဲ့ ဩဇာပေးနေလို့ ငါဖြင့် ပြုံးလိုက်မိသေးတယ်”

“အဲသလိုနဲ့ လွတ်ရောလား၊ ဘတင်နဲ့ မြမောင်တို့ကော”

“သူတို့လည်းလွတ်ကြပါတယ်။ ငါ့ကိုကယ်တာ လေးအိမ် တန်းရွာက ဒေါ်ဆွဲမိနဲ့၊ ကိုဖိုးကွန်း၊ ကိုငွေသီးတို့ပေါ့။ အဲသည့် ကျေးဇူးကြောင့် ဆွေမျိုး အရင်းအချာလို ပေးကမ်းကူညီ ခဲ့ရတယ်။ ခုတော့ ဆုံးကုန်ကြရပါပြီကွာ”

“အေး... မင်းနဲ့ငါနဲ့ ရောက်တတ်ရာရာ ဖောက်ပြောလာ လိုက်တာ၊ ကဲ... အဲသည့် ကရုဏာကိုကြည့်၊ တစ်ဘဝတွက်တာ ကလေးကိုကယ်လိုက်တာထောင် ကျေးဇူးတင် ရသေးရင် ဘယ်တော့မှ မမွေးရ၊ မအိုရ၊ မနာရ၊ မသေရတဲ့ အမတန်ဗွာန်ကို ရောက်အောင် ကယ်တင်လိုတဲ့ ဗုဒ္ဓ၏ မဟာကရုဏာတော်ကြီးကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့် နိုင်ပြီပေါ့ကွာ”

“တို့က ကရုဏာပွားဖို့ကော ဘယ်လို ရည်ညွှန်းရမှာလဲ”

“လောကမှာ သနားစရာ သတ္တဝါတွေ အများကြီး မဟုတ်လား၊ ကြက်၊ ငှက်၊ နွား၊ ဝက် ဆိုတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေက စပြီး လူလူချင်း

အာရုံပြုကြည့်ရမှာပေါ့၊ တွေ့ဖူး၊ မြင်ဖူး၊ ကြုံဖူး၊ ကြားဖူးတာတွေကို အာရုံပြုတာ ပိုလွယ်တယ်။ ဥပမာ ဆေးရုံက လူမမာတွေမြင်လိုက်ရရင် ရောဂါဝေဒနာ အနှိပ်စက် ခံနေကြတဲ့ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ကြီးကြီးငယ်ငယ်၊ မိန်းမယောက်ျား၊ ဂိလာနမှန်သမျှ အာရုံပေါ်နိုင်တယ်။ ရုံးပြင်ကနားကို မြင်လိုက်တာနဲ့ အမြို့မြို့ အရွာရွာ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်က အမှုသည်တွေနဲ့ အချုပ်အနှောင် အဖမ်းအဆီး ခံနေကြရတဲ့ ပူပန်သောက နှိပ်စက်ခြင်း ခံနေကြရတဲ့ လူသားတွေ၊ စစ်မြေပြင်မှာ ကိုယ့်အသက် သူ့အသက်လုပြီး သတ်ဖြတ်နေကြတဲ့ လူသားတွေ၊ အသုဘပို့တဲ့အခါနဲ့ နာရေးကြော်ငြာကို တွေ့ရဖတ်ရတဲ့ အခါမျိုးမှာ လည်း သေကွဲရှင်ကွဲ ကွဲလို့ ပူပန်ဆင်းရဲဖြစ်နေကြတဲ့ လူသားတွေ၊ ဖြစ်ချင်တာ မဖြစ်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ မဖြစ်ချင်တာ ဖြစ်နေရတဲ့ လူသားတွေ၊ ဒီလိုဝေနေယျတွေကို ဆင်းရဲခြင်း ကင်းကြပါစေဆိုတဲ့ ကရုဏာစိတ် ညွတ်ရမှာပေါ့။ ဒါက ဒုက္ခိတ သတ္တဝါတွေအတွက်။ သုခိတသတ္တဝါ တွေကိုလည်းတကယ်တော့ဒုက္ခသစ္စာဆိုတဲ့ဆင်းရဲခြင်းက ကိုယ့်လိုပဲ ကင်းနိုင်ကြသေးတာ မဟုတ်လို့ ကိုယ်တိုင်ကင်းလိုသကဲ့သို့ သူတို့လည်း ကင်းနိုင်ကြပါစေလို့ စိတ်ညွတ်ရမှာပဲ”

“သူတစ်ပါးအဖြစ်ကို သနားလွန်းလို့ မျက်ရည်ကျတာတို့၊ ရင်ထုငိုတာတို့ ကိုယ်ပါလိုက်သေတာတို့ကော ကရုဏာပဲလား။”

“အဲဒါက ကရုဏာအစစ်မဟုတ်ဘူး၊ ဒေါမနဿက ကရုဏာ ယောင် ဆောင်နေတာ”

“ဒေါမနဿဆိုတာ ဒေါသပဲမဟုတ်လား၊ ကိုယ်ချင်းစာလို့၊ သနားလို့၊ မကြည့်ရက်လို့ ကရုဏာဖြစ်ပြီး ငိုပါတယ်ဆိုမှ ဒေါသလို့ ခေါ်ရဦးမှာလား။”

“ဒေါမနဿဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က စိတ်ကိုနှိ၍ မသာမယာသဖြင့်

ပူလောင်တဲ့မီးပဲ။ ဒေါသဆိုတာနှစ်မျိုးရှိတယ်။ တက်ကြွသော ဒေါသ၊ ဆုတ်နှစ်သောဒေါသတဲ့။ တက်ကြွသောဒေါသဆိုတာ ရူးရူး ရှားရှား ဖြစ်တယ်။ ဆုတ်နှစ်သောဒေါသက မျက်ရည်ပေါက်ကြီးငယ်နဲ့ ငိုကြီး ချက်မဖြစ်တယ်။ ဒေါသဆိုတာကို စိတ်ဆိုးတယ်လို့ တစ်ခု တစ်မျိုး တည်း မမှတ်ရဘူး။ နုနုပြောတဲ့တက်ကြွတာ၊ ဆုတ်နှစ်တာဟာ မခံ သာ မခံဝံ့ကြတဲ့သဘော၊ ဒါကြောင့် ဒေါသများများ ကြီး တဲ့စိတ်ဟာ ဘေးအန္တရာယ်ကို အကြောက်လွန်လို့ပဲဖြစ်တယ်။ သူက ကရုဏာယောင် ဆောင်တတ်တယ်”

“ဒါဖြင့်ကွာ၊ ကိုယ်ချစ်လွန်းတဲ့ မိတ်ဆွေတွေတို့၊ ကိုယ်ချစ်လှတဲ့ တိရစ္ဆာန်တို့ကို သေခါနီးလို့ မကယ်နိုင်တဲ့အဆုံး ဝေဒနာကြာရှည် မခံစားပါစေနဲ့တော့ဆိုတဲ့ ကရုဏာနဲ့ကြင်နာလွန်းလို့သတ်ပေးလိုက် သတဲ့။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ ‘မာစီ မားဒါး’ ပေါ့ကွာ၊ အဲဒါကော”

“အဲဒါလည်းကရုဏာမဟုတ်ဘူး။ ဒေါမနဿစိတ်နဲ့ လုပ်မိ လုပ်ရာ လုပ်ကြတာ။ သွေးရူးသွေးတန်း လုပ်တယ်လို့ ပြောရမလား မသိဘူး။ ကရုဏာဆိုတာက အင်မတန် သိမ်မွေ့နူးညံ့တာ”

“ကဲ... ဒါဖြင့် နောက်တစ်ခု မေးဦးမယ်၊ မြွေက ဖားကို ကိုက်လို့ အော်နေတယ်ကွာ၊ ဖားကလေးလွတ်အောင် မြွေကို ရိုက်ရင် သူများအစာဟန်လို့ ငရဲကြီးသတဲ့။ မကယ်ဘဲနေရင်လည်း ကရုဏာ ကင်းသတဲ့။ အဲဒါ ဘာလုပ်ရမှာလဲ”

“မင်းဥစ္စာက တို့ငယ်ငယ်ကမေးတဲ့ ကလေး မေးခွန်းမျိုးပဲကွာ”

“အဲသည့် ကလေးမေးခွန်းကိုပဲ လူကြီးက ဖြေပါဦး”

“ကဲ... မင့်ကိုပဲငါပြန်မေးမယ်၊ သူများအစာကို ဟန်တော့ ဘယ်လို ငရဲကြီးသတဲ့လဲ”

“ကိုယ့်မှာ အစာရေစာ ငတ်တတ်တယ်တဲ့ကွ”

“သူများအသက်ကို ကယ်တော့ကွာ”
“ကိုယ့်အသက် ရှည်တတ်တယ်တဲ့”

“ဒါဖြင့် မင်းကြိုက်ရာရွေးပေါ့ကွာ၊ အစာငတ်ပြီး အသက် ရှည်ရှည် နေချင်သလား၊ အစာဝပြီး အသက်တိုတို နေချင်သလား။ ဒါတွေက ကလေးအမေးနဲ့ ကလေးအဖြေလိုပါကွာ၊ အရင်းစစ်တော့ ယောနိသောမနသိကာဆိုတဲ့စေတနာနလုံးထားက အရေးကြီးတာ ပါ။ ကယ်နိုင်တဲ့ အခြေအနေမှာဆိုရင် သတ္တဝါတစ်ခုရဲ့ အသက်ကို ကယ်လိုက်တဲ့နေရာမှာ သူများ၏အစာကို ဟန့်လိုက်ဖို့က ပဓာနလား၊ အသက်တစ်ချောင်းကိုစောင့်ရှောက်လိုက်တာကပဓာနလား၊ ဒါမျိုး အဆုံးအဖြတ်ကို ဥပေက္ခာပိုင်းကျတော့ ပါလာမှာပဲ”

“ငါကတော့ အမေး နွားကျောင်းသား ဆိုတာမျိုးပဲကွာ”

“အမယ်လေး မောင်မင်းကြီးသား၊ ခင်ဗျားသာ နွားကျောင်း သားဖြစ်ချင်ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ ကျုပ်က ဘုရားလောင်းလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ပညာရှိကြီးလည်းမဟုတ်ဘူး၊ ချမ်းသာပေးပါခင်ဗျာ”

“ငါက ပေါက်ကရ မေးတတ်တာကိုသာ ပြောတာပါ၊ မင်း လိုလူ ဘုရားလောင်း မဟုတ်တာတော့ ဓာတ်သီချင်းတွေပဲကွာ၊ ဟား-ဟား-ဟား”

“ကဲ... ကရုဏာကို သဘောပေါက်ရင် မုဒိတာကို ဆက်ကြ ရအောင်၊ မင်းနဲ့ ဆွေးနွေးရတာ ‘မုန့်လုံးကို စက္ကူကပ်၊ ကြာကလပ်မှာ ဆွမ်းတော်တင်’ ဆိုတဲ့ သီချင်းလို ဝိုင်းလည်လိုက်နေပြီ”

“အမယ်၊ မုန့်လုံးစက္ကူကပ်သီချင်းက ခေတ်နောက် အပုံကြီး ကျန်ခဲ့ပြီခင်ဗျာ။ ခုခေတ်ပေါ်စတီရီယိုတေးတွေမှာ ဝိုင်းဝိုင်း လည်နေတာ တွေ အများကြီး။ ဘာတဲ့၊ သွားတော့ သွားတော့ဆိုလားပဲ၊ သူ့သီချင်း က ဆုံးတော့မယ်လိုလိုနဲ့သွားတော့လို့ပြန်ကျော့ထားတာ၊ ဟဲဟဲ”

“ကဲပါကွာ၊ မုဒိတာကို ဆက်ကြရအောင်ပါ။ မုဒိတာဆိုတာ သူတစ်ပါး၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကိုမြင်၍၊ ကြား၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်တဲ့စိတ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ် ”

“ကိုယ့်အစုရှယ်ယာမရဘဲ သူများ ကြီးပွားချမ်းသာတာကို ကိုယ်က ကြားကနေပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရမှာလား။”

“ဒါပေါ့၊ ကိုယ်မခံစားရပေမယ့် ကိုယ်ခံစား သုံးဆောင်ရသလို ဝမ်းမြောက် ကြည်နူးနိုင်ရမယ်”

“အင်း... ခုခေတ်တော့ မုသားဖော်တဲ့စက်နဲ့ စစ်ဆေးကြည့်ရရင် ကာယကံမြောက် ကိုယ်တိုင်မဖျက်ဆီးဘူးလား၊ ဝစီကံလောက်နဲ့ ချောက် တွန်းတာတို့၊ အဆင်းမှာ ဘီးတပ်ပေးတာတို့ကို မလုပ်ဘဲ နဲ့ စိတ်ထဲကသာ မနာလိုနေတဲ့လူကို တွေ့ရင်တောင် လူအေး လူ တော် သူတော်ကောင်းလို့ ဆုံးဖြတ်ရမယ် ထင်တယ်၊ ဟဲ... ဟဲ”

“ဟာ... မင်းတော်တော် က-ဖျက် ယ-ဖျက် ပြောတတ် တဲ့ကောင်ပါလား၊ ဟေ....”

“ငါက က-ဖျက် ယ-ဖျက် တမင်ဖျက်ဆီးပြီး ပြောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဖြစ်ကို အဖြစ်အတိုင်း၊ အရှိကို အရှိအတိုင်း ပြောင်ပြောင် တင်းတင်း အရပ်စကားနဲ့ ပြောတာမို့ မင်းနားမခံသာ ဖြစ်တာပါ။ ကဲ... ပါဠိလို လှလှပပပြောရရင် ပုထုဇဉ်တွေမှာ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ ' ဆိုတာတွေဟာ ဒီသဘောပဲ မဟုတ်လား၊ မင်းငြင်းလေ ”

“မောင်မင်းကြီးသား အနိုင်ယူပါ ”

“ဒီလို လွယ်လွယ်ကူကူ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့ မယူချင်သေးဘူး၊ ဟုတ်တယ်၊ မဟုတ်ဘူပြော ”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ဟုတ်ပါတယ်၊ မင်းပြောတာ ယထာဘူတ

ကျပါတယ်၊ တရားလက်လွတ်စကား မဟုတ်ပါဘူး”

“ဟဲ... ဟဲ၊ ဒီတစ်ခါ မင့်ဆီက ဝန်ခံတာ ကြားရဖူးပြီ”

“ငါကလည်းမင့်ကို တစ်ခုတော့ ပြန်မေးစမ်းပါရစေ”

“မေးဗျာ... ဟဲ... ဟဲ”

“မင်းလို မုသားဖော်စက်တွေ ဘာတွေ မလိုပါဘူး၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ်သာ ဖြေပါ”

“ဟုတ်ပါပြီ မေးပါ”

“မင်းကော သူတစ်ပါးအပေါ်မှာ မနာလိုဝန်တို့ မှုကင်းရဲ့လား။ သူများကြီးပွားတာ၊ ငွေရတာ၊ ဂုဏ်တက်တာ၊ မင်းပြောတဲ့ ဣဿ၊ မစ္ဆရိယ၊ အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ ဆိုပါတော့”

“အင်း... ဒါတော့... ဒါတော့”

“ဖြေပါကွာ၊ မုသားဖော်စက်နဲ့ စစ်နေတာမဟုတ်ပါဘူး”

“ဒါတော့ ငါ့ကို မနာလိုတဲ့လူဆိုရင် ငါကလည်းပြန်မနာလို ဖြစ်မိတာပဲကွ၊ ဟဲ... ဟဲ”

“အေး... မင်းမှန်တာတော့ အပြောသားပဲ၊ ဒီတော့ တို့ဒီလို တွေးကြည့်ကြဦးစို့လား၊ သူတော်မှ ကိုယ်ကောင်းမယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကို က ဗြဟ္မစိုရ်တရားမဟုတ်တာ မင်းလည်းသိတယ်၊ ငါလည်း သိတယ်။ မင့်ကိုမေးသလို ငါ့ကိုပြန်မေးရင်လည်းငါလည်းမင့်လိုပဲ ဖြေရမှပဲ။ ဒီတော့ သဗ္ဗေသတ္တာဆိုတဲ့ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံကသတ္တဝါတွေကို အာရုံ ပြုကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် အများကြီး။ ရေတွက်လို့ မရလောက်အောင် များတယ်မဟုတ်လား၊ ဒီတော့ တို့ကို မနာလို လို့ပဲထား၊ တို့က မနာလို မရှုဆိတ်ဖြစ်ရတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်နှစ်ဦး ရှိမလဲ၊ သတ္တဝါအနန္တနဲ့ ယှဉ်ကြည့်လိုက်စမ်း၊ သမုဒ္ဒရာထဲ ရေ တစ်ခွက်နှစ်ခွက် လောင်း သလောက် ပမာဏရှိလိမ့်မယ်၊ မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ ကမ္ဘာလူဦးရေနဲ့ ယှဉ်ကြည့်လို့တောင် မဖြစ်ဘူး၊ တို့ပတ်ဝန်းကျင်က စကောလောက ရှိတာ”

“အေး... ဟုတ်တယ်၊ ဒါကို သိထားပြီးလို့ သဗ္ဗေသတ္တာ အပေါ်မှာ ဗြဟ္မစိုရ်တရားပွားချင်ရင် မိမိစိတ်မှာ အဖုအထစ် ကလေးမှ မရှိမဖြစ်အောင် ကိုယ့်စိတ်ကိုယ် ပဲ့ပြင် ဆုံးမရမှာပဲ၊ ဗြဟ္မစိုရ်တရားဆိုတာ အလွန်အကျွံကြီးတယ်ဆိုတာကို သိလို့ အမွန်အမြတ်ထားပြီး ကြိုးစားလေ့လာကြတာ မဟုတ်လား၊ ဒီတော့ အခုပြောတဲ့ စိတ်ဆိုးစိတ်ညစ် စိတ်ယုတ်မာတွေ ဝင်လာရင် နတ်သုဒ္ဓါ ထဲ မစင်တစ်သား စွက်လိုက်သလိုပျက်စီးကုန်မှာ အလွန်မြောစရာ ကောင်း လိမ့်မယ်၊ စဉ်းစားကြည့်စမ်း”

“ဟုတ်တော့ ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ မနောက်အားဖြင့်သာ မလိုတမာ ဖြစ်မိတာပါ”

“ကာယကံ၊ဝစီကံ၊မနောကံဆိုတဲ့ ကံသုံးပါးမှာ မနောကံက အဆိုးဆုံးပေါ့။ ဆရာတော်ကြီးများက ဒီလိုဆုံးဖြတ်တော်မူကြတယ်၊ နောက်တစ်ခုလည်း စဉ်းစားဦး၊ သဗ္ဗေသတ္တာ ကမ္မသကာတဲ့၊ သတ္တဝါတိုင်း ကံစီမံသလို ဖြစ်ကြရတာ၊ ကောင်းတာဖြစ်စေ၊ ဆိုးတာဖြစ်စေ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ကမနာလို မရှုဆိတ်ဖြစ်နေလည်း သူ့ကံအတိုင်း ကြီးပွားမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကြီးပွားမှာပဲ၊ မိမိစိတ်မှသာ စိတ်ညစ်ညူးရုံရှိတယ်၊ အရည်မရ အဖတ်မရ အကုသိုလ် ခေါ်မွေးတာမျိုးပေါ့”

“သေသေချာချာ အေးအေးဆေးဆေး စဉ်းစားကြည့်တော့လည်း အကျိုးယုတ်မှန်း သိသာနိုင်သားပဲနော်၊ တကယ်တော့လည်း ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်အပေါ်မှာသေမှသေစေ၊ ပျက်စီးမှ ပျက်စီး စေဆိုတဲ့ ငြိုးသူရန်ဖက်မျိုး မဟုတ်ပါဘူး၊ တွေ့ဆုံခေါ်ပြော ရေလိုက် ငါးလိုက် ဆက်ဆံနေကြရင်း ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင်ဖြစ်နေကြတာ များပါတယ်”

“ဥဇ္ဇေ သုဟုဇ္ဇေ တော့ မဖြစ်ဘူးပေါ့ကွာ၊ ဒီလို ခွင့်လွှတ်နိုင်ခြင်း သဘောတရားကို ဥပေက္ခာပိုင်းကြတော့ လာမှာပေါ့။ နောက်ပြီး အလွန်ချစ်တဲ့လူနဲ့ အလွန်မုန်းတဲ့သူကို ဗြဟ္မစိုရ်တရား စပြီး မပွားများ ရဘူး။ ဘာဝနာမှာ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်တတ်လို့လေ ”

“အင်း... အလွန်ချစ်တဲ့လူဆိုရင် တဏှာလောဘ ရောလာ မှာ စိုးရလို့။ အလွန်မုန်းတဲ့လူဆိုရင် ဒေါသအကျိတ်အခဲကို ဖြေဖျောက် ရမှာ မလွယ်လို့၊ ဒီလို မဟုတ်လား ”

“မင်းက အရိပ်ပြလျှင် အကောင်ထင်ပေသားပဲ ”

“ဒါတောင် မင်းလို ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ မဟုတ်သေးဘူး ဟား... ဟား ”

ဗြဟ္မစိုရ်တရား (၂)

“ကဲ... မုဒိတာအကြောင်း ဆက်ပါအုံး သူငယ်ချင်း”

“အရင်အပတ်က တော်တော်လေး ပြောခဲ့ပြီလေ၊ မေတ္တာမှာ ဧကပုတ္တမနုရက္ခေ လို့တစ်ဦးတည်းသောသားကို မိခင်က ချစ်ကြင်နာ သလို၊ မုဒိတာကိုလည်း သားနှင့်အမိ နှိုင်းသလို နှိုင်းပြထားတာ ရှိတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ မိခင်သည် သားငယ်ကလေးက မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် စားသောက်နေသည့်အခါ အလွန်တရာကျေနပ်စွာ ဝမ်းမြောက်စိတ် ရှိသကဲ့သို့၊ သားငယ်သည် မိခင်ကဝယ်ယူရှာဖွေပေးအပ်သော ကစား စရာကို နှစ်သက်မြတ်နိုးစွာ ကိုင်တွယ် ဆော့ကစားနေသည့်အခါ သားငယ်၏ ဝမ်းသာကြည်နူးနေသောစိတ်နှင့် တန်းတူအမျှ မိခင်မှာ ဝမ်းသာကြည်နူးသကဲ့သို့ မုဒိတာဟူသည်လည်း သူတစ်ပါး ချမ်းသာ ကြွယ်ဝခံစားသုံးဆောင်နေသည်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်နိုင်စေ ရမယ်လို့ နှိုင်းယှဉ်ပြထားတယ်”

“အင်း... ဒီဥပမာဟာ သားသမီးရှိတဲ့ မိဘတိုင်း ထင်ပေါ် အောင် ကိုယ်ချင်းစာကြည့်နိုင်ပါတယ်။ မိဘဆိုတာ ကိုယ်က ရှာ ကျွေး၊ ကိုယ်က ရှာဆင်ရတာ ဖြစ်ပေမယ့်လို့ ပျော်ပျော်ပါးပါး ဝတ် စား သုံးဆောင်နေတာ မြင်ရရင် တယ်ကျေနပ်ကြတာပဲကိုး။ သူတို့ ဝမ်းဝအောင်၊ သူတို့ ခါးလှအောင်၊ သူတို့ ကြွားနိုင်ကြရအောင်၊ သူတို့ လူတစ်လုံး သူတစ်လုံးဖြစ်ဖို့ ပညာတတ်ရအောင် နေ့နေ့ညည လုံး ပန်းလိုက်ကြရတာ။ ဒီကြားထဲ အလိုလိုက်လို့ အမိုက်စော်ကားကြ တဲ့အခါ တယ် နှလုံးနာတယ်”

“အဲဒါချစ်လို့ သောကဖြစ်ရတာပေါ့၊ ‘ပိယတောဇာယတိ သောကော’ တဲ့၊ ဒါဟာ မေတ္တာအရင်းခံလာလို့၊ ကိုယ်ဖြစ်စေချင်တာ မဖြစ်လို့၊ ကိုယ်မဖြစ်စေချင်တာ ဖြစ်နေကြလို့၊ ဟုတ်တယ်မဟုတ်လား။ ဒါလည်းမကြာပါဘူး၊ သူတို့ကိုယ်တိုင် သားသမီးရလို့ မိဘဖြစ်လာ ကြတဲ့အခါ ဝဋ်လည်ကြတာပါပဲ။ မုဒိတာသဘောက စားတုန်း သောက်တုန်း ဥပမာပြတာပါ။ သားသမီးဆွေမျိုး မဟုတ်ပေမယ့် ကိုယ်ချစ်တဲ့ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟတို့ အလုပ်အကိုင်ကြီးပွားတယ်၊ ရာထူး ဌာနန္တရ တိုးတက်တယ်၊ စီးပွားဖြစ်တယ်ဆိုရင် ကိုယ်က ဝမ်းသာကြ တာပဲ။ ဒီသဘောက မေတ္တာဆိုတဲ့ အခြေခံတရားကို ဆောက်တည်ခိုင်ခံ ထားပြီးရင် လွယ်လွယ်နဲ့ ပွားများနိုင်ပါတယ်”

“အေးလေ၊ မေတ္တတရား ခိုင်ခံ့နေပြီဆိုတော့ မနာလို မရှု ဆိတ်ရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်မှ မရှိတော့ဘဲကိုး၊ ထားနိုင်ပြီပေါ့နော်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓတရားတော်များဟာ ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယအနေနဲ့ တစ်ဆင့်စီတစ်ဆင့်စီ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သာ တက်သွားရင် ဗုဒ္ဓပြတော်မူလိုတဲ့ ဓမ္မရသကို မလွဲမသွေ ရောက်ကြရတာ ပဲ။ အေး... တရားလောဘကြီးလို့ဖြစ်စေ၊ ဂုဏ်အဆင့်အတန်း မြင့် တာမှ ဂုဏ်ရှိတယ်ထင်လို့ဖြစ်စေ တစ်ထစ်ချင်းမတက်ဘဲ လှေကား သုံးဆင့်ရှိတာကို တစ်ထစ်ကျော်တက်ရင် ခြေလှမ်းမှားပြီး တလိမ့် ခေါက်ကွေး ကျတတ်တယ်၊ ခုပဲကြည့်လေ... သူများ စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာရှိတာကို ကြားကနေပြီး မစားရ မသောက်ရ ဝမ်းမြောက် နိုင်ရမယ်တဲ့ သဘောကို မဖြစ်နိုင်တာ၊ မထားနိုင်တာကြီးပဲလို့ ဖြုန်းခနဲ ပြောကြမှာ”

“ဟုတ်တယ်၊ ငါလည်း အဲဒီလိုပဲ ထင်ခဲ့မိတယ်”

“ခုနပြောသလို မေတ္တာကစလို့ မေတ္တာကို ပိုင်ပြီဆိုရင်

ကရုဏာကိုရောက်ဖို့ မခဲယဉ်းနိုင်တော့ဘူး။ ကရုဏာကို ရောက်ပြီးရင် မုဒိတာဆိုတာ လွယ်လွယ်ကလေးပဲ။ အေး... မုဒိတာရောက်ပြီးတဲ့ အဆင့်ဆိုရင်တော့ ဥပေက္ခာပန်းတိုင်ကိုကိုင်မိပါရော။ ဒီအဆင့်ဟာ ဗုဒ္ဓက တို့တစ်တွေကို ဖြစ်စေချင်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်တရားပဲ။ ဒါကို တို့က မရိပ်မိကြသေးဘဲ စုပြုရေးပြုမ်း လုပ်နေတတ်ကြတယ်။ ဗုဒ္ဓ က အစ-အလယ်-အဆုံး ပြထားတာ”

“မင်းပြောခဲ့ဖူးတဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဆိုတဲ့ အဆင့် အဆင့်မျိုးတွေလား”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါန-သီလ-ဘာဝနာ၊ သီလ-သမာဓိ-ပညာ၊ အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ၊ ပရိယတ္တိ-ပဋိပတ္တိ-ပဋိဝေဓ။ ဒါတွေက သုံးပါးမျိုး အပါအဝင်ဆိုပါတော့။ ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ။ ဒီလိုပဲ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥ ပေက္ခာ။ ဗုဒ္ဓက ပို့ပေးတော်မူချင်တာက ဥပေက္ခာအဆင့်၊ သို့ပေမယ့် အခြေခံ ပထမလှေကားထစ်ဖြစ်တဲ့ မေတ္တာဆိုတဲ့ လှေကားထစ်ပေါ်မှာ ခြေမမြဲသေးဘဲနဲ့ တတိယလှေကားထစ်ဖြစ်တဲ့ မုဒိတာအဆင့်ကိုထား ကရုဏာအဆင်ကိုတောင် ခြေမချနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် တို့က သဘော မပေါက်နိုင်တာ။ သဘောပေါက်တော့ လက်မခံနိုင်ကြဘူး။ မယုံချင် ကြတော့ဘူး”

“အေး၊ ဟုတ်ပြီ။ ကိုယ်လုပ်နိုင်မယ် မထင်တာနဲ့ ယုတ္တိ မရှိပါဘူးလို့ ပြောတတ် ကြတာလည်း ရှိ တယ် ။ ကို ယ် လုပ် ကြည့် လို့ မဖြစ်တာကျတော့လည်း မဖြစ်နိုင်တဲကိစ္စပါလို့ ပြောတတ်ကြတယ်”

“ကိုယ်လုပ်ကြည့်လို့ ဆိုတဲ့နေရာမှာ လုပ်ပုံလုပ်နည်း မမှန် တာတို့၊ လုပ်နည်းမှန်ပါလျက် ဇွဲဝီရိယ ချွတ်ယွင်းတာကိုလည်း ထည့်ပြောဦးနော်”

“အေးပါ၊ ဒီသဘောက ဆိုလိုတဲ့အထဲ ပါပြီးသားပါ။ တို့ မျက်မှောက်လောကကိုပဲကြည့်။ လျှပ်စစ်မီးတို့၊ တယ်လီဖုန်းတို့၊ ရေဒီယိုတို့၊ ရုပ်မြင်သံကြားတို့ဆိုတာ တို့မြန်မာလူမျိုးမပြောနဲ့ တီထွင် ကြံဆလုပ်ကိုင်နေတဲ့ သူတို့တိုင်းပြည်က လူတွေကပဲ မဖြစ်နိုင်တာ လုပ်နေကြတဲ့ အရူးတွေလို စွပ်စွဲကြတယ် မဟုတ်လား။”

“လေယာဉ်ပျံနဲ့ လပေါ်ကိုလူရောက်တဲ့ ဒုံးပျံပါ ထည့်ပြော ပါဦးလား။”

“အေးပေါ့”

“ဒါတွေလည်း တစ်ဆင့်တစ်ဆင့်စီ လုပ်ကိုင်ရင်းကြံဆ၊ ကြံဆရင်း လုပ်ကိုင်၊ တစ်ဆင့်အောင်မြင်မှ တဆင့်တက်လာကြရတာ တွေပဲ။ ပထမအဆင့် မအောင်မြင် မပြီးမြောက်ဘဲနဲ့ အဆုံးသတ်ပန်းတိုင် ကို မရောက်နိုင်သလို သမထဝိပဿနာ ဓမ္မရေးရာမှာလည်း ထို့အတူပဲ၊ တို့ပြောကြတာ အူပေါက်ကုန်ပြီလား။”

“မပေါက်ပါဘူး။ မုဒိတာကို ဖွဲ့နေတာ မျက်ခြည်မပြတ် သေးပါဘူး၊ ဆက်ပြောပါ။”

“ဆက်ပြောပါဆိုရင် မေတ္တာပြီးတော့ ကရုဏာ၊ မေတ္တာနဲ့ ကရုဏာ တွဲနိုင်ပြီဆိုတော့ မုဒိတာ၊ အဲ... မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိ တာ၊ သုံးခုပေါင်းလိုက်တဲ့အခါ ရောက်တော့ ဥပေက္ခာကို လွယ်လွယ် ကလေးနဲ့ ရောက်ပါလေရော။”

“ဒါဖြင့် တို့က သူငယ်တန်း မအောင်သေးဘဲနဲ့ ဆယ်တန်းကို ဝင်ဖြေနေကြသလိုပါပဲလား။”

“မင်းပြောခဲ့သလို ဝင်ဝင်ချင်း ခုနစ်ဝါ ဖြစ်ချင်ကြတာကိုး။”

“နေပါဦး၊ မေတ္တာပို့တဲ့အထဲမှာတော့ ‘အဝေရာဟောန္တူ’ က စလိုက်ပြီး ‘ကမ္မဿကာအထိ ဥပေက္ခာစိတ်ပါ ပို့နေကြတာပဲ။”

“စာထဲတော့ ပါတာပေါ့၊ နှုတ်ကတော့ ဆိုနေကြတာပေါ့၊ ဒါကြောင့် ငါက ရောပြုမ်းပြီး လုပ်နေကြတယ်လို့ ပြောခဲ့တာ၊ နှုတ် က ထွက်လိုက်ဆိုလိုက်တဲ့ အချိန်ကလေးမတ္တမှာ စိတ်က စေတနာ မှန်ကန်စွာ တည်မြဲခြင်း ရှိမရှိ ကိုယ့်အဖြစ် ကိုယ်သိကြပါတယ်၊ ဥပေက္ခာစိတ်ဟာ ဘယ်လောက်အရေးကြီးသလဲ၊ ဘယ်လောက်ခက်ခဲ သလဲ တွေးကြည့်။ ဗုဒ္ဓ၏ ပါရမီဆယ်ပါးမှာ ဒါနပါရမီက အစပြုပြီး ဥပေက္ခာမှာ အဆုံးသတ်ထားတယ်၊ မေတ္တာပါရမီ ပြီးတော့ ဥပေက္ခာ ပါရမီပဲ၊ ဒီပါရမီနှစ်ပါးဟာနဝမနှင့်ဒသမတွဲလျက် ရှေ့ဆင့်နောက် ဆင့်လာတယ်၊ မင်းပြန်ရွတ်ကြည့်စမ်း။”

“၁-ဒါနပါရမီ၊ ၂-သီလပါရမီ၊ ၃-နိက္ခမပါရမီ၊ ၄-ခန္တီ ပါရမီ၊ ၅-အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ၊ ၆-သစ္စပါရမီ၊ ၇-ဝီရိယပါရမီ၊ ၈- ပညာပါရမီ၊ ၉-မေတ္တာပါရမီ၊ ၁၀-ဥပေက္ခာပါရမီ၊ အဲ... ဟုတ်ားပါလား။”

“အဲသည့် ဥပေက္ခာဘာဝနာကို မိမိကိုယ်တိုင် အပါအဝင် သတ္တဝါ ဝေနေယျအပေါ် ထားနိုင်ပြီးဆိုလို့ရှိရင် နိဗ္ဗာန်သို့ ရှေးရှုပြီ လို့သာ မှတ်လိုက်တော့။ မင်္ဂလသုတ်၏ နိဂုံးကိုကြည့်။

ဖုဋ္ဌဿ လောက ဓမ္မေဟိ၊ ယဿ နကမ္မတိ၊
 အ သောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။

အဓိပ္ပာယ်က-လောက ဓမ္မေဟိ၊ လောကဓံတရားတို့နှင့်။ ဖုဋ္ဌဿ၊ တွေ့ကြုံရသော။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ စိတ္တံ၊ စိတ် သည်။ နကမ္မတိ၊ မတုန်လှုပ်၊ အသောကံ၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းလည်း မရှိ။ ဝိရဇံ၊ ရာဂစသော မြူလည်းမရှိ၊ ခေမံ၊ ဘေးလည်းမရှိ။ ဧတံ၊ ဤလေးပါးကား။ ဥတ္တမံ၊ ကောင်းမြတ်သော။ မင်္ဂလံ၊ မင်္ဂလာ ပေတည်း။ ကဲ... ဒါဟာ ဥပေက္ခာစိတ်ပဲ”

“နေပါဦး၊ တို့ပြောကြတာ မုဒိတာကနေပြီး ဥပေက္ခာကိုပဲ ဆက်နေပါပေါ့လား။”

“အေး... ကွင်းဆက် သဘောတရားများဖြစ်လို့ ဆက်လိုက်ရတာ၊ ကဲ... မုဒိတာကို အဆုံးသတ်ပြီးတော့ ဥပေက္ခာကို ကူးလိုက်ကြစို့ရဲ့။ မုဒိတာကို ဘယ်လို အဆုံးသတ်ရမလဲ၊ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဆုံးသတ်နည်းနဲ့ သတ်လိုက်ကြစို့။”

မောဒတိ ဝတာယံ သတ္တော၊

အဟော သာဓု အဟောစ သုဋ္ဌ။

အဓိပ္ပာယ်က-သူတစ်ထူး ပြည့်စုံတာကို ဝမ်းမြောက်လှပါတယ်၊ ဩော်ကောင်းပေစွ၊ ကောင်းပါပေစွလို့ ကြည်ဖြူ ဝမ်းမြောက်တာဟာ မုဒိတာပါပဲတဲ့။ နောက်ပြီး ‘ယထာလဒ္ဓ သမ္ပတ္တိတော၊ မာဝိဂစ္ဆန္တု’ ရအပ်ပြီးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့မှ ယုတ်လျော့မသွားပစေနဲ့လို့ ဆန္ဒပြုတာဟာလည်း မုဒိတာပါပဲ။ ဒီသဘောက ရလိုက်တဲ့ အချိန်အခါမှာ ဝမ်းသာရုံမျှမဟုတ်၊ ရပြီးသား စည်းစိမ်ချမ်းသာကိုတောင် ယုတ်လျော့မသွားပါစေနဲ့၊ မပျက်စီး မဆုံးပါးပါစေနဲ့လို့ ဆန္ဒပြုရတာဖြစ်တယ်၊ သဘောပေါက်ပြီလား။”

“ဝေါက်ပါပြီမောင်ရာ။ ဒါလည်း မူလက မေတ္တာပို့ပြီးသား၊ ရှိပြီးသာဖြစ်နေမှ လွယ်လွယ်ကူကူဖြစ်နိုင်မှာပဲ။ ဟုတ်ပါရဲ့၊ ဟုတ်ပါရဲ့။ အင်း... မင်းပြောသလို ကွင်းဆက်တရားပဲ”

“ဘယ်အထိ ကွင်းဆက်ထားသလဲကြည့်ဦး၊ အဲသလို ကိုယ်က ဆန္ဒပြုတဲ့အတိုင်း မဖြစ်ပဲ၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးကုန်သွားတဲ့အထိတောင်မှ မိမိမှာ သောကဗျာပါရ ပူပင်ကြောင့်ကြကင်းစွာ ကမ္မဿကာဆိုတဲ့ သပေက္ခာစိတ် ထားရမယ်တဲ့ဗျား။ ဒါကြောင့် ‘မာဝိဂစ္ဆန္တု ကမ္မဿကာ’ လို့ တွဲလျက်ပါလာတာ။ ကဲ ဥပေက္ခာအကြောင်း ဆက်ကြစို့ရဲ့။”

“ဆက်ပါဗျား၊ ဆက်ပါ ဆက်ပါ”

“ဥပက္ခောဆိုတာ လျစ်လျူပြုတဲ့စိတ်။ ဒီနေရာမှာ သေချင်သေ၊ ရှင်ချင်ရှင် အလေးတမူ အရေးမယူဘဲ ဂရုမစိုက် စွန့်ပယ်ထားတဲ့ စိတ်မျိုးနဲ့ အတူတူပဲလို့ အထင်လွဲတတ်တယ်”

“သိပါတယ်၊ အဲဒါက မေတ္တာမရှိလို့ တမင်သက်သက် ပစ်ပယ်တဲ့ သဘောပဲဟာ”

“အေး... ဟုတ်တယ်၊ ဥပေက္ခာရဲ့သဘောအဓိပ္ပာယ်က ‘ဥပပတ္တိတော-ယုတ္တိတော၊ အသင့်အလျော်အားဖြင့်။ ဣက္ခတီတိ၊ ရှု တတ်သောကြောင့်။ ဥပေက္ခာ၊ ဥပေက္ခာမည်၏’ လို့ ဆိုတယ်။ မုန်း ခြင်း။ ဒီနေရာမှာ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း ဆိုတာထက် လိုလားခြင်း၊ မလိုလားခြင်းဆိုရင် ပိုပြီး တိကျလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်လိုလားသလိုမဖြစ်ဘဲ ကိုယ် မလိုလားတာ ဖြစ်တဲ့အခါပေါ့။ အဲသလို ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ ကံ အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်ရတာပဲလေလို့ ဘာဝနာ စိတ်မပျက် အောင် ဆင်ခြင်နိုင်တဲ့ နှလုံးသွင်းကို ဆိုတာပဲ။

ဗြဟ္မစိုရ်တရားအကြောင်း မသိ မကြားဖူးတဲ့ လူအနေနဲ့တော့ သူများအကျိုး လျစ်လျူရှုတာ မကောင်းတဲ့သဘော မဟုတ်ဘူးလား လို့ ပြောမိတတ်ကြတယ်။ ဒါလည်း ခုနပြောခဲ့တဲ့ ကွင်းဆက်တရားပဲ၊ မေတ္တာနဲ့ ချစ်ခင်တယ်၊ ကရုဏာနဲ့ သနားကြင်နာခဲ့တယ်၊ မုဒိတာနဲ့ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာ မြဲပါစေလို့ ဆန္ဒပြုခဲ့တယ်၊ ဆောင်ရွက် ခဲ့တယ်။ ဒီကြားထဲက သူ့ကံကြမ္မာအလေ့ချက် ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် ဖြစ်လာတဲ့ အခါကျတော့လည်း ကမ္မဿကာဟူ၍ အာရုံပြုနိုင်ရမယ်”

“အေး... ဘဝသံသရာသီချင်းထဲက ‘ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် အကြောင်းခံ ကမ္မဿကာ’ ဆိုသလိုပေါ့လေ၊ ဟုတ်လား ဟဲ ဟဲ ဟဲ”

“မင်းသဘောပေါက်သားပဲ၊ ဘယ်လိုနှလုံးသွင်းရမလဲ ပြောဦး မယ်၊ ‘သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ကမ္မဿကာ၊ ကံသာလျှင် ကိုယ် ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကုန်၏။ တေ၊ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသော ထို သတ္တဝါတို့သည်။ ကဿ၊ အဘယ်သူ၏။ ရုစိယာ၊ အလိုအားဖြင့်။ သုခိတောဝါ၊ ချမ်းသာမှုလည်း။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့နည်း။ ဒုက္ခိ တော ဝါ၊ ဆင်းရဲမှုမှလည်း။ မုစ္စိဿန္တိ၊ လွတ်ကုန်အံ့တည်း။ ပတ္တ သမ္ပတ္တိတော ဝါ၊ ရောက်ပြီး ရပြီးသော စည်းစိမ်မှမှုလည်း။ န ပရိဟာယိဿန္တိ၊ မဆုတ်ယုတ်ဘဲ ရှိပါကုန်အံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့သော အခြင်းအရာများဖြင့်။ ပဝတ္တကမ္မဿကတာဒဿနာ၊ ဖြစ်သောကံ သာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသည်၏ အဖြစ်ကို မြင်ခြင်းလျှင် နီးသော အကြောင်းရှိ၏’ လို့မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းတော် မှ ထုတ်ပြထားတယ်။

“နေပါဦးကွာ ခွ မေး မေးတယ်လို့ မပြောပါနဲ့၊ သတ္တဝါ တဦးအပေါ်မှာ ဒီလောက် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ တရားတွေ ထားခဲ့တာ ဥပေက္ခာကြောင့် အရာမထင်သလိုများ ဖြစ်ရော့မလား။”

“ဆရာတော်က မင့်မေးခွန်းမျိုးကို ဖြေထားတာ ရှိပါ့သဗျား။ အဖြေက ကြီးလေးတဲ့အကုသိုလ်ကံ မရှိရင် မေတ္တာ စသည်တို့က အားရှိသလောက် အကျိုးဖြစ်နိုင်စေပါတယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ အကုန်လုံးကို တော့ အလိုအတိုင်း မဖြစ်စေနိုင်ပါဘူးတဲ့။ မိဘတွေက သားသမီးကို ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာနဲ့ အဘက်ဘက်မှစောင့်ရှောက် ထောက်ပံ့ သော် လည်း မတော်မသင့်တာတွေ ပြုလုပ်တဲ့ သားသမီးတွေမှာ မိဘများက အလိုရှိတဲ့အတိုင်း မဖြစ်ဘဲ သူ့အမှု ကံအားလျော်စွာသာ ဖြစ်သလိုပါပဲတဲ့။ ဒါပေမဲ့ မိဘကတော့ သားသမီးကိုစောင့်ရှောက်မြဲ စောင့်ရှောက်သလို မေတ္တာကိုတော့ ပို့မြဲပို့နေရမှာပဲတဲ့။ ဟုတ်ပြီလား။”

“ကျေနပ်ပါပြီကွာ”

“မကျေနပ်နဲ့ဦး၊ ဆရာတော်ဟောထားတဲ့ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂ သုတ်ကို ဖောက်သည်ချလိုက်ဦးမယ်”

“ဟာ... ဒါဖြင့် ငါအတွန့်တက်တာ အမြတ်ထွက်တာပဲ”

“မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်မှာ သာဝတ္ထိပြည် ပသေဒနဒီ ကောသလမင်းကြီးရဲ့ ပုရောဟိတ်ဆရာကြီး တောဒေယျပုဏ္ဏား ဆို တာရှိတယ်။ အင်မတန် ကြွယ်ဝသလို အင်မတန်လည်း ကပ်စီးနဲ့တယ်။ လှူဖို့တန်းဖို့ဆိုတာနည်းနည်းကလေးမှဝါသနာမပါဘူး။ သူက ဗြဟ္မဏဝါဒီ၊ ဗြဟ္မာကြီးကိုသာ ကိုးကွယ်သူဖြစ်လို့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်ကို မကြည်ညိုဘူး။ မကြည်ညိုရုံမကဘူး၊ စကားစမ်မိလို့ ဗုဒ္ဓအကြောင်း ပြောတဲ့အခါမှာ ဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်မျိုးကို မသုံးဘဲ ဂေါတမလို့သာ သူငယ်ချင်းပြောပြော၊ သူငယ်ချင်းခေါ်သလို သုံးစွဲခေါ်လေ့ရှိတယ်။ အဲသလို ရိုင်းစိုင်းမှု၊ အလှူအတန်း မရှိမှု၊ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို တပ်မက် လွန်းမှုကြောင့် သူသေတဲ့အခါ သူ့အိမ်မှာခွေးလာဖြစ်တယ်။ တောဒေယျ ပုဏ္ဏားကြီးမှာ သားတစ်ယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ သုဘ လုလင်တဲ့။ အဲဒီ သုဘလုလင်က သူ့အိမ်ပေါက် ခွေးကလေးကို အလွန်ချစ်ရှာ သတဲ့”

“သူ့အဖေ ဝင်စားတာဆိုတော့ သွေးကပြောတာနဲ့တူရဲ့။”

“အေး... ‘ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေန’ လို့ ဘုရားဟောထားတာ ပဲ။ ရှေးဘဝဘဝက ဆွေမျိုးတော်စပ်ခဲ့ဖူးလျှင် ချစ်တတ်ကြတာပဲ။ မင့်အိမ်မှာကော မင်းချစ်တဲ့ ခွေးကလေးများ ရှိသလား”

“ရှိတယ်၊ ဟာ.. တော်တော်နောက်တဲ့ကောင်ကွာ၊ မဖောက် စမ်းနဲ့”

“တစ်နေ့တော့မြတ်စွာဘုရားဟာ မဟာကရုဏာ သမာပတ်နဲ့

ဝေနေယျများကို ကြည့်တော်မူတဲ့အခါမှာ သရဏဂုံတည်မယ့် သုဘလုလင်ကို မြင်တော်မူတာနဲ့ တစ်ပါးတည်း ဆွမ်းခံကြွရင်း သုဘလုလင်အိမ်ဝင်းထဲ ဝင်တော်မူခဲ့တယ်။ ဒီအခါမှာ တောဒေယျပုဏ္ဏားကြီး ဝင်စားတဲ့ခွေးက ဒေါသတကြီး ဆီးဟောင်တော့တာပါပဲ”

“အင်း ဟောင်မှာပေါ့၊ လူဖြစ်စဉ်ကတည်းက ဗုဒ္ဓကိုလည်း မကြည်ညို၊ အလှူအတန်းလည်း မလုပ်ချင်တဲ့ လောဘရှိနေတော့ ဗုဒ္ဓ ကို မုန်းလည်းမုန်းနေလိမ့်မယ်၊ လှူမှာတန်းမှာလည်း စိုးမှာပေါ့”

“အစစ်ပေါ့၊ ဒါကြောင့် မင်းခွေးများ မဖြစ်စေနဲ့နော်၊ သတိထား”

“အံ့မယ် မင်းသ သတိထားပါ၊ တော်တော်လာတဲ့ကောင်”

“ဟ... ငါလည်း သတိထားရတာပေါ့၊ မင်းစဉ်းစားကြည့်၊ လူ့ဘဝကသေလို့ လူပြန်ဖြစ်နိုင်သေးရင် ကောင်းမှုကုသိုလ်လုပ်လို့ အကျွတ်တရားရဖို့ နီးသေးတယ်၊ တိရစ္ဆာန်သာဖြစ်သွားရင်တော့ ကုသိုလ်အစား အကုသိုလ်ကြီးပဲ ဆက်လုပ်ဖြစ်နေတော့တာ။ ခုကြည့်လေ ခွေးဖြစ်ရလို့ ဆက်မိုက်နေတော့တာ၊ အဲသလို မြတ်စွာဘုရားကို ကိုက်မလို ခဲမလို ပြေးလာတော့ မြတ်စွာဘုရားက “ဟဲ့... တောဒေယျ၊ နင်ဟာ လူ့ဘဝတုန်းက ငါ့ကို မရှိမသေ ရိုင်းရိုင်းပျံ့ပျံ့ ခေါ် ဝေါ်လို့ အခုခွေးဖြစ်နေပြီ။ ဒါတောင် နောင်တ မရဘဲ ငါ့သာ ကိုက်ရင် မဟာအဝိစိင်ရဲ ရောက်တော့မယ်” လို့ မိန့်တော်မူလိုက်တော့မှ တောဒေယျခွေးဟာ ရှက်လည်းရှက် ဝမ်းလည်းနည်းပြီး ပြာပုံမှာ သွားအိပ်နေရှာသတဲ့”

“အင်း... ဒီလိုတော့လည်း သနားစရာကွာ၊ ခွေးကို သူ့အဖေ နာမည်တပ်ခေါ်လိုက်တော့ သုဘလုလင်က မကြားဘူးလား”

“ဟာ... ကြားတာပေါ့၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့ ဗြာဟ္မဏ ရိုးရာ

အရ ဗြဟ္မာပြည်သာ ရောက်နေရမယ်၊ ခွေးတော့ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မဖြစ်နိုင်တာပဲလို့ ဗုဒ္ဓကို စောဒက တက်တာပေါ့”

“ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဘယ်လိုရှင်းပြတော်မူသလဲ”

“မြတ်စွာဘုရားက ငါ့စကားမှန်တယ်၊မမှန်ဘူး မင်း ကိုယ်တိုင် သိပါလိမ့်မယ်၊ မင်းအဖေ သေခါနီးမှာ မင်းကို မှာမသွားနိုင်တဲ့ မြေမြှုပ်ဥစ္စာတွေ ရှိလိမ့်ဦးမယ်၊ ဒါတွေကိုလိုချင်ရင် မင်းအဖေ ခွေးကလေး အိပ်လို့မပျော်တပျော် မှိန်းနေတုန်း သွားမေးကြည့်။ ဘယ်လို မေးရမလဲဆိုလျှင် ‘အဖေ... အဖေပစ္စည်းတွေ မြေကြီးထဲ မြှုပ်ထားတာ ကျန်ခဲ့သေးတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက အမိန့်ရှိတော် မူပါတယ်၊ ကျွန်တော့်ကို အဖေချစ်ရိုးမှန်လျှင် ပြပေးပါ’ အဲသလို ပြောလို့ မြတ်စွာဘုရားက အမိန့်ရှိပြီး ပြန်ကြွသွားတယ်”

“နေပါဦးကွ၊ ကတ်ကတ်သတ်သတ်မေးတယ်လို့လည်း မပြောနဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားက ခွေးကလေး အိပ်မပျော်တပျော်မှိန်းနေတုန်း အချိန်မှာမှ ဘာဖြစ်လို့ အမေးခိုင်းရတာလဲ။ စားတုန်း၊ သောက်တုန်း ရိုးရိုးနေတုန်း မေးလို့ မရနိုင်လို့လား”

“ကဲ... မင်းက ကတ်ကတ်သတ်သတ် မေးတော့ ငါက လည်း ကတ်ကတ်သတ်သတ်ပဲ ဖြေမယ်၊ အိပ်ချင်မူးမူး အချိန်မှာ မေးရင် ဖုံးထားတဲ့အဖြေမှန်ကို ပြောတတ်ကြတာ ဓမ္မတာမို့ကွာ”

“အိပ်ချင်မူးတူးလို့ ပြောစမ်းပါ”

“ဟာ... ရှာရှည်တဲ့အကောင်၊ မူးမူးဆိုတဲ့စကားမှ အမှန် ပေါရာဏ၊ ရွက်ဝါကြွေ နွေမူးမူးတဲ့၊ မြမြမောင်းမောင်း ပတ်ပျိုး ထဲမှာကြည့်။ မူးမူးဆိုတာရောက်တော့မယ့်ဆဲဆဲ၊ အိပ်ချင်မူးမူးဆို တာလည်း အိပ်ပျော်မယ့်ဆဲဆဲ၊ အဲသည့်အချိန်မှာ မေးရင် အိပ်မက် လို့လိုနဲ့ စကားအမှန်ကို ပြောတတ်တယ်၊ နိုင်ငံတကာ စုံစမ်း

ထောက်လှမ်းရေးအမှုမျိုးမှာ အမှုသည်ကို ဒီလိုအချိန်မျိုး ရွေးစစ် တတ်ကြတယ်။ ကဲ... မင်းထက် ငါက ရှည်ပြလိုက်မယ် မှတ်ပြီ လား”

“မင်းရှည်တော့ အသေးအမွှားကအစ သိပုံနည်းကျတဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကြီးကို ကြည်ညိုရတာပေါ့။ ကဲ... မှတ်ပြီ လား၊ ဟဲ... ဟဲ”

“တော်တော် အမြတ်ထုတ်တဲ့အကောင်၊ ကဲ ဆက်မယ်ကွာ၊ ဒီလို မြတ်စွာဘုရားက ပြောဆိုမှာကြားပြီး ပြန်ကြံ သွားတော်မူသတဲ့”

“မြတ်စွာဘုရားကို ဆွမ်းတောင် လောင်းလိုက်မှာ မဟုတ် ဘူးနော်”

“လောင်းလိုက်ဟန် မတူပါဘူး၊ သို့ပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား ကလည်း ဆွမ်းလိုလို့ ကြွတော်မူတာမှ မဟုတ်ဘဲ”

“အင်း... ပြောပါဦး၊ သုဘလုလင်က ဘုရားမှာတဲ့အတိုင်း ပြောရောလား”

“ပြောတာပေါ့။ ခွေးကလေးက လူ့ဘဝတုန်းက မြှုပ်ထားခဲ့တဲ့ ရွှေငွေတွေကို မြေကြီးယက်ပြသတဲ့၊ ဒီလိုနဲ့ပဲ သုဘလုလင်ဟာ ဗုဒ္ဓ ကို ယုံကြည်ပြီးလေးစားတယ်။ ဒါက စူဠဝိဘင်္ဂံသုတ်ရဲ့ နိဒါန်းပါ။ ကမ္မဝိဘင်္ဂံဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ကံအကြောင်းတရားကို ဝေဖန်တာ ဖြစ်တယ်။ ကြည်ညိုလေးစားလာတဲ့ သုဘလုလင်က မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်တဲ့အကြောင်းကသာ အဓိကဖြစ် ပါတယ်။ သုဘလုလင်က မေးလျှောက်တဲ့အကြောင်းက ဘာလဲ မြတ်စွာဘုရားတဲ့၊ (၁)သတ္တ ဝါတွေမှာ အချို့က အသက်ရှည်တယ်၊ အချို့ကအသက်တိုတယ်၊ (၂) အချို့ကကျန်းမာတယ်၊ အချို့က အနာများတယ်၊ (၃) အချို့က အရပ်ဆိုးတယ်၊ အချို့ကလှတယ်၊ (၄)အချို့က အခြွေအရံ

နည်းတယ်၊ အချို့က များတယ်၊ (၅)အချို့က ပစ္စည်းဥစ္စာပေါတယ်၊ အချို့က ဆင်းရဲတယ်၊ (၆) အချို့ကအမျိုးညံ့တယ်၊ အချို့က မြတ်တယ်၊ (၇) အချို့က ပညာနည်းတယ်၊ အချို့က ပညာကြီးတယ်၊ အဲဒါ ဘာကြောင့်ပါလဲတဲ့”

“အေး... ဟုတ်တယ်၊ စဉ်းစားစရာပဲ။ တစ်မအေတစ်ဖအေ တည်းကမွေးတဲ့ ညီအစ်ကိုမောင်နှမချင်းလည်းမတူဘူး၊ ဗေဒင် ကိန်းဂဏန်းအရပဲ ထားပါတော့၊ တစ်ချိန်တည်း တစ်နာရီတည်း အမြွှာမွေးတာချင်းတောင် ညီညီမျှမျှ မတူကြဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက ဘယ်လိုဟောသလဲကွာ”

“အတိုချုပ်ပဲပြောမယ်ကွာ၊ ‘ကလျာဏံဝါ၊ ကောင်းသည်မူလည်းဖြစ်သော။ ပါပကံဝါ၊ မကောင်းသည်မူလည်းဖြစ်သော။ ယံကမ္မံ၊ အကြင်အမှုကို။ ကရိဿန္တိ၊ ပြုကုန်လတ္တံ့။ တဿ၊ ထိုကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု၏။ ဒါယာဒါ၊ ကောင်းမွေဆိုးမွေကို ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့... တဲ့ နားလည်ရဲ့လား”

“နားလည်တာပေါ့ကွာ။ လူချင်းတူပေမယ့် စေတနာ စိတ်ထား ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုး လုပ်ခဲ့ကြတဲ့အတိုင်း ဖြစ်ကြရမှာပဲ။ ဘယ်သူကမှ ဖန်ဆင်းပေးလိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။ မိမိကံက မိမိကိုဖန်ဆင်းပေး လိုက်မှာပဲ။ ဒီတော့ ငါတစ်ခုစဉ်းစားမိတယ် သူငယ်ချင်း”

“ဘာတုံး”

“သစ်သားတုံးကိုသာ ရွှေပေါ်တိုက်လို့ရမယ်၊ လူတွေကို တစ်တန်းတစ်စားတည်း ညီအောင်တော့ ရွှေပေါ်တိုက်လို့ မရနိုင်တာပေါ့”

“ဒါတော့ မင့်မျက်စိနဲ့မင်းကြည့်၊ မင့်အတွေးနဲ့ မင်းဆုံးဖြတ်ပေတော့ကွာ၊ ဥပေက္ခာတရားက ကံနှင့်က၏ အကျိုးကိုတကယ်ယုံကြည်မိမှဖြစ်မှာပဲ။ မြတ်စွာဘုရားက သုဘကိုဟောတော်မူတဲ့ တရား

အဖြေကို မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးကအကျဉ်းချုပ်ပြီး အဓိပ္ပာယ် အပြည့် အစုံ သံပေါက်လက် ရေးပေးထားတာရှိတယ်”

“လုပ်စမ်းပါဦး မောင်မင်းကြီးသားရယ်”

- (၁) သူ့ကိုသတ်ဖြတ်၊ သက်တိုတတ်၊ မသတ်အသက်ရှည်။
- (၂) ညဉ့်ဆဲသူကား၊ အနာများ၊ သနားကျန်းမာသည်။
- (၃) ဒေါသမီးလျှံ၊ အကျည်းတန်၊ သည်းခံလှပသည်။
- (၄) မနာလိုမှာ၊ ခြွေရုံကွာ၊ ကြည်သာခြွေရုံစည်။
- (၅) မပေးလှူက၊ ခွဲပြာကျ၊ လှူက ပေါကြွယ်သည်။
- (၆) မရိမသေ၊ မျိုးယုတ်ချေ၊ ရိသေမျိုးမြတ်သည်။
- (၇) မမေးမြန်း၊ ဉာဏ်မြင်ကန်း၊ စုံစမ်း ဉာဏ်ကြီးသည်။
- (၈) ဆိုးတာပြုက၊ ဆိုးတာရ၊ ကောင်းမှ ကောင်းစားသည်။
- (၉) ဆိုးကောင်းနှစ်တန်၊ ကံစီမံ၊ ခံ၊ စံကြရသည်တဲ့”

“အင်း... ဒီထက်လည်း မရှင်းနိုင်တော့ဘူး၊ ဒီထက်လည်း မတိုနိုင်တော့ဘူး။ နှုတ်ငုံဆောင်ဖို့ ကောင်းလိုက်တာ။ သာဓု သာဓု သာဓု။ ကဲ... ဥပေက္ခာအကြောင်း ပြည့်စုံလောက်ပြီလား”

“အလိုလေး၊ မင်းနဲ့ငါ ဆွေးနွေးတာလောက်ကလေးနဲ့ ပြည့်စုံ ပါပြီဆိုလျှင် ကျားသားမိုးကြီးပေါ့။ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီး လေးစင်း ကရေကို တစ်ခွက် တစ်ဖလားခပ်သောက်ပြီး၊ ငန်တဲ့အရသာလေးကို မြည်းကြည့်ရုံပဲရှိမယ်။ ဒီလောက် အရသာကလေးကို လျှာလည်သွားမှ ဆရာတော်ကြီး ရေးတော်မူခဲ့ကြတဲ့ ကျမ်းကြီးဂန်ကြီးတွေ ရှေ့ဆက် တက်ကြရာမှာဖြစ်တယ်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ စကားပြေ အရပ်သုံးစကားနဲ့ အခြေခံကို နားလည်ထားတော့ ဆက်တက်ရာမှာ စိတ်ဝင်စားလာတာပေါ့။ အခု တို့ ဆွေးနွေးခဲ့ကြတာက သူငယ်တန်း ဖတ်စာပေါ့လေ။ တို့ ဘိုးဘွား

မိဘခေတ်များက သူတို့ သူတို့ရဲ့ သာသနာဗဟုသုတ သမ္ဘာ့ရပါရမီနဲ့ ငါဠိမြန်မာ ကျမ်းဂန်ကြီးများကို လေ့လာနိုင်ခဲ့ကြပေတယ်။ အခုခေတ်က တို့ငယ်ငယ်က ခေတ်ထက်တောင် ပိုပြီးဆိုးနေသေးတယ်။ မယ်ဘွဲ့မေတ္တာ သီချင်းဆိုတာတောင် ‘မိုးနတ်ဒေဝီ၊ ဘရဏီ တနွန်းလိုပ’ ဆိုတဲ့ စာသားမျိုးနဲ့ အဓိပ္ပာယ်မပေါ်နိုင်ကြလို့ ‘ဟေ့... နင့်ကို ငါကြိုက်တယ်၊ ငါ့ကို နင်ကြိုက်မလား’ ဆိုတဲ့ စာသားမျိုးကို ဆိုနေကြရပြီလေ။ ဟား... ဟား... ဟား”

“မင့်နှယ် ပြောလည်း ပြောတတ်တယ်။ ဟုတ်တော့လည်း ဟုတ်ပါရဲ့။ ခုခေတ်က ခက်ခဲတာတို့၊ တွေးယူရတာတို့ကို မလိုချင်ကြတော့ဘူး။ ဘွင်းဘွင်းပြောမှ ဘဘောပေါက်ရုံ ရှိကြတာ။

“တိပိဋကဓရဆရာတော်အရှင်ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသက ပြော တော်မူထားတယ်။ လောကကြောင်း ဓမ္မအကြောင်း နှစ်ပါးလုံးမှာ ရခဲ ဖြစ်စေနိုင်ခဲ့သော အရာက အဖိုးတန်၍၊ ရလွယ် ဖြစ်စေနိုင်လွယ်သောအရာသည် အဖိုးမတန်ခြင်းမှာ ဓမ္မတာပဲတဲ့။ လောကမှာ ကျောက်စရစ်ခဲ၊ အမှိုက်သရိုက်၊ သဲတို့ဟာ ရလွယ်တဲ့အတွက် အဖိုးမတန်လှဘဲ ရွှေငွေ ကျောက်သံပတ္တမြားတို့က ရခဲလို့ အဖိုးတန် နေကြတာ လူတိုင်းသိပါတယ်တဲ့။ ထို့အတူ ဓမ္မကြောင်းမှာလည်း လောဘ၊ ဒေါသစသော တရားဆိုးတို့ဟာ ရလွယ်၊ ဖြစ်စေနိုင်လွယ် လှသော တရားများသာဖြစ်နေလို့ ရအောင်၊ ဖြစ်အောင် တမင် ကြံ ဆောင်အားထုတ်ခြင်း ပြုမနေပါဘူးတဲ့။ မဖြစ်အောင်ဘဲ မနည်းတားမြစ်နေရပြီး အလွန်အဖိုးတန်လှသော ဒါန၊ သီလစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများကိုတော့ အားထုတ်မှုမရှိဘဲ အလိုအလျောက် မဖြစ်ပွားနိုင်တဲ့အတွက် အလွန်အားထုတ် ဆည်းပူးနိုင်ပါမှ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့တရားများ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ထိုတရားစုထဲမှာ ဒါန၊ သီလတို့ထက် အဆင့်

အတန်းမြင့်တဲ့ ဘာဝနာကုသိုလ် အပါအဝင် မေတ္တာ တရားအစစ်ကို ရနိုင်ဖို့က ပို၍ခဲယဉ်းပါတယ်”

“အေး... မင်းပြောတဲ့ ဒါနု၊ သီလ၊ ဘာဝနာအဆင့်ဆင့်မှာ ဘာဝနာအဆင့်က ပဓာနပဲလို့ဆိုတဲ့အတိုင်း ဖြစ်မှာပါပဲ။ ပါရမီရှိ ရင်တော့ မခဲယဉ်းဘူးပေါ့လေ”

“မင်းတို့ငါတို့မှာ ပါရမီ မရှိလို့လား”

“မသိနိုင်ဘူးလေ”

“နေပါဦး၊ ပါရမီဟာ ဘာကိုပြောတာတုံး”

“ပါရမီဆိုတာ အဲ... အဲ ဟိုဘုရားလောင်းများ ပါရမီဖြည့် ခဲ့ကြတယ်ဆိုတဲ့ စကားနဲ့ ဆက်စပ်ပြီးတွေးရရင် အဲ-ကောင်းတာတွေ လုပ်ခဲ့တာနေမှာပေါ့၊ ဟုတ်ရဲ့လား”

“အေး.. ဒီအတိုင်းပါပဲ။ အဘိဓာန်က ‘ကုမြောက်ကြောင်း’ တဲ့၊ ‘သူမြတ်တို့၏ ဥစ္စာ’ တဲ့။ ဒီတော့ တို့တစ်တွေမှာ ပါရမီရှိလား- မရှိလား သိရအောင် ကျေးဇူးရှင် ဝေဘူဆရာတော်ကြီးဟောတော်မူတဲ့ နည်းနဲ့ စစ်ဆေးကြည့်ရအောင်”

“ဘယ်လို စစ်ဆေးပုံလဲ”

“ဝေဘူဆရာတော်ကြီး၏ ဝသီဘော်က တရားဟောတော်မူတဲ့ နေရာမှာ ပါဠိ ပါဠိသား ခက်ခက်ခဲခဲကြီးတွေ တစ်လုံးမှမပါဘူး။ သာမန်အရပ်သား နားလည်အောင် လောကအသုံးအနှုန်း အိမ်သုံး ဝေါဟာရများနဲ့ပဲ ဟောတော်မူတတ်တယ်။ ဟောတော်မူတယ် ဆို တာထက် မေးခွန်းမေးပြီး အဖြေကိုယူတဲ့သဘော။ မေးရောမှာလည်း စိတ်ရွှင်လန်း ချမ်းမြေ့ဖွယ်ဖြစ်အောင် (ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေတတ်တဲ့ ဖခင်ကြီးက အလိုလိုက်ထားတဲ့ သားချစ် သမီးချစ်များနှင့် ဝိုင်းထိုင် ဆုံးမ ပြောဆိုဆွေးနွေးနေသလို ဖြေရဲ ပြောရဲအောင်) စကားလမ်း

ကြောင်းပေးပြီး မေးတော်မူတတ်တယ်။ မင်းနာဖူးရဲ့ မဟုတ်လား”

“ရန်ကုန်ကို ကြွလာတုန်း အင်းလေးခမ္မာရုံမှာ တစ်ခါနှစ်ခါ တော့ နာဖူးပါတယ်”

“အေး... မင်းနာဖူးပြီးသား ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်မှာပဲ။ ပါရမီကို ဝီရိယနဲ့နှိုင်းပြီး ဟောတော်မူတာလေ။ သူ့အတိုင်း ပြောပြမယ်။

“ဘုရားရွှေလက်ထက်တော်က အချိန်အခါ ဘဝကောင်း သော်လည်း လုံ့လဝီရိယနှင့် ထူထောင်ပြီး ဤကဲ့သို့ ဘုရား အဆုံး အမ တွေကို မှန်တဲ့အတိုင်း ပြီးအောင်မယူကြတဲ့ လူနတ်ဗြဟ္မာ တွေမှာကော ဤကဲ့သို့ ပြီးပါရဲ့လားဗျာ”

“ဝီရိယနဲ့ မထူထောင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မပြီးနိုင်ပါဘူး”

“အဲဒါကြောင့်လဲ၊ အခါမကောင်းလို့လား၊ ဘဝမကောင်း လို့လား”

“အခါလည်းကောင်းပါတယ်၊ ဘဝလည်းကောင်းပါတယ်။ ဝီရိယ မကောင်းလို့ပါဘုရား”

“ပါရမီ မရှိလို့လား”

“တချို့က ပါရမီမရှိလို့ မရဘူး ထင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဝီရိယမထူထောင်ဘဲနဲ့ မရတာက ပါရမီမရှိလို့လား”

“ရှေးက ပါရမီရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ တရားနာပြီးရင် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် အစရှိသည်တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။ တပည့်တော်တို့မှာတော့ ပါရမီရှိသည့်အတွက် အဖန်ဖန် တရားနာ သော်လည်း နဂိုပကတိအတိုင်းပါပဲဘုရား”

“ရေရှိပါလျက်၊ အသောက်ခတ်၊ ရေတွက်မဟုတ်ချေ။ ရှေး အရှင်တွေ နာတာက ဘယ်လိုပါလဲဆိုရင် ရေသောက်ချင်တဲ့ သူတွေ လိုပေါ့။ ရေသောက်ချင်တော့ ရေရှာရော၊ ရေရတော့ ဘယ့်နှယ့်

တုံးဗျာ၊ ‘တို့မသောက်ချင်သေးဘူး’ ဆိုပြီး မော့မော့ကြီးနေသလား၊ အဟုတ်ကို ရေဆာလောင်မွတ်သိပ်တဲ့လူလေ ”

“အဟုတ် ဆာလောင်မွတ်သိပ်တဲ့လူကတော့ ချက်ချင်း သောက်ပါတယ်ဘုရား ”

“ခဏနေပါဦးဆိုပြီးတော့ ဆိုင်းနေသေးသလား ”

“မဆိုင်းပါဘူး ”

“ဒါက အဟုတ်သောက်ချင်လို့ဗျာ။ အခုလည်း ဒကာကြီး၊ ဒကာမကြီးတွေက အခုလို ဘုရားဆုံးမတဲ့ အဆုံးအမကိုရတဲ့အခါမှာ ရလျှင်ရချင်း ရေမွတ်သိပ်ဆာလောင်တဲ့လူ ရေတွေ့တော့သောက်သလို သောက်ရဲ့လားဗျာ ”

“တပည့်တော်တို့က ဆိုင်းနေပါတယ်ဘုရား ”

“ဒါဖြင့် ဒကာကြီးတို့ရဲ့ ပါရမီ မရှိလို့ မဟုတ်ပါဘူးဗျာ၊ ရေဟာ မသောက်ဘဲနဲ့ ဝရဲ့လား ”

“မသောက်ဘဲနဲ့ မဝပါဘုရား ”

“ရေအိုးနား ထိုင်နေရင်ကော ”

“တပည့်တော်တို့က ပါရမီမရှိတော့ ရေအိုးနားထိုင်နေတာ ပါပဲ ဘုရား ”

“ရေထဲဆင်းနေရင်ကော ”

“ရေထဲဆင်းနေတော့လည်း ခေါင်းကို မော့ထားပါတယ် ဘုရား ”

“ဒါဖြင့် ရေထဲငုပ်နေရင်ကော ”

“ရေထဲငုပ်နေရင်လည်း ပါးစပ်ပိတ်ထားပါဘုရား ”

“အဲဒါ ပါရမီမရှိလို့လား၊ ရေမွတ်သိပ်ဆာလောင်တာလား ”

“ပါရမီမရှိလို့ ပါးစပ်ပိတ်ထားတာပါဘုရား ”

“သောက်ချင်ရင် ပါးစပ်ပိတ်ထားပါ့မလား”

“တကယ်သောက်ချင်ရင်တော့ မပိတ်ပါဘုရား”

“ဒါဖြင့် ဒကာကြီးတို့ဟာက မသောက်ချင်ဘဲနဲ့ သောက်ချင်တယ်လို့ လိမ်ပြောတာလား”

“တပည့်တော်တို့က မသောက်ချင်ဘဲနဲ့ ဟန်ဆောင်နေတာနဲ့ တူနေပါတယ်ဘုရား”

“အဲသလို အမေးအဖြေမျိုးနဲ့ရွှင်ရွှင်ပျပျ ဟောတော်မူလေ့ရှိတဲ့ ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားက ပါရမီ ဆိုတာ အလုပ် လို့ ရှင်းရှင်းကြီး မိန့်တော်မူထားတယ်။ လုပ်တဲ့လူဟာ ပါရမီရှိတဲ့လူပဲ။ မလုပ်တဲ့ လူဟာ ပါရမီရှိတဲ့လူ မဟုတ်ဘူး။ ရှင်းရဲ့ မဟုတ်လား”

“ရှင်းလိုက်တာမှ ကွင်းကွင်းကွက်ကွက်ပါပဲခင်ဗျာ။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဆိုအမိန့်မျိုးကို တို့လို နလပိန်းများအဖို့ နားမလည်ဘဲကို မရှိတော့ဘူး”

“ဒါကြောင့်လည်း တို့ခေတ်၊ တို့စရိုက်၊ တို့လိုအတန်အစား များ နားလည်လွယ်အောင် အရိုးသားဆုံး အရပ်စကားနဲ့ ဟောဖို့ ရေးဖို့ လိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ နောက်ပြီး တို့ကိုယ်လည်း တို့ပြန်စဉ်းစား။ လုပ်နေတဲ့လူလား၊ လိမ်နေတဲ့လူလား”

“လုပ်တဲ့အခါလုပ်ပြီး၊ လိမ်တဲ့အခါလိမ်နေကြတာ ပေါ်ပါပြီဗျာ”

“ဒီလိုသိထားရင် ကောင်တယ်။ ‘ကိုယ့်ကိုယ်ကို နေရာမကျမှန်းသိရင် တော်လှပြီ။ ဒကာ ဒကာမများဟာ နေရာမကျတာကိုပဲ နေရာမကျဘူးလို့ သိရင်နေရာကျပြီဗျာ။ နေရာလည်းမကျဘဲနဲ့ နေရာကျတယ် ထင်နေတာကတော့ နည်းနည်းကလေးမှ မျှော်လင့်စရာ မရှိဘူးဗျ’ လို့ ဆရာတော်ကြီးပြောသလိုပေါ့။ ကဲ စကား ဆက်ဦးစို့”

“ကျေးဇူးပြု၍ ဟောတော်မူပါခင်ဗျာ”

“တို့ပြောခဲ့တဲ့ ပါရမီအကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မေတ္တာပါရမီကို ဆရာတော် အရှင်ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသက မဟာဗုဒ္ဓဝင် အနုဒီပနီ ပါရမီတော်ခန်းမှာ ဖွင့်ထားတယ်။

ဝေရီပုဂ္ဂိုလ် (ရန်သူ)၊ မဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂိုလ် (မချစ်မမုန်း)၊ ပီယ ပုဂ္ဂိုလ် (ချစ်သူ) ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်စား ရှိသည့်အနက် ရန်သူတို့အပေါ် မှာ မေတ္တာတရားပွားများဖို့ ခဲယဉ်းလှ၏။ မချစ်မမုန်း ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အပေါ်မှာကား ရန်သူအပေါ်မှာလောက် ခဲယဉ်းခြင်းမရှိ။ ချစ်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်မှာသာ မခဲမယဉ်း အလွယ်တကူ ပွားများနိုင်၊ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့အတွက် လွယ်ကူသော ချစ်သူအပေါ်မှာသာ မေတ္တာပို့နေလျှင် အဖိုးတန်မေတ္တာမဟုတ်။ မေတ္တာပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ရာမရောက်”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ ဘာဝနာ မမည်တဲ့ အပေါစား မေတ္တာဖြစ်နေမှာပေါ့”

“နောက်ပြီး ဆက်၍ ဖွင့်ထားပါသေးတယ်။ မေတ္တာပါရမီကို ကျကျနန ပွားများလိုလျှင် ရှေးဦးစွာ မိမိကိုယ်ကို မေတ္တာပွားများရမယ်တဲ့၊ ဒါက ကိုယ့်ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ဆိုတော့ လွယ်လွယ်ကူကူ မေတ္တာတရား ပေါ်ပေါက်လာနိုင်တယ်။ အဲသလို ပေါ်ပေါက်လာတော့ မိမိမေတ္တာကို စံနမူ (ကိုယ်ချင်းစာစိတ်) ထားနိုင်စရာရှိလို့ ဖြစ်တယ်”

“ဪ... ဒါကြောင့် မေတ္တာပို့မှာ ‘အဟံ အဝေရောဟောမိ’ လို့စ၍ ဆိုတာကိုး”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ မိမိကိုယ်ရယ်၊ ချစ်သူရယ်၊ မချစ်မမုန်းသူရယ်၊ ရန်သူရယ် အဲသည့်ပုဂ္ဂိုလ် လေးဦးစလုံးအပေါ်မှာ သာတူညီမျှ မေတ္တာတပြေးတည်း ထားနိုင်မှ ပါရမီမေတ္တာစစ်စစ် ဖြစ်တယ်။ အဲ

သလို မေတ္တာအရာမှာ တန်းတူညီမျှ ထားနိုင်ဖို့ထက် ဥပေက္ခာမှာ ထားနိုင်ဖို့က ပိုလို့ခက်လာတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဆရာတော်ရဲ့ ဖွင့်ပုံကို ယခုလို တွေ့ပါတယ်။

မေတ္တာအရာမှာ မိတ်ဆွေများအပေါ် ပွားများရန် လွယ်ကူ သကဲ့သို့ ဥပေက္ခာအရာ၌လည်း အလယ်အလတ် ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်မှာ ပွားများရန် လွယ်ကူသေး၏။ အကြောင်းမှာ ပကတိအာဖြင့်ပင် အလယ်အလတ်ပုဂ္ဂိုလ် အပေါ်မှာ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း မရှိသဖြင့် ထိုသူအား ချမ်းသာလိုသောစိတ်၊ ပျက်စီးစေလိုသောစိတ်တို့ မဖြစ်ပွား အောင် စောင့်ရှောက်ရန်လွယ်ကူ၏။ အလယ်အလတ်ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ် မှာ ဥပေက္ခာပွားဖို့ထက် ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်မှာ ဥပေက္ခာပွားများ ဖို့ရန် ပိုမိုခဲယဉ်း၏။ အကြောင်းမှာ ရန်သူအပေါ်၌ ပကတိအားဖြင့် မုန်းစိတ် ထားရှိနေသည့်အတွက် ရန်သူမှာ ပျက်စီးသွားသတဲ့ဆိုလျှင် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာသည့် သဘော အလွယ်နှင့် ပေါ်ပေါက်လာတတ်၏။ ရန်သူမှာ ကောင်းစားချမ်းသာသတဲ့ဆိုလျှင် မနာလို မနှစ်သက်သော သဘော အလွယ်နှင့်ပေါ်ပေါက်လာတတ်၏။ ထိုသဘောမျိုး နှစ်ပါး လူးပင် မဝင်လာ၊မပေါ်ပေါက်လာအောင် စောင့်ရှောက်ပိတ်ပင်ရန် ခဲယဉ်း၏။ ဤသဘောမျိုး အနည်းငယ်မျှ ဝင်လာလျှင် ဥပေက္ခာ သဘော ပျောက်ကွယ်၍သွား၏။

အဲသလို ဆိုထားတဲ့အတွက် မေတ္တာဘာဝနာ ဆောက်တည် ကတည်းက ရန်သူရယ်၊ မိတ်ဆွေရယ် မရှိတော့အောင် ပိုင်နိုင်ထားဖို့ ရန်သူပုဂ္ဂိုလ် မရှိတော့အောင် အခြေခံရှိထားဖို့ပဲ”

“ကဲ တစ်နည်းတွေးကြည့်ကြအုံးစို့။ အခုနပြောခဲ့ပြီ၊ မေတ္တာ ပို့ရာမှာ သူတပါးကိုမပို့ခင်မိမိနှင့်ကိုယ်ချင်းစာနိုင်ဖို့ရာ ကိုယ့် ကိုယ် ကို ဆန္ဒပြုရမယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ ဘယ်လိုဆန္ဒပြုရမလဲ”

“အဟံ အဝေရာ ဟောမိ=ငါ့မှာရန်ကင်းပါစေ။ အဗျာပဇ္ဈော ဟောမိ=ကြောင့်ကြခြင်း ကင်းပါစေ။ အနီယော ဟောမိ=ဆင်းရဲခြင်း ကင်းပါစေ။ သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရာမိ=မိမိကိုယ်ကို စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေလို့ ဆန္ဒပြုရမယ်”

“အေး... ဟုတ်ပြီ။ ကဲ... ဒီတော့ ဆန်းစစ်ကြည့်ရအောင်။ တို့တစ်တွေက ရန်ကင်းအောင် နေကြရဲ့လား”

“အေး... တစ်ခါတစ်ခါ ရန်ဖြစ်ချင်နေကြတယ်”

“ကြောင့်ကြတဲ့စိတ်ကင်းအောင် နေကြရဲ့လား”

“ကြိုတင်တွေးခေါ်ပြီး သောကတွေကို ဖိတ်ခေါ်နေလိုက် ကြသေးသဗျား”

“ဆင်းရဲခြင်း ကင်းအောင်ကော”

“မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊စိတ်အတွက် အဆင်းရဲခံပြီး အာရုံခြောက်ပါးအစာတွေ ခွံ့ပေးလိုက်ရတာ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း နာရီ တိုင်းပါပဲဗျာ”

“မိမိကိုယ်မိမိ ကိုယ်ချမ်းသာ၊ စိတ်ချမ်းသာ ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ကြရဲ့လား”

“လောကီကိစ္စ ဗာဟီရတွေနဲ့ အအိပ်ပျက်၊ အစားပျက် ကိုယ်အပင်ပန်းခံလားခံရဲ့၊ စိတ်အပင်ပန်းခံလားခံရဲ့၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေနဲ့ နပန်းလုံးနေကြရတာ ပျော်တောင်ပျော်နေကြပါသေး။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟဆိုတဲ့ ရန်သူက သုံးယောက်၊ တို့က တစ်ယောက်တည်း။ အဲဒါပဲ တစ်ယောက်တလဲ ချဲ့ နေရတာ”

“ဒါဖြင့် စဉ်းစားကြည့်တော့ သူများကို မေတ္တာပို့ဖို့ ထားဦး၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုမှ မေတ္တာထားရကောင်းမှန်း မသိကြသေးပါကလား သူငယ်ချင်းရယ်။ သနားစရာ ကောင်းနေပြီနော်။ အတ္တသမံ ပေမံ

နတ္ထိ=မိမိကိုယ်ကို မိမိအချစ်ဆုံး၊ မိမိကိုယ်နှင့်တူစွာ ချစ်စရာမရှိဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မှ ရှင်းရှင်း မပေါ်ကြသေးပါကလား”

“အဲသည့်အဓိပ္ပာယ်ကို တို့က အလွဲသုံးစားလုပ်နေကြတယ် လေ။ အတ္တသမံ ပေမံ နတ္ထိ= ကိုယ်မချီ အမိသော်လည်း သားတော် ခဲဆိုပြီး အမိမေတ္တာကို စော်ကားရုံမကသေးဘူး၊ ‘ဘယ်သူ သေသေ၊ ငတေမာလျှင်ပြီးရော’ ဆိုတဲ့ စကားစဉ်ကိုတောင် ဖြည့်ပြီး တစ်ယောက် ချမ်းသာ၊ ကိုယ့်ဖို့ရှာ၊ သတ္တာအပေါင်း ဆင်းရဲကြောင်း လုပ်နေကြပါ သကော”

“အေး... အဲသည့်ဝါဒ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တကယ်ချစ်ရာ မရောက်ဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှစ်နေကြတာလေ။ ဒါဟာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပဒ် တရားအစစ်ပေါ့၊ မြန်မာလို ရှင်းရှင်းကြီး အဓိပ္ပာယ်ပြန်ပေးတာ စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးလေ ‘မသိတော့ လိုချင်၊ လိုချင်တော့ပြုလုပ်၊ ပြုလုပ်တော့ရ၊ ရလို့ဒုက္ခဖြစ်၊ အဲသည့် ဒုက္ခကို သုခထင်၊ သုခထင်လို့ပြုလုပ်၊ ပြုလုပ်တော့ရ၊ ရလို့ဒုက္ခဖြစ်၊ အဲသည့်ဒုက္ခကို သုခထင်’ တဲ့။ ဝိုင်းကြီးပတ်ပတ်ဒုဝေဝေ”

“သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ ဝဋ်အတွင်းရောက်တော့ ကရွတ်ကင်း လျှောက်တဲ့ တေဘုမ္မာ၊ အဲဒါ အဲဒါ ဘဝသံသရာ မင့်သီချင်းလေ”

“ကဲ.... သီချင်းဆိုရင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို မေတ္တာပို့ဖို့ ကြိုးစား ကြရအောင်”

ဗြဟ္မစိုရ်တရား (၃)

“သမီးရည်းစား လင်မယားအချစ် ၁၅၀၀၊ မိဘအချစ် ၅၂၈ သွယ်သော မေတ္တာလို့ ပြောနေကြတာဟာ လင်မယားအချစ်က ပိုများနေတယ်ဆိုတဲ့ သဘောလား။”

“ဘာဆိုလို့လဲ၊ ၁၅၀၀ က ကိလေသာတရား၊ ၅၂၈ က ၅၂၈ မျိုး ရှိလို့လား။”

“မေတ္တာအမျိုးပေါင်း ၅၂၈ မျိုးရှိလို့ မဟုတ်ပါဘူး၊ ပွားပုံ ပွားနည်း ၅၂၈ နည်းလို့ ပြောနေကြတာပါ။ သင်္ချာနဲ့ ရေတွက် ကြည့်ပါလား။”

- (၁) ရန်မရှိသည်ဖြစ်ကြပါစေ (အဝေရာဟောန္တ)။
- (၂) စိတ်မချမ်းသာမှုကင်းကြပါစေ (အဗျာပဇ္ဈာဟောန္တ)။
- (၃) ဆင်းရဲခြင်းကင်းကြပါစေ (အနိဃာဟောန္တ)။
- (၄) ချမ်းသာအောင် ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေ (သုခီအတ္တာနံ ပရိဟရန္တ)။

အဲသည့်စေတနာ ၄ ပါးကို မူတည်ပြီးတော့။

- (၁) အလုံးစုံသော သတ္တဝါတွေ (သဗ္ဗေသတ္တာ)။
- (၂) အလုံးစုံသော သက်ရှိတွေ (သဗ္ဗေပါဏာ)။
- (၃) အလုံးစုံသော ကိုယ်ထင်ရှားသူတွေ (သဗ္ဗေဘူတာ)။
- (၄) အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တွေ (သဗေပုဂ္ဂလာ)။

(၅) အလုံးစုံသော ကိုယ်အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သူတွေ
(သဗ္ဗေ အတ္တဘာဝ ပရိယာပန္နံ)။

အဲသည့် ‘အနောဓိသ’ ပုဂ္ဂိုလ် ၅ ဦး။

“ ‘အနောဓိသ’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘာတုံး ”

“ ဩဓိသ’ ဆိုတာက ပိုင်းခြားခြင်း၊ ‘အနောဓိသ’ ဆိုတာက အပိုင်းအခြား မရှိခြင်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ။ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံမှာ ရှိရှိ သမျှ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေကို မပိုင်းမခြား အာရုံထားတာကို အနောဓိသ၊ အပိုင်းအခြားပြုပြီး အာရုံထားတာက ဩဓိသ)။

“ ဘယ်လိုပိုင်းခြားသလဲ ”

“(၁) အလုံးစုံသောမိန်းမတွေ၊ တိရစ္ဆာန်အမတွေပါ (သဗ္ဗာ ဣတ္ထိယော)။

(၂) အလုံးစုံသော ယောက်ျားတွေ၊ တိရစ္ဆာန်အထီးတွေပါ (သဗ္ဗေပုရိသာ)။

(၃) အလုံးစုံသော အရိယာတွေ (သဗ္ဗာအရိယာ)။

(၄) အလုံးစုံသော အရိယာ မဖြစ်သေးသူတွေ (သဗ္ဗာ အနရိယာ)။

(၅) အလုံးစုံသော နတ်ဗြဟ္မာတွေ (သဗ္ဗေဒေဝါ)။

(၆) အလုံးစုံသော လူတွေ (သဗ္ဗေ မနုဿာ)။

(၇) အလုံးစုံသော ဗြိတ္တာ အသူရကာယ်တွေ (သဗ္ဗေ ဝိနိပါတိကာ)။

“အဲသည့် ဩဓိသပုဂ္ဂိုလ် ၇ ဦးဆိုတော့ အခုန အနောဓိသ ငါးဦးနဲ့ပေါင်းလျှင် ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂ ဦး ”

“နေပါဦးကွ။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အဓိပ္ပာယ် အတူတူပဲ မဟုတ် လား၊ ဘာဖြစ်လို့ ခွဲထားသလဲ ”

“အဓိပ္ပာယ်ကတော့ အတူတူပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လေးစားတဲ့ အသုံးအနှုန်း အနေနဲ့တော့ ခြားနားတယ်။ ဥပမာကွာ မင့်ဘကြီးဟာ လေးစားထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါလို့ ပြောရင် နားထောင်လို့ ကောင်းတယ်။ မင့်ဘကြီးဟာ လေးစားထိုက်တဲ့ သတ္တဝါကြီးပါလို့ ပြောရင် ဘယ်နှယ်နေမလဲ”

“ဟာ... မင်းတော်တော်ဆိုးတဲ့ ကောင်ပါလား”

“ဟား ဟား... စိတ်မဆိုးပါနဲ့ သူငယ်ချင်းရာ၊ မင်း သဘောပေါက်အောင် ပြောလိုက်တာပါ။ တစ်ခါတစ်လေ နှိုင်းယှဉ်ချက်ကလေးနဲ့ ပြောလိုက်တော့ တိုတိုနဲ့ ထိတယ်ပေါ့ကွား ဟဲ... ဟဲ”

“ထားပါတော့၊ ထားပါတော့၊ ငါကလည်းလျှာရှည်မိတာကိုး၊ ကဲ... လျှာရှည်လက်စနဲ့ ရှည်လိုက်ရဦးမယ်၊ သဗ္ဗေအရိယာ၊ သဗ္ဗေအနရိယာဆိုတဲ့ ပါဠိကို တချို့စာတွေမှာ၊ သဗ္ဗေအရိယာ၊ အားလုံးသော အရိယာသူတော်ကောင်းတို့။ သဗ္ဗေအနိယာ၊ အားလုံးသော သူတော်ကောင်းမဟုတ်သူတို့လို တွေ့ဖူးပါတယ်။ အခု မင်းက သဗ္ဗေအနရိယာဆိုတာကို အားလုံးသော အရိယာ မဖြစ်သေးသူတို့လို ဘာသာပြန်တာက ဘာဖြစ်လို့လဲ”

“မင်း တော်တော် စစ်စစ်ပေါက်ပေါက် နိုင်တာပဲ။ အရိယာနဲ့ အနရိယာကို သူတော်ကောင်း၊ သူတော်ကောင်းမဟုတ်သူလို ဘာသာပြန်လိုက်ရင် သူတော်ကောင်းမဟုတ်သူယုတ်မာလို့ အဓိပ္ပာယ် ပေါက်သွားလေမလားလို့”

“သူတော်ကောင်းမဟုတ်ရင် သူယုတ်မာဆိုတာ မှားလို့လား”

“သူတော်ကောင်း မဟုတ်ပေမယ့် သူယုတ်မာ မဟုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ရှိသေးတယ်လေ။ အရိယာဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ။ အနရိယာ ဆိုတာ

က အဲသည့် သူတော်ကောင်းအရိယာတွေ မဟုတ်သေးသော်လည်း ကျင့်ဆဲအားထုတ်ဆဲအရိယာလောင်းပေါ့၊ မနှိုင်းကောင်းနှိုင်းကောင်း နှိုင်းကြည့်ရအောင်၊ တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရပြီးသူတွေကို အင်္ဂလိပ်လို ‘ဂရက်ကြူရိတ်’ လို့ ခေါ်ပြီး၊ ဘွဲ့မရသေးတဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ကို ‘အန်ဒါ ဂရတ်ကြူရိတ်’ လို့ ခေါ်တယ် မဟုတ်လား၊ ငါ့အာရုံနဲ့ ငါတွေ့မိလို့ ပြောတာပါ”

“ပြောပဲပြောပါဦး”

“ဘွဲ့မရသေးပေမယ့် ‘အန်ဒါ ဂရတ်ကြူရိတ်’ တွေဟာ အလယ် တန်းကျောင်းသား၊ အထက်တန်းကျောင်းသားတွေ ထက် အဆင့်မြင့်တဲ့ ကျောင်းသားဖြစ်သလို၊ အနရိယပုဂ္ဂိုလ်များကို လည်း သဗ္ဗေမနဿာ ဆိုတဲ့ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်တဲ့ အကျင့်သိက္ခာမြင့်မားနေသော သူတော် ကောင်းများလို့ ယူဆမိလို့ပါပဲ၊ မဂ်ဖိုလ် အလိုငှာ ကျင့်ဆောင်နေကြတဲ့ လူရှင် ရဟန်း ယောဂီတွေ ဆိုပါစို့။ မဟာစည် ဆရာတော်ကြီးက ‘အနရိယာ’ ကို ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဘာသာပြန်ထားပါတယ်”

“အရိယာ မဟုတ်သေးသမျှ ပုထုဇဉ်မဟုတ်လား၊ ဆရာတော် စကားက အရှင်သားနဲ့ မင်းပဲအတွန့်တက်ချင်တယ်”

“ဝန်ခံပါတယ် ခင်ဗျာ၊ ဝန်ခံပါတယ်။ ငါက လျှာရှည်မိတာ ကိုး။ ကဲ စောစောက ပြောခဲ့သလို အနောမိသပုဂ္ဂိုလ် ၅ ပါး၊ ဩ မိသပုဂ္ဂိုလ် ၇ ပါး၊ နှစ်ရပ် ပေါင်းလိုက်စမ်း”

“တစ်ဆယ့်နှစ်”

“အဲသည့် တစ်ဆယ့်နှစ်ကို အဝေရာဟော၍ အစရှိတဲ့ မေတ္တာ ၄ ပါးနဲ့ မြှောက်”

“နေဦးလေ ‘ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တု၊ ယထာလဒ္ဓ သမ္ပတ္တိတော၊ မာဝိဂစ္ဆန္တု၊ ကမ္မဿကာ’ ဆိုတာတွေ ကျန်ပါသေးလား”

“ဒါတွေက ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ တို့ကို ရည်ညွှန်းတာ ဖြစ်တယ်။ မင်းမေးနေတာက ၅၂၈ သွယ်သော မေတ္တာ မဟုတ်လား။”

“အေးလေ.. ၅၂၈ သွယ်သော မေတ္တာပါ”

“ဒါကြောင့် ၅၂၈ သွယ်ကို ရေတွက်ပြနေတာပဲ။ မေတ္တာ သက်သက် ဆိုတော့ ကရုဏာတို့၊ မုဒိတာတို့၊ ဥပေက္ခာတို့ မပါ ဘူးလေ”

“အေး... သဘောပေါက်ပြီ။ ဆက်ပြော”

“ကဲ... ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂ ပါးကို တစ်ပါးလျှင် မေတ္တာ ၄ မျိုး စီပို့ရင် စုစုပေါင်း မေတ္တာ ဘယ်နှစ်ပါး ဖြစ်လာမလဲ”

“ $၁၂ \times ၄ = ၄၈$ ပေါ့”

“အဲသည့် ၄၈ ကို အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက်၊ အရှေ့တောင်၊ အနောက်မြောက်၊ အရှေ့မြောက်၊ အနောက်တောင်၊ အောက်အရပ်၊ အထက်အရက်ဆိုတဲ့ အရပ် ၁၀ မျက်နှာနဲ့ မြောက်”

“ $၄၈ \times ၁၀ = ၄၈၀$ ကွာ”

“အဲသည် ၄၈၀ မှာ အရပ်ကို မရည်ညွှန်းဘဲပို့တဲ့မေတ္တာ ၄၈နဲ့ ထပ်ပေါင်း”

“မင်းကို ငါကမေးတာ ငါ့ပဲ အပေါင်း အနုတ် အမြောက် အစား ပြန်မေးနေတော့ ကြီးတောင်းကြီးမ၊ သင်္ချာတန်းတက် နေရ တာ ကျနေတာပဲ။ $၄၈၀ + ၄၈ = ၅၂၈$ ဖြစ်ပါပြီခင်ဗျာ ဆရာကြီးရဲ့”

“အေး... မိဘက သားသမီးကို ချစ်တာ၊ ဆွေမျိုးမောင်နှမချင်း ချစ်တာ၊ မိတ်ဆွေအချင်းချင်း ချစ်တာတွေဟာ မေတ္တာစိတ် ၅၂၈ သွယ်ထဲမှာ အကျုံးဝင်လို့ ယေဘုယျအားဖြင့် ၅၂၈ သွယ်သော မေတ္တာလို့ ခေါ်တာ။ ၅၂၈ မျိုး မဟုတ် ဟူ၍ ငါ့တပည့်ကြီး မှတ် လေလော့၊ ဟဲ-ဟဲ ရှင်းပြီလား”

“အခုနပြောခဲ့တဲ့ ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တု၊ ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိတော၊ မာဝိဂစ္ဆန္တု ကမ္မဿကာဆိုတာ ဝတ်ရွတ်စဉ် မေတ္တာပို့ထဲမှာတော့ ပါနေတယ်နော်”

“ဟုတ်တယ်၊ ၅၂၈ သွယ်သော မေတ္တာပွားနည်းဟာ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်မှာ ဟောကြားတဲ့နည်း ဖြစ်တယ်။ ဝတ်ရွတ်စဉ်မှာ ပါတာက ရှေးဆရာကြီးများက ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ ဆက် ရှိပွားနိုင်ကြစေခြင်းအလို့ငှာထည့်သွင်းပေးထားတာလို့ ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ မဟာဗုဒ္ဓဝင်ပါရမီခန်းမှာ ပြထားတော်မူတယ်။ ဘာဝနာအဖြစ် ပွားနိုင်လျှင် အလွန်ကောင်းပါတယ်တဲ့”

“မေတ္တာပို့ရာမှာ ပါဠိလိုဆိုမှ ဖြစ်သလား။ မြန်မာစကားနဲ့ ဆိုရင်ကော”

“အဓိပ္ပာယ် သိပြီးလို့ စိတ်စေတနာသာပါရင် ဘယ်လို ဆိုဆိုပေါ့။ အေး... သူများကြားကောင်းရုံ ပါးစပ်က တတွတ်တွတ် ရွတ်နေပြီး စေတနာမပါရင်တော့ အလကားနေမှာပဲ”

“ရွတ်ရင်းရွတ်ရင်း စိတ်က ညွတ်လာစရာ အကြောင်း မရှိဘူးလား”

“ရွတ်ရင်းနဲ့ညွတ်ညွတ်၊ ညွတ်ရင်းနဲ့ ရွတ်ရွတ်၊ စိတ်သာမူလပါ ဆိုနေမှ”

“မင်းကလည်း မေတ္တာအကြောင်းပြောနေပြီး စိတ်ကလည်း လက်တစ်ဆစ်ပါလား”

“စိတ်တိုလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ တိုတိုနဲ့ လွယ်လွယ်ဖြေတာပါ။ မင်းနဲ့ ဆွေးနွေးနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဒေါသမပေါ်ဖူးပါဘူး၊ မင့်ကိုတောင် ကျေးဇူးတင်မိပါရဲ့”

“သာဓုဗျာ။ မေတ္တာပို့ရာမှာ စ၊စချင်း ချစ်တဲ့လူကို မေတ္တာ

မပို့ရဘူး၊ ရန်သူကို မေတ္တာမပို့ရဘူးလို့ တို့ပြောခဲ့ဖူးပြီ။ သေသူကို မေတ္တာမပို့ရဘူးဆိုတာက ဘာဖြစ်လို့လဲ”

“သေသူဆိုတာကို မင်းဘယ်လို သဘောပေါက်ထားလို့လဲ၊ အဲဒါကို ပြောပါဦး”

“သေသူဆိုတာက တမလွန် ဘဝကို ပြောင်းသွားတဲ့ လူပေါ့”

“မင်း ဒီလိုဖြေလိမ့်မယ်လို့ အထင်သားပဲ”

“နို့ မဟုတ်ဘူးလား”

“မဟုတ်ဘူး။ သေသူဆိုတာ ကြွင်းကျန်ခဲ့သော ရုပ်ကလာပ် အသုဘ အလောင်းကိုပြောတာ။ အဲသည် မသာအလောင်းကောင်ကြီး ကို သရဏဂုံ တင်နေကြတာကိုကလည်းလွဲနေတယ်။ အသက်ရှင်စဉ်က သရဏဂုံသုံးပါးတည်နေခဲ့သောသူပင် ဖြစ်စေ သေသွားလျှင် သရဏဂုံ ပျက်တယ်။ ဒါကြောင့် သရဏဂုံတင်လို့ ဥတုဇရပ်မှာ မတည်နိုင်ဘူး။ ထို့အတူ မေတ္တာပို့လို့လည်းမေတ္တာဓာတ်၊ မေတ္တာစိတ်ကို လက်မခံနိုင် ဘူး။ မင်းပြောတဲ့ တမလွန်ဘဝသို့ ကူးပြောင်းသွားသူ အနေနဲ့တော့ ရည်ညွှန်းနိုင်ပါသေးတယ်။ အမျှအတန်းဝေနိုင်သေးတယ်။ မေတ္တာပို့ ထဲမှာ ‘မာတာပိတု အာစရိယ ဉာတိမိတ္တ သမူဟာ အဝေရာဟောန္တူ’ လို့ ပါတယ်လေ”

“အေး... ဟုတ်ပြီ။ သားသမီးတို့ ဝတ္တရားငါးပါးမှာ ‘ကျွေးမွေးမပျက်၊ ဆောင်ရွက်စီမံ၊ မွေခံထိုက်စေ၊ လှူမျှဝေ၍၊ စောင့်လေ မျိုးနွယ်၊ ဝတ်ငါးသွယ်၊ ကျင့်ဖွယ်သားတို့တာ’ လို့ ဆိုထားတာပဲ။ ဒီသဘောက အသက်ရှင်စဉ်က မိဘကိုကျွေးမွေးပြီး ကွယ်လွန်သွားကြ တဲ့အခါ အလှူကုသိုလ်ပြုတိုင်း မိဘတို့အား ကောင်းမှုဘာဂကို အမျှပေးဝေပါလို့ ဆိုတာ နေမှာပေါ့နော်”

“အဲသည့် အတိုင်းပေါ့။ အသုဘမှာ သရဏဂုံ တင်တယ်

ဆိုတာက ကျန်ရစ်ခဲ့သူများ သရဏဂုံနဲ့သီလဆောက်တည်ပြီး ကောင်းမှု ကုသိုလ်လုပ်ကြရတာ။ အဲသည့်ကောင်းမှုကို တမလွန် ဘဝတစ်ပါး ပြောင်းသွားသူအား ရောက်ရာ၊ ဖြစ်ရာအရပ်မှ အနုမောဒနာပြုရအောင် အမျှဝေတာပဲ။ ဒါကို လူအတော်များများ မရှင်းကြဘူး။ အလောင်းကို သရဏဂုံ တင်တယ်လို့ မှတ်နေကြတယ်”

“အင်း... တချို့က ဆေးလိပ်နဲ့ ထမင်းထုပ်ကလေးတောင် ခေါင်းပေါ် တင်ပေးထားလိုက်ကြသေး။ အမျှအတန်းဝေ၊ မေတ္တာပို့ တာက အကျိုးရှိမှာပေါ့။ ရုပ်ဝါဒသမားတွေကတော့ လက်ခံကြမယ် မထင်ဘူး”

“ရုပ်ဝါဒသမားဖြစ်စေ၊ သိပ္ပံသမားဖြစ်စေ၊ ပါရမီရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဆိုရင် မဖောက်ပြန်သော ဗုဒ္ဓ၏ ပရမတ္ထတရားကို ထင်ရှား သိသာ လက်ခံလာကြမှာပါပဲ။ နိုင်ငံခြားသားသိပ္ပံပညာရှင်များရယ်လို့ အထင် မသေးထိုက်ဘူး။ စကားစပ်မိလို့ ပြောရဦးမယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ သုံးနှစ်လောက် က အမေရိက၊ အနောက်ဂျာမနီ အပါအဝင် ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံတကာမှ တွေးခေါ်ပညာရှင်ကြီးတွေ၊ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးတွေ စုစုပေါင်း လေးဆယ် တို့ဟာ အင်းလျားမြိုင်ဆရာကြီးဦးဘခင်ရဲ့ တရားရိပ်သာကို ချိန်းဆို လာကြပြီး စုပေါင်းရဟန်းခံကြတယ်။ တရားထိုင်ကြတယ်။ ငါကိုယ် တိုင် ဆွမ်းကျွေးပြီး သူတို့နဲ့ ဆွေးနွေးမေးမြန်း ကြည့်ဖူးတယ်”

“အမယ်... ငါတောင် အဲသည့် ရိပ်သာကို မရောက်ဖူး သေးဘူး၊ ပြောပါဦး”

“အင်္ဂလန်မှာ ဝိပဿနာတရားပြနေတဲ့ဆရာကြီး ဂျွန်ကိုးလ်မင် (ရဟန်းဘွဲ့ အရှင်ရာဟုလာ)က ဗုဒ္ဓ၏ ဝိပဿနာကို ယုံကြည် လိုက်စား ကျင်ကြံလျှင် လူတိုင်းလူတိုင်း ဘဝမှ လွတ်မြောက်မယ်တဲ့။ မေတ္တာတရားကို လူတိုင်း လူတိုင်း လက်ခံ ယုံကြည် ရှေးရှုမယ်ဆိုလျှင်

ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံး အေးချမ်းမယ်တဲ့။ မေတ္တာဝါဒဟာ အဏုမြူ လက်နက်ထက် အားကိုးစရာ ကောင်းပါတယ်တဲ့။ ကဲ... အဲဒါ နိုင်ငံ ခြားက ယောဂီကြီးရဲ့စကားပဲ။ သူတို့ရဲ့နေရပ် အပြည့်အစုံတောင် ငါရေးပြီး မှတ်ယူထားတာ ငါ့ဆီမှာရှိတယ်”

“အေး... သိပ္ပံပညာ ထူးထူးချွန်ချွန် တတ်လေ ဗုဒ္ဓဓမ္မကို ယုံကြည်လက်ခံလေဖြစ်မှာပဲ။ ခုပဲနိုင်ငံခြားကပင့်လျှောက်လို့ ဆရာတော် ကြီးများ ဝိပဿနာတရားစခန်းတွေ ဖွင့်ပေးခဲ့ကြပြီလေ။ တို့တစ်တွေ ကသာ 'ကြာပင်အောက်က ဖား ကြာဝတ်ဆံကို မစား' ကြတာ”

“သိပ္ပံနည်းဆိုလို့ စာရေးဆရာ သိပ္ပံမှူးတင်နဲ့ 'မေတ္တာစိတ် ဓာတ်' အကြောင်း ဆွေးနွေးကြည့်ဖူးတယ်။ သူက သိပ္ပံ ဆောင်းပါး တွေ ခပ်များများ ရေးနေတဲ့ စာရေးဆရာ မဟုတ်လား”

“အေး... ဟောပြောပွဲတိုင်း ဒီလိုပဲပြောတတ်တယ်။ သူပြော တာက 'ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း' ဆိုတဲ့စိတ်ဟာ ဆန္ဒပြင်းလျှင် ပြင်းသည့် အလျှောက် လူရဲ့ ဦးနှောက်လှိုင်းတွေဖြစ်ပြီး သက်ရှိသက်မဲ့ အပေါ်မှာ သြဇာလွှမ်းမိုးပါတယ်တဲ့။ အဲသည့် စိတ်လှိုင်းကို အသုံးချပြီး ခြေတု လက်တုတွေကိုလှုပ်ရှားစေနိုင်ရုံသာမက စိတ်လှိုင်းကို ကွန်ပျူတာ ထဲ ထည့်ပြီး လေယာဉ်၊ ဒုံးပျံ၊ ဗုံးပျံတွေ၊ ရေအောက်နဲ့ အာကာသ တွေမှာ စက်မဲ့လက်နက်ဆန်းတွေ ထွင်နေကြပါပြီတဲ့။ သိပ္ပံ ပညာရှင် တွေ လေ့လာကြတဲ့အခါမှာ ချစ်မေတ္တာ ခံယူ ရတဲ့လူဟာ ကျန်းမာ ရွှင်လန်းပြီး လူကောင်း သူကောင်းတစ်ဦးအနေနဲ့ ဆက်ဆံပေါင်းသင်း လို့ ရပါတယ်တဲ့။ ချစ်မေတ္တာ မခံယူရတဲ့ လူဟာ မကျန်းမမာဖြစ်ပြီး လူဆိုးသူဆိုး ဖြစ်တတ်ပါတယ်တဲ့။ ငယ်ငယ် က ချစ်မေတ္တာမခံရတဲ့ လူဟာ ငယ်ငယ်ကတည်းကရောဂါထူပြီး ကြီးလာရင် လူဆိုးသူဆိုး ဖြစ်တတ်ကြတာကို သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများက လက်ခံနေကြပါပြီတဲ့”

“သူ့စကားက ဓမ္မကြောင်းနဲ့ အညီသားပဲ”

“ဦးနှောက်က စိတ်လှိုင်းဖြစ်ပေါ်တယ်ဆိုတာက လွဲရင်ညီ တယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့”

“စိတ်ဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်ဟာ ဦးနှောက်မှ ဖြစ်ပေါ်တာ မဟုတ်ဘူးလား”

“ဗုဒ္ဓရဲ့ ဒေသနာတော်က မနောဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်ဟာ ဟဒယရုပ်နုလုံးအိမ်ကို အမှီပြုလျက်ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကို ထားလိုက်ဦး။ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရ လောက၊ ဩကာသ လောက ဆိုတဲ့ လောကသုံးပါးမှာ စိတ်ကသာ ဦးဆောင်တယ်လို့ တို့ ဆွေး နွေးတဲ့အထဲ ပါပြီးပြီ။ ဒီတော့ တို့လက်လှမ်းမီရာ တို့တစ်ဦးချင်း ရုပ်နာမ်က တို့ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကလေးကိုပဲ ပြုပြင်ဖန်ဆင်း တာ သတိထားကြည့်ရအောင်။ မင်း စဉ်းစားစမ်း”

“ဘာကို စဉ်းစားရမှာလဲ”

“မင်း အလုပ်က ပြန်လာတဲ့အခါ မင့်သားသမီး ဇနီး၊ သို့ မဟုတ် အိမ် သားတစ် ယောက် ယောက် မှာ စိတ် ဆိုး စိတ် ညစ်ဖို့ အကြောင်းတစ်ခုခုနဲ့ စိတ်ညစ်နေကြတာကို မင်းက အလိုလို သတိ မထားမိဘူးလား”

“အေး... သူတို့က ဖုံးဖိ ဟန်ဆောင်နေပေမယ့် တစ်ခုခု တော့ တစ်ခုခုပဲလို့ ရိပ်မိတယ်”

“မင်းကိုယ်တိုင်စိတ်ညစ်စိတ်ဆိုးလာရင်ကောသူတို့ သိမလား”

“ဟာ... ပိုသိကြတာပေါ့။ အိမ်ရှေ့ပူ အိမ်နောက် မချမ်းသာ ပေါ့။ အိမ်ထောင်တစ်ခုမှာ တစ်ဦး တစ်ယောက် စိတ်မချမ်းသာရင် အိမ်ထောင်တစ်ခုလုံး ညှိုးညှိနွမ်းနွမ်း ခြောက်ခြောက်သွေ့ ဖြစ် ကုန်ကြတာ အိမ်နီးချင်းကတောင် အကဲခတ်နိုင်တယ်”

“လောဘမီး၊ ဒေါသမီး အစရှိတဲ့ မီး ၁၁ ပါးဟာ ရုပ်ကို လောင်မြိုက်နေတယ်လို့ မင်းလက်ခံပါတယ်နော်”

“အာ... လက်ခံတာပေါ့။ ဒေါသဖြစ်လာရင် မျက်ထောင့်နီ၊ နှာခေါင်းနီ၊ လက်တွေခြေတွေတောင် ကတုန်ကယင် ဖြစ်ကုန်တာပဲ ဟာ။ မျက်စိထဲမှာ မီးဝင်းဝင်းတောက်၊ အသည်းနှလုံးမှာ မီးအမြိုက် ခံရပြီး ဖြုန်းခနဲတောင် သေသွားကြသေး”

“အဲဒါ မီးနဲ့လေတို့ရဲ့ သတ္တိ။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ ဝါယော၊ တေဇောဆိုတဲ့ ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးဟာ ကမ္ဘာဖြစ်တာလည်း သူတို့၊ ကမ္ဘာဖျက်တာလည်းသူတို့၊ သတ္တဝါဖြစ်တာလည်းသူတို့၊ ဖျက်တာ လည်း သူတို့”

“မြေ-ရေ-လေ-မီး၊ ဓာတ်ကြီးအစုပါ၊ လွန်တရာ မမြတ် သော၊ အတ္တဘောဓန္ဓာ၊ ဦးပြုံးချိုရဲ့ တေဘုမ္မာ သီချင်းအတိုင်းလား”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ငါပြောချင်တာက ရာသီဥတု ဓာတ်ကြီး လေးပါးက လူတွေမှာရှိတဲ့ ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို ပြုပြင်ဖောက်ပြန် စေတယ်၊ လူတွေမှာရှိတဲ့ ဓာတ်ကြီးလေးပါးကလည်းရာသီဥတု သြ ကာသလောကကို ပြုပြင် ဖောက်ပြန်စေတယ်လို့ ပြောချင်တာပါ”

“မင်းပြောချင်တာက ဘယ်နေရာမှာမဆို ဓာတ်ကြီးလေးပါး ချင်း ရောနှောယှက်နွယ် ဆက်ဆံနေတယ်ပေါ့”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ဒီတော့ သတ္တဝါတွေကို ကြည့်လိုက်စမ်း၊ အထူးသဖြင့် စိတ်ဓာတ်အားကြီးတဲ့ လူတွေကို ကြည့်လိုက်စမ်း။ အသက်မွေးမှု၊ အစာရေစာ၊ ဥစ္စာစီးပွားနဲ့ နေ့နေ့ညည ပုပုရွရွ အလှအယက် လုပ်ကြ၊ ကိုင်ကြ၊ သွားလာလှုပ်ရှား၊ ကြံကြစည်ကြ၊ ကြောင့်ကြပူပန် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံ၊ မလိုတမာ မနာလို မရှုဆိတ်၊ အဲ သည့်မီးတွေက ပူလောင်မနေကြဘူးလား”

“အဲသည့် မီးတွေက ကမ္ဘာအစကတည်းကလူတွေကို လောင်
လာတာ မဟုတ်လား။”

“ကမ္ဘာအစက လူတွေထက် အခု တို့လူတွေမှာ ပိုမလောင်
ဘူးလား။ အဆမတန် ပိုလောင်နေကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ၊ အာရုံ
ခြောက်ပါး ခံစားစရာတွေက ကမ္ဘာအစကထက်အဆမတန် ပိုလာကြ
လို့ပေါ့။ ခံစားစရာတွေ ပိုလာတော့ ခံစားချင်စိတ်တွေ ပိုလာတယ်။
ခံစားချင်စိတ်တွေ ပိုလာတော့ ခံစားနိုင်အောင် ပိုပြီး လောဘ၊ ဒေါ သ၊
မောဟ ဖက်လာကြတယ်။ စားဝတ်နေမှုအကုန်လုံး ကိုစဉ်းစား။
တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်လာ-မလာ”

“တစ်နေ့တခြား တိုးတက်နေကြတာတော့ အထင်အရှားပဲ”

“မင့်အိမ်မှာ မင်းတစ်ယောက်တည်းရဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ
မီးကြောင့် မင့်မိသားစုကို ခြောက်သွေ့ ညှိုးနွမ်းနိုင်စေတယ် ဆိုရင်
တစ်တိုင်း တစ်ပြည်လုံး တစ်ကမ္ဘာလုံးရဲ့ လောဘမီး၊ ဒေါသမီးတွေ
ကို စုပေါင်းလိုက်မယ်ဆိုရင် အပူဓာတ်တွေ တက်မလာပေဘူးလား။”

“နေ့ရောညရော တရှိန်ရှိန် တလိပ်လိပ် တက်နေကြတော့
မှာပေါ့”

“အဲသည့် အခိုးအငွေ့တွေက လေလှိုင်းတွေဖြစ်ပြီး နေ၊ လ၊
နက္ခတ်တို့ရဲ့ သွားရိုးသွားစဉ်တွေကို ဖောက်ပြန်စေမယ်၊ မိုးလေဝသ
တွေကို ဖောက်ပြန်စေတယ်၊ ရာသီဥတုမမှန်တော့ အသီးအနှံတွေ
ဖျင်းဖျင်းသိမ်သိမ် အဆီးအစေး ဩဇာ ရသတွေပျက်၊ ဒါတွေကို
လူတွေက စား၊ ခွန်အားမဖြစ်၊ ရောဂါထူပြော၊ စိတ်ဓာတ်တွေညံ့၊
လောဘ၊ ဒေါသတွေ ပိုဖြစ်၊ ပိုဖြစ်လို့ စိတ်ညစ်စိတ်ဆိုးတွေက အခိုးဖြစ်၊
မိုးလေက မမှန်၊ လောကဓာတ် ဆိုတာ လောက+ဓာတု။
ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖောက်ပြန်ကုန်တာ ပြောပါတယ်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ဟုတ်ပါပြီ၊ အဲသည်က စ,လိုက်တာ အစာငတ်ခြင်း၊ ရောဂါထူပြောခြင်း၊ လူယက် သတ်ဖြတ်ခြင်းဆိုတဲ့ ကပ်ကြီးသုံးပါး ဖြစ်ကုန်ရော။ အေး... ငါစဉ်းစားမိပြီ၊ တို့ငယ်ငယ်က အဆုတ်ရောဂါတို့၊ ကင်ဆာတို့၊ သွေးတိုး,နှလုံးရောဂါ တို့ဆိုတာ ရှိတော့ ရှိပါလိမ့်မယ်။ ခုခေတ်လောက် ‘ပေါ်ပြူလာ’ မဖြစ်ပါဘူး၊ ခုခေတ်ဖြင့် သွေးတိုးရောဂါနဲ့ နှလုံးရောဂါဆိုတာ လူကြီးလူကောင်း၊ ရောဂါလို့တောင် ခေါ်ရမလား မသိဘူး၊ ဟုတ်တယ်နော်”

“ခုခေတ် လူကြီးလူကောင်းတွေက ပိုပြီး မီး ၁၁ ပါးလောင်နေကြလို့ ဖြစ်မှာပေါ့၊ ကမ္ဘာဦးက လူတွေရဲ့မီးထက် ပိုတယ်ဆိုတာ လက်တွေ့လေ”

“ဟုတ်ပါပြီ... ဟုတ်ပါပြီ၊ ငါဝန်ခံပါတယ်”

“မီးကို ငြိမ်းအေးစေတယ်ဆိုတာ ရေမဟုတ်လား”

“ဟုတ်၏၊ မီး ၁၁ ပါးကို ငြိမ်းသတ်နိုင်တာ မေတ္တာရေစင်”

“ဒီလိုဆိုရင် မေတ္တသုတ်မှ စ,လာသော ဗြဟ္မစိုရ်တရားပါ နိဂုံးချုပ်ကြစို့ရဲ့”

“နိဂုံးချုပ်လိုလည်း ချုပ်ပါတော့လေ၊ ငါ့အနေနဲ့တော့ သိတန်သမျှ သိရလို့ ကျေနပ်ပါတယ်”

“ငါနှင့် ဆွေးနွေးခဲ့သလောက်နဲ့ ကျေနပ်ဖို့ မဟုတ်သေးပါဘူး၊ ထို့ထက် ထို့ထက် ဆည်းပူးလေ့လာ ကြားနာ ဖတ်ရှု ပင့်ဆောင်ပြီး မေတ္တာဘာဝနာမှ ဝိပဿနာ စခန်း ရောက်အောင် ကြိုးပမ်းကြစို့ရဲ့၊ သူငယ်ချင်းဗျား”

“ကောင်းလှပါပြီခင်ဗျာ”

“သာဓု-သာဓု-သာဓု...”

မှတ်စိမ့်ကျမ်းလို၊ တစ်ခန်းဆိုပိမ့်၊ ဗြဟ္မစိုရ်လေးဖြာ၊ တည်
 ကြခါမှ၊ သတ္တဝါဟူဟူ၊ ဦးမည်၊ ဖြူတို့၊ ရှင်လူခပင်း၊ ရော
 ဂါကင်းလျက်၊ ဘေးရှင်းရန်ကွာ၊ ဆင်းအင်္ဂါနှင့်၊ ချမ်းသာ
 ခွန်အား၊ သက်ရှည်ပွား၏။ လေးပါးဗြဟ္မစိုရ်၊ ကုသိုလ်သမ္မာ၊
 ကင်းကြခါ၌၊ ယက္ခာဓိပ၊ ဣန္ဒာစသား၊ နတ်ကြီးများတို့၊
 စိမ်းဝါး ကြမ်းခက်၊ သံဘက်ဥပါ၊ မိစ္ဆာရဲဆို၊ ဘီလူးမျိုးတို့၊
 စောင့်စိုးမအုပ်၊ မချုပ်သော့အား၊ ပေါက်လွတ်ထား၍၊ လူများ
 ဘေးရောက်၊ သေပျောက် ဥပဒ်၊ များသတတ် တည့်။ မှတ်
 လော့တစ်သွယ်၊ လူတို့ဝယ်လျှင်၊ ကြီးငယ်အများ၊ မင်းပုဏ္ဏားက၊
 ယောကျ်ားမိန်းမ၊ ကြင်ကာလနိုက်၊ လောဘတရား၊ စရိုက်များ
 လျက်၊ ကြံပွားမဆိတ်၊ ထိုကြောင်းဟိတ်ကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓရ၊
 ကပ်ကြီးကျ၍၊ ငတ်ကြမ္မတ်ကြ၊ မဝရေစာ၊ တောင့်တကာလျှင်၊
 များစွာ သေပျောက်၊ ပြိတ္တာရောက်၏။ မီးတောက်တမျှ၊
 ဟုန်းဟုန်းထလျက်၊ ဒေါသဟိတ်လွန်၊ ပြန့်ပွားဝှန်သော်၊
 သတ္တန္တရ၊ ကပ်ကြီးကျ၍၊ သတ်ကြ ဖြတ်ကြ၊ အာဃာတဖြင့်၊
 သောကတုံမြောက်၊ ငရဲရောက်၏။ ထို့နောက် ဉာဏ၊ နည်း
 ပါးကြကြောင့်၊ မောဟ သမုဋ္ဌာန်၊ ထိုဟိတ်လွန်က၊ ရော
 ဂန္တရ၊ ကပ်ကြီးကျ၍၊ များလှရောဂါ၊ ဝေဒနာဖြင့်၊ ခန္ဓာပျက်
 သူ၊ ပြန့်ပြောထူလျက်၊ အယူမမှား၊ ချင်းချင်းအားလည်း၊
 သနားကြင်နာ၊ ကရုဏာနှင့်၊ မေတ္တာမကင်း၊ သေကြလျှင်း၍၊
 ခပင်းများစွာ၊ သတ္တဝါတို့၊ လူ့ရွာနတ်ခြောက်၊ ဖြစ်ကြရောက်
 ၏။ မဖောက်မှန်စွာ၊ ကျမ်းနိုက်လာခဲ့၊ လေးဖြာ ဗြဟ္မစိုရ်၊
 ပျက်ယွင်းယို၍၊ အကုသိုလ်မူလ၊ ဟိတ်ပါပတို့၊ ပွားကြကုန်
 ဘိ၊ ထိုသတ္တိကြောင့်၊ ကလိယုဂ်ဟု၊ သမုတ်သညာ၊ ဝေါဟာ

ပညတ်၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သား၊ ဆုပ်ကပ်ကာလ၊ ဟာယနန္ဒိက်၊
လောကလူရွာ၊ သတ္တဝါတို့၊ ဓမ္မတာတရား၊ ဟိတ်သုံးပါးနှင့်၊
ကပ်အား တော်ရမည်ကိုကား။

(မန်လည်ဆရာတော်-မဟာသုတကာရီမဃဒေဝ လင်္ကာသစ်)

သုခိ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တူ။

မေတ္တသုတ် ပါဠိတော်

- ၁။ ယသာနုဘာဝတော ယက္ခာ၊
နေဝ ဒဿေန္တိ ဘီသနံ။
ယမိံ စေဝါနယုဉ္ဇန္တော၊
ရတ္တိန္ဒိဝ မတန္ဒိတော။
- ၂။ သုခံ သုပတိံ သုတ္တောစ၊
ပါပံ ကိဉ္စ နပဿတိ။
ဇဝမာဒိ ဂုဏူပေတံ၊
ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။
- ၃။ ကရဏီယ မတ္ထကုသလေန၊
ယန္တ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ။
သက္ကော ဥဇူ စ သုဟုဇူ စ၊
သုဝစော စဿ မုဒု အနတိမာနိ။
- ၄။ သန္တုဿကော စ သုဘရော စ၊
အပ္ပကိစ္စော စ သလ္လဟုကဂုတ္တိ။
သန္တိန္ဒြိယော စ နိပကော စ၊
အပ္ပဂဗ္ဘော ကုလေသာ နနုဂိဒ္ဓေါ။
- ၅။ န စ ခုဒ္ဒ မာစရေ ကိဉ္စ၊
ယေန ဝိညူ ပရေ ဥပဝဒေယျံ။
သုခိနော ဝ ခေမိနော ဟောန္တု၊
သဗ္ဗသတ္တာ ဘဝန္တု သုခိတတ္တာ။
- ၆။ ယေ ကေစိ ပါဏဘူတတ္ထိ၊
တဿာ ဝါ ထာဝရာ ဝ နာဝသေဿ။
ဒီဃာ ဝါ ယေ ဝ မဟန္တာ၊
မဇ္ဈိမာ ရဿကာ အဏုကထူလာ။

- ၇။ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ယေ ဝ အဒိဋ္ဌာ၊
 ယေ ဝ ဒူရေ ဝသန္တိ အဝိဒူရေ။
 ဘူတာ ဝ သမ္ဘဝေသီ ဝ၊
 သဗ္ဗသတ္တာ ဘဝန္တ သုခိတ္တာ။
- ၈။ န ပရော ပရံ နိက္ခဗေထ၊
 နာတိမညေထ ကထ္ထစိ န ကိဉ္စိ။
 ဗျာရောသနာ ပဋိဃသည၊
 နညမညဿ ဒုက္ခမိစ္ဆေယျ။
- ၉။ မာတာ ယထာ နိယံပုတ္တ၊
 မာယုသာ ဧကပုတ္တ မနုရက္ခေ။
 ဧဝမ္ပိ သဗ္ဗဘူတေသု၊
 မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏံ။
- ၁၀။ မေတ္တဉ္စ သဗ္ဗလောကသ္မိံ၊
 မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏံ။
 ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယဉ္စ၊
 အသမ္မာဓံ အဝေရ မသပတ္တံ။
- ၁၁။ တိဋ္ဌံ စရံ နိသိန္ဓေ ဝ၊
 သယာနော ယာဝတာ သူ ဝိတမိဒ္ဓေါ။
 ဧတံ သတိ အမိဋ္ဌေယျ၊
 ဗြဟ္မမေတံ ဝိဟာရ မိဓ မာဟု။
- ၁၂။ ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနုပဂ္ဂမ္ပ၊
 သီလဝါ ဒဿနေန သမ္ပန္နေ။
 ကာမေသု ဝိနေယျဂေဓံ
 န ဟိ ဇာတုဂ္ဂဗ္ဘသေယျ ပုန ရေတိ။

မေတ္တသုတ် နိဿယ

- (၁) ယဿာ'နဘာဝတောယက္ခာ၊ နေဝ ဒဿေန္တိ ဘီသနံ။
ယမှိစေဝါ'နယုဉ္ဇန္တော၊ ရတ္တိန္ဒိဝ'မတန္တိတော။
- (၂) သုခံ သုပတသုတ္တေစ၊ ပါပံ ကိဉ္စ နပဿတိ။
ဧဝမာဒိဂုဏူပေတံ၊ ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမဟေ။

(၁) ဟေ၊ အို-သူတော်ကောင်းတို့။ ယဿပရိတ္တဿ၊ အကြင် မေတ္တသုတ်ပရိတ်တော်၏။ အာနဘာဝတော၊ အစွမ်းရှိန်စော် အာနဘော်ကြောင့်။ ယက္ခာ၊ နတ်အများတို့သည်။ ဘီသနံ၊ ကြောက်မက်ဖွယ် အာရုံမျိုးကို။ နေဝ ဒဿေန္တိ၊ မပြနိုင်ကြကုန်။ ယမှိစေဝါ၊ အကြင်မေတ္တသုတ်ပရိတ်တော်၌ သာလျှင်။ ရတ္တိန္ဒိဝံ၊ နေ့ည မပြတ်အခါခပ်သိမ်း။ အတန္တိတော၊ ပျင်းရိခြင်းမရှိဘဲ။ အနယုဉ္ဇန္တော၊ ထပ်တလဲလဲ စွဲမြဲရွတ်ပွား အားထုတ်သူသည်။

(၂) သုခံ၊ ချမ်းချမ်းသာသာ။ သုပတိ၊ အိပ်စက်ရ၏။ သုတ္တော၊ အိပ်ပျော်သည်ရှိသော်၊ ကိစ္ဆိ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ပါပံ၊ အိပ်မက်ဆိုး ကိုလည်း။ နပဿတိ၊ မမြင်မက်ရ။ ဧဝမာဒိဂုဏူပေတံ၊ ဤသို့အစရှိသောအကျိုးဂုဏ်အင်အာနိသင်နှင့်ပြည့်စုံသော။ တံ ပရိတ္တံ၊ ထိုမေတ္တသုတ် ပရိတ်တော်ကို။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဘဏာမ၊ ရွတ်ကြကုန်စို့။

စကားပြော- အို... သူတော်ကောင်းတို့ မေတ္တသုတ် ပရိတ်တော်၏ အာနဘော်ကြောင့် နတ်အများ တို့သည် ကြောက်မက်ဖွယ် အာရုံမျိုး မပြနိုင်ဘဲ ရှိကြရသည်။ ထိုမေတ္တသုတ်ပရိတ်တော်၌ နေ့ညမပြတ် ထပ်တလဲလဲ စွဲမြဲရွတ်ပွား ကြိုးစားအားထုတ်သူသည်

ချမ်းချမ်းသာသာ အိပ်စက်ရ၏။ အိပ်ပျော်သည်ရှိသော် မကောင်းသော အိပ်မက်မျိုးလည်း မမြင်မက်ရပေ။ ဤသို့စသော အကျိုး အာနိသင်နှင့် ပြည့်စုံသော မေတ္တသုတ်ပရိတ်တော်ကို ငါတို့ ရွတ်ကြကုန်စို့။

(၃) ကရီဏီယံ 'မတ္တကုသလေန၊
ယန္တသန္တံပဒံ အဘိသမေစ္စ။
သက္ကော ဥဇ္ဇေ သုဟုဇ္ဇေ စ၊
သုဝစော စဿ မုဒု အနတိမာနီ။

(၃)သန္တံ၊ ငြိမ်သက်အေးချမ်းသော။ ပဒံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ အဘိသမေစ္စ၊ အာရုံယူဘိ ထွင်းဖောက်မြင်သိ၍။(ဝိဟရိတယကာမေန၊ နေခြင်းငှာ အလိုရှိသော။) အတ္တကုသလေန၊ အကျင့်အမျိုးမျိုး အကျိုးစီးပွား၌ လိမ်မာသူသည်။ ယံ ကရီဏီယံ၊ အကြင်ပြုရမည့် သိက္ခာသုံးရပ် အကျင့်မြတ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ၊ ထိုသိက္ခာသုံးရပ် အကျင့်မြတ်ကို။ ကရီဏီယံ၊ ပြုကျင့်ထိုက်ပေ၏။ သက္ကောစ၊ စွမ်းနိုင်သူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဥဇ္ဇေ၊ ဖြောင့်မတ်သူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သုဟုဇ္ဇေ၊ အလွန်ဖြောင့်မတ်သူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သုဝစောစ၊ ဆိုဆုံးမလွယ်သူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ မုဒုစ၊ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အနတိမာနီစ၊ မာန်ထောင်လွှားခြင်း မရှိသူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

(၄) သန္တုဿကော စ သုဘရော စ၊
အပ္ပကိစ္စော စ သလ္လဟုကဝုတ္တိ။
သန္တိန္ဒြိယော စ နိပကော စ၊
အပ္ပဂဗ္ဘော ကုလေသွ 'နနုဂိဒ္ဓေါ။

(၄) သန္တုဿကောစ၊ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲလွယ်သူလည်း။ အဿ၊
 ဖြစ်ရာ၏။ သုဘရော စ၊ အမွေးအမြုလွယ်သူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ ၏။
 အပ္ပကိစ္ဆော စ၊ နည်းပါးသောကိစ္စရှိသူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ ၏။
 သလ္လဟုကဝုတ္တိ စ၊ ပေါ့ပါးသောအဖြစ်မျိုးရှိသူ လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။
 သန္တိန္ဒြိယောစ၊ ငြိမ်သက်သောဣန္ဒြေရှိသူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။
 နိပကော စ၊ ရင့်ကျက်သော ပညာရှိသူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။
 အပ္ပဂဗ္ဘော စ၊ ကြမ်းတမ်း ရိုင်းပြခြင်း မရှိသူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။
 ကုလေသု၊ အိမ်သား အိမ်သူ လူတို့၌။ အနန ဂိဒ္ဓေါ စ၊
 တွယ်တာမက်မောခြင်း မရှိသူလည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

စကားပြေ- ငြိမ်သက်အေးချမ်းသောနိဗ္ဗာန်ကို ဖောက်ထွင်း သိမြင်
 ၍ နေလိုသော အကျိုးစီးပွား၌လိမ်မာသူသည် ပြုကျင့်
 ရမည့် သိက္ခာသုံးပါးအကျင့်များကိုပြုကျင့်ရမည်။ ထိုသူကား စွမ်း နိုင်ရမည်၊
 ဖြောင့်မတ်ရမည်၊ အလွန်ဖြောင့်မတ်ရမည်၊ ဆိုဆုံးမလွယ် ရမည်၊
 နူးညံ့ ပျော့ပျောင်းရမည်၊ မာနမကြီးရ၊ ရောင့် ရဲလွယ် ရမည်၊
 အမွေးအမြုလွယ်ရမည်၊ ကိစ္စနည်းပါးရမည်၊ ပေါ့ပါးသော အဖြစ်မျိုး ရှိရမည်၊
 ငြိမ်သက်သောဣန္ဒြေ ရှိရမည်၊ ရင့် ကျက်သောပညာရှိရမည်၊
 မကြမ်းတမ်း မရိုင်းပြ ယဉ်ကျေးသူ ဖြစ်ရမည်၊ လူတို့၌ တွယ်တာ
 မက်မောခြင်းမရှိရ။

(၅) န စ ခုဒ္ဒ 'မာစရေ ကိဉ္စိ၊
 ယေန ဝိညူ ပရေ ဥပဝေဒေယျံ။
 သုခိနော ဝ ခေမိနော ဟောန္တု၊
 သဗ္ဗသတ္တာ ဘဝန္တု သုခိတတ္တာ။

(၅) ယေန၊ အကြင်ဒုစရိုက်စု ယုတ်ညံ့သောအမှုကြောင့်။
 ဝိညာ၊ ပညာရှိဖြစ်ကုန်သော။ ပရေ၊ သူတစ်ပါးတို့သည်။ ဥပဝဒေယျံ၊
 ကဲ့ရဲ့ ပြစ်တင်ကုန်ရာ၏။ ခုဒ္ဒံ၊ ယုတ်ညံ့သော။ တံ၊ ထိုဒုစရိုက်မျိုးကို။
 ကိဉ္စိ၊ အနည်းငယ်ကလေး အသေးအဖွဲ့ကိုပင်။ န အာစရေ၊ မပြု မကျင့်ရာ။
 သဗ္ဗသတ္တဝါ၊ သတ္တဝါမှန်သမျှတို့သည်။ သုခိနော ဝါ၊
 ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်းရှိကုန်သည်လည်းကောင်း။ ခေမိနောဝါ၊ ဘေးရန်
 ကင်းဝေး အေးချမ်းသာယာခြင်း ရှိကုန်သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တု
 ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သုခိနော ဝါ၊ ချမ်းသာရွှင်ပြ စိတ်ရှိကြ
 ကုန်သည်လည်း။ ဘဝန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

စကားပြေ- ပညာရှိအများ သူတစ်ပါးတို့ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်မည့် ဒုစရိုက်
 စု ယုတ်ညံ့သောအမှုမျိုးကို အသေးအဖွဲ့ အနည်းငယ်မျှ
 ပင်ဖြစ်စေ မပြုကျင့်ပါလေနှင့်၊ (ထို့နောက် မေတ္တာပွားရမည်မှာ)
 သတ္တဝါမှန်သမျှ ကိုယ်ချမ်းသာကြပါစေ၊ ဘေးရန်ကင်းဝေး အေးချမ်း
 သာယာကြပါစေ၊ စိတ်လည်းချမ်းသာကြပါစေ။

(၆) ယေ ကေစိ ပါဏဘူတတ္ထိ၊
 တသာ ဝါ ထာဝရာ ဝ နဝသေသာ။
 ဒီဃာဝါ ယေဝ မဟန္တာ၊
 မဇ္ဈမာ ရသကာ အဏုက ထူလာ။

(၇) ဒိဋ္ဌာ ဝါ ယေ ဝ အဒိဋ္ဌာ၊
 ယေ ဝ ဒူရေ ဝသန္တိ အဝိဒူရေ။
 ဘူတာ ဝ သမ္ဘာဝေသီ ဝ၊
 သဗ္ဗသတ္တာ ဘဝန္တု သုခိတတ္တာ။

(၆-၇) အနဝသေသာ၊ ကြွင်းခဲ့သည့်အလုံးစုံကုန်သော။ ယေ တသာ ဝါ၊ အကြင်ထိတ်လန့်တတ်သော ပုထုဇဉ် သေက္ခတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ ထာဝရာ ဝါ၊ အကြင် မထိတ်မလန့်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ရဟန္တာတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ ဒီဃာ ဝါ၊ အကြင်ခန္ဓာကိုယ် ရှည်လျား သတ္တဝါများတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေမဟန္တာဝါ၊ အကြင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမား သတ္တဝါများတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ မဇ္ဈိမာ ဝါ၊ အကြင် မတို မရှည် မကြီး မငယ် အရွယ်အလတ်စားသတ္တဝါများတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ ရဿကာ ဝါ၊ အကြင် ပုကုန်နိမ့်တို ခန္ဓာကိုယ်ရှိသော သတ္တဝါများတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ အဏုမာ ဝါ၊ အကြင် သေးငယ်မှုများ သတ္တဝါများတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေထူလာဝါ၊ အကြင်ဝိုင်းစက်ချဖြိုးသတ္တဝါမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ ဒိဋ္ဌာ ဝါ၊ အကြင် မြင်ဖူးသော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ အဒိဋ္ဌာ ဝါ၊ အကြင် မမြင်ဖူးသော သတ္တဝါ တို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ ဒူရေ ဝသန္တိ၊ အကြင် အဝေးအရပ်၌နေကြသော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ အဝိဒူရေ ဝသန္တိ၊ အကြင် အနီးအရပ်၌နေကြသော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ ယေ ဘူတာ ဝါ၊ အကြင် နောင်မဖြစ်ရ ဖြစ်ပြီးသား ဖြစ်ကြသော ရဟန္တာတို့သည် လည်းကောင်း။ ယေ သမ္ဘဝေသီ ဝါ၊ နောင်ဖြစ်ရမည့် ဘဝကိုရှာ အကြင်ပုထုဇဉ် သေက္ခ သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း။ ယေကေစိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ပါဏဘူတာ၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣမေပိ သဗ္ဗသတ္တာ၊ ဤအလုံးစုံကုန်သော သတ္တဝါ တို့သည်လည်းကောင်း။ သုခိ တတ္တာ၊ ချမ်းသာအေးမြ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးရှိကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

စကားပြေ- အလုံးစုံသော ထိတ်လန့်တတ်သော ပုထုဇဉ်သေက္ခများ၊
 မထိတ်လန့်တတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ
 ရှည်လျားသော သတ္တဝါများ၊ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးမားသော သတ္တဝါများ၊
 ကိုယ်ခန္ဓာအလတ်စားသတ္တဝါများ၊ ပုကွန်မိုတို ကိုယ်ရှိသော သတ္တဝါ
 များ၊ သေးငယ်မှုများသောသတ္တဝါများ၊ ဆူဖြိုးဝိုင်းဝန်းသော သတ္တဝါ
 များ၊ မြင်ဖူးသော သတ္တဝါများ၊ မမြင်ဖူးသောသတ္တဝါများ၊ အဝေး၌
 နေသောသတ္တဝါများ၊ အနီး၌နေသောသတ္တဝါများ၊ နောင် မဖြစ်ကြမည့်
 ဖြစ်ပြီးဖြစ်ရသော ရဟန္တာများ၊ နောင်ဘဝသစ် ရှာမှီး တတ်သော
 သေက္ခပုထုဇဉ်များ၊ လောကရှိ ဤသတ္တဝါအားလုံး ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ
 ချမ်းသာကြပါစေ။

- (၈) န ပရော ပရံ နိကုဗ္ဗေထ၊
 နာတိမညေထ ကတ္တစိ န ကိဉ္စိ။
 ဗျာရောသနာ ပဋိဃသည-
 နာညမညဿ ဒုက္ခံ မစ္ဆေယျ။

(၈)ပရော၊ တစ်ပါးသူတစ်ယောက်တည်း။ ပရံ၊ သူတစ်ပါးဟူ
 အခြားသူတစ်ယောက်ကို။ နနိကုဗ္ဗေထ၊ စဉ်းလဲသမှု လှည့်ပတ်ခြင်း
 မပြုပါစေလင့်။ ကတ္တစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသောအရပ်၌(ဘယ် အရပ် မှာ မဆို)။
 ကိဉ္စိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော။ နံ၊ ထိုသူတစ်ပါးကို။ နာတိ မညေထ၊
 မာန်ထောင်သမှု မထီမဲ့မြင် မပြုပါစေလင့်။ ဗျာရောသနာ ယ၊
 ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် စော်ကားထိပါး နှိပ်စက်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း။
 ပဋိဃသညာယ၊ ဒေါသစိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အညမညဿ၊ အချင်း
 ချင်း (တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်)၏။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်းကို။ န
 ဣစ္ဆေယျ၊ အလိုမရှိပါစေလင့်။

စကားပြေ- သူတစ်ယောက်သည် အခြားသူတစ်ယောက်ကို
 စဉ်းလဲလှည့်ပတ်မှု မပြုပါစေလင့်၊ ဘယ် အရပ်မှာမဆို
 ဘယ် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက် ကိုမျှ မထီမဲ့ မြင် မပြုပါစေလင့်။
 ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်ထိပါးနှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒေါသစိတ်
 ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အချင်းချင်း တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်၏
 ဆင်းရဲမှုကို အလိုမရှိပါစေလင့်။

(၉) မာတာ ယထာ နိယံပုတ္တ-
 မာယုသာ ဧကပုတ္တ' မနုရက္ခေ
 ဧဝမ္မိ သဗ္ဗဘူတေသု၊
 မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏံ။

(၉)မာတာ၊ မွေးသည့်မိခင်ကျေးဇူးရှင်သံ။ နိယံပုတ္တံ၊ မိမိ
 ရင်နှစ် သားရင်းဖြစ်သော။ ဧကပုတ္တံ၊ တစ်ဦးတည်းသောသားကို။
 အာယုသာ၊ မိမိအသက်ဖြင့်သော်ပင်။ အနုရက္ခေ ယထာ၊ အစဉ်မကွာ
 ကွယ်ကာ စောင့်ရှောက်ဘိသကဲ့သို့။ ဧဝမ္မိ၊ ဤအတူလည်း။ သဗ္ဗ
 ဘူတေသု၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌ အပရိမာဏံ၊ အတိုင်းအတာ
 ပမာဏရှိသော။ မာနသံ၊ မေတ္တာစိတ်ကို ပွားများပါလေ။

စကားပြေ- မွေးမိခင်သည် မိမိ၏ ရင်သွေးဖြစ်သောတစ်ဦးတည်း
 သောသားကို မိမိအသက်နှင့်လဲ၍ပင် အစဉ် ကာကွယ်
 စောင့်ရှောက်ဘိသကဲ့သို့ ထိုအတူ သတ္တဝါ အလုံးစုံတို့၌ အတိုင်းအတာ
 ပမာဏမရှိသော မေတ္တာစိတ်ကို ပွားများပါလေ။

(၁၀) မေတ္တဉ္စ သဗ္ဗလောကသ္မိ၊
 မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏံ။
 ဥဒ္ဓံ အစော စ တိရိယဉ္စ၊
 အသမ္မဓံ အဝေရ'မသပတ္တံ။

(၁၀) ဥဒ္ဓံ၊ အထက်လေက အရူပဘဝ၌လည်းကောင်း။ အစော၊ အောက်ပြည်လောက ကာမဘဝ၌လည်းကောင်း။ တိရိယံ၊ အလယ်လောက ရူပဘဝ၌လည်းကောင်း။ သဗ္ဗလောကသ္မိ၊ အလုံးစုံသောလောက၌။ အပရိမာဏံ၊ အတိုင်းအတာ ပမာဏရှုသော။ မေတ္တံ၊ မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော။ မာနသံ၊ စိတ်ကို။ အသမ္မဓံ၊ အပိုင်းအခြားကင်းကျဉ်းမြောင်းခြင်း မရှိသည်ကို။ အဝေရံ၊ ဒေါသဟူဘိအတွင်းရန်လည်းမရှိသည်ကို။ အသပတ္တံ၊ နှိပ်စက်ရန်မူ အပရန်သူလည်း မရှိသည်ကို။ (ကတွာ၊ ပြု၍။)ဘာဝယေ၊ ပွားများရာ၏။

စကားပြေ- အထက် အရူပဘဝ၊ အောက် ကာမဘဝ၊ အလယ်ရူပဘဝ အလုံးစုံသော လောက၌ ပိုင်းခြား ကန့်သတ်ချက် မရှိသော မေတ္တာစိတ်ကို အပိုင်းအခြားကင်း ကျဉ်းမြောင်းခြင်း မရှိအောင်၊ ဒေါသဟူသော အတွင်းရန်မရှိအောင်၊ အပရန်သူလည်း မရှိအောင် ပွားများပါလေ။

(၁၁) တိဋ္ဌံ စရံ နိသိန္နော ဝ၊
 သယာနော ယာဝတာ'ဿ ဝိတမိဒ္ဓေါ။
 ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျ၊
 ဗြဟ္မ'မေတံ ဝိဟာရ'မိဓ မာဟု။

(၁၁) တိဋ္ဌံ ဝါ၊ ရုပ်လျက်သော်လည်းကောင်း။ စရံ ဝါ၊
 သွားလျက် သော်လည်းကောင်း။ နိသိန္နော ဝါ၊ ထိုင်လျက် သော်
 လည်းကောင်း။ သယာနော ဝါ၊ အိပ်လျက် သော်လည်းကောင်း။
 ယာဝတာ၊ အကြင်မျှလောက်။ ဝနတမိဒ္ဓေါ၊ ကင်းသော အိပ်ချင်
 ငိုက်မျဉ်းခြင်း ရှိသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အထ၊ ငိုက်မျဉ်းခြင်းကင်း
 ထိုအချိန် အတွင်း၌။ ဧတု သတိံ၊ ထိုမေတ္တာယုဉ်ဘ ဈာန်သတိကို။
 အဓိဋ္ဌေယျ၊ စွဲမြဲ မကွာ ဆောက်တည်ရာ၏။ ဣမ၊ ဤဘုရားသာသနာ
 တော်၌။ ဧတံ၊ ဤမေတ္တာမကင်း ဈာန်ဖြင့်နေခြင်းကို။ ဗြဟ္မံ၊
 ထူးမြတ်သော။ ဝိဟာရံ၊ နေခြင်းမျိုးဟူ၍။ အာဟု၊ မြတ်ဘုရားတို့
 ဟောကြားတော်မူကုန်ပြီ။

စကားပြေ- ရုပ်လျက်ဖြစ်စေ၊ သွားလျက်ဖြစ်စေ၊ ထိုင်လျက်ဖြစ်စေ၊
 အိပ်လျက်ဖြစ်စေ ငိုက်မျဉ်းခြင်း ကင်းနေသောအချိန်
 မှာ မေတ္တာဈာန်သတိကို စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ရာ၏။ ဤဘုရားရှင်
 သာသနာတော်၌ ဤမေတ္တာဈာန်သတိဖြင့်နေခြင်းကို ဗြဟ္မဝိဟာရ
 (=ထူးမြတ်သော နေခြင်းမျိုး) ဟူ၍ ဘုရားရှင်များ ဟောကြားတော်မူ
 ခဲ့သည်။

(၁၂) ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနုပဂ္ဂမ္မ၊
 သီလဝါ ဒဿနေန သမ္ပန္နော။
 ကာမေသု ဝိနေယျ ဂေမံ၊
 န ဟိ ဇာတု'ဂ္ဂဗ္ဗသေယျ ပုန ရေတိ။

(၁၂) သော၊ ထိုမေတ္တာဈာန်ရပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။
 ဒိဋ္ဌိဉ္စ၊ အတ္တဒိဋ္ဌိသို့လည်း။ အနုပရဂ္ဂမ္မ၊ မစွဲ မကပ်ရောက်မှု၍။ သီလ ဝါ၊
 လောကုတ္တရာသီလရှိသူသည်။ ဒဿနေန၊ သောတပတ္တိမဂ် ဉာဏ်
 နှင့်။ သမ္ပန္နော၊ ပြည့်စုံသူသည်။ (သမနော၊ ဖြစ်လျက်။) ကာမေသု၊
 ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌။ ဂေဓံ၊ ကိလေသာဖြင့်
 တွယ်တာမက်မောခြင်းကို။ ဝိနေယျ၊ တစ်စမကြွင်း အရှင်းပယ်ရှား
 ပြီးသော်။ ဇာတု၊ စင်စစ်ဧကန် အမှန်ပင်။ ပုန၊ နောက်ထပ်တစ်ဖန်။
 ဂဗ္ဘသေယျံ၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်းသို့ န ဧတိ၊ မရောက်ရတော့ပေ။

စကားပြေ- ထို မေတ္တာဈာန်ရပြီးသော ယောဂီသည် အတ္တဒိဋ္ဌိ
 အစွဲမရှိအောင် ပြု၍ လောကုတ္တရာ သီလရှိသော
 သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်လျက် ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်
 တို့၌ ကိလေသာဖြင့် တွယ်တာခြင်းကို အရှင်းပယ်ရှားပြီးသော် အမှန်ပင်
 နောက်တစ်ဖန် ပဋိသန္ဓေ မနေရတော့ပေ။

(အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု သပြေကန်ဆရာတော်အရှင်ဝါသေဋ္ဌဘိဝံသ ၏
 ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်မှ)

